

Täysistunto

Keskiviikko 5.6.2024 klo 14.00—22.02

7. Välikysymys hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta

Välikysymys VK 5/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Maria Ohisalon ynnä muiden välikysymykseen VK 5/2024 vp hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäsen vastauksen ja edustaja Maria Ohisalon puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.13 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tässä salissa puhutaan ilmasto- ja luontopolitiikasta perusteellisesti. Suomi on sitoutunut ilmastolain tavoitteisiin sekä EU-päätösten ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon. Hallituksen tavoitteena on, että Suomi nousee puhtaan energian edelläkävijäksi ja vientituotteillaan ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi. Suomalainen luonto, se taas on olennainen osa elämänmuotoamme ja suomalaista hyvinvointiamme.

Suomi on nopeasti irtautumassa fossiilisen energian laajamittaisesta käytöstä siten, että kilpailukykyämme säilyy. Myös hiilinielun vahvistaminen on tärkeä työkalu ilmastotyössä, mutta pääpainon tulee olla päästöjen vähentämisessä mahdollisimman teknologianeutraalisti. On etsittävä tasapaino, jossa ilmasto- ja luontotoimia edistetään siten, että muutokset koetaan oikeudenmukaisiksi. Fossiilisesta energiasta luopuminen, järkevästi toteutettuna, parantaa tulevaisuuden kilpailukykyämme ja huoltovarmuutta sekä synnyttää teollisia innovaatioita vientiin. Meillä on mahdollisuus moninkertaistaa puhtaan sähkön määrä Keski-Eurooppaa nopeammin ja vähentää päästöjä ihmisten ostovoimasta huolta pitäen.

Suomalaista luontoa suojellaan vuosittain lisää tälläkin vaalikaudella. Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja luontokadon torjuminen ovat hallitukselle keskeisiä kysymyksiä. Uutena keinona nousee yksityisrahoitteinen luontotyö, sillä minkään hallituksen rahat eivät riitä luontokadon pysäyttämiseen yksin. Tehokkainta yhteistä ympäristöpolitiikkaa saamme aikaan löytämällä EU:n yhteisiä ratkaisuja — sellaisia, jotka huomioivat jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet ja joilla on jäsenmaiden laaja tuki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Arvoisa puhemies! Fossiiliset kasvihuonekaasupäästöt ovat vuoteen 2035 mennessä laskemassa suunnilleen sille tasolle, jota kansallista ilmastolakia säädettäessä kaavailtiin. Haasteemme on, että aiemmin tehdyt skenaariot niin sanotun maankäyttösektorin hiilinielun tasosta ovat osoittautuneet optimistisiksi. Se on tunnistettu välikysymyksessä ja jo hallitusneuvotteluissa. Tämä nielun heikkeneminen ei ole uusi ilmiö. Hiilinielu on pienentynyt trendinomaisesti vuodesta 2010 saakka, siis 15 vuotta.

Mistä hiilinielun heikkeneminen sitten johtuu? Puunhankinta on kyllä lisääntynyt, mutta osa hakkuista on korvannut puun hankintaa Venäjältä. Puun tuonti väheni jo 2010-luvulla, mutta Venäjän hyökkäys Ukrainaan pysäytti sen kokonaan. Kehittyneet arviointimenetelmät ovat myös muuttaneet nieluarviota heikommaksi erityisesti turvemaiden maaperäpäästöjen osalta. Metsän kasvutahdissakin on tunnistettu notkahdusta niin Suomessa kuin muissakin maissa.

No miten hiilinielua voidaan lisätä? Suomessa hallitukset eivät tähän asti ole pitäneet mahdollisena puunhankinnan määrän rajoittamista lainsäädännöllä, ja Orpon hallitus pitää perusteltuna jatkaa samalla linjalla. Sen sijaan hallitus vahvistaa metsien kasvua toimenpidepaketilla. Hallitus huolehtii metsien hiilinieluista pitkäjänteisesti huomioiden myös vaikutusten hitaan realisoitumisen sekä teollisuuden puunsaannin. Kiertoaikoja pidennetään maltillisesti, ja liian voimakkaisiin harvennushakkuisiin puututaan. Meillä on Suomessa vastuulliset metsänomistajatkin. Aktiivisella metsänhoidolla maanomistajat pitävät pitkäjänteisesti huolta niin metsien kasvukunnosta, luonnon hoidosta kuin metsien sopeutumiskyvystä ilmastonmuutokseen ja metsätuhoihin.

Ja kyllä, tämä hallitus edistää ohjelmansa mukaisesti hiilensidonnan markkinoita, jossa maanomistaja voi vapaammin valita, millä hiilenpoistotoimilla paikallisesti tienaa. Kannattava ja kestävä maataloustuotanto tarkoittaa myös puhdasta ruokaa, myös vientiin, ja huoltovarmuutta. Se on myös hyvä perusta tuottaa ilmasto- ja ympäristöhyötyä. Tämä hallitus on sitoutunut hyödyntämään turvepeltojen päästövähennyspotentiaalia osana kustannustehokkaita toimia ruuantuotannon omavaraisuutta ja kannattavuutta heikentämättä. [Eduskunnasta: Millä tavalla?]

Arvoisa puhemies! Muutostenkin jälkeen EU:n ennallistamisasetus toisi Suomelle merkittävät kustannukset. Suomi ei kuitenkaan pysäyttänyt asetusta yksin, vaan moni jäsenmaa yksinkertaisesti koki sen liian vaikeaksi. [Antti Lindtman: Unkari!] Tämän hallituksen kontolle on jäänyt ennen kaikkea velkaantumisen pysäyttäminen. Se tarkoittaa mittavia sopeutustoimia. Suojelu- ja ennallistamistoimiin ei kuitenkaan kehysriihessä kohdistettu lisäsäästöjä.

Saaristomeren valuma-alueella on käynnistetty vaikuttavuuteen tähtääviä ravinnekuorman vähentämispilotteja, vaelluskalakantoja elvytetään ja Palokin koskien ennallistamiseen panostetaan erityisesti. [Välihuuto vasemmalta — Timo Heinonen: Arvovalintoja!] Yksityismaiden vapaaehtoista suojelua rahoittavaa Metso-ohjelmaa sekä ennallistavaa Helmi-ohjelmaa jatketaan. Rajallisista luonnonvaroitamme pidetään myös huolta, ja siksi hallitus panostaa kiertotalouden edistämiseen. Vanhoja, luonnontilaisia metsiä suojellaan hallitusohjelman mukaisesti. Metsätaloudessa otetaan biodiversiteetti huomioon yhä laajemmin muutenkin. Säästö- ja lahopuumäärät talousmetsissä kasvavat. Myös metsäyhtiöt ovat jo tarttuneet työhön, jotta luontopääoma ja luonnon monimuotoisuus vahvistuisivat. Tämä hallitus on sitoutunut myös perinnebiotooppien hoitoa koskeviin tavoitteisiin. Yhteisen maataloustuen eli CAP-tuen ulkopuolelle jäävien arvokkaiden kohteiden osalta ministeriöt etsivät yhteistyössä täydentäviä vaihtoehtoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Luontokadon pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä, se on ympäri maailman erittäin vaativa tavoite. Sitä kannattaa silti tavoitella. Rohkaisevaa on kiinnostus verorahojen rinnalla nousevaan yritysrahoitteiseen ennallistamiseen ja suojeluun. Tämä hallitus on antanut ekologisen kompensaation asetuksen, joka luo pohjaa vapaaehtoisen luontorahoituksen luotettavalle käytölle ja yritysten luontojäljen kompensoimiselle. Suomen luotettava tilastointi ja vahva luonto-osaaminen mahdollistavat luontomarkkinoiden kehittymisen.

Arvoisa puhemies! Fossiilisen energian käytön pitkäjänteinen vähentäminen, se mahdollisti Suomen selviämisen Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta energiakriisistä, ja se mahdollistaa päästövähennykset myös seuraavan kymmenen vuoden aikana. Itse asiassa viime vuonna Suomen päästöt laskivat kiihtyvästi, ennen kaikkea puhtaan energiantuotannon lisäyksen johdosta. Sähköntuotanto Suomessa on jo yli 90-prosenttisesti fossiilivapaa-ta. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Lähivuosien suuri mahdollisuus on teollisuuden siirtyminen puhtaaseen sähköön ja vetyyn. Hallituksen kehysriihen päätös puhtaan siirtymän investointien verovähennyksestä on merkittävä ja mittava. Juurisyy kiinnostua Suomesta on kuitenkin yleensä se, että meillä pystytään tuplaamaan päästöttömän sähköntuotannon määrä useimpia verrokkimaita nopeammin, ja siihen meidän on myös satsattava.

Tarvitsemme myös uusia keinoja, jotta Suomi ja myös Eurooppa voivat saavuttaa ilmastotavoitteensa. Ilmastoasioissa numerot ratkaisevat. Hiilidioksidin teollisen talteenoton potentiaali yksinkertaisesti on Suomessa moninkertainen esimerkiksi tieliikenteen päästöihin verrattuna. Siksi me edistämme päästöjen talteenottoa. Myös Euroopan komission mukaan EU:n vuodelle 2040 ehdotettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan välttämättä piippujen tulppaamisen vauhdittamista.

Suomi ja Ruotsi, me voimme yhdessä olla suurvaltoja sähköntuotannossa ja puuperäisen hiilidioksidin hyötykäytössä. Metsäteollisuuden ja bioenergian takia meillä on Euroopan suurin potentiaali negatiivisten päästöjen luomiseen biogeenisen hiilen talteenoton kautta. Varastoinnin lisäksi se biogeeninen hiili kannattaa kierrättää myös synteettisiin polttoaineisiin, joita tulevaisuudessa tarvitaan erityisesti meri- ja lentoliikenteessä valtavia määriä. Me tarvitsemme EU-tason pelisäännöt ja kannustimet nopeasti. Teemme tätä vaikuttamistyötä nyt EU:ssa tiiviissä yhteistyössä erityisesti Ruotsin kanssa.

Ilmastopolitiikan tilannekuva tarkentuu hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa, ja hallitus tulee esittämään toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi ja nielujen kasvattamiseksi. Taakanjakosektorilla Suomen EU-velvoite, se on kieltämättä kova pitkien etäisyyksien ja hitaasti uusiutuvan autokannan maassa, jossa on välttämätöntä pitää huolta myös huoltovarmuudesta. Ilmastotoimet on sovittava yhteen ihmisten arjen kanssa niin, että ne ovat sosiaalisesti hyväksyttävissä ja sitä kautta kestäviä. Hallitus nostaa uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoitetta maltillisesti — edellisen hallituksen lain perusteella se olisi yli tuplaantunut hetkessä tämän vuoden alusta. [Mai Kivelä: Te lisäätte päästöjä!]

Hallitus ottaa EU-direktiivin mukaisen polttoainejakelijoiden uuden päästökaupan käytön vuonna 2027. Hallitus panostaa päästöjä vähentääkseen myös liikenteen sujuvoittamiseen ja väylien kuntoon. Myös autokannan uusiutumisen edistäminen on tärkeää, sillä uudet autot ovat turvallisempia ja vähäpäästöisempiä. Jatkamme myös sähköisten työsuhteautojen veroporkkanaa, minkä välikysymys sivuuttaa, vaikka autoala pitää sen ohjausvaikutusta merkittävänä sähköistymiselle.

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna Suomi on itse asiassa ensimmäisten jäsenmaiden joukossa asettunut tukemaan komission esitystä EU:n yhteisestä 90 prosentin nettopäästöjen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

vähennystavoitteesta vuodelle 2040 ja asettanut tiettyjä ehtoja. Me vaikutamme nyt tähän erittäin tärkeään pakettiin ajoissa EU-pöydissä, ja sen avulla määrittyy myös päästökaupan teho ensi vuosikymmenellä. Hallitus on myös nostanut puhtaan siirtymän sekä kierto- ja biotalouden edistämisen yhdeksi päätavoitteeksi komission uuteen työohjelmaan vaikuttamisessa. Suomen tavoite on, että ydinvoima hyväksytään uusiutuvan energian rinnalle puhtaan sähkön ja vedyn lähteenä. Hallitus hakee aktiivisesti EU-rahoitusta näille Suomea hyödyttävälle hankkeille ja panostaa erityisesti tutkimuksen ja tuotekehityksen rahoitukseen.

Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten edun sekä toisaalta Euroopan kestävän kasvun edistäminen, se on yhtä aikaa mahdollista. Sen ei tarvitse olla riita-asia, erottava asia, ja juuri tätä yhdistävää työtä tämä hallitus tekee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo.

14.24 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi on ihmiskunnan kohtalonkysymys. Eurooppa kuumenee kaksinkertaisella nopeudella muuhun maailmaan nähden. Arktisena maana Suomi muuttuu vielä nopeammin. Viime kesä oli ennätyksellisen kuuma, ja sen seurauksena Etelä-Eurooppaa piinasi korventava helle. Ilmaston kuumenemisen myötä hellejaksot lisääntyvät Suomessakin pidempinä ja korventavampina. Tutkijat arvioivat, että kuumuudesta johtuvat kuolemat tulevat lisääntymään myös meillä. Meillä Suomessakin on edessä entistä vaikeampia satovuosia ja entistä enemmän metsätuhoja. Tälläkin hetkellä suomalaiset pelastusviranomaiset eri puolilla maata ovat tiukilla, kun maastopalot riehuvat.

Luontokato on ihmiskunnan kohtalonkysymys. Maailman valtiot sitoutuivat pysäyttämään luontokadon vuoteen 2010 mennessä — epäonnistuimme. Sitten samaa yritettiin vuoteen 2020 mennessä — epäonnistuimme. Nyt olemme globaalisti tavoittelemassa luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä. Tässä ei meillä ole varaa epäonnistua. Vaikka muuta yritämme itsellemme uskotella, ihminen on täysin luonnosta riippuvainen laji. Kerran tuhotun elvyttäminen on aina hidasta, usein mahdotonta. Sukupuuttoon kuolleita lajeja ei enää koskaan saada takaisin. Suomen luonto ei voi hyvin, se on ilmiselvää. Meidän luonnostamme on hävinnyt jo lähes 200 lajia. Kaikista lajeista joka yhdeksäs on uhanalainen. Olemme kaivaneet, hakanneet, padonneet ja ojittaneet niin paljon, että ihmisen kädenjälki on valtava. Globaalisti menetämme arvioiden mukaan jopa kymmeniä lajeja päivässä. Vuosittainen metsäkato on maailmassa noin 10 miljoonaa hehtaaria, ja se tarkoittaa noin Portugalin kokoista aluetta joka vuosi.

Jokainen hetki, jolloin ilmastokriisi ja luontokato etenevät, otamme riskin siitä, että ohi-tamme sellaisen pisteen, jonka jälkeen ei ole enää paluuta. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan päättäjiä, jotka ottavat nämä asiat vakavasti. Tässä ajassa meillä ei ole varaa sellaisiin hallituksiin, jotka kuvittelevat, että pienet liikkeet riittävät ja että silmät ummistamalla luontokadon ja ilmastokriisin voisi kuvitella pois. Tässä ajassa meillä ei ole varaa pääministeri Orpon hallitukseen, joka ei tee tarpeeksi näiden kriisien ratkomiseksi. Te olette paperilla sitoutuneet tavoitteisiin luontokadon pysäyttämisestä ja hiilineutraaliudesta, mutta te ette ole valmiita toimiin, jotka tukisivat näitä tavoitteita — tämä on Luontopaneelin ja Ilmastopaneelin kanta. Ja kaiken päälle te olette valmiit sabotoimaan tavoitteiden saavuttamista myös Euroopan unionin tasolla. Oletteko te, arvon hallitus, miettineet, millaisia seurauksia teidän jähkailullanne ja tekemättömyydellänne on? Suomalaisethan ovat erittäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

huolissaan siitä, mitä luonnolle ja ilmastolle tapahtuu. Nuoret pelkäävät oman tulevaisuutensa puolesta, Ilmastoisovanhemmat ja Aktivistimummot lapsenlapsiensa tulevaisuuden puolesta. Ihmiset kokevat, että poliitikot ja politiikka ovat pettäneet heidät, kun se ei pysty vastaamaan aikamme suurimpiin ja polttavimpiin kysymyksiin. Talomme on tulella, ja se ei ole ok. Ilman elinkelpoista planeettaa meillä ei ole mitään tulevaisuutta. Nyt eletäänkin ratkaisevia vuosia, aidosti kriittisiä vuosia. Teidän, hallitus, tulisi saada aikaan merkittäviä parannuksia, muutoin tavoitteet ilmaston ja luonnon osalta karkaavat — ja vuosi on jo kulunut.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisiin vastaamisella ja ekosysteemien romahtamisen torjumisella on valtava kiire. Tuleva Euroopan parlamentin toimikausi on äärimmäisen tärkeä niin ilmastokriisin kuin luontokadon kannalta. Kuluneella kaudella EU on onnistunut toimimaan ilmastokriisin ja luontokadon eteen ja kirittämään ympäristötoimia myös silloin, kun jäsenvaltiot eivät ole tässä onnistuneet. Ja tätä suuntaa täytyy jatkaa ja lisätä työtä luonnon ja ilmaston puolesta. Jotta EU voisi olla linjassa Pariisin ilmastositomuksen tavoitteiden kanssa ja näyttää globaalia esimerkkiä ilmastokriisin torjunnassa, on selvää, että EU:n tavoitetta hiilineutraaliudesta täytyy aikaistaa vuodesta 50 vuoteen 40. Tämän tulee olla myös Suomen EU-politiikan tavoitteena. Ilmastokriisin torjumisen lisäksi luontokadon pysäyttämisen täytyy olla EU:n pääprioriteetti. Esimerkiksi ennallistamisasetus on välttämätön luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 30 mennessä. Ja jos se ei teille kelpaa, niin esittäkää meille vaihtoehtoja.

Arvoisa puhemies! Suomen tavoite saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 35 mennessä on riippuvainen hiilinieluista, joiden tilanne on aidosti heikko. Maankäytön ja metsien muodostama hiilinielu, nettohiilu, oli viime vuonna kaukana siitä tasosta, johon Suomi on hiilineutraaliustavoitteessaan sitoutunut. Hiilineutraaliustavoitteeseen ei ole käytännössä mahdollista päästä ilman metsähakkuiden vähentämistä. Metsät ovat myös tärkeitä elinympäristöjä uhanalaisille lajeille. Jotta luontokatoa saadaan hidastettua, meidän pitää nopeasti suojella erityisesti vanhat sekä luonnontilaiset ja sen kaltaiset metsät.

Maatalouden päästövähennyksillä on kiire paitsi Suomen myös koko EU:n tasolla. EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa täytyykin uudistaa siten, että se aidosti tukee maataloustuottajia siirtymään kohti ilmaston ja luonnon kannalta kestävästä maataloudesta. Kotimaan liikenteen päästöt pitää saada puolitettua vuoteen 30 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Pitkäjänteinen työ tässä on tuottanut tulosta, ja liikenteen päästöt onkin saatu laskuun. Orpon hallituksen päätökset paitsi vaarantavat tämän suotuisan kehityksen myös heikentävät valtiontaloutta ja syventävät tuontiriippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Nämä päätökset tekevät Orpon hallituksesta ensimmäisen hallituksen, joka tietoisesti lisää päästöjä. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Vihreä siirtymä on Suomen talouden suuri mahdollisuus, jota ei nyt pidä mokata. Suomalainen elinkeinoelämä on onneksi sitoutunut vihreään siirtymään vahvemmin kuin Orpon hallitus. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan Suomeen on vireillä kymmenien miljardien eurojen edestä investointeja. Lähivuosien aikana onkin käytettävä pelimerkit oikein, jotta investoinnit saadaan aidosti kotiutettua Suomeen. Ilmastotoimissa himmailu on keskisormen näyttö niille yrityksille, jotka ovat jo investoineet hiilineutraaliuteen.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on tehnyt riittävien toimien sijaan lukuisia päätöksiä, jotka kääntävät Suomen ilmasto- ja luontopolitiikkaa taaksepäin. Hallitus on leikannut luonnonsuojelun rahoituksesta enemmän kuin yksikään toinen hallitus. Tämä tarkoittaa, että moni luonnolle tärkeä hanke jää toteutumatta tai jopa lakkautetaan. Te vastustatte en-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

nallistamista EU:ssa. Ennallistamisasetus on merkittävin yksittäinen toimi, jolla EU torjuu luontokatoa. Teidän perustelunne vastustukselle perustuvat kustannuksiin, kuten äsken kuulumme, mutta ette huomioi lainkaan ennallistamisen Suomelle tuottamia hyötyjä niin luonnontilan parantumisena kuin euroissakin. Tänäänkin täällä epäilemättä ylpeilette Metso- ja Helmi-ohjelmilla, vaikka niissä ei ole teidän ansiotanne pisaraakaan. [Välihuutoja] Ohjelmat ovat aikaisempien hallitusten tekoja, joihin ainoa vaikutuksenne on sillä, että te olette leikkauksillanne vaikeuttaneet näiden ohjelmien toteutusta. Te aiotte vesittää vanhojen metsien suojelun ja ottaa käyttöön absurdit satumetsäkriteerit, jollaisia ei mikään suojelematon metsä voi täyttää — ja tämä sen takia, että arvokkaat metsät voidaan hakata ja laittaa sellukattilaan suojelun sijaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Te leikkaatte retkeilystä, te leikkaatte ympäristöhallinnosta, te leikkaatte ympäristövahinkojen torjunnasta. Nyt viimeisimpänä te haluatte, että ympäristöjärjestöille tehtävät lahjoitukset eivät olisi verovähennyskelpoisia, toisin kuin vaikka urheilulle ja liikunnalle tehtävät. [Ben Zyskiewicz: Oliko ne teidän aikana?] Mikään ympäristötavoite ei ole teidän vahtivuorollanne turvassa, kaikki voidaan vesittää, ja toimimattomuudelle löytyy aina syytä. Te olette olleet nyt vallassa jo vuoden, ja sen aikana on käynyt hyvin selväksi, että teillä ei ole halua esittää sellaisia keinoja, joilla planeetan tulevaisuutta uhkaaviin kriiseihin voitaisiin aidosti puuttua. Sinä aikana te olette antaneet eduskunnalle nolla esitystä luontokadon torjumiseksi. Teidän täytyy muuttaa tämä linja, mutta valmiutta siihen ei teillä tunnu olevan.

Arvoisa puhemies! Hallitus on toimillaan ja toimimattomuudellaan osoittanut, ettei se aio ottaa tutkittua tietoa vakavasti. Se ei aio tehdä riittäviä ilmastotoimia, joilla Suomi pysyisi reitillä tavoittelemassa hiilineutraaliutta vuoteen 35 mennessä. Hallitus ei myöskään aio toteuttaa riittäviä luontotoimia, joilla luontokato voitaisiin pysäyttää vuoteen 30 mennessä. Puutteellisten kansallisten toimien ohella hallituksen EU-politiikka vaarantaa yhteiset ilmasto- ja luontotavoitteet. Näillä perusteilla hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

14.34 Mari-Leena Talvitie kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristö ei ole vain lahja menneiltä sukupolvilta, se on myös lainaa tulevilta. Se on ihmiskunnan elinvoiman lähde, ja monimuotoisella luonnolla on jakamaton arvo itsessään. On valitettava tosiasia, että useiden lajien selviytyminen suomalaisessa luonnossa on vaakalaudalla. [Vasemmalta: Teidän ansiota!] Ilmastokriisin hillintään ja sopeutumiseen liittyvät toimet ovat välttämättömiä maapallon ja ihmiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi. Meillä on vain yksi planeetta, meillä on vain yksi Suomi, isänmaa, ja sen rakas puhdas luonto. [Välihuuto vasemmalta]

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ratkaisut lähtevät arvoista. Vapaus ja vastuu on meille kantava arvopari. Jotta jokaisella on vapaus nauttia luonnosta ja puhtaasta ympäristöstä, tarvitaan vastuunkantoa laajasti: vastuuta ilmastosta, vastuuta vesistöistä, myös vastuuta luonnon monimuotoisuudesta. [Vasemmalta: Missä se vastuu on?] Tämä vastuu on kirjattu myös Suomen perustuslakiin, jonka 20 § kuuluu: ”Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.” Kokoomus uskoo ihmiseen. Vapaa markkinatalous turvaa ilmastokestävyyttä tehokkaasti ja reilusti. Kun päästöille asetetaan oikea hinta, saamme talouden kasvuun ja päästöt laskuun.

Arvoisa puhemies! Petteri Orpon hallitus vaalii luontoa ja ilmastoa. [Välihuuto vasemmalta] Tavoitteena on pysäyttää monimuotoisuuden heikkeneminen, vaikka se on todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

vaikeaa. Hallitus on priorisoinut Helmi-, Metso- ja Nousu-luonnonsuojeluohjelmien rahoitusta vaikeasta taloustilanteesta huolimatta. Itämeren tilaa parannetaan ennennäkemättömillä erityisesti Saaristomerен valuma-alueeseen vaikuttavilla toimilla. [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä] Orpon hallitus vahvistaa vaelluskalakantoja. Heinäveden Palokin koskien vapauttaminen on vaikuttavuudeltaan Suomen merkittävin virtavesiteko. [Timo Heinonen: Ei onnistunut vihreiden ollessa hallituksessa!] Lisäksi puretaan vähämerkityksellisiä tippavesivoimaloita ja palautetaan vesistöjä luonnontilaan. Hallitus tekee historiallisen mittavat suojelupäätökset, kun se suojelee valtion vanhoja, luonnontilaisia metsiä. Nämä monimuotoisuuden kehdot ovat päätöksen jälkeen pysyvästi suojassa. [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä]

Perinteinen ympäristönsuojelu tarvitsee rinnalleen myös uutta ajattelua. Tarvitaan ratkaisuja, joissa haittojen minimoinnin ohella kannetaan ympäristövastuuta laajemmin. Näitä toimia hallitus ministeri Mykkäsen johdolla määrätietoisesti edistää. Esimerkiksi uuden ekologisen kompensaaion mallin myötä yritykset pystyvät kompensoimaan aiheuttamia haittoja ennallistamalla vastaavaa luontoympäristöä toisaalla.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme ilmastopolitiikassa vahvaa Eurooppaa, ja tarvitsemme Suomen aktiivista EU-vaikuttamista, ja tätä Orpon hallitus tekee ennakoiden, vastuullisesti ja vaikuttavasti, toisin kuin edellinen. EU:n päästökauppamarkkina leikkaa päästöjä tehokkaasti. Pääosin fossiilivapaan energiantuotannon kasvu vähensi Suomen päästöjä viime vuonna 11 prosenttia edellisvuodesta — tämä siis ilman maankäyttösektoria, joka senkin on nyt palautumassa nettonieluksi.

Hallitus toimii, jotta Suomi nousee puhtaan energian suurvallaksi ja ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi. Luomme puhtaan talouden kasvua kotimaassa ja syrjäytämme saastuttavia ratkaisuja maailmalla teknologian viennin kautta. [Timo Heinonen: Kuulostaa järkevältä!] Tämä tarkoittaa myös lisää työtä, kun suomalaisyritysten tuottamia uusia puhtaampia ratkaisuja viedään maailmalle. Omat päästövähennystavoitteemme ovat tässä tärkeä kiittäjä.

Hallitus on sitoutunut ilmastolain toteuttamiseen. Tuplaamalla puhtaan energian tuotanto varmistetaan omavarainen kohtuuhintainen sähkö ja lämpö myös paukkupakkasilla. Putinin sotaa ei pidä tukea: Euroopan on irtauduttava venäläisestä veriöljystä ja -kaasusta.

Tavoitteiden saavuttamiseksi hallitus selkiyttää ja sujuvoittaa liian monivaiheisiksi paisuneita lupaprosesseja. Yhden luukun periaatteella eli yhdellä hakemuksella, yhdellä lupapäätöksellä ja yhdellä valitusoikeudella lupajärjestelmästämmehä tehdään Suomelle kilpailuetu. Luvitusta selkiytetään nimenomaan niin, että ympäristövaatimuksista ei tingitä.

Arvoisa puhemies! Meidän suomalaisten luontosuhde on erityinen. Luonnon merkitys ihmisen hyvinvoinnille on keskeinen. Monelle meistä se kuuluu viikoittaiseen niin sanottuun luontoannokseen. Minulle se konkretisoituu usein aamuisin aamukävelyllä — pitää päästä lähimetsän suhinaan tai meren laineiden äärelle.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä tukee hallituksen määrätietoista työtä puhtaamman ympäristön, ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden puolesta. [Puhemies koputtaa] Meidän kaikkien on toimittava, jotta kuulisimme muun muassa erittäin uhanalaisen hömötiaisen laulavan kauniisti [Puhemies koputtaa] Suomen metsässä myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

14.40 **Petri Huru ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen puhdas luonto, metsät, vedet ja ilma ovat asioita, jotka kuuluvat meille kaikille suomalaisille. Huolenpito niistä kuuluu niin ikään meille ihan jokaiselle, myös jokaiselle puolueelle. Oppositio pyrkii kuitenkin antamaan täysin virheellistä kuvaa, aivan kuin hallitus ei huolehtisi ympäristöstä lainkaan — aivan kuin meille olisi yhdentekevää, mitä luonnollemme kuuluu. Näin ei asianlaita ole.

Ei ole vain yhtä oikeaa tapaa pitää huolta ympäristöstä. Kirkasotsaisuus ja aivan liian kiireiden ilmastotavoitteiden perässä juokseminen ideologian sokaisemana — hinnalla millä hyvänsä ja vaikutuksilla millä tahansa — eivät ole se linja, miten me perussuomalaiset haluamme Suomen ilmastopolitiikkaa hoitaa. Yksioikaisuus ja ehdottomuus ovat johtaneet siihen, että navetan rakentaminen haluttaisiin nähdä metsäkadon aiheuttajana mutta metsän raivaaminen tuuli- tai aurinkovoiman tieltä hyväksytään samaan aikaan ilman poikki-puolista sanaa. Se on täysin järjenvastaista — samoin se, että ydinvoimaa on sen päästö-tömyydestä ja energiavarmuudesta huolimatta hyljeksitty.

Perussuomalaisille on äärimmäisen tärkeää, että ilmastotoimia ei tehdä kansalaisten ja teollisuuden kustannuksella vaan oikeasuhtaisesti ja oikea-aikaisesti huomioiden myös taloudelliset, alueelliset ja sosiaaliset vaikutukset: mikä aidosti vaikuttaa, mitä se maksaa, ja miten suomalaiset ja yritykset pärjäävät tässä yhtälössä? Ratkaisujen etsiminen isojen päästölähteiden vähentämiseksi teknologian keinoin on yksi tämän hallituksen vaihtoehtoista. Suomi on puhtaan teknologian ja innovaatioiden maa, ja niihin tämä hallitus panostaa.

Arvoisa puhemies! Vihervasemmiston välikysymyksestä huokuu pessimismi ja epäluottamus suomalaisten luontosuhdetta kohtaan. [Eduskunnasta: Ei, vaan hallituksen!] Tällaisen hengen luominen ja kansalaisten, yritysten sekä esimerkiksi kotimaista ruokaa tuottavien ihmisten syyllistäminen ovat jotain sellaista, mitä me perussuomalaiset emme voi ymmärtää. [Välihuutoja vasemmalta] Teollisuuden kilpailukyky, yritysten toimintaedellytykset, kansalaisten arjen sujuvuus ja elämän edellytysten kohtuuhintaisuus eivät ole asioita, mitä me olisimme valmiita uhraamaan ilmastotoimien alttarille. Se on nähty, että niin edeltävä hallitus kuin nykyinen oppositio olisivat näin valmiita tekemään. Vihreiden myrkynvihreät verotusideat, SDP:n kaavailemat raipaniskut maataloudelle ja keskustan myöntäminen vihervasemmiston hullutuksiin viime kaudella ovat näyttäneet opposition todelliset karvat. Tämä opposition tuhoisa linja kannattaa ottaa huomioon myös EU-vaaleja silmällä pitäen. Suomi ei ole Euroopan koilliskulman hiilinielureservaatti, vaan me haluamme jatkossakin viljellä maata ja käyttää luonnonvarojamme viisaasti itse parhaaksi katsomallamme tavalla.

Suomen metsien, niiden käytön ja hoidon, tulee olla jatkossakin meidän suomalaisten itsemme käsissä. [Antti Kurvisen välihuuto] Suomen viestin EU:lle tulee olla selvä ja yhtenäinen: me osaamme ja haluamme päättää itse omasta metsäpolitiikastamme, koska tunnemme parhaiten suomalaisen luonnon ja metsiemme ominaispiirteet. Vastuullista ja nimenomaan meidän olosuhteisiimme muovautunutta suomalaista maataloutta, sitä tärkeää huoltovarmuuden kulmakiveä, ei pidä romuttaa lyhytnäköisellä ja kiilusilmäisellä ilmasto-politiikalla. Haluamme jatkossakin syödä kotimaassa tuotettua ruokaa ja viedä sitä yhä enemmän myös maailmalle.

Arvoisa puhemies! teknologian kehittäminen, kiertotalouden uudet innovaatiot, biotalous, luonnonvarojen kestävä käyttö — tässä kaikessa Suomi on jo edelläkävijä. Olemme hoitaneet oman osamme esimerkillisesti jo pitkän aikaa. Siitä ei pidä Suomea eikä suoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

laisia rangaista, ei kansallisin päätöksiin eikä haitallisella EU-sääntelyllä. Mitä kilpailukykyisempi Suomi on, sitä enemmän on mahdollisuuksia tehdä investointeja päästöttömään teknologiaan ja energiaan. Mitä useampi teollisuuden investointi saadaan Suomeen, sen parempi se on ympäristölle ja ilmastolle. Tähän meillä on osaamista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

14.45 Pinja Perholehto sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle sanottiin jo pienenä, ettei vesihanaa saa pitää auki hampaita harjatessa ja että vihot pitää täyttää kannesta kanteen paperin säästämiseksi. Maapallon elinkelpoisena pitäminen vaatii yhä arjen pieniä mutta tärkeitä tekoja ja ennen muuta myös päättäjiä, jotka kantavat vastuuta, eivät välttele sitä.

Aikamme suuret kysymykset — turvallisuus, työllisyys, hyvinvointi — edellyttävät kaikki ilmastomuutoksen ja luontokadon torjuntaa. Kyse on välttämättömyydestä ja mahdollisuudesta. Hiilineutraalius 2035 voisi tuoda Suomelle vuosisadan puoliväliin mennessä jopa yli 200 miljardin lisäyksen bruttokansantuotteeseen. Mahdollisuuksien mittaluokka on aivan valtava. Kysymys kuuluu: miksi hallitus ei tartu siihen?

Arvoisa puhemies! Vuosi on mennyt, ja Orpon hallitus ei ole saanut oikeastaan mitään aikaiseksi luonto- ja ilmastopolitiikan saralla vaan päinvastoin lisää omilla päätöksillään päästöjä. Viivyttely tekee ongelmista yhä kalliimpia ja yhä vaikeampia. Toisin kuin hallitus, me emme seisoi tumput suorina tai laittaisi kaikkea teknologian varaan. Esimerkiksi teknisiä hiilivarastoja tarvitaan, mutta ei voi jäädä yksin vain odottamaan.

Vihreä siirtymä tarvitsee myös kaverikseen digitaalisen siirtymän. Ilmastoa ei voi suojella ilman suurteholaskentaa, tekoälymalleja, ilman digisovelluksia. Paljon pääomia vaativat resurssit ja parhaat työkalut pitää valjastaa muutoksen kirittämiseen, ei tiktokkien tuottamiseen. Tekoäly voi auttaa esimerkiksi energian tuotannon, siirron ja kulutuksen optimoinnissa, kunhan panostamme murrosteknologioihin. Kiitämme hallitusta tärkeistä tki-satsauksista. Nyt on vielä varmistettava, että ne suunnataan oikein ja tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Monet Suomelle tärkeät päätökset ilmastomuutoksen ja luontokadon hillitsemiseksi tehdään Euroopan unionissa. EU:lla on potentiaalia kasvaa kestävyysmenestystarinaksi, joka vaikuttaa myös omien rajojensa ulkopuolella. Päästökauppa oli pitkään tehoton. Nyt se toimii, sitä kehitetään ja sitä laajennetaan. Tarvitsemme taloudellisen ohjauskeinon myös luontohaittojen vähentämiseen. Tarvitsemme myös yhteisen eurooppalaisen investointeja tukevan rahoitusvälineen, jolla vauhditetaan parhaita kotimaisia vihreän siirtymän hankkeita. Valtiontukikilpailussa pieni Suomi ei voi voittaa, ja siksi on hyödynnettävä kaikki vetoapu, jota Euroopan unioni voi tarjota talouden kasvukäänteeseen ja maapallon elinkelpoisena pitämiseen.

Puhemies! SDP on erittäin huolissaan siitä, että Suomea edustaa nyt EU:ssa EU-kriittinen laita-oikeisto ja taantumuksellinen porvaristo, joka on ilmastovastaisempi kuin elinkeinoelämä. Suomesta on tehty eitä kirkuva Unkarin liittolainen ja epäluotettava kumppani, joka viime hetkellä vetäytyy vastuusta. Unohtuneet ovat sekä tulevaisuus, tutkittu tieto että Suomen etu. Karmeaa seurattavaa oli esimerkiksi venkoilu yritys vastuudirektiivin käsittelyssä, jossa hallitus ei suostunut kuuntelemaan edes Pohjoismaiden suurimman yritysvaluoverkoston viestiä eikä kotimaisten pörssiyritysten viestiä.

Arvoisa puhemies! SDP puolestaan on sitoutunut EU:n vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseen ja vihreän teollisuuspolitiikan kirittämiseen. [Sinuhe Wallinheimon välihuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

to] Me olemme sitoutuneet reiluun siirtymään: kehittämään ratkaisuja, jotka eivät kaadu pienituloisten maksettaviksi ja joissa alueiden eri tarpeet huomioidaan. Ratkaisuja, joilla kukaan ei jää ilman työtä tai toimeentuloa. Ihmisten on voitava luoda uusia uria, kun maailma muuttuu ympärillä. Hallituksen päätökset esimerkiksi heikentää aikuiskoulutusta ovat siksikin erittäin kestäättömiä.

Puhemies! Uudet teknologiat voivat tuoda työtä hiljeneville seuduille, kiertotalous nostaa ammatteja uuteen arvoon, luonnontilan vahvistaminen turvata sadot ja puhtaat vedet. Energiatuhkan kodit pitävät lämmön sisällä ja kustannukset kurissa, mutta mitään tästä ei tapahdu itsestään. Tarvitaan tekoja, ja valitettavasti niiden osalta Orpon hallituksen saldo on nolla. Laskun toimeentulosta maksavat nykyiset lapset ja meidän kaikkien jälkeen tulevat. Se ei ole oikein. Siksi me sanomme, että jo riittää luonto- ja ilmastopolitiikan laiminlyöminen sekä Suomen etujen vastainen vaikuttaminen Euroopan unionissa.

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Ohisaloon tekemää epäluottamuslausetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.50 Vesa Kallio kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin kesällä moni meistä suomalaisista on jälleen poika tai tyttö pellon laidalta. Moni keski-ikäinenkin kokee olevansa elossa enemmän kuin koskaan, kun pääsee raivaussahan kanssa metsään tai saa vanhan Valmetin kotipaikallaan käyntiin. Itse olen saanut pienestä asti tehdä maatalous- ja metsätöitä. Kumiteräsaappaat ovat pelkkien saappaiden sijaan suoranainen rakkauten kohde. Siksi täällä eduskunnassa käytävä keskustelu on vahvistanut, että tarvitsemme enemmän arki- ja järkivihreyttä.

Arvoisa puhemies! Ilmasto- ja luontopolitiikassa pitää turvata Suomen edut. Paheneva kahtiajako on lahoittanut keskustelukulttuurin. Asioita ei käsitellä kokonaisuuksina, joissa eri toimijat rakentaisivat yhteistä näkemystä. Mikäli nykyinen jatkuu, vain koväänisimmät saavat äänensä kuuluviin. Se on kovin tuttua tästä salista, jossa ainoat työkalut liian usein ja liian monella ovat vasara, nauloja ja risti. [Eduskunnasta: Tai ei mitään!] Yhden asian politiikalla ei päästä toivottuun tulokseen, eikä se saa kansalaisten hyväksyntää. Ihmisten pitää kokea päätökset oikeudenmukaisiksi.

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuus on ollut hajautetuissa toiminnoissa. Hajautettu yhteiskunta kestää kriisejä paremmin eikä ole altis niille. Nyt on viimeiset ajat turvata tämä tilanne. Se vaatii suunnan muuttamista keskittämistä hajautettua yhteiskuntaa ylläpitävään politiikkaan.

Arvoisa puhemies! EU:n ilmasto- ja luontopolitiikassa pitää varmistaa maa- ja metsätalouden ja energiatuotannon toimintaedellytykset koko Suomessa. Suomalaiset maatilat ovat pitkien sukupolvien ketjuja. Niissä pörssi-yhtiöiden kvartaaliajattelu ja vaalikaudet ovat pelkkää pientä räpiköintiä rahan ja vallan perässä. Metsätaloudessa päätösvalta metsien käytössä ja suojelussa pitää olla meillä suomalaisilla. Avainten Suomen metsiin tulee olla Suomessa ja oven lukossa. Nyt hallitus on jättänyt oven raolleen EU:n valvontakomissiolle ja sen Suomesta piittaamattomille virkamiehille.

Ilmastopolitiikka ei voi olla sen varassa, että metsien hiilinielu kasvaa rajattomasti. Ajallaan tehtävät hoitotyöt ja hakkuut ovat kestävin tapa varmistaa metsien säilyminen hiilinieluna ja samalla tuottaa uusiutuvia raaka-aineita, joilla korvataan fossiilisia raaka-aineita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Ruokavaliolla emme maailmaa pelasta. Suomen olosuhteisiin soveltuvalla ja maamme huoltovarmuuden samalla turvaavalla monipuolisella maataloudella voimme sen osaltamme tehdä.

Arvoisa puhemies! Kello käy luonnolle ja ilmakehälle; maailma on tulella monella tapaa. Ihmiskunta on epäonnistumassa ihmisenä olemisessa, toistemme tappamisessa ei ole voittajia.

Yksisilmäinen yhden asian politiikka on kuitenkin yhtä tuloksetonta kuin pituushyppäjän keskittyminen pelkän ponnistusjalan pohjelihaksen treenaamiseen. Siksi keskusta ei ole välikysymyksessä mukana. Keskusta on kymmenottelija, joka katsoo kokonaisuutta ja pitää koko maan ja kaikkien suomalaisten puolta. Keskusta nostaa kotimaiset, uusiutuvat luonnonvarat ylös ja painaa ulkomaiset, uusiutumattomat alas. Puu ei meitä auta, jos sitä ei saa kaataa. Pellot eivät meitä ruoki, jos niitä ei saa viljellä. Lehmä ei lypsä, jos se ei saa poikaa.

Arvoisa puhemies! Suuntaa pitää muuttaa, mutta se vaatii Suomen ja EU:n vallanpitäjiltä muutosta. Metsät eivät kasva Mannerheimintiellä vaan maakunnissa.

Tämä hallitus keskittää ankarammin kuin vuosikymmeniin. Itäisessä Suomessa Orpon ja Purran selkiä ei edes näy, niin kaukana ne meistä ovat. Pääministerin olisi pitänyt laittaa EU-komission von der Leyen helikopterin sijaan tukkirekan kyytiin Sulkava—Ruokolahti-maantielle ja soittamaan kännykällä Rautjärveltä Brysseliin. Nyt ei riitä jo saatujen ja ansaittujen EU-varojen uudelleen jakaminen. Nyt pitää saada uutta rahaa itäisen Suomen pitämiseksi kehityksessä mukana. Kyse on myös ilmastosta ja luonnosta.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueissa pelätään vihreää siirtymää, mutta se itse on tukemassa vallan siirtymää Brysseliin. Kriittinen ei ole sama kuin kielteinen. Minäkin voin kotona vaimolle olla kriittinen, mutta hänen kielteinen kantansa voittaa varmasti. [Naurua — Eduskunnasta: Hyvä vertaus!]

Euroopan parlamentissa kokoomuksen mepeiltä on saanut vähän kaikkea: Pietikäinen on vastaan ja Sarvamaa puolesta ja päinvastoin. Perussuomalaisten mepeillä on ollut tärkeämpää tekemistä kuin Suomen puolen pitäminen. Poliitiikka on ollut hampaatonta. [Laura Huhtasaari: Eikä ole!] — Hampaat ovat nyt kunnossa.

Isääni siteeraten: ”ettei menisi hyvä hermostuminen hukkaan”. Hallituspuolueita ja muuta oppositiota edustavien meppien kanssa hermostuminen ei ikävä kyllä ole mennyt hukkaan.

Arvoisa puhemies! Teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: ”Päästöjä voitaisiin pienentää sekä saada Suomen talouteen kasvua ja koko maahan työpaikkoja luonnonvarojamme kestävästi käyttämällä. Päätösvalta metsistä kuitenkin on luisumassa EU:lle, ja itäinen Suomi on jätetty yksin, vaikka luonnonvarat ovat siellä ja ylipäätään maakunnissa. Siksi eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.” — Hyvää maailman ympäristöpäivää kaikille!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

14.55 Krista Mikkonen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys on käsittelyssä, koska hallitus ei yksinkertaisesti tee riittävästi, jotta meillä olisi näkyvä luontokadon pysäyttämiseen vuoteen 2030 ja jotta Suomi olisi hiilineutraali vuonna 2035. Hallitus vetoaa, että luontoa suojellaan koko ajan — suojellaan kyllä, mutta ei riittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

västi. Luontokato on edennyt koko 2000-luvun, ja siksi nyt pitäisi tehdä enemmän, mutta hallitus tekee vähemmän.

Olemme jo tilanteessa, että tarvitaan myös luonnon tilaa parantavia toimia, kuten ennallistamista. Tässäkin hallitus liikkuu väärään suuntaan. Se on valmis kaatamaan EU:n ennallistamisasetuksen ja on vähentänyt ennallistamistyötä kotimaassa.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen luonnon tila on huolestuttava. Esimerkiksi perinnebiotyypeistämme kaikki ja metsäluontotyypeistämme kolme neljästä ovat uhanalaisia. Joka yhdeksäs laji on uhanalainen, eli ne ovat vaarassa hävitä. Myös aivan liian moni ennen yleinen laji taantuu nopeasti. Viime aikoina olemme saaneet tietoa vaikka oravien nopeasta vähenemisestä. Metsäjäniksiä ja kettuja meillä on puolet vähemmän kuin 30 vuotta sitten.

Tähän kaikkeen hallituksen vastaus on tehdä aiempaa vähemmän kuvitellen sen riittävän. Nykyiset toimet eivät riitä pysäyttämään luontokatoa, eivät edes hidastamaan sitä. Olemme matkalla jyrkän teelle, ja vauhti pitäisi pysäyttää, mutta kuskin paikalla oleva Orpon hallitus painaa kaasua jarrun sijaan: Metsähakkuista halutaan lisätä, ei vähentää. Vanhoja metsiä hakataan, ei suojella. Luonnonsuojelun rahoitusta leikataan, ei lisätä. Soiden ennallistamista tehdään vähemmän, ei enemmän. [Juho Eerolan välihuuto] Tämä hallitus ei edes yritä pysäyttää luontokatoa.

Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu Saaristomeren suojeluun panostamisesta, mutta millainen lisäpanostus on sellainen, jonka jälkeen ollaan yli 40 miljoonaa miinuksella aiempaan verrattuna? Keskittämällä kaikki vähät rahat Saaristomereen te jätätte muun Itämeren oman onnensa nojaan ja käännätte selkänne tuhansien sisävesien suojelulle. [Eduskunnasta: Aikamoista!]

Arvoisa puhemies! Tässä ympäristöministeri vetosi Suomen hyvään päästövähennyskehitykseen. On hienoa, että viime vuonna päästöt laskivat, joskaan nykyhallituksen toimet eivät niihin vaikuttaneet. Oleellista on, mitä hallitus tekee pitääkseen kehityksen suotuisana ja mitä hallitus tekee suurimmille ongelmille, kuten hiilinieluille. Lyhyt vastaus on: ei mitään. Hallitus väittää toimivansa siellä, missä päästövähennyksiä voidaan saada tehokkaimmin — tämä ei pidä paikkaansa. Hallitus ei tee mitään vaikkapa turvemaiden päästöille, jotka ovat kohtalonkysymys ilmastotavoitteillemme.

Ensimmäisen vuoden aikana ei myöskään ole nähty ainuttakaan konkreettista toimea romahtaneiden hiilinielujen pelastamiseksi. Puheissanne keskitytte savupiippujen tulppaamiseen ja päästökauppasektoriin, jossa päästöt jo laskevat varsin mallikkaasti. Toimia tarvittaisiin ennen kaikkea maankäyttösektorilla ja taakanjakosektorilla, mutta siellä te lisäätte päästöjä omilla päätöksillänne. Ja mitä tulee päästökauppasektoriin ja teknisiin nieluihin, ei sinnekään ole vielä saatu mitään puheita kummempaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus syyttää välikysymyksen tekijöitä liian radikaaleista vaatimuksista, mutta me olemme ainoastaan vaatimassa, että toimisitte omien lupauksienne mukaisesti: että luontokato pysäytetään vuoteen 2030 mennessä ja Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Jos nämä teidän omat tavoitteenne ovat teille liian radikaaleja, niin sanokaa se ääneen — sen suomalaiset ansaitsevat tietää.

Todellista radikaalisuutta on sallia se, mitä te nyt olette sallimassa: korjaamatonta vahinkoa tuleville sukupolville, suomalaisen luonnon köyhtymistä, ilmastoedelläkävijyydestä luopumista vapaaehtoisesti. Kaikkein radikaaleinta on sulkea silmänsä tosiasioilta ja vitkutella luonto- ja ilmastotoimissa. Se tulee myös moninkertaisesti kalliimmaksi.

Arvoisa puhemies! Vihreän siirtymän välttämättömyyttä ei toivottavasti kiistä kukaan. Hallitus on yrittänyt maalata vihreän siirtymän vastustamiseksi huoltamme sen haitallisis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ta ympäristövaikutuksista. Ei vihreän siirtymän nimissä voi saada vapautusta vesien ja luonnon tilasta huolehtimisesta. On käsittämätöntä, ettei hallitus halua asettaa riittävän tiukkoja ehtoja esimerkiksi kaivoksille ja akkutehtaille. Kaivokset eivät yksinkertaisesti kuulu luonnonsuojelualueille, vesienkäsittely täytyy saada kuntoon, ja kaikessa täytyy käyttää parhaita mahdollisia teknologioita haittojen minimoimiseksi. Ja sama pätee uusiutuvaan energiaan: se täytyy sijoittaa tavalla, joka haittaa luontoa mahdollisimman vähän.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on kunnostautunut katteettomien lupauksen ja käännettyjen takkien hallituksena. Sitä samaa teette jälleen. Olette ohjelmassanne luvanneet, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja luontokato pysäytetään vuoteen 2030 mennessä. Nämä lupaukset te olette nyt pettämässä, ja niiden lupauksen seuraukset kantavat tulevat sukupolvet.

Tämä hallitus ei ole tulevien sukupolvien luottamuksen arvoinen, ja siksi vihreät kannattavat edustaja Ohisaloon epäluottamuslausetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.01 Mai Kivelä vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oliko, hallitus, lupauksenne ympäristötoimista yhtä tosi kuin se, että köyhiltä ei leikata? Te edelleen sanotte pitävänne kiinni ilmasto- ja luontotavoitteista, mutta sanat ja teot eivät kohtaa.

”Tarvitsemme nyt jos koskaan vahvaa poliittista sitoutumista päästöjen vähentämiseksi”. Näin te, pääministeri Orpo, olette peräänkuuluttanut. Kyllä, voitte aloittaa hallituksenne. Meillä ei nimittäin ole varaa pitää neljän vuoden väliä ilmastokriisin suhteen, eikä meillä ole varaa laittaa luontotoimia hyllylle odottamaan toisenlaisia aikoja. Maailma kuumenee, lajeja katoaa ja päätösten lykkääminen tulee aina vain kalliimmaksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti.

Samaan aikaan Orpon ja Purran hallitus on tuhoamassa Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteet. Lopputuloksen hallitus tarjoilee kahdella tapaa: aktiivisuudella ja passiivisuudella. Hallitus aktiivisesti vie rahat luonnonsuojelulta ja toisaalta seisoo tumpit suorina hiilinielun romahtamisen ja ilmastotavoitteiden karkaamisen edessä. Tämän päälle ministerit kiertävät aktiivisesti Euroopassa estämässä EU:n laajuisia, vaikuttavia ympäristötoimia.

Tästä huolimatta hallitus puhuu ympäristöpolitiikastaan puhtaan siirtymän politiikkana, väittää olevansa sitoutunut ilmastolain hiilineutraaliustavoitteeseen ja esittää voivansa muuttaa yhteiskunnan toiminnan luontopositiiviseksi. Katsotaanpa, onko tämä käytännössä mahdollista, kohtaavatko sanat ja teot.

Ensin puhdas siirtymä. Tarvitsemme siirtymää yhteiskuntaan, jonka toiminta mahtuu maapallon rajojen sisälle, siirtymistä talouteen, joka ei aiheuta ilmaston kuumenemista, lajien kuolemista sukupuuttoon tai ympäristön saastumista elinkelvottomaksi. Siirtymän pitää tapahtua teollisuudessa ja tuotannossa, mutta myös kotitalouksissa ja kulutuksessa. Ilman kotitalouksien roolia siirtymä jää puolitiehen ja ihmiset jäävät pulaan.

Hallitus kuitenkin ensi töikseen leikkasi kotitalouksien siirtymärahat. Suosittu ja hyvin kohdentuva energia-avustus, jolla ihmiset pääsivät irti öljykattiloistaan ja samalla voivat pienentää energialaskujaan, lakkautettiin välittömästi. Hallituksen prioriteetit ovat siis ylläpitää saastuttavia yritystukia muttei tukea ihmisiä.

Sitten ilmastotavoite. Suomen hiilineutraaliustavoite on rakennettu päästöjen leikkaamisen ja vahvan, kasvavan hiilinielun varaan. Ensin päästöt. Hallitus lisää, ei vähennä, lii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kenteen päästöjä. Maatalouden hallitus jättää oman onnensa nojaan, eikä sinnekään tule päästövähennyksiä.

Sitten nielut. Ilmastotavoite ei toteudu, mikäli romahtanut nielu jätetään huomiotta, kuten hallitus on tehnyt. Suomen metsien ja maan kykyä sitoa hiiltä on korjattava. Keinoja löytyy. Ne voidaan aloittaa hakkuutason laskemisesta, mutta hallitus lisää hakkuita sekä Metsähallituksen tuloutustavoitetta ja leikkasi heti metsityksen ja kosteikkoviljelyn tuet pois. Hanskat ovat siis täysin tippuneet ilmaston suhteen.

Entä luontopositiivisuus? Hallitus teki historialliset leikkaukset luonnonsuojeluun heti ensi töikseen, vaikka on täysin yksiselitteistä, että lajikatoa ei voi pysäyttää ilman, että lisää suojeltua maa- ja vesialaa. Luonto tarvitsee enemmän tilaa, jotta eri lajien elinympäristöjä säilyy ja palautuu, muuten lajeja katoaa kiihtyvään tahtiin, eivätkä vastuullamme olevat lajit enää koskaan palaa. Miten voi väittää, että yhteiskunnasta tehdään luontopositiivinen ilman, että tekee yhtä merkittävintä toimenpidettä, laajamittaista suojelun lisäämistä? Edes lupaustanne valtion vanhojen metsien suojelun suhteen ette ole pitäneet. Kertokaa siis tänään, miten aiotte tehdä osanne luontokadon pysäyttämiseksi.

Valitettavasti hallituksen ympäristöhaitallisuus ei rajoitu Suomeen — suurimman ympäristövahinkonsa hallitus tekee EU-politiikallaan. Esimerkiksi ennallistamista vastustamalla tuhotaan mahdollisuudet luoda työmahdollisuuksia Suomen maaseudulle parantamalla Suomen luonnon tilaa, mutta sen lisäksi estetään luontotoimia laajasti myös EU:ssa.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto haluaa nopeita ja tehokkaita toimia ilmaston, luonnon ja reilun siirtymän eteen. Ratkaisuja kyllä on, ja niitä haluaa nähdä myös enemmistö suomalaisista. Näistä syistä vasemmisto kannattaa edustaja Ohisaloon tekemää epäluottamusehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

15.07 **Mikko Ollikainen r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade fru talman! Klimatförändringen och förlusten av den biologiska mångfalden är utmaningar vi behöver ta på allvar. Utan en rik biodiversitet äventyras till exempel vår matproduktion och därmed vår försörjningsberedskap, och ett varmare klimat för med sig exempelvis allt mer extrema väderförhållanden. Senast denna vecka har vi i medierna fått läsa om översvämningar i Centraleuropa. Men det handlar inte bara om att hitta lösningar till dessa utmaningar, de ska också ses som en möjlighet. En möjlighet att förnya våra samhällen, skapa nya arbetstillfällen och bygga en hållbar framtid för kommande generationer.

Arvoisa rouva puhemies! RKP:n ja hallituksen linja on selvä. Noudatamme Pariisin ilmastopöytäkirjaa ja olemme sitoutuneet ilmastolakiin ja tavoitteeseen hiilineutraaliuden saavuttamisesta viimeistään vuonna 2035. Tilanne on silti haastava, koska uusien tutkimustulosten mukaan maamme hiilinielut eivät ole niin suuria kuin mitä olemme aiemmin arvioineet. Siksi meidän on nopeasti löydettävä ratkaisuja. Sen takia hallitus on sopinut energia- ja ilmastostrategian valmisteleminen ja päästövelan lyhentämisohjelman laatimisesta.

Suomen päästöjen vähentämiseksi on tärkeää, että siirrymme fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan ja puhtaaseen energiantuotantoon. Tarvitsemme teknologianeutraalia lähestymistapaa, ja meidän on edettävä kaikkien käytettävissä olevien ratkaisujen kanssa. Hallitus piti kehysriihessä kiinni päätöksestään panostaa tutkimukseen ja kehittämiseen miljardi euroa vuoteen 2027 mennessä siitä huolimatta, että valtiontaloutta joudutaan tasapainot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

tamaan paljon. Voimme kehittyä vain uusien innovaatioiden ja uudenlaisen ajattelun myötä, ja meidän on uskallettava panostaa niihin myös haastavina aikoina. Kehysriihessä hallitus teki myös tärkeän päätöksen suurille ja kestäville teollisuusinvestoinneille tarkoitetun verokannustimen käyttöönotosta. Verokannustin edistää vihreään siirtymään tehtäviä investointeja ja samalla myös Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista. Lisäksi hallitus pyrkii kaikilla rintamilla vahvistamaan kiertotaloutta, missä Suomella on hyvät mahdollisuudet tulla edelläkävijäksi.

Ärade fru talman! Utsläppen måste minska, men vi måste också stärka våra kolsänkor. Därför behöver vi ett hållbart och långsiktigt jord- och skogsbruk, något som vi i SFP aktivt arbetar för. Regeringen kommer att stärka förutsättningarna för skogens tillväxt med ett åtgärds paket. Vi måste också genomföra åtgärder i den nationella skogsstrategin. Vi vet ändå att olika sektorer har olika utmaningar då det kommer till att minska utsläppen och hitta åtgärder som stärker kolsänkorna. Just därför behöver vi en bred palett av åtgärder, och till exempel i min hemkommun Malax satsar vi på offentligt träbyggande.

Samtidigt är det viktigt att de som påverkas mest av omställningen beaktas. Övergången till en mer hållbar framtid ska ske på ett socialt rättvist sätt.

Samtidigt som vi motverkar klimatförändringen ska vi också stärka den biologiska mångfalden. Naturresurserna ska användas hållbart och vi ska ta hand om vår natur. Det huvudsakliga ansvaret ska bäras av staten, men också privatpersoner ska ha möjlighet att bidra. Därför är det viktigt att Metso- och Helmi-programmen för frivilligt skydd fortsätter, vilket bidrar till att stärka både kolsänkorna och den biologiska mångfalden.

Ärade fru talman! Vi i SFP har länge arbetat för Östersjön och Skärgårdshavet. Övergödningen av Östersjön har länge varit ett stort problem. Att näringsämnen rinner ut i Östersjön innebär att vi inte använder dem tillräckligt effektivt på land. Därför är vi glada för att Skärgårdshavets avrinningsområde blir ett pilotområde för näringskretsloppet.

I SFP har vi också lyft upp problematiken med utsläpp av orenat avloppsvatten och tvättvatten i Östersjön. Det glädjer oss att ett förslag kring detta är på utlåtanderunda just nu. Vi ska också komma ihåg att havet inte känner till havsgränser, så det beivras ett samarbete mellan olika länder här.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi on nostonut vihreän siirtymän, kiertotalouden ja biotalouden edistämisen päätavoitteikseen pyrkimyksissään vaikuttaa komission seuraavaan työohjelmaan. Pidämme johdonmukaisesti esillä yhteisten toimien tärkeyttä ja sitä, että EU:n tulee jatkaa etenemistään kohti tavoitettaan ilmastoneutraaliuden saavuttamisesta vuoteen 2050 mennessä. EU:n tasolla edistämme erityisesti biotaloutta, jossa Suomella on paljon osaamista, mikä voi avata uusia markkinoita maamme yrityksille samalla, kun se auttaa meitä pienentämään haitallista riippuvuutta EU:n ulkopuolisista maista. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

15.12 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Värderade talman! Meillä on kaunis ja luonnosta rikas maa, jonka haluamme jättää tuleville sukupolville. Yksilötasolla suhtautumisessa luontoon ja kestäväan kehitykseen on paljolti kyse arvoista ja elintavoista. Yhteiskunnallisesti ilmasto- ja ympäristötavoitteita ei voi kuitenkaan viedä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

eteenpäin irrallaan ihmisten perustarpeista ja elinkeinoelämän kilpailukyvyistä. Päätöksen-teossa on etsittävä tasapainoa yhteiskunnallisen kestävyyden eri osa-alueiden välillä.

Värderade talman! Vi har ett vackert land som det är värt att slå vakt om.

Suomen kasvihuonekaasupäästöt laskivat tuntuvasti viime vuonna. Lasku tapahtui suurim-maksi osaksi energiasektorilla, mutta tiedotteen mukaan muitakin syitä on, kuten se, että maataloudessa eläinten lukumäärän pieni lasku alensi ruuansulatuksen ja lannankäsittelyn päästöjä, ja heikommat satotasot vähensivät kasvintähteistä aiheutuneita maaperäpäästöjä. — Tämä ei ollut siis pelkästään hyvä uutinen.

Edes hiilestä ja turpeesta luopuminen ei ole itsestään selvästi vain positiivinen asia. Ra-kennamme kaupunkiseutuja, jotka ovat lämmöntuotannossa täysin riippuvaisia sähköver-kon toiminnasta. Samalla altistamme itsemme kyberhyökkäyksille ja inhimillisistä virheis-tä johtuville haavoittuvuuksille.

Arvoisa puhemies! Näin EU-vaalien alla on syytä korostaa, että ilmastonmuutos on ra-jat ylittävä ongelma, joka edellyttää globaalin tason yhteistyötä. Euroopan osuus globaa-leista päästöistä on alle kahdeksan prosenttia ja laskee käsi kädessä maanosamme vaiku-tusvallan kanssa. Kuitenkin EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan pitää olla jäsenmaiden kesken oikeudenmukaista. Esimerkiksi ennallistamisasetuksen velvoittamat toimet muo-dostuvat Suomessa todennäköisesti kaikista EU-maista kalleimmiksi asukasta kohden las-kettuna. Toteutuessaan asetus kohtelisi Suomea huonosti moniin esimerkiksi metsänsä jo kauan sitten hävittäneisiin maihin verrattuna.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatteina me ajattelemme, että lähivastuuperiaatteen mukaisesti EU:n tulee tukea kansallista omistajuutta ja vastuuta luonnosta sekä elinympä-ristön hyvinvoinnista. Päätösvaltaa metsistämme emme ole valmiita luovuttamaan Brysse-liin, ja EU:n petopolitiikka on saatava päivitettyä.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä todetaan aivan oikein, että toimiva ja kannattava maatalous on tärkeä osa huoltovarmuutta, ja ruuantuotannon ylläpito on maatalouden kes-keinen tehtävä. Suurin oppositiopuolue on kuitenkin esittänyt maataloustukiin leikkauk-sia, jotka käytännössä toteutettaisiin leikkaamalla maatalouden ympäristötoimista ja eläin-ten hyvinvoinnista. [Ritva Elomaa: Oho!]

Arvoisa puhemies! Varmaankin myös oppositiossa nähdään, että huoltovarmuuden ja maatalouden päästöjen yhtälö on kaikkea muuta kuin helppo. Silti missään ammatissa ei jouduta kohtaamaan ilmastonmuutoksen seurauksia yhtä konkreettisesti kuin maatalou-dessä. Maatalous on nähtävä ympäristö- ja ilmastokysymyksissä osana ratkaisua, ei ongel-mana. Ja juuri ilmastonmuutos korostaa ruokaturvan ja varautumisen tärkeyttä. [Eduskun-nasta: Kuulostaa vihreiden puheelta!]

Suomessa on investoitu valtavasti fossiilittomaan energiantuotantoon ja investoidaan yhä lisää. Liikenteen päästöt vähenevät tasaisesti. Suojeltu pinta-ala kasvaa. Talousmetsis-sä säästö- ja lahopuumäärät kasvavat — kiitos siitä metsänhoidon suositusten, sertifiointi-järjestelmien sekä metsänomistajien ja yritysten työn. Monella mittarilla suunta on siis oi-kea. Myös hallituksen veropolitiikka tukee kestävästä kehitystä siirtämällä painopistettä työn verotuksesta kulutuksen verotukseen, ja hallitus myös edistää hiilensidontamarkki-noita ja luonnonarvokauppaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies, Petteri Orpon hallitus tekee vastuullista ja maltillista ympäristöpolitiikkaa niiden resurssien puitteissa, joita meillä on. KD:n eduskuntaryhmä antaa täyden tuen hallituksen työlle ympäristön ja kansalaisten hyvinvoinnin hyväksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

15.18 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastomuutoksen pysäyttäminen on otettava ehdottoman vakavasti. Yhtä vakavasti on otettava se, mikä voi olla Suomen rooli ja painoarvo tämän muutoksen pysäyttämisessä. Pitää olla tavoitteita, ja pitää asettaa selkeitä vuosilukuja, mutta pienen maan, kuten Suomen, ei kannata ehdoin tahdoin sahata omaa jalkaansa.

Suomen pitää saada talous kuntoon. Muuten meillä ei ole aikaa ja varaa myöskään ilmastomuutoksen pysäyttämiseen. Suomi tarvitsee lisää menestyviä yrityksiä ja lisää työpaikkoja. Suomi tarvitsee talouskasvua. Vain kasvun kautta saamme julkisen talouden kohti tasapainoa. Liian usein unohdetaan kokonaan, mistä se raha yhteiskunnan pyörittämiseen tulee. Se tulee vain yrittämisestä ja menestyvistä yrityksistä ja työstä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Vuosia on hoettu, kuinka vihreä siirtymä pelastaa Suomen talouden, mutta missä viipyvät ne investoinnit, työpaikat ja yritysten menestystarinat? Puhutaan myös kestävästä siirtymästä — Suomeksi se tarkoittaa, että kestää liian pitkään eikä koskaan siirry.

Yritysten ja sijoittajien panostukset ja uudet työpaikat kiertävät Suomea kaukaa. Investoinnit menevät Yhdysvaltoihin, Saksaan, Ranskaan ja jopa Ruotsiin, mutta meille ne eivät tule, vaikka kaiken piti olla valmiina. Mitä ruotsalaiset osaavat ja tekevät paremmin, johon me emme pysty, jos oikein yrittäisimme ja haluaisimme? Amerikkalaisilla on oma suuri kannustinpaketti, ja sen perässä esimerkiksi norjalainen akkutehdas ei jäänyt Suomeen vaan lähti Yhdysvaltoihin. Saksa ja Ranska jakavat investointeihin suoraa tukea, ja EU:lla ei ole muuta mahdollisuutta kuin tulkita sääntöjä isojen eduksi. Isot ja suuret syövät pienet ja hitaat. Suurin virhe on nyt olla tekemättä mitään. Investoinneille joko tarvitaan tukea EU:n kautta tai jokaisen maan pitää hoitaa itsensä. Me kilpailemme muiden maiden kanssa. Koska me alamme ymmärtämään tämän? Jos meillä ei ole mitään tarjottavaa, tänne ei tule ketään.

Viime vuosikymmenien sadasta tärkeimmästä teknologiayrityksestä vain kaksi on tullut Euroopasta: SAP ja Spotify. Kaikki muut ovat Yhdysvalloista ja Kiinasta. EU:ssa on vannottu vapaaseen kauppaan ja markkinatalouteen. Periaate on sinänsä hyvä, mutta nyt Yhdysvallat ja Kiina pelaavat uusilla säännöillä eikä EU pysy vauhdissa mukana. Nyt on Euroopan herättävä ja Suomen siinä sivussa. Meidän on päästävä tähän peliin mukaan, tai muuten Euroopasta tulee maailman suurin ulkomuseo.

Arvoisa puhemies! Yrityksillä on täysin selkeä käsitys siitä, mikä hidastaa investointeja Suomeen. Syyt ovat ympäristöluvit ja kilpailu valtion tuista. Suomi on rakentanut maineensa aivan itse. Surullisin tarina on BASFin tehdas Harjavallassa: Tehtaan ympäristöluvalla ovat aluehallintovirasto ja hallinto-oikeudet pelanneet vuosia pingpongia, niin että valmiin tehtaan tuotanto on kokonaan seis ja yt-neuvottelut ovat käynnissä. Suomea on pidetty vakaana maana, missä asiat toimivat ja etenevät, mutta Harjavallan tapaus on erittäin kova kolaus maineelle. Miettikää nyt itse, kuinka paljon tällainen pallottelu vaikuttaa ulkomaalaisten sijoittajien mielikuvaan Suomesta luotettavana sijoituskohteena. Ei voi olla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

niin, että viranomaisten päätökset eivät ole ennakoitavissa. Eikä voi olla niin, että kerran annettu lupa voidaan kumota.

On hyvä muistaa, että vihreän siirtymän teolliset investoinnit voivat tuoda mukanaan kysymyksiä paikallisista ympäristöhaitoista. On silti selvää, ettei Suomi voi omilla päätöksillään saastuttaa Itämerta.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastomuutos ei tunne valtionrajoja, ja juuri siksi EU:sta tullaan kertomaan, miten suomalaisten pitää hoitaa metsänsä. Tehdään nyt kerralla selväksi: Suomi on Euroopan metsäisin maa ja osaa myös jatkossa hoitaa metsänsä. Metsät ovat hyvä esimerkki myös siitä, mistä ilmastomuutoksessa on kysymys. Metsät ovat suomalaisille ja Suomelle myös taloudellisessa mielessä tärkeitä, ja ilman kunnossa olevaa taloutta meillä ei ole varaa pitää huolta metsistä ja vaikuttaa ilmastomuutokseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen.

15.23 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Mikä tässä ajassa on tärkeintä vihreän siirtymän edistymiselle? Yksistään tänään olen ollut tästä keskustelemassa Teknologiateollisuuden vähähiilitekartan julkistuksessa, palvelualojen tiekartan julkistuksessa, biogeenisen hiilidioksidin talteenottoa koskevassa pyöreässä pöydässä ja itse asiassa aamulla myöskin vetyinfrastruktuurin kehittämisen kokouksessa. Kaikissa se keskeinen kysymys on puhtaan sähkön runsaus ympäri vuoden myös sääriippumattomana. Tämän takia tämän ajan, jossa elämme, meidän vahtivuoromme keskeinen kysymys on, mitä voimme tälle kilpailuedulle tehdä, jotta miljardi-investoinnit puhtaaseen teollisuuteen todella toteutuvat käytännössä eivätkä vain puheissa. Tämän takia hallitus valmistelee kapasiteettihuutokauppaa, joka on tarkoitus notifioida jo ensi vuoden aikana ja jolla Suomessa nopeasti muuttuneet sähkön hintavaihtelut saadaan kuriin, tehdään ydinvoimalain uudistus — josta muuten erityisesti vihreiltä, jotka aloitteen välikysymykseen tekivät, kysyisin, mitä tarkoittaa, kun Euroopan vihreät mainostavat näissä eurovaaleissa, että ”me vihreät vaadimme ydinvoiman alasajoa ja korvaamista uusiutuvalla”. [Välihuutoja]

Toki myös uusiutuvaa tarvitaan, ja sen tähden tämä hallitus on käynnistänyt aluevesillä suuret merituulivoimaloiden huutokaupat, jotka Metsähallitus toimeenpanee, ja on hiljattain antanut lausuntokierrokselle lain myös talousvyöhykkeen tuulivoiman hyödyntämisestä. Nämä ovat valtavia, koko Suomen sähköntuotantoa vastaavia kapasiteetteja mutta eivät tuulettoman päivän turva — siihen tarvitaan ydinvoimaa. Koko hallitusohjelman liima puhtaan siirtymän osalta on sähköntuotannon tuplaaminen uskottavasti ja säävarmasti, ja se on myös se meidän aikamme tärkein asia vihreän siirtymän varmistamisessa.

Kokonaisuudessaan fossiiliset päästöt laskevat kiihtyvästi. Niitä kiritämme tukemalla erityisesti päästökauppajärjestelmän vahvistumista EU:ssa tekemällä muun muassa 2040-päätöstä sekä vihreän kasvun edellyttämän sähköntuotannon varmistamisella että sitten hiilidioksidin talteenotolla. Suojellun luonnon määrä kasvaa, ei vähene, vaikka osasta puheista saa muun käsityksen. [Välihuutoja vihreiden ryhmästä] Myös valtion toimenpitein Metso- ja Helmi-ohjelmilla suojellaan luontoa leikkausten keskelläkin, mutta uusi, isompi kasvu täytyy löytää yksityisrahoitteisesta luonnonsuojelusta, jossa onkin rohkaisevaa viirävää kiinnostusta, ja sille teemme pelisääntöjä.

Täällä viitattiin monissa puheenvuoroissa myös aivan oikeisiin asioihin, esimerkiksi datatalouteen puhtaan siirtymän lähteenä. Meillä on todella mahdollisuus saada itse asiassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

iso osa lämmityksen tarpeestamme datakeskusten sivutuotteena — miljardi-investointeja vireillä. Tämän osalta hallitus nimenomaan panostaa näihin asioihin sekä tuotekehityksen määrärahoissa, kun kvanttietokonetta rakennetaan, osaamiskeskuksen tukemiseksi, että itse asiassa myös sähkön saamiseksi, mikä on se meidän syömähampaamme, miksi niin Microsoft, Google kuin pienemmätkin toimijat ovat nimenomaan Suomesta kiinnostuneita.

Kokonaisuudessaan pidän kohtuuttomimpana väitettä siitä, että EU-politiikassa olisimme hidastamassa ilmastopäästöjen vähentämistä. Me olemme se maa, joka on tekemässä ratkaisuja, jotka ovat realistisia ja mahdollistavat ne miljardi-investoinnit, joista kyllä edellisen vaalikauden green dealissa on haaveiltu, mutta valitettavan usein yksityiskohtaisella sääntelyllä on itse asiassa ammuttu myös itseä jalkaan tekemällä liian tarkkoja sääntöjä sille, minkälainen sähkö kelpaa vihreään vetyyn tai minkälainen sähköntuotanto on vaikka taksonomiassa rahoittajille vihreäksi luettavaa. Me haluamme, että jahdataan päästöjä. Se on se iso kuva, ja se on riittävän haastava harjoitus tähdäten vuosiin 2040 ja 2050 koko Euroopalle, myös Suomelle. Pitää olla teknologianeutraali lähestymistapa, joka saa investoinnit aidosti liikkeelle. [Eduskunnasta: Bensan hinta nousee!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Ohisalo.

15.27 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilta-Sanomat paljasti juuri muutama minuutti sitten, että pääministeri Orpon lupaus suojella valtion vanhat, luonnontilaiset metsät on nyt petetty. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tuliko tilauksesta?] Hallitus on kuulemma saanut valmiiksi päätöksensä, ja näyttää siltä, että Etelä-Suomesta ei löydy juuri lainkaan mitään suojeltavaa. Vielä kun hetki sitten sanoitte, että ei saa käyttää termiä ”satumetsäkritereitä”, niin teillä oli siinä kohtaa jo tietoa siitä, että tämä päätös on tulossa. Onko todella totta, että teidän satumetsäkritereistänne onkin tullut yhtäkkiä todellisuutta, eteläsuomalaista metsää ei olla suojelemassa, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] teidän lupauksenne on petetty ja maa- ja metsätalousministeriön esitys on voittanut? Onko näin, pääministeri Orpo?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen. — Mikrofoni.

15.28 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun puhutaan luontokadon torjumisesta, niin tietysti luonnonsuojelulla on tärkeä rooli. Niin kuin totesin tuossa puheessanikin, meidän täytyy tehdä sitä enemmän. Mutta yhtä lailla tärkeä rooli on ennallistamisella eli jo heikentyneen luonnon parantamisella ja uusien haittojen estämisellä. Tämä uusien haittojen estäminen on lainsäädäntötyötä, joka ei maksa mitään. Siksi ihmettelen — nyt hallitus vetoaa täällä, että he eivät voi tehdä luontokadon torjumista, koska ei ole rahaa suojella — miksi te ette tee niitä toimia, jotka eivät maksa mitään. Miksi te ette ota käyttöön maankäytön muutosmaksua? Miksi te ette pidennä saimaannorpan verkkokalastuskieltoa? Miksi te ette laita rajoja akkutehtaiden vesistöjä? Miksi te ette ekologista kompensatiota käyttöön? Miksi te tiukenna luonnonsuojelulakia siten kuin viime kaudella siihen meidän esitykseemme teimme? Miksi te ette lopeta uhanalaisten lintujen metsästystä? Käyttäkää näitä keinoja. Nämä ovat ilmaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

15.30 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, vuosi sitten ennen eduskuntavaaleja te vaalitenteissä lupasitte, että valtion vanhat metsät suojellaan. Me olemme vuoden verran pian täällä eduskunnassa kysyneet — tästä on useampi kirjallinen ja suullinen kysymys esitetty — millä tavalla näiden metsien suojelukriteerien valmistelu etenee. Kuten edustaja Ohisalo edellä totesi, niin aika hankalalta näyttää.

Julkisuustietojen perusteella tilanne on totta tosiaan se, että suojeluun ovat pian päätyneissä pelkästään satumetsät. Nyt ennen eurovaaleja kysyn teiltä, pääministeri Orpo: Ennen eduskuntavaaleja te vannoitte, että on erinomaisen tärkeää toteuttaa riittäviä suojelutoimia. Pidätkö te kiinni tästä lupauksesta? Ollaanko nämä kriteerit julkistamassa ennen vaaleja vai pelaatteko te tässä aikaa ja jätätte näiden vesitettyjen kriteerien julkistamisen eurovaalien jälkeiseen aikaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.31 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme ole kuulleet teiltä tänään uskottavia ratkaisuja ilmastotavoitteen saavuttamiseksi, emme nielujen kasvattamiseen, emmekä siihen, että suomalaisen luonnon lajikato saataisiin pysäytettyä. Tämä on järkyttävä petos nuoria kohtaan ja suomalaisten enemmistöä kohtaan, [Mikko Savola: Älkää pelotelko!] jotka haluavat nähdä toimia luonnon puolesta.

No nyt kaiken kukkuraksi on juuri tullut tieto, että vanhojen metsien kriteerit on vesitetty, mikä tarkoittaisi sitä, että hallituksen mielestä esimerkiksi Etelä-Suomessa ei olisi mitään suojelemisen arvoista. Te sanoitte viimeksi tänään, että vanhat luonnontilaiset metsät suojellaan. [Jani Mäkelän välihuuto] Nyt on kyllä syytä kysyä teidän uskottavuutenne perään. [Laura Huhtasaari: Ei kaikkea voida suojella!] Vanhat metsät on käytännössä jo kariteltu. Tutkijoiden näkemys on selvä, suomalaisten enemmistön tuki on vahva. Kysynkin: oletteko te kuitanneet esityksen, joka rajaisi merkittävästi arvokkaita metsiä suojelun ulkopuolelle tutkijoiden näkemyksen vastaisesti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie.

15.32 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puheenvuorossa ajattelin vielä sanoa muutaman sanan EU-vaikuttamisesta ja huoltovarmuudesta, mutta ensin näihin satumetsäkriteereihin. Hallitus tekee virkavastuulla valmistelua, keskeiset ministeriöt tekevät valmistelua, ja jos täällä on joku uusi satumetsäkriteeri, [Li Andersson: Maa- ja metsätalousministeriön kriteeri!] niin tuokaa kriteerit tänne saliin, [Välihuutoja vasemmalta] mikä on toinen asia.

On tärkeää tosiaan, että keskeisesti toimitaan Euroopan unionin suhteen kansainvälisessä luonto- ja ilmastopolitiikassa, ja tähänhän Orpon hallitus on ottanut aivan uuden vaihteen: kansallista etua ja järkipolitiikkaa puolustetaan ja samoin muun muassa esimerkiksi päästökauppaa ja sen laajentamista järkevässä suhteessa tuetaan. Tällä saadaan niitä päästöjä laskuun mutta myös taloutta kasvuun. Hallitus myös edistää toimia, jotka torjuvat luontokatoa, ja tässä suhteessa toimitaan aivan toisin kuin edellinen hallitus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

15.33 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihervasemmistolla on tapana nähdä vain yhdenväristen lasien lävitse. Teidän luontopolitiikkanne ei huomioi mitään muuta kuin ilmastotavoitteet ja ympäristövelvoitteet. Niitä te sitten haluatte edistää hinnalla ja keinolla millä hyvänsä. Te ette piittaa siitä, pelastuuko planeetta Suomen tai Euroopan toimilla, ettekä usein elä itsekään kuten opettatte tai kuten haluatte kaikki muut pakkotaa elämään.

Merkitystä ei teille tunnu olevan sillekään, mitä kaikkea Suomi ja suomalaiset todellakin ovat jo tehneet, kuten vaikkapa se mittava määrä metsiä, mitä on jo nyt suojeltu.

Maalaaatte jatkuvasti sellaista kuvaa kuin suomalaiset ihmiset, yritykset ja maataloustuottajat olisivat pahoja ympäristön tuhoajia. Puhutte siitä, miten maatalouden päästöjä pitäisi alentaa, mutta ette tunnusta turvepeltojen merkitystä kotimaiselle ruuantuotannolle ettekä vahingossakaan voi myöntää, miten vaikkapa maitoliträn päästöt ovat nimenomaan pienentyneet. [Mikko Savola: Keskustaa ei mainittu ollenkaan! — Laura Huhtasaari: Minä voin mainita, jos saan puheenvuoron!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

15.34 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo hallituspuolueiden EU-vaaliehdokkaiden vaaliohjelmia, menee ihmetyksen sormi hämmennyksen suuhun. Toisesta ääripäästä löytyy ehdokkaita, jotka kannattavat EU:n liittovaltiokehitystä, ja toiset haluavat erota Euroopan unionista. Kumpikaan vaihtoehto ei ole Suomen edun mukainen, ja se antaa myös vahvan syyn epäillä hallituksen kykyä hoitaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa ja luontopolitiikkaa sen enempää EU:n tasolla kuin kansallisesti.

Arvoisa puhemies! Kun tähän sekasotkuun lisätään se, että koko ajan näyttää valta siirtyvän enemmän ja enemmän valtiovarainministeriöön, herää kysymys, mitä päätösvaltaa ylipäätään muille ministereille ja ministeriöihin jää, kun valtiovarainministeri lopulta näyttää peukalon asennollaan, mitä tehdään. Kysymys kuuluukin, onko tämä vallansiirto ilmastoon, luonnon ja ympäristön etu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

15.35 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa ryhmäpuheenvuorossani totesin, että tarvitaan paljon erilaisia toimia päästäksemme tavoitteisiin, jotka olemme asettaneet päästöjen osalta. Tässä on tosiaankin paljon erilaisia mahdollisuuksia. Osaamista tästä maasta löytyy, ja verokannustin osaltaan tässä myös auttaa, uskon vahvasti tähän.

Vi har inte tvång för kommunerna att göra upp olika klimatplaner just nu, men många kommuner och städer gör det i alla fall för att det är viktigt i det kommunala beslutsfattandet. Hos oss är det bland annat vindkraft och solkraft som också är på frammarsch.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Kysyisin hallitukselta ja ministereiltä koskien verokannustimia, mitä tällä käytännössä tarkoitetaan: Milloin tämä tulee esityksenä meille, ja onko jo tällaisia investointipäätöksiä tehty tämän osalta? Mikä on näkymä tästä juuri tällä hetkellä? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

15.36 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä oppositio väittää, että hallitus ei olisi kyennyt jatkamaan laajaan yhteistyöhön perustunutta suurpetojen kannanhoitosuunnitelmien valmistelua ja suden suotuisan suojelutason määrittämistä vaan on keskittynyt luontodirektiivin heikentämiseen. Oppositio on kiinnittänyt huomiota siis hallituksen aktiiviseen petopolitiikkaan. Kyllä, tämä hallitus panostaa EU-vaikuttamiseen myös luontodirektiivien osalta. Luontodirektiivin liitteitä on päivitettävä silloin, kun lajien suojelu on onnistunut, kannat ovat kasvaneet ja saavuttaneet suotuisan suojelutason, eikä perustetta tiukemmalle suojelulle ole. Ministeri Essayah, onhan se niin, että suurpetopolitiikan osalta tämä hallitus nimenomaan huomioi ihmisen ja luonnon yhteiselon ja sosioekonomiset tekijät?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

15.37 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Me olemme kuulleet kyllästymiseen asti, kuinka vihreä siirtymä pelastaa Suomen ja kuinka luvitukset saadaan kuntoon ja sujuvat moitteetta. Miten on silloin mahdollista, että joku Harjavallassa oleva BASFin tehdas joutuu sulkemaan ovensa? Ensin sille annetaan lupa, sitten se lupa peruutetaan. Siellä on monta vuotta käynyt tämmöistä. Se on Suomen maineelle erittäin turmiollista. Eihän se todista sitä, että nämä luvat on saatu kuntoon, vaan tämä on meidän maine nytten, ja yritykset vieroksuvat tämmöistä. Eiväthän ne uskalla tulla tänne, jos tämmöisiä asioita pallotellaan. Teidän pitää nyt saada tämä homma kuntoon eikä vaan puhua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

15.38 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan parilla kiitoksella, tunnustuksella. Ensimmäinen on se, että hallituksella on aivan oikea tavoite, että vihreää vetyä pitäisi voida tuottaa päästöttömällä, esimerkiksi ydinvoimalla. Tämän pitää olla yhteinen tavoite, tätä pitää viedä eteenpäin. Valtiovarainministeri Purralle toteaisin, että vaikka eilen hiukan suhtauduimme kriittisesti tähän EU:n hiilineutraalisuustavoitteeseen, niin nyt olen kuitenkin ymmärtänyt, että koko hallitus mukaan lukien valtiovarainministeri on sitoutunut siihen, että EU:n nettopäästövähennystavoitetta vuoteen 2040 tiukennetaan 90 prosenttiin, eli olette kuitenkin nyt sitten valmiita tiukentamaan näitä EU:n ilmastotavoitteita. No niin, tässä näin se asia menee eteenpäin, hyvä niin.

Mutta, arvoisa puhemies, kysyisin pääministeriltä, kun tässä on nyt paljon puhuttu tästä metsien suojelusta ja on paljon puhuttu siitä, että ne ovat arvokkaita. Kysyn nyt teiltä: aioteko julkaista nämä kriteerit ennen sunnuntain EU-vaaleja? [Sinuhe Wallinheimo: Työllisyys toimienne jälkeen!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

15.39 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa lukee, että valtion vanhat metsät suojellaan. Arvon pääministeri, edellispäivänä Iltalehden vaalitentissä kritisoin sitä, että hallituksenne on asettamassa vanhojen metsien suojelukriteerit niin tiukiksi, että sellaisia metsiä löytyy lähinnä saduista. Kritisoin, että ette siis suojele muissa kuin puheissa ja vain satumetsiä. Vastasitte, arvon pääministeri, että älä käytä sitä sanaa ja odotetaan ensin lopputulosta. Juuri äsken saimme mediasta siis tiedon, että nyt todella on niin, että ne kriteerit todella ovat niin tiukat, että esimerkiksi Etelä-Suomesta tällaisia metsiä ei löydy. Samassa uutisessa kerrotaan, että päätös oli kuitattu kaikkien puolueiden toimesta 3.6. eli samana päivänä, jonka iltana tämän vaalitenttiväittelyn kävimme.

Kysyisinkin, arvon pääministeri: Saako nyt jo käyttää satumetsät-sanaa, ja onko todella niin, että te todella vesitätte tämän oman hallitusohjelmakirjauksenne, kaiken sen muun heikon ympäristö- ja ilmastopolitiikan, jota te teette? Onko todella niin, että kokoomusjohtoisen hallituksen ympäristöpolitiikkaa tuntuvat sääntelevän huomattavasti pienemmät puolueet, huomattavasti ympäristövastaisemmat hallituskumppanit? [Jenna Simula: Mutta mehän suojelemme metsiä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Andersson, Li.

15.41 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tänään kuulleet paljon kauniita sanoja vastuusta. Tämä toistui useampaan otteeseen hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroissa, mutta se vastuunkanto, eli ne teot, puuttuu täysin tämän hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta. Kuten on todettu, tämä hallitus tietoisesti kasvat-
taa ilmastopäästöjä, te nostatte Metsähallituksen tuloutustavoitetta siitä huolimatta, että hiilinielut ovat romahtaneet, leikkaatte historiallisen paljon luonnonsuojelusta, ja sitten te ylpinä sanotte, että no, Metso- ja Helmi-ohjelmat eivät sentään lakanneet tämän hallituksen toimesta, ikään kuin tämä olisi asia, mistä meidän pitäisi olla kiitollisia. [Jani Mäkelä: Eikö tällaisena aikana voi näistä ottaa?] Ja kaiken tämän lisäksi näyttää nyt siis taas siltä, että hallitus on pettämässä vielä yhden suomalaisille annetun vaalilupauksen: lupauksen vanhojen metsien suojelusta.

Minun mielestäni me ansaitsemme hallitukselta vastauksen tänään, tässä ja nyt: pitävätkö nämä mediatiedot paikkansa, onko hallitus siis päätynyt näihin maa- ja metsätalousministeriön ajamiin satumetsäkriteereihin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

15.42 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oma käsitykseni on se, että Suomen eduskunnassa käytävä metsäkeskustelu vahingoittaa Suomen mainetta ja sitä tekee myös se sama keskustelu Euroopan parlamentissa vihreiden toimesta: Suomen pääministerin läsnä ollessa moititaan suomalaista metsäteollisuutta ja metsänhoitoa. [Välihuuto]

Suomen metsistä on suojeltu kolme miljoonaa hehtaaria, se tarkoittaa 13 prosenttia. Suomen metsistä on sertifioitu yli 90 prosenttia, maapallolla keskimäärin 10 prosenttia. Sertifiointi tarkoittaa jo sinänsä, että arkoja luontokohteita suojellaan, jätetään suojavyöhykkeitä vesistöjen ympärille, lisätään lehtipuun määrää, lisätään lahoppuun määrää. Kaikki on otettu erinomaisella tavalla huomioon. Miksi me pienestä Suomesta olemme tehneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

vastakkainasettelun suurvallan, joka heikentää Suomen teollisuuden toimintaedellytyksiä? [Hannu Hoskonen: Aivan oikein!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

15.43 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on heti todettava edustaja Eestilälle, että jos tieteeseen vetoaminen pitää kieltää Euroopassa tai tässä salissa, niin silloin on aika heikoilla kantimilla tilanne.

En tiedä, onko tässä salissa koskaan ollut näin räikeästi eroa puheilla ja teoilla. Siis te kerta toisensa jälkeen toteatte, että te olette näihin tavoitteisiin sitoutuneita, ja samaan aikaan me tiedämme, että Ilmastopaneeli on todennut, ettei hiilineutraaliustavoitteeseen 2035 tai EU-tavoitteisiin 2030 päästä ilman lisätoimia. [Jani Mäkelän välihuuto] Me tiedämme, että Luontopaneeli on todennut, ettei luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä saada pysäytettyä ilman merkittäviä lisätoimia. Aiotteko te tehdä näitä lisätoimia, vai ette?

Ja vielä kerran, olen samaa mieltä kuin edustaja Talvitie: tuokaa ne kriteerit tähän saliin. Me voimme kyllä tuoda ne oppositiosta, me uskomme niissä tiedettä, mutta meidän pitäisi kuulla, mitkä ne hallituksen kriteerit nyt ovat. Se mediatieto kuulostaa todella, todella huolestuttavalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

15.44 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vihreä siirtymä on tässä salissa varmasti kaikille tuttu ja tärkeä — ehkä sillä puolella se on enemmän ”puhdas siirtymä”, mistä haluatte puhua, mutta puhutaan nyt kuitenkin ”vihreästä siirtymästä”. Me tarvitaan tänne Suomeen investointeja, näitä vihreän siirtymän investointeja, jotta me saadaan meidän päästöt alas. Nyt kun kuitenkin teillä on samaan aikaan käynnissä valtionhallinnon leikkaukset, jolloin vähennätte kaikista virastoista — eri elimistä, toimielimistä, vähentyy — henkilöstöä, niin olisin kysynyt: Miten on mahdollinen tämä sujuva ja nopea luvittaminen, jolla yritetään näitä investointeja jouduttaa ja jossa myös ympäristönäkökohdat on otettu huomioon esimerkiksi niin, että kaivosteollisuus ei saastuta puhtaita vesiämme, eli kuinka se voidaan toteuttaa tällä vähenevällä henkilöstömäärällä? Miten se on mahdollista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

15.45 Jorma Piisinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on tunnettu maailmalla puhtaasta ilmastaan ja rikkaasta luonnostaan. Näistä arvoista on kaikkien pidettävä kiinni. Mutta Suomi on jo nyt edelläkävijä teknologian kehittämisessä, kiertotalouden uusissa innovaatioissa, biotaloudessa, luonnonvarojen kestävässä käytössä. Olemme hoitaneet oman osamme esimerkillisesti kautta aikojen. Euroopan tiukimman suojelukategorian omaavista metsistä Suomessa on jo miltei 60 prosenttia. Ei pidä syyttää eikä rangaista suomalaisia siitä, missä olemme edelläkävijöitä, ei sen enempää kansallisoin päätöksin kuin haitallisella EU-sääntelylläkään.

Mitä kilpailukykyisempi Suomi on, sen enemmän meillä on mahdollisuuksia investoida puhtaaseen teknologiaan ja energiaan. Mitä enemmän saamme teollisuuden investointeja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Suomeen, sen parempi se on ympäristölle, ilmastolle ja ennen kaikkea meille suomalaisille. Hyödyntäkäämme siis osaamistamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinäluoma.

15.46 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te hallituksessa kyllä kovasti lupaatte, että pidätte kiinni Suomen hiilineutraalisuustavoitteista ja siitä, että me vahvistamme luonnonsuojelua, mutta valitettavasti toimet puuttuvat. Teidän ilmastokädenjälkenne on hiilenmusta, ja ympäristönsuojelukin perustuu näköjään vain satuihin. Tässäkin suhteessa kokoomus on perussuomalaisen politiikan panttivankina. Euroopan parlamentissa kokoomuslaiset mepit edistävät toisenlaista ilmastopolitiikkaa ja ympäristönsuojelua. [Oikealta: Kuka edistää, kuka ei!]

Arvoisa pääministeri, te olette luvanneet pitää huolta siitä, että vanhat metsät tullaan suojelemaan. Nyt Ilta-Sanomat on kertonut, että te olette hallituksessa jo tehneet nämä kriteerit, mutta ette ole näitä jostain syystä julkistaneet. Miksi, hyvä hallitus ja pääministeri, te olette salanneet tämän päätöksen ettekä ole avoimesti kertoneet suomalaisille jo määrittäneenne nämä metsien suojelun kriteerit? [Keskustan ryhmästä: Entä turve!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitoksia edustaja Eestilälle erinomaisista faktoista, mitä te äsken kerroitte salille. Vihervasemmistolla on tämä ideologia, jolla metsät yritetään saada yhteiskunnan haltuun, ei omistukseen vaan käyttö kielletään. Ihmettelen esimerkiksi tätä, rakkaat demarit, että te olette ajamassa suomalaista metsäteollisuutta tästä maasta pois. Onhan tämä käsittämätöntä, että jokainen lause, mitä te sanotte, on, että pitää suojella lisää, pitää suojella. Kuinka monta tehdasta te haluatte kiinni? Tämä ei naurata, edustaja Lindtman, minua yhtään. Tämä on vakava juttu, kun tehtaassa töissä käyvä mies joutuu kilometritehtaalte. Me menetämme jo tänä päivänä valtavat tulot sillä, kun metsiä poltetaan energiaksi, kun ei enää voida metsää jalostaa, kun kotimaista energiaa olette vihanneet ja ilmoittaneet, että turvetta ei polteta. Nyt sitten poltetaan tukkipuuta. Kesämökkini vierestä valtava leimikko meni suoraan hakkuriin. Ei tullut yhtään sahapuuta, ei tullut yhtään lankkua, ei muutakaan. Tätkö te haluatte? Kyllä on vasemmistopolitiikka mennyt keskiaikaan. Ihmettelen. [Markku Eestilä: Hoskonen, hyvä puheenvuoro! — Ritva Elomaa: Hyvä, Hoskonen!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

15.49 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraatit pitävät metsäteollisuutta Suomelle tärkeänä kasvualana, jonka pitää erityisesti investoida uusiin innovaatioihin, vihreään siirtymään. Me olemme sitä mieltä, että Suomessa osataan kyllä omia metsiä hoitaa, ja valtaosa metsänomistajista on erittäin vastuullisia. Me kykenemme kyllä täällä Suomessa metsäpolitiikan hoitamaan, eikä sitä pidä esimerkiksi viedä EU-tasolle.

Mutta nyt on kysymys siitä, kuinka hallitusohjelmaa toteutetaan. Pääministeri, te olette vastuussa hallitusohjelman toteuttamisesta, ja hallitusohjelman mukaan te olette sitoutuneet siihen, että Suomi suojelee valtion vanhat luonnontilaiset metsät. No nyt olemme juu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ri saaneet tietää, että te itse asiassa olette vedättäneet kriteereitä niin korkealle, ettei Etelä-Suomesta löydy siunaamaa hehtaaria sellaisia metsiä, joita suojeltaisiin. Haluaisimme kuulla teiltä, arvoisa pääministeri, pitääkö tämä paikkansa. Kyllä suomalaisten täytyy saada kuulla totuus tämän hallituksen metsäpolitiikasta, luonnonsuojelupolitiikasta ennen Euroopan parlamentin vaaleja. Pääministeri, aiotteko te suojella vanhat metsät? [Jenna Simula: Haluatteko pakkosuojella suomalaiset metsät?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sirén.

15.50 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taitaa olla niin, että kun kauden aikana keskimääräisesti tehdään noin neljä välikysymystä, niin tämä oli nyt tällä kaudella seitsemäs välikysymys ensimmäisen vuoden aikana, ja se tehtiin ennen kuin aikaisempaa oli vielä käsiteltykään. Mutta tämän välikysymyksen aihe on mitä tärkein. Olemme aikamme ja tulevaisuutemme kannalta keskeisimpien kysymysten äärellä: millä tavalla turvaamme luonnon ja ilmaston. Näihin tulevaisuuden kannalta kaikkein kriittisimpiin kysymyksiin on tavoitteet, joihin on sitouduttu. Niihin on sitouduttu hallituksen toimesta ja hallitusohjelmassa.

Haluan nostaa esiin oppositiosta esitetyn väitteen siitä, että kohdennus Saaristomeren suojeluun olisi pois muulta vesistöjen suojelulta. Tämä ei pidä paikkaansa. Esimerkiksi tätä kipsikäsittelyä tehdään Saaristomeren valuma-alueen lisäksi [Puhemies koputtaa] myös muilla rannikkoalueilla, ja uskoisin, että tätä kannattaisi tukea myös oppositiosta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

15.51 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelen, että hallitus teki kaksi luontolupausta hallitusohjelmassaan: toinen oli vanhojen luonnontilaisten metsien suojelu ja toinen Palokin koskien purkaminen. Nyt olemme kuulleet, että voimme heittää ainakin tämän ensimmäisen lupauksen roskakoriin, kun edes suomalaiset kansallispuistot eivät mahdu näihin teidän juuri päättämiinne kriteereihin.

Palokista emme ole kuulleet edistysaskeleita, mutta sen sijaan te olette kyllä edistäneet patojen rakentamista muualla niin lainsäädännöllä kuin järjestämällä uusia rahoja vesivoimalle.

Tällä viikolla ympäristöministeri väläytti mahdollisuutta myös rakentaa kaivos kahdesti suojelulle Viiankiaavan suolle. Luonto tuntuu olevan hallitukselle tärkeää aina siihen asti, kunnes se voidaan muuttaa rahaksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eloranta.

15.52 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin ja luontokadon torjuntaan sekä vihreän siirtymän edistämiseen käytetty raha on todellakin tärkeä investointi tulevaisuuteen, tärkeä investointi maamme talouteen sekä lastemme ja nuortemme tulevaisuuteen. Nykyisellä politiikallaan hallitus ei kuitenkaan vie Suomea riittävästi eteenpäin luonto- ja ilmastopolitiikassa. Ajattelisin, että Suomi voisi olla edelläkävijä ilmasto- ja luontopolitiikassa, mutta näin ei nyt ihan tunnu tapahtuvan. Meillä on osaamista, meillä on teknologiaa ja meillä on tahtoa tehdä tarvittavat muutokset, mutta enemmän tahtoa ja toimia sen tueksi tarvitaan myös hallitukselta. Me voidaan yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

dessä rakentaa kestävä ja oikeudenmukainen tulevaisuus, jossa luonto ja ihminen elävät tasapainossa, ja on meidän vastuullamme varmistaa, että jätämme niille tuleville sukupolville elinkelpoisen planeetan.

Myös, Orpo, teidän hallituksenne tulee tehdä omalla vahtivuorollanne enemmän. Kysynkin teiltä, hallitukselta: eikö nyt olisi aika nostaa hieman sitä kunnianhimon tasoa myös luonto- ja ilmastopolitiikassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saramo.

15.53 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin haluan sanoa oikeistolle ja keskustalle, että te ette edusta Suomen kansaa. Kun te puhutte täällä kansan äänellä, niin 80 prosenttia suomalaisista kannattaa suojelualueiden lisäämistä. [Laura Huh-tasaari: Ketkä ovat sitten äänestäneet meidät tänne!] Populismi ympäristön kustannuksella on aika surkeaa.

Väännetään nyt rautalangasta: Meillä on Suomessa esimerkiksi ojitettuja soita, metsää ja peltoja, joilla on aivan surkea tuotto. Ne ovat kitukasvuista metsää. Kun niitä ennallistetaan, maanomistajat saavat paremman korvauksen, metsäteollisuus ei siinä häviä, maansiirtourakoitsijat saavat töitä. Ilmastopäästöt vähenevät ja esimerkiksi tämä sinileväpuuro, joka meillä on Suomenlahdella joka kesä. Meidän vesistöjen tilanne paranee. Kaikki voitavat. Jotainhan se maksaa, mutta sehän, että te annatte täällä ymmärtää, että se raha lähetettäisiin Brysseliin, että Brysselin herrat vievät meidän rahat, on täyttä pötypuhetta, kun kaikki se raha jää tänne hyödyttämään kaikkia meitä suomalaisia. Suomalaiset haluavat, että meidän luonnostamme pidetään huolta.

Täytyy nyt ihmetellä, miten näitäkin eurovaaleja käydään [Puhemies koputtaa] näin Suomen kansaa halventavalla tavalla, että te ette voi puhua asioista niiden oikealla nimellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

15.54 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin me ollaan todella tärkeän asian äärellä. Jos meitä suomalaisia jokin yhdistää yleensä, niin se on meidän ympäristö ja luonto. Me varmasti kaikki haluamme pitää siitä huolta, tehdä sen eteen töitä, ja siihen on tämäkin hallitus sitoutunut.

Sitten vastaan nyt tähän useaan otteeseen tehtyyn kysymykseen prosessista. Ympäristöministeri ja maa- ja metsätalousministeri tekevät valmistelua hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti, ja kun on se hallitusohjelman kirjaus ”suojellaan valtion vanhoja metsiä”, niin niistä vanhoista metsistä siinä pidetään kiinni. Se tulee koostumaan kahdesta osasta: toinen on kriteereillä määriteltävä, ja toinen on Metsähallituksen omilla mailla suojelupäätöksillä tehtävä lisäsuojelu. Näiden täytyy muodostaa valtion mailla uskottava määrä, jotta hallitusohjelman kirjaus toteutuu. Tästä prosessista ja sen vaiheista vastuuministerit osavat kertoa tarkemmin. Hallitusohjelman mukaisesti edetään.

Mutta mitä tulee muutoin tähän, niin minä haluaisin, että kaiken tämän synkistelyn ja syyttelyn lisäksi kiinnitettäisiin huomio siihen, mitä Suomessa on tehty. Meillä Suomessa on maailman kovin ilmastotavoite, siihen on sitouduttu. Me pidetään kiinni ilmastolain tavoitteista. Sähköntuotannossa me ollaan kohta irti fossiilisista. Me tehtiin ensimmäisenä maana maailmassa — muuten ilman vihreitä — päätös luopua kivihiiilestä energiatuotannossa. Meillä on maailman parasta teknologiaa puhtaisiin ratkaisuihin, ja me panostetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

valtavia määriä tällä hetkellä tutkimukseen ja innovaatioihin nimenomaan suunnaten puhtaisiin ratkaisuihin, puhtaaseen energiatuotantoon, puhdasta energiaa hyödyntävään uuteen teollisuuteen. Tämä on meille mieletön kasvun mahdollisuus — työpaikkoja. Me voidaan jättää iso kädenjälki maailmalle, kun me autetaan meidän yrityksiä kehittämään tuotteitaan, viemään niitä maailmalle. [Välihuuto vasemmalta] Kyllä me tehdään paljon.

Ympäristö-, ilmasto- ja energiaministeri Mykkänen tekee hartiavoimin töitä, hakee ratkaisuja, käy erittäin rakentavia keskusteluja — ne käydään pääosin tämän talon ulkopuolella, niin kuin hän totesi tänäänkin —, tänäänkin lukemattomia hyviä keskusteluja, joissa haetaan ratkaisuja näihin kysymyksiin: päästöjen vähentämiseen, luonnonsuojeluun, jota muuten tehdään tänä vuonna siis enemmän, suojellaan luontoa enemmän kuin viime vuonna. Nämä asiat etenevät. Nämä asiat etenevät, hyvät ystävät.

Sen sijaan, että maalataan hirveän synkkää kuvaa, minusta on hyvä lähettää myöskin suomalaisille täältä se viesti, että Suomi on edelläkävijä ja me pidämme sen sillä polulla. Me pidetään se sillä polulla, että Suomessa ympäristöä ja ilmastoa suojellaan, näytetään esimerkkiä maailmalle. Me teemme Euroopassa tämän linjan mukaisesti töitä. Me teemme töitä tämän linjan mukaisesti. Me ollaan Euroopassakin suunnannäyttäjä ja edelläkävijä. Minä toivon, että tämä perusviesti otettaisiin vakavasti. Sisällöistä, keinoista tai vaikkapa siitä kunnianhimon tasosta voidaan sitten kiistellä, mutta se suunta hallituksella on aivan selvä, ja se on ilmaston ja ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojelu. [Li Andersson: Mites ne kriteerit? Ei tullut vastauksia!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, Oras.

15.58 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Minulla on iso huoli meidän luonnon monimuotoisuudesta ja sen lajien häviämisestä, ja ilmastomuutos on jättiläismäinen murhe meille kaikille. Nyt on viimeiset hetket, ja tarvitaan tosi määrätietoisia toimia.” Näin sanoitte te, pääministeri Orpo, vielä joitakin vuosia sitten. Sitten teistä tuli pääministeri, ja mitä teidän johtamanne hallitus on tehnyt? Se ensimmäisenä ilmastopolitiikan historiassa Suomessa kasvattaa merkittävästi ja tietoisesti maamme päästöjä, kun päästöjen vähentämisen tahtia pitäisi päinvastoin kiihdyttää. Se tekee Suomen luonnonsuojelun historian suurimmat leikkaukset luonnonsuojelun rahoitukseen, ja nyt tänään olemme saaneet kuulla, että se pettää sen vähäisenkin lupauksensa, mikä hallitusohjelmaan sisältyi edes valtion vanhojen luonnontilaisten metsien suojelusta. Pääministeri Orpo, minun täytyy kysyä: onko nyt viimeiset hetket? Ja minun täytyy kysyä: tarvitaanko nyt tosi määrätietoisia toimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

15.59 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osa kestävästä energiasiirtymästä ja ilmastomuutoksen pysäyttämistä on tietysti ydinvoima ja erityisesti siinä pienydinvoima, jossa nyt on yritetty uusia teknologioita kehittää ja saada niitä entistä parempaan käyttöön. Kysyisinkin pääministeriltä: Kun Suomessakin on näitä hankkeita käynnissä, esimerkiksi muun muassa Steady Energyn hanke pilotoinnista tällä vuosikymmenellä, minkälaista roolia valtio näkee tässä? Jos tätä hanketta pystyttäisiin vaikka julkisen energiyhtiön kautta edistämään, niin minkälainen vaikka valtion rahoitus tai tuki tällaiselle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

hankkeelle voisi olla, jotta saataisiin pienydinvoimatuotantoa entistä vauhdikkaammin vietyä eteenpäin? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tiedoksi tässä vaiheessa, että useampi teistä ministereistä on pyytännyt puheenvuoron, mutta otetaan tähän väliin edustajien puheenvuoroja, ja sitten ministereiden puheenvuoroja. — Seuraavaksi edustaja Viljanen.

16.00 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri äskenkin pääministeri viittasi hallituksensa ohjelman kirjauksiin, mutta pyytäisin pientä täsmennystä pääministeriltä näihin ohjelman kirjauksiin ja etenkin siihen, miten hallitus nyt aikoo toteuttaa ohjelmansa kirjauksia vanhojen metsien määrittelystä ja niitten suojelusta.

Toiseksi, arvoisa puhemies, kysyisin: miten hallitus aikoo varmistaa, että yksityisillä mailla suojelu jatkossa perustuisi aitoon vapaaehtoisuuteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huhtasaari.

16.01 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Hoskosella oli ihan hyvä puheenvuoro, johon sitten Lindtman sanoi, että hetkinen, meidän olimme viime hallituksessa yhdessä. Tämä se ongelma juuri on, että keskusta heiluu kuin heinämiä. Viime kaudella oltiin vihervasemmistolaisia, ja nyt te ette halua olla — mitä te olette seuraavalla kaudella? [Välihuutoja] Onneksi EU-parlamentissa teillä pysyy linja: te olette Renew-ryhmässä, mikä on liittovaltiota ajava ryhmä — erittäin vaarallinen kehitys Suomelle. [Eduskunnasta: Ohoh! — Välihuutoja]

Mitä tulee vihervasemmistoon, niin te haluatte sosialisoida Suomen metsät ja hiilinielut EU:lle — toisin kuin me täällä, jotka haluamme suojella metsiä, pitää huolta Suomen luonnon monimuotoisuudesta ja pitää huolta myös meidän taloudesta ja ihmisten omaisuuden suojasta. [Eduskunnasta: Puhutaan valtion metsistä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

16.02 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä pelottelu on molemmin puolin aika rajua: vihervasemmiston pelottelu siitä, että kaikki tuhoutuu meidän luonnossa, ja sitten nämä epätodet, mitä sieltä perussuomalaisten puolelta tulee. Suomalaiset mepit Elsi Katainen ja Mauri Pekkarinen ovat määrätietoisesti puolustaneet suomalaista metsänomistajaa ja suomalaista viljelijää. Aivan samaa ei voi sanoa esimerkiksi kokoomuksen mepeistä Pietikäisestä ja Virkkusesta.

Ratkaisu tässäkin löytyy keskeltä. Ei kannata kuunnella pelottelua kummastakaan suunnasta. Panostetaan metsien kasvuun. Luodaan suomalaiseen metsäteollisuuteen vakautta, ennustettavuutta, investointeja, puhdasta teknologiaa ja huolehditaan suomalaisen viljelijän hyvinvoinnista. Nurmipohjainen kotieläintuotanto on mitä parasta ilmastolle ja ympäristölle. Maailman puhtain, ilmastoystävällisin ruoka on suomalaista ruokaa. Toivon, että hallitus tekee tämän eteen tekoja, koska se on paras ilmastoteko.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

16.03 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että tämä porukka saisi enemmänkin aikaan. Saattaa olla, että eurovaalien läheisyys vaikuttaa oleellisesti tähän keskustelun tasoon tänään.

Mutta sanoisin pari juttua, korjaisin pari asiaa. Esimerkiksi Saaristomerestä minusta on kohtuutonta sanoa, edustaja Mikkonen, että meillä on tilanne, jossa Saaristomeren suojelu on pois kaikelta muulta Itämeren alueella — te tiedätte hyvin, että näin ei ole. Saaristomeri on se kaikkein huonoimmassa tilassa oleva alue, joka vaikuttaa koko Itämeren altaaseen. Plus sitten, että kipsikäsittelyä voi saada kaikilla valuma-alueilla oman maansa käyttöön. Itse asiassa sitä on käytetty jo 40 prosenttia ja yleensä loppuosa käytetään kesäkuussa. Eli se ei ole totta, että Saaristomeri olisi muilta pois.

Se on totta, että on järkevää keskittää johonkin toimenpiteitä, ettei yritä tehdä kaikkialla pieniä hankkeita, joilla ei ole mitään vaikutusta minnekään. Siihen tällaisessa taloustilanteessa, jossa me nyt ollaan, ei ole enää varaa, koska rahaa ei ole. On fiksumpaa keskittää ja pohtia, mihin saamme merkittävän vaikutuksen aikaan, ja Saaristomeri on erittäin hyvä ja oikea valinta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

16.04 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi kyllä totean edustaja Saramolle, että kyllä me kaikki täällä edustamme Suomen kansaa, että olemme kaikki Suomen kansan edustajia. Olen itsekkin metsätalousinsinööri, ja minulle on kyllä kovin vierasta tämä vastakkainasettelu. Täällä puhutaan niin kuin ääripäinä, että meillä olisi täysi metsänsuojelu tai sitten meillä olisi aukkohakkuu, meillä olisi vegaanisuus tai sitten me oltaisiin täysin lihansyöjiä. Tämä mustavalkoinen keskustelu ei kyllä todellakaan ole kenenkään etu tässä salissa.

Minä olen huolissani luonnonvara-alan toimijoista. Meidän luonnonvara-alan toimijolahan — meidän maatalousyrittäjillä, metsätalousyrittäjillä — on aivan keskeinen rooli siinä, että Suomessa on ruokaturva kunnossa ja meillä on huoltovarmuus kunnossa. Ja nythän hallitus on tekemässä leikkauksia, mitkä osuvat luonnonvara-alaan erittäin vahvasti. Voiko se pitää edes paikkaansa, että jopa 28 prosenttia tippuisi rahoitus luonnonvara-alalta? Minä haluaisinkin kuulla vastauksen nyt hallitukselta sieltä aitiosta siihen, onko tämä totta ja miksi se on näin. Ja vastaukseksi ei todellakaan riitä, että koska on pakko.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sammallahti.

16.06 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Sananen historiasta — kerrotaan välikysymyksen tehneiden vihreiden historiaa hieman: Vihreät ovat vastustaneet ydinvoimaa vuosikymmenet, ja vielä muutama vuosi sitten halusitte korvata ydinvoiman maakaasulla ja tuulivoimalla. Aikoinaan vihreiden pj. Niinistö haukkui Sipilän hallituksen, koska Sipilän hallitus ei halunnut nostaa metsien hakkuukiintiöitä vihreiden haluamien polttokattiloitten polttoaineeksi. Jos vihreät olisivat saaneet tahtonsa läpi aikoinaan, niin Suomesta olisi ajettu ydinvoima alas ja fossiilisia palaisi. Suomen metsät olisi poltettu, vain ne satumetsät olisivat jäljellä. Sähkön hinta heilahtelisi vielä nykyistä paljon kovemmin, ja talven huippuhinnat olisivat merkittävästi korkeammat kuin nykyään. Arvon vihreät, miten voi aina olla väärässä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Porvarihallituksen ympäristöpolitiikassa vesiensuojelua tuetaan, historiallinen määrä metsiä suojellaan, ydinenergialaki uudistetaan, vetytaloudelle luodaan kannustimia ja paljon muuta. Porvarihallitus siis tekee kaiken sen, mikä teiltä jäi tekemättä. Porvarihallitus kantaa vastuun, jota te juoksette karkuun. Menkää itseenne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

16.07 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen suurin saavutus tuntuu olevan se, että suojellun luonnon määrä ei sentään vähene — sehän tästä vasta puuttuisikin. Hiukan epävarma olen kuitenkin myös tästä, sen verran huolestuneena olen seurannut hallituksen ministereiden intoilua kahlita Kemijokea Sierilän vesivoimalaan tai ajaa kaivosta Viiankiaavalle. Ympäristöministeri Mykkänen, aiotteko heikentää Viiankiaavan suojelua, jotta sinne kaivoshanke voisi edetä?

Te olette, ministeri Mykkänen, myös toistuvasti julkisuudessa leimannut luontokadon pysäyttämisen vaatimia toimia, suomalaisten kannattamia luontotoimia, radikaaleiksi. Ymmärrättehän, että todellista radikalismia on nimenomaan se tekemättä jättäminen, liian vähän tekeminen?

Pääministeri Orpo, te todella ennen vaaleja lupasitte suojella valtion vanhat metsät — ei siis joitain niistä, vaan kaikki ne. Nyt näyttää siltä, että vain nämä satumetsät ovat todella pääsemässä suojelukriteerienne piiriin. Pitääkö tämä paikkansa? Te ette vielä tähän lopputulokseen vastannut. Prosessia enemmän meitä kiinnostaa se, mitä todella tulee tapahtumaan.

Pakko on vielä puuttua tähän kokoomuksen demokratiakäsitykseen, [Puhemies koputtaa] jossa toivotaan, että kritiikki ikään kuin pidettäisiin vaimeana ja tieteellisiä tosiasioita ei tuotaisi esiin. [Puhemies koputtaa] Tässä talossa meidän tehtävämme on säätää lakeja, mutta luonnonlakeja mekään emme voi muuttaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen, kolme minuuttia.

16.08 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Paljon huomioita tärkeisiin asioihin — ei vähiten muuten ydinvoiman kehittämiseen, josta täällä on usealta suunnalta tullut huomiota. Esimerkiksi edustaja Kokko nosti esiin pienydinvoiman kehittämisen, ja siinä hallitus on itse asiassa jo tehnyt toimia, jotka nimenomaan tätä Helsingin Energian ja Steady Energy Oy:n yhteistyömallia edistävät: on poistettu niin sanottu kategorinen etäisyysvaatimus, joka on estänyt edes ajatuksen kehittää — ja useimmissa maissa estääkin — asutuskeskusten lähelle pienydinvoimakohteita, joilla pystytään kaukolämpö irrottamaan polttamisesta ja myöskin rajaamaan sitä bioenergian tarvetta tulevaisuudessa tässä suhteessa. Viikko sitten EU:ssa, vaikka useimmiten on vaikea puhua ydinvoimasta, oli kerrankin oikein eteenpäinmenemisen meininki. Olin avaamassa niin sanotun modulaaristen reaktoreiden allianssin ensimmäistä kick-offia, jossa on kyllä takana nyt isompi porukka kuin vuosiin, ja yritetään tällä puolella mennä eteenpäin.

Vihreä siirtymä tarvitsee myös mineraaleja. Täällä ovat muutamat henkilöt viitanneet kaivoskysymyksiin, joissa täytyy tietysti olla tarkkana, että päästöt pysyvät aisoissa. Sen takia ne tarvitsevat luvitustakin. Mitä tulee Viiankiaavaan, missä maanantaina vierailin, se tosiasia todettakoon, että jos kaivos sen alle mahdollistuu, niin se perustuu siihen, että sen oleelliset suojeluarvot pystytään suojaamaan, ja se, mitä luontoarvoihin kosketaan, kom-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

pensoidaan muualla. Sinänsä kaivosta ei ole siellä kai kukaan suunnittelemassa suon alle eikä suolle vaan itse asiassa yhden sen nurkan alapuolelle satojen metrien syvyyteen. Mutta katsotaan, jos asia etenee Natura-poikkeamapäätökseen, niin valtioneuvosto tätäkin asiaa harkitsee huolellisesti ja siinä vaiheessa tekee sitten päätöksiä.

Täällä edustaja Harkimo ja myöskin Kosonen viittasivat aivan oikein siihen, että luvitus on tämän sähkön saatavuuden kanssa ehkä tärkein jarru puhtaan siirtymän investoinneille, ja siinä väittäisin, että hallitusohjelmassa on kyllä historiallisen määrätietoinen luvituksen sujuvoittamisreformi sekä niin sanotusti luvituksen substanssilakien osalta että myöskin niin, että kokoamme lupa- ja valvontaviranomaiset yhteen valtakunnalliseen organisaatioon, joka lopettaa viranomaisten keskinäiset valitukset, mahdollistaa osajien käyttämisen aina sinne maantieteelliselle alueelle, missä tarvitaan — ei niin, että vaikkapa vedyn tuotannossa on yhdet säännöt Harjavallassa ja toiset Joensuussa ja niin edelleen, kuten tähän asti on käynyt. Tätä työtä tehdään nyt niin, että tämä uusi virasto aloittaa vuoden 2026 alussa, ja suurin osa lainsäädännöstä myöskin on silloin voimassa.

Edustaja Harjanne, joka usein puhuu tärkeistä asioista muun muassa ydinvoiman osalta, aivan oikein täällä korosti sitä, että räikeä ero on puheilla ja teoilla. Tämän osalta haastaisin oikeastaan koko salia miettimään, että meillähän täytyy olla siis kunnianhimoisia tavoitteita — ja todellakin ne sitä ovat niin ilmastomuutoksessa kuin luontokadossa — mutta mikä on, edustaja Harjanne, se periaatteellisesti iso ero siinä kunnianhimon ja tekojen välillä esimerkiksi edelliseen hallituskauteen verrattuna? Nielut ovat laskeneet trendinomaisesti 15 vuotta. Se tiedettiin hyvin jo 3—4 vuotta sitten, missä ollaan, mutta silloin hallitus sääti ilmastolain eikä tehnyt mitään oleellista nieluille. Luontokadon pysäyttämässä tämän vaalikauden aikana tullaan suojelemaan valtion metsiä isommilla hehtaari-määrillä kuin edellisellä vaalikaudella, enkä syytä siitä — se on vaikeata työtä. Se on vaikeata työtä. Siinä pitää yhteensovittaa yhteiskunnan eri intressejä, mutta on väärin sanoa, että nyt olisi joku iso ristiriita puheiden ja tekojen välillä verrattuna siihen, mitä se on ollut edelliselläkin hallituskaudella. Tämä on vaikeata yhteensovitustyötä.

Mitä vielä tähän vanhojen metsien päätökseen tulee, niin se on todella kokonaisuus, kuten pääministeri kuvasi, liittyen siihen, mitä erityistoimia valtion metsien osalta tehdään. Siihen liittyvät myös Metsähallituksen omistajapolitiikan laajemmat periaatteet. Niitä valmistellaan, ja niistä tullaan sitten tiedottamaan kokonaisuutena, kun tässä on päästy tulokseen.

Se totuus on syytä täällä kyllä Suomen kansalle myös todeta, että syy, miksi tämä on haastavaa, on ennen kaikkea se, että meillä on Suomessa 600 000 yksityismetsänomistajaa ja kansalliset kriteerit tulevat vaikuttamaan väistämättä jokaisen metsänomistajan osalta siihen, millä tavalla heidän mahdollisuutensa hyödyntää metsiä toteutuvat, ja silloin ei ole kysymys vain valtion metsistä vaan yksityismetsistä, joihin täällä esimerkiksi edustaja Viljanen viittasikin. Tätä kokonaisuutta tasapainoisesti huomioiden, vanhoja metsiä itse asiassa historiallisen paljon suojellen mutta yhteiskunnan muut tarpeet huomioiden, tämän hallituksen on tarkoitus hallitusohjelman pohjalta edetä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä on listalla hyvin paljon puheenvuoroja, mutta mennään tässä vaiheessa... — Edustaja Koskela.

16.13 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus täällä puheenvuoroissaan romantisoi luontoa, jota se omilla toimillaan heikentää, jonka tilaa se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

omilla toimillaan heikentää. Ministeri Mykkänen, tämä on se ristiriita, ja tämä on irvokasta.

Jos mennään puheiden sijaan ihan konkretiaan, niin suomalaisissa metsissä elää huomattava määrä uhanalaisia lajeja. Yksi näistä monista lajeista on kuukkeli, joka on luokiteltu silmälläpidettäväksi. Etelä-Suomesta kuukkeli on paikoin jo kadonnut kokonaan hakuiden seurauksena. Ja mitä te teette? Määrittelette vanhojen metsien kriteerit niin tiukasti, että Etelä-Suomesta ei löydy suojeltavaa. Juuri näin etenee luontokato, ja juuri näin lajit katoavat.

Ja minä olen sitä mieltä, että hiilen tekninen talteenotto ja varastointi on hyvä innovaatio, mutta, ministeri Mykkänen, se ei riitä. Se ei riitä, jos haluatte varmistaa, että lajeja ei katoa ja kuole pois. Mutta siihen tämä hallituksen politiikka johtaa, kun nämä yhtenäiset metsäalueet katoavat, jolloin siellä ei voi enää esimerkiksi kuukkeli elää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

16.14 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oxford Economics on laatinut riippumattoman katsauksen EU:n ilmastopolitiikan vaikutuksista Suomen makrotalouteen. Tämä selvityshän julkaistiin toukokuun 21. päivä. Katsaus osoittaa Suomen pitkän aikavälin kasvupotentiaalin, jos se vakiinnuttaa asemansa ilmastopolitiikan johtajana. Onnistunut ilmastopolitiikka toisi bruttokansantuotteeseen noin 230 miljardin euron kumuloituvan lisäyksen vuoteen 2050 mennessä. Minä kysyisin ministeri Mykkäselä: oletteko te tietoinen tästä selvityksestä, ja ymmärrätkö te sen, että hallituksen nykyinen politiikka ja sen politiikkatoimet eivät riitä tämän potentiaalin hyödyntämiseksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.15 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niissä perinteisissä satumetsissä elää kaikenlaisia tarunomaisia olioita ja mörköjä sun muita, [Perussuomalaisten ryhmästä: Yksisarvisia!] mutta valitettavasti meillä täällä metsissä elää sellaisia hyönteisiä, joista pitäisi päästä eroon. Juuri tänä aamuna olin Ikaalisten torilla ja eräs metsänomistaja kertoi jälleen siitä, millaista tuhoa kirjanpainajahyönteinen tekee. Vuonna 22 arvio oli noin 20 000 hehtaaria. Vuonna 23 luku oli jo kolminkertainen, yli 60 000 hehtaaria, ja voi olla, että se on tullut ulkomailta puutuotteiden mukana tai jonkun muun, mutta niihin taloudellisiin menetyksiin, mitä nyt tämä kirjanpainaja aiheuttaa niin valtion metsiin kuin yksityismetsänomistajien metsiin, pitää puuttua. Toivonkin, että ministeri ottaa tämän asiakseen, koska tässä maassa ei välttämättä tarvita yhtään satumetsää, jos nämä kaikki kirjanpainajat lähtevät täällä leviämään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

16.16 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän rakkaan isänmaan kaunis luonto on lainaa lapsiltamme, ja meillä on vastuu. Tämä hallitus edistää useita hyviä toimia luontomme hyväksi. Me perussuomalaiset näemme, ettei ole järkevää kiristää ilmastopolitiikkaa ja -kriteereitä liikaa, sillä se vain siirtää teollisuuden ja yritykset muualle täältä. Näin on jo tapahtunut, ja näemme, että meillä on useita huolestuttavia riippuvuuksia Kiinaan ja muihin halpatuotantomaihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Vihervasemmistolla tuntuu edelleen sähkö tulevan töpselistä ja ruoka on ulkomaista tehokasvatettua soijaa tai hyönteisiä. Te vastustatte puhdasta vesivoimaa ja ydinvoimaa. Me perussuomalaiset haluamme toisin. Me haluamme puhdasta sinivalkoista energiantuotantoa ja puhdasta suomalaista ruokaa. Me haluamme pitää metsät ja vedet ja edistää täällä esimerkiksi puurakentamista. Ympäristöpolitiikan tulee tapahtua yhteistyössä elinkeinoelämän ja suomalaisten [Puhemies koputtaa] kanssa vaikuttavin keinoin. Suomalaiset yritykset ja ihmiset huolehtivat [Puhemies koputtaa] tunnetusti hyvin luonnosta ja metsistä. Suomi ei ole ilmastopahis vaan ilmastohyvis, [Puhemies koputtaa] ja EU:n tulisi ottaa mallia meistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nämä puheenvuorot ovat minuutin mittaisia. — Edustaja Malm.

16.18 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellisessä puheenvuorossa puhuttiin teollisuudesta ja siitä, että ympäristötoimet olisivat liian tiukkoja. Tämähän ei pidä paikkaansa. Meillä on teollisuus, joka tällä hetkellä tekee töitä nimenomaan sen eteen, että Suomi olisi entistä puhtaampi, ja se luo myös Suomeen työpaikkoja, esimerkiksi Etelä-Karjalassa Simpeleen tehtaalle. Isot investoinnit tarkoittavat sitä, että työpaikat rajaseudulla säilyvät, ja sen takia me tarvitsemme teollisuutta ja me tarvitsemme ilmastopolitiikkaa. Asiakasvaatimukset ovat tänä päivänä sellaisia, että asiakkaat vaativat vihreämpiä tuotteita. Olipa kyse sitten metsäteollisuuden tuotteista tai vaikka romuraudasta tehdystä erikoisteräksestä, niin kaikkien hiilijalanjälki selvitetään. Miten hallitus edistää teollisuuden ja ympäristön yhteistyötä? Kaikkihan me tiedämme, että työ ja ympäristö kättä lyö.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa ministeri Essayah. Kolme minuuttia.

16.19 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on todellakin sitoutunut suojelemaan jäljellä olevat luonnontilaiset vanhat metsät valtion mailla. Yksityismailla tätä suojelua jatketaan vapaaehtoisuuteen perustuen. Meillä on muun muassa Metso-ohjelma, joka on ollut erittäin, erittäin suosittu. Tämä hallitus pitää tärkeänä, että nämä kriteerit ovat sellaisia, että niitä voidaan yksiselitteisesti ensinnäkin tulkita ja inventoida maastossa, ja myöskin sellaiset, että me ymmärrämme, että ne heijastuvat yksityismailla, niin kuin täällä ministeri Mykkänen aiemmin sanoi. Siksi on todella tärkeää, miten nämä kriteerit määritellään. Tämä on olennaista maanomistajien oikeusturvan kannalta. Valitettavasti täällä oppositiossa tuntuu olevan sellaisia puolueita, joilla tämä möinen toisen ihmisen omaisuuden sosialisointi on ikään kuin dna:ssa, [Välihuutoja] ja siinä mielessä on ymmärrettävä, että tällä päätöksellä, minkä hallitus nyt on tekemässä, pystytään myöskin huolehtimaan ihmisten omaisuudensuojasta mutta myöskin toteuttamaan hallitusohjelman kirjaukset. [Vasemmalta: No, julkistakaa ne kriteerit sitten!]

Elikkä ensinnäkin näitten vanhojen metsien kriteerit -päätös tehdään aikanaan tähän kokonaisuuteen, mihin jo pääministeri viittasi, elikkä suojelupäätökseen, näihin kriteereihin. Ja myöskin sitten hallituksen omistajapoliittiseen ohjaukseen Metsähallituksen suhteen sisältyy omistajapoliittisen ohjauksen kohdalla saamelaiskäräjien kuuleminen. Tämä prosessi on todellakin vielä menossa. Ensinnäkin itse näitä kriteereitä, valtion maiden inventoin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

tia ja myöskin inventoinnin perusteella tehtäviä mahdollisia rajauspäätöksiä on syytä tarkastella omina kokonaisuuksina. Tämä hallitus on todellakin toteuttamassa hallitusohjelman kirjauksen mutta samalla huolehtii myöskin ihmisten omaisuudensuojasta.

Sitten ihan lyhyesti olisin vastannut vielä muutamaan kysymykseen, joita esitettiin täällä. Edustaja Viljanen nosti tätä samaa asiaa esille. Tässä voi todeta hänelle, että kun maa- ja metsätalousministerin salkku on kristillisdemokraateilla, niin keskustalainenkin voi nukkua yönsä rauhassa, toisin kuin ehkä edellisten hallituskausien aikana.

Mutta sen lisäksi haluaisin todeta, kun edustaja Östman nosti esille näihin suurpetoihin liittyvät suojelukysymykset, että luontodirektiivin liitteitä on päivitettävä silloin, kun näitten lajien suojelutaso on onnistunut, kannat ovat kasvussa ja ovat saavuttaneet ja saavuttamassa suotuisan suojelun tason. Tämä hallitus todellakin näkee sen, että ihmisen ja luonnon yhteiseloja ja sosioekonomisia tekijöitä pystytään sovittamaan yhteen hyvin.

Vielä kun edustaja Räsänen viittasi ilmeisesti tässä luonnonvara-alakysymyksessä näihin koulutukseen liittyviin määrärahoihin, niin täällä varmastikin sitten opetus- ja kulttuuriministeriön puolelta pystytään tarkemmin vastaamaan, mutta se on lausunnolla oleva lainsäädäntö. Olen itsekin saanut tästä yhteydenottoja. Varmasti tässä hallitus katsoo tätä asiaa sitten kokonaisuutena.

Kiitoksia hyvistä kommentteista ja kysymyksistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

16.22 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, te yritätte täällä puhua mustaa valkoiseksi, mutta tutkijoiden viesti on selvä. Teidän esittämänne toimet eivät riitä Suomen hiilineutraaliustavoitteen toteutumiseen eivätkä luontokadon pysäyttämiseen. Viime sunnuntaina tuhannet ihmiset eri puolilla Suomea marssivat vaatien riittäviä toimia ilmaston kuumenemisen ja luontokadon pysäyttämiseksi, ja mitä te teette? Jopa kasvatatte Suomen ilmastopäästöjä, kyseenalaistatte luontotoimien kiireellisyyttä, jarrutatte luonnontilan parantamista myös EU:ssa, jätätte suojelematta niitä vanhoja luonnontilaisia metsiä, ja olette valmiita hyväksymään kaivoksen Natura-alueelle.

Hallitus, te toistelette täällä, että suomalaista luontoa suojellaan lisää vuosittain tälläkin vaalikaudella. Luontokadon pysäyttämisen kannalta olennaista on se, kuinka paljon ja millaista luontoa suojellaan ja kuinka paljon luontoa samaan aikaan toisaalla tuhotaan. Puhdas sähkö ja piippujen tulppaaminen eivät nyt riitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kun ministereillä on aikatauluja, niin otetaan tähän väliin ministeri Multala, kaksi minuuttia.

16.24 **Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän SDP:n ryhmäpuhujaa siitä, että täällä nostettiin esiin tutkimuksen ja tuotekehityksen merkitys myös puhtaan ja digitaalisen siirtymän toteutumiseen. Siinä voikin todeta, että hallitus panostaa merkittävästi lisärahaa tutkimukseen, tuotekehitykseen, myös näillä osa-alueilla.

Muutamia nostoja rahoituspäätöksistä, joita olemme tehneet, ja oikeastaan osittain vastauksena myös edustaja Räsänen huoleen luonnonvara-alasta. Olemme päättäneet muun muassa tohtoripilotista, jossa 10,2 miljoonaa euroa kohdennettiin kestävyysmurroksen tohtorikoulutuspilottiin. Samoin kiertotalouden tohtorikoulutuspilottiin kohdennetaan 17

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

miljoonaa euroa. Lisäksi päätimme nyt kehysriihessä kohdentaa postdoc-ohjelmaan eri tutkimuslaitoksille rahoitusta, tästä Lukelle postdoc-ohjelmaan menee 14 tutkijatohtorin palkkaamiseen yli 6 miljoonaa euroa ja Sykelle 10:n postdoc-tohtorin palkkaamiseen 4,5 miljoonaa euroa.

Sen lisäksi totta kai meillä on korkeakoulujen rahoitusindeksit täysimääräisesti voimassa. En ihan saanut kiinni, mihin täällä edustaja viittasi, mutta jos kyse on ammatillisesta koulutuksesta, se kuuluu ministeri Henrikssonille. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin muutokset ovat parhaillaan lausuntokierroksella, ja niihin kannattaa siinä yhteydessä ottaa kantaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten vielä ministeri Ikonen.

16.25 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaupungeilla on suuri merkitys ja avaimet käsissään myöskin tähän ilmastomuutokseen vaikuttamisessa, puhutaan sitten kaavoituksesta, liikenteestä, kestävästä liiketoiminnan, kuten kiertotalouden, ympäristöjen rakentamisesta, energiantuotannosta, ympäristökasvatuksesta ja niin edelleen.

Jos me katsomme, niin 90 prosenttia suomalaisista asuu sellaisissa kunnissa, jotka ovat asettaneet ilmastotavoitteen. Erityisesti suomalaiset kaupungit ovat todetusti ilmastotyön edelläkävijöitä. Tampereen, Turun, Espoon, Lahden ja Lappeenrannan kaupungit ovat saaneet EU:lta ilmastokomissiokaupungin statuksen, ja se asema virallistettiin tänä keväänä. Se tarkoittaa sitä, että 112 kaupunkia EU:n alueella on sitoutunut olemaan hiilineutraaleja vuonna 2030 ja ovat tehneet myöskin toimenpidepaketin siihen liittyen, ja vetävät esimerkiksi myöskin muita kaupunkeja mukaan tässä työssä. Esimerkkinä tässä voisi nostaa näistä käytännön toimista sen, että Lappeenrannassa on kovennettu tavoite saavuttaa hiilineutraalius jo vuodesta 2025 vihreän sähköistämisen kautta, Espoon kaukolämmön muuttaminen ilmastoneutraaliksi, Tampereella yksi kaikkiaan yli 300 toimenpiteestä on teollisuuden puhdas sähköistäminen, Turussa asukkaat on houkuteltu ottamaan vastuuta omasta puolikkaastaan hiilettömästä elämäntavasta, Lahdessa taas prioriteettina on kestävä kuluttaminen — erinomaisia esimerkkejä siitä työstä, millä kaupungit voivat kantaa kortensa kekoon.

Kaikkiaan kaupunkien toimenpiteillä on suuri ja ratkaiseva rooli ilmastopolitiikassa, ja valtiolla on useita keinoja kuntien ilmastotyön edistämiseksi, eli kansalliset ilmastostrategiat, Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma, MAL-sopimukset, Hinku- ja Fisun verkostot, energiatehokkuussopimukset ja niin edelleen, ja lisäksi kunnissa tehdään paljon myöskin luonnon monimuotoisuutta edistävää työtä.

Aivan lyhyesti vielä: täällä kysyttiin myöskin puhtaan siirtymän luvituksen edistämistä, ja sitä me viemme eteenpäin aluehallintouudistuksella, joka tulee voimaan vuoden 26 alusta.

Sitten vielä nostan esiin, että ilmastönäkökulma on myöskin muissa valtion toimissa läsnä, muun muassa tilakehittämisessä ja hankintojen kehittämisessä, ja esimerkiksi kolme neljäsosaa virastoista, ministeriöistä ja laitoksista on tehnyt vastuullisuusraportin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

16.28 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Annan yhden alueellisen esimerkin siitä, minkälaisia positiivisia taloudellisia vaikutuksia vihreällä siirtymällä on: Pohjanmaan kauppakamari on nyt laskenut, että pelkästään Pohjanmaalla vihreän siirtymän investoinnit ovat jopa 22,5 miljardia euroa tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Tämä heijastuu teollisuudessa tietenkin vielä muille toimialoille. Suomalainen elinkeinoelämä on siis suuri hyötyjä vihreästä siirtymästä ja myös kannattaa sen vauhdittamista. Te, pääministeripuolue kokoomus, olette kuitenkin hypänneet nyt perussuomalaisten taaksepäin katsovan ilmastopolitiikan takaajiksi, jolla Suomi ei tule jatkossa hyötymään vihreän siirtymän mukanaan tuomista mahdollisuuksista. Ministeri Mykkänen, miksi kokoomus on nyt hylännyt osittain omat ilmastotavoitteensa ja lupauksensa ja ei tekojen kautta luo enää kestäväää tulevaisuutta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pauli Kiuru.

16.29 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme uusiutuvaa energiaa, ja aurinkoenergia on yksi muoto tässä työssä. Toisaalta salia ja kansalaisia kiinnostaa myös metsäkatot, ja itseäni on huolestuttanut sellainen ilmiö, että näiden aurinkopuistojen laajentamisen myötä — joka on sinänsä hyvä asia — metsää hakataan alta pois. Siinä ikään kuin kaksi ilmasto- ja ympäristötavoitetta törmäävät keskenään. Tarvitsemme aurinkovoimaa, mutta toisaalta meidän pitäisi suojella olemassa olevaa metsää.

Onko tämä ongelma huomioitu hallitusohjelmassa? Ongelma lienee ministerille tuttu. Onko tässä jotain muutosta viime vaalikauteen, miten kaavoitus, yva-menettely ynnä muut tämäntyyppiset asiat huomioivat tämän asian? Jos nyt pikkasen huumoria sallitaan, niin metsiä olisi hyvä säästää, jotta paikka pikkulinnuille, kuukkeleille ja kiuruille, säilyisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jari Koskela.

16.30 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Etlan pari vuotta sitten julkaistussa tutkimuksessa arvioitiin päästökaupan vaikuttavuutta. Sen todettiin vähentäneen päästöjä Euroopan sisällä mutta lisänneen tuonnin päästöjä. Puhutaan siis hiilivuodosta. Käytännössä siis täällä Euroopassa harjoitetut tiukat ilmastotoimet ja päästötavoitteet lisäävät globaaleja päästöjä. [Välihuuto] — Niin, mutta se kääntyy meitä vastaan, eli me olemme maksumiehiä.

Kysynkin ministeriltä: miten olette huomioineet Suomen ja EU:n ilmastopolitiikan vaikutukset hiilivuotoon ja globaaleihin kokonaispäästöihin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

16.31 **Teemu Kinnari kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Tänään on käyty laajaa keskustelua, mutta tartun tähän metsäkeskusteluun siltä osin kuin ollaan puhuttu tästä metsien hakkuiden rajoittamisesta. Otetaan pari faktaa: viimeisen 70 vuoden aikana Suomen metsien puuvarat ovat kasvaneet noin miljardi kuutiometriä ollen tänä päivänä noin 2,5 miljardia kuutiometriä, ja viime vuoden aikanaikin Suomen puuvarat ovat kasvaneet noin 20 miljoonaa kuutiometriä.

Se, mitä me tarvitaan, on ilmastoviisasta metsienhoitoa. Hoidetaan metsiä niin, että niiden kasvukyky säilyy, ne kestävät muuttuvaa ilmastoa ja samoin tarjoavat sitten pohjan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

biotaloudelle. Oikeastaan tähän biotalouteen liittyen olisin vielä kysynyt: miten tulevassa EU-komission ohjelmassa tätä biotalousstrategiaa pystyttäisiin jalkauttamaan vielä paremmin? Se on keskeinen osa eurooppalaista huoltovarmuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.32 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oikeudenmukaisen vihreän siirtymän saavuttamisessa avainasemassa on koulutus, ja tämä on tärkeää työntekijöille. Työntekijöille on taattava oikeus ja taloudelliset resurssit hankkia työn ohessa sellaisia taitoja, jotka mahdollistavat heille työnkuvan muuttamisen työnantajan uuden liiketoimintastrategian mukaiseksi tai jopa kokonaan uuden työn.

Joillakin aloilla, esimerkiksi kemian alalla ja metsäteollisuudessa, ilmastopolitiikan vaikutukset työn sisältöön voivat olla suurelkin esimerkiksi muuttuneiden tekniikoiden tai käytettävien materiaalien ja raaka-aineiden osalta. Varsinkin näillä toimialoilla valtion ja työnantajan pitäisi tukea taloudellisesti työntekijöiden mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen. Tarvetta osaamisen päivittämiseen on muillakin teollisuusaloilla, kuljetusaloilla sekä yksityisillä ja julkisilla palvelualoilla. Arvoisa ympäristöministeri: miten hallitus huomioi työntekijöiden osaamisen vahvistamisen, jolla tuetaan myös yrityksiä siirtymään ympäristöystävällisempään vaihtoehtoon?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

16.33 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveisiä Suomen ja ehkäpä koko maailman hirsipääkaupungista Pudasjärveltä. Meillä käytännössä kaikki uusrakentaminen, mitä kaupunki tekee, tehdään lähialueen puusta. Meillä on valtuuston periaatepäätös siitä, että me rakennetaan hirrestä. Meillä on hirsinen päiväkotikoulu, kerrostalo, hyvinvointikeskus. Meillä jopa ikäihmiset ja vammaiset, jotka ovat tämmöisessä palveluasumisessa, pääsevät hirsiseinien sisälle.

Hirsirakentaminen on kahdella tavalla ekoteko. Ensinnäkin sen kaadetun puun tilalle kasvaa aina uusi puu, mikä sitoo hiiltä, ja itsessään se hirsiseinä sitoo niin ikään hiiltä. Tällä kaikella tuetaan samalla kotimaista työtä. Puurakentaminen on siis ympäristöystävällistä. Ehkä voisi sanoa, että betoni on oikeastaan mennyttä maailmaa.

Arvoisa hallitus, hyvät ministerit, haluaisinkin kysyä, mitä konkreettisia toimenpiteitä te aiotte tehdä, jotta puurakentaminen olisi tulevaisuudessa vielä järkevämpää ja kannattavampaa. Mitä teette, jotta yhä useampi kunta voisi tässä asiassa ottaa Pudasjärvestä mallia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

16.34 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luontoa voi suojella monin tavoin ja siitä täytyy pitää huolta. Me suomalaiset olemme kansaa, jolla luontoyhteys kulkee geeneissä. Meillä on puhdas ilma, runsaat metsät ja tuhannet järvet. Väitän, että suomalaiset haluavat huolehtia luonnosta siten, että myös tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan siitä sen eri muodoissa. Luonnon kunnioittaminen lähteekin jo lapsesta asti.

Arvostan suuresti heitä, jotka käyttävät omaa aikaansa luonnon hyväksi. On monia, jotka tekevät konkreettisesti hyvää, esimerkiksi putsaavat rantoja tai keräävät roskia luonnos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ta. Otetaanpa esimerkiksi vaikka Kaustisilta perussuomalainen Tapani, joka viime viikonloppuna keräsi kodalta roskia, mitä muut olivat sinne jättäneet. Tarvitsemme lisää näitä tapaneja, jotka huolehtivat luonnosta sen sijaan, että liittyvät Elokapiinaan ja makaavat päivät pitkät asfaltilla ja häiritsevät muiden elämää, vaikka voisivat sen sijaan mennä keräämään roskia. Eli tarvitsemme konkreettisia tekoja.

Konkretiaa nimittäin tarvitaan sieltä yksilötasolta lähtien. Jotkut ostavat itselleen hyvän omantunnon juomalla kahvinsa kauramaidolla mutta samaan aikaan lentävät ilmastokonferensseihin ulkomaille ja ostavat Kiinassa tuotettuja vaatteita pikamuotiliikkeistä. [Puhemies koputtaa] Meidän on hyvä pohtia kyllä näitä tekemisiämme. — Kiitos. [Laura Huh-tasaari: Oikein hyvä puheenvuoro, siinä oli konkretiaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gebhard.

16.35 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämän keskustelun perusteella näyttää siltä, että hallitukselle kelpaavat yksinomaan helpot toimet ympäristön suojelemiseksi, eikä edes niitä helppoja ja luvattuja toimia viitsitä tai olla valmiita toteuttamaan. Haluaisin kysyä ministeri Mykkäselä: Miksi te menette tarkoituksella riman ali? Onko todella niin, että talouden väitetyksi tasapainottamiseksi olette valmiita uhraamaan lasten, ikäihmisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien hyvinvoinnin seurauksista välittämättä mutta ympäristötoimet eivät saisi muuttaa nykytilaa, yritysten toimintaympäristöä tai kenenkään elämää yhtään millään tavalla? Kuinka te kehtaatte puhua tulevien sukupolvien hyväksi tehtävästä politiikasta, kun te tieten tahtoen lisäätte päästöjä ja jätätte metsät suojelematta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

16.36 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee vastuullista ja vastuunkantavaa luonto- ja ilmastopolitiikkaa, joka vastuullisuudessaan huomioi Suomen talouden tilan ja kilpailukyvyn, huoltovarmuuden ja ruokatuotannon. Kestävän ruokajärjestelmän perustana on kannattava ja kestävä maataloustuotanto, ja valtion talouspaineiden keskelläkin hallitus haluaa luoda kestävä kasvun edellytyksiä ja huolehtia maan turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta. Maatalouspolitiikassa, muun muassa ympäristökorvauksissa, hiiliviljelyä edistävät esimerkiksi kerääjäkasvit, maanparannus- ja saneerauskasvit, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu sekä kiertotalouden edistäminen. Maa- ja puutarhatiloilla tuetaan tilakohtaista energiasuunnitelmien tekemistä ja uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämistä. Peltöjen kipsikäsittelyä jatketaan. Ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Suomessa metsillä on keskeinen merkitys kansantaloudelle ja hyvinvoinnille sekä maatalouden tulorakenteelle. Ja metsätuloilla on suuri merkitys myös maatalojen kannattavuudelle ja sitä kautta huoltovarmuudelle. Suomen metsäosaaminen on aivan omaa luokkaansa, [Puhemies koputtaa] ja metsien omistajat toimivat lähtökohtaisesti vastuullisesti. Vanhojen metsien kriteerit [Puhemies koputtaa] ovat Syken ja Luken tutkijoiden laajan selvityksen pohjalta virkamiesvalmistelussa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on kulunut. — Edustaja Hopsu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

16.38 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi ja luonтокato ovat entistä enemmän myös turvallisuuskysymyksiä, globaaleja sellaisia. Suomen olisi varauduttava ja huomioitava nämä ulkopolitiikassa paljon entistä enemmän. Hallituksen toimet ovat tässäkin vajaita. Suomelta odotetaan konkreettisia toimia ja tukea niin EU-neuvotteluissa kuin ilmastorahoitusneuvotteluissa. Mistä johtuu, että ulkoministeriöstä kukaan ei ole Bonnissa tällä hetkellä osallistumassa näihin ilmastorahoitusneuvotteluihin? Hallitus on vähentänyt merkittävästi tukeaan köyhien maiden ilmastotoimiin eikä näytä pysyvän ilmastorahoituksen suunnitelmassa, 200 miljoonan euron vuositasossa. Entä aikooko Suomi säilyttää luontotoimet yhtenä kehitysyhteistyömme painopisteenä ja pitää kiinni YK:n Kunmingin—Montrealin luontosopimuksesta ja sen tavoitteista? Ei näytä Suomen toiminta hyvältä nyt myöskään globaalilla saralla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

16.39 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen eduskunnan tärkein tehtävä on turvata suomalaisten etu jokaisessa tilanteessa. Tämä tarkoittaa tietysti erityisesti kansallista turvallisuutta mutta hyvin korkealla prioriteetilla myös taloudellista hyvinvointia. Tässä maailmassa ei ole ainuttakaan köyhää maata, jossa ympäristönsuojelu olisi hyvällä tolalla. Ympäristökysymykset ja ihmisoikeudet ovat alisteisia taloudelle, koska ainoastaan kehittyneissä teollisuusmaissa nämä ovat edes jossain määrin kunnossa.

Se, että Suomi jatkossakin olisi yksi maailman vauraimmista maista, ei todellakaan ole itsestäänselvyys. Suomen talous on käytännössä polkenut paikallaan 15 vuotta. Huoltovarmuuden ja ruokahuollon näkökulmasta kotimaisen maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen on äärimmäisen tärkeää. Kotimaiset elintarvikkeet ovat myös ympäristöteko verrattuna tuontituotteisiin. Toivoisin, että myös salin vasen laita ymmärtäisi tämän.

Ympäristötoimien kiristäminen ruoantuotannossa ei voi missään tapauksessa jäädä vain viljelijöiden maksettavaksi, [Puhemies koputtaa] ja kysyisin hallitukselta, mille tasolle Suomi asettuu ja sijoittuu vertailussa muihin maihin Euroopassa ja Euroopan ulkopuolella ympäristö- ja ilmastoasioissa ja -suunnittelussa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on kulunut. — Edustaja Harjanne.

16.40 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Salissa kuulee monenlaista, mutta kun tässä edustaja Elomaa sanoo, että ympäristö on alisteinen taloudelle, niin siinä mennään aika pahasti vihkoon jo ihan perusfysiikan kannalta. Näin maailma ei toimi, se ei vain toimi niin. Siis me olemme ympäristön ehdoilla tässä lopulta olemassa, ja se täytyy ymmärtää.

Vastaan tähän ydinvoimaan. Yleinen keskustelutekniikkahan on niin sanottu ”kato, orava” -tapa keskustella. Se tuntuu olevan tässä nyt tämä, johon viitataan: ”Hei, ydinvoima, vihreät, ydinvoima!” Vihreiden ydinvoimakantahan on nykyisin varsin myönteinen, toisin kuin esimerkiksi kokoomuksen sinänsä arvostamallani kärki-MEP-ehdokkaalla Sirpa Pietikäisellä, joka aktiivisesti on vastustanut ydinvoimaa europarlamentissa. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Mutta tämä ydinvoima — jota me olemme itse asiassa ministeri Mykkäsen kanssa yhdessä edistäneet hyvässä yhteistyössä moneen otteeseen — ei kuitenkaan ole ratkaisu, joka auttaisi näihin tutkijoiden nostamiin haasteisiin esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden kanssa. Tietyllä tavalla kaikki liittyy sinne energiantuotantoon, mutta pel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kästään puhdas sähkö ei ole vastaus kaikkiin näihin kysymyksiin, joita me tässä välikysymyksessä olemme esittäneet, [Puhemies koputtaa] ja kuulisn niihin vielä mielellään perusteltuja vastauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

16.41 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On vaikea ymmärtää tätä vastakkainasettelua ja näitä väittämiä, mitä tässä välikysymyksessä tai opposition puheenvuoroissa esille nostetaan. Tämä hallitus tekee järkevää ja vastuullista maatalous- ja elinkeinopolitiikkaa ympäristö huomioiden. Kuten ympäristöministeri Mykäsän puheenvuorossa kuulimme, panostamme kilpailukykyyn, puhtaan siirtymän investointeihin, ja asia kerrallaan määrätietoisesti edistetään luontoa ja Suomea kokonaisuudessaan palvelevia ratkaisuja.

Kun katsoo viime kaudella vihervasemmistohallituksessa tehtyjä päätöksiä tai politiikkaa, näyttää siltä, että kestävää talouspolitiikkaa siellä käytössä olleesta työkalupakista ei löytynyt eikä taida löytyä tänäkään päivänä. Tämä on harmi Suomelle ja myöskin Suomen luonnolle. Vaikka luontoarvoille ja niitä kohentaville teoille on vaikea määritellä hintaa, niin kyllä kaikki kuitenkin maksaa. [Puhemies koputtaa] Kestävällä talouspolitiikalla saadaan rahat riittämään paremmin myös luontoa kohentaviin toimiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

16.43 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuhannet järvet ja joet ja ainutlaatuinen Itämeri ovat arvokasta kansallisomaisuuttamme. Tulen itse Varsinais-Suomesta, Salosta, jossa todella tiedetään, missä kunnossa Saaristomeri on, mutta mielestäni muutkin vesistöt ovat tärkeitä. Kiitän luonnollisesti tästä erityishuomiosta näin paikallisesta näkökulmasta, mutta todellakin vesistöt ovat laaja kokonaisuus, ja sitä myöten suojelua tarvitaan koko maassa.

Hallitusohjelmassa on sinänsä vahvoja kirjauksia vesistöjen suojelusta, mutta nyt kuitenkin näyttää siltä, että tehdään ennätysleikkaukset vesistöjen suojelun rahoitukseen. Puheet ja teot vaikuttavat siis sinänsä tässäkin tapauksessa olevan vahvasti ristiriidassa. Kysynkin nyt: miten hallitus aikoo pitää huolta meille elintärkeiden vesistöjen kunnosta ja kunnostamisesta samalla, kun se leikkaa kaksi kolmasosaa vesiensuojelun rahoituksesta? Keinoja tähän nimittäin on muitakin kuin pelkkä raha. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

16.44 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmasto ja luonto ovat todella tärkeitä aiheita, ja on hyvä, että niistä puhutaan. Sen sijaan hallituksen politiikka näyttää olevan aika lailla sekaisin, eikä siitä oikein saa mitään selvää. Näyttää siltä, että ilmeisesti liian tiukka takertuminen Brysselin vaatimuksiin on saanut linjan näin sekalaiseksi. Puhutte esimerkiksi kauniisti järkevästä ilmastopolitiikasta ja huoltovarmuudesta, mutta sitten samaan aikaan kuitenkin ilmastosyistä olette ajamassa polttoturpeen käyttöä alas. Tiedämme, että tässä tilanteessa, kun meillä on pitkät kylmät talvet ja sähkön hinta on korkealla, polttoturvetta ilman muuta tarvittaisiin, ja se on myös tärkeää maatalouden kuivike- ja kasvuturpeen saatavuudelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Haluaisin kysyä: onko hallitus miettinyt tätä linjaa uudelleen polttoturpeen osalta, kun ministeri Mykkänen kertoi aiemmin, että jo tämän vuosikymmenen loppuun mennessä luovuttaisiin polttoturpeen käytöstä? Samalla kysyisin liikenneministeriltä: Miksi tämä hallitus ensimmäisten joukossa liittää Suomen EU:n liikenteen päästökauppaan, kun se merkitsee esimerkiksi bensiinin kohdalla jopa 16 sentin korotusta litralta [Puhemies koputtaa] suomalaisille autoilijoille? Miksi näin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa ministeri Ranteen puheenvuoro, kun tuli suora kysymys ja te olette sitä jo aikaisemmin pyytänyt. — Olkaa hyvä.

16.45 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aloitan ensin tästä hallituksen ilmasto- ja energiapolitiikasta yleisesti. Tämähän on erittäin realistista, vastuullista, myöskin vaikuttavaa ja teknistaloudellisesti kestävää, aivan kuten ministeri Mykkänen on tässä moneen otteeseen ottanut esiin. Me toteutamme hyvin järkeviä toimenpiteitä. Satsaamme tekniikkaan ja teknologiaan. Tki-satsaukset ovat merkittäviä, teknologianeutraalius on aivan keskeisessä roolissa.

Jotta meillä olisi varaa olla luontoystävällisiä ja jotta me voisimme vähentää päästöjä, meidän pitää pystyä pitämään huoli myöskin meidän ostovoimasta, ja tämä on aivan keskeinen asia. Jotta yrityksemme ja meidän asukkaamme voivat valita niitä vähäpäästöisiä vaihtoehtoja, ostaa niitä uudempia, turvallisempia, vähäpäästöisempiä autoja, pitää ostovoimasta pitää huolta. Tämä on aivan keskeistä koko meidän energia- ja ilmastopolitiikassamme.

Päästökaupasta voi todeta sen verran, että aikaisemman hallituksen tämän hallituksen niskan kaatamat erilaiset päästökauppasopimuksen ilmastositoumukset ovat nyt meidän käsissämme. Kaikki muut maat ottavat myös käyttöön jakelijoiden päästökauppaa samalla aikataululla kuin Suomi, eli tämähän tulee toimeen vuonna 2027. Me tulemme kompensoimaan kustannuksia erityisesti nyt ammattidieselillä samaan aikaan. Me olemme myöskin tässä niin sanotusti teknisten syiden vuoksi sisällyttämässä siihen tiettyjä sektoreita, mutta sinne ei sisälly Puolustusvoimat, ei kauppamerenkulku. Sinne ei tule sisältymään meidän huoltovarmuudelle tärkeä jäänmurto ja niin edespäin, ei myöskään raideliikenne.

Tämä on kokonaisuus, jossa mennään hyvin samalla linjalla kuin muut. Me emme tule laajentamaan ja nostamaan niitä hintoja, vaan me tulemme niitä kompensoimaan tämän hallituksen aikana, ja toivottavasti myös seuraava hallitus tulee näin toimimaan.

Liikenteen päästöjen vähentämisessä on myöskin vaihtoehtona se, että me sujuvoitamme liikennettä. Me kunnostamme tiestöä, niin että sitäkin kautta saamme niitä päästöjä vähennettyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

16.48 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä todettiin tänään, että kokoomus uskoo ihmiseen. Kiva kuulla. Tänään maailman ympäristöpäivänä relevantti kysymys on kuitenkin se, uskooko kokoomus ilmasto- ja ympäristötoimiin. Jos kysymystä peilaa hallituksen tämän kauden toimiin, niin valitettava vastaus on, että ei taida uskoa. Hanskat on ollut tiskissä koko hallituskauden ajan, ja vastauksia emme ole saaneet siihen, kuka turvaa riittävät hiilinielut, kuka vähentää liikenteen päästöjä, kuka suojelee ympäristöä ja sen eläinlajeja, kuka kantaa vastuuta näistä kysymyksistä. Pelkään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

pahoin vastauksen olevan, että seuraava hallitus, ja se käy meille monella tapaa hyvin kaaliiksi. Eikö näin, ministeri Mykkänen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

16.49 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ironista, että vihreät tekevät välikysmyksen hallituksen ilmastopolitiikasta. Samat vihreät, jotka ovat vastustaneet ydinvoimaa sekä vesivoiman rakentamista, puhdasta energiaa. Samat vihreät, joille käy vain aurinkovoima sekä tuulivoima, ja silloin kun ei tuule tai paista aurinko, poltetaan fossiilista tai puuta. Vihreät kovasti puhuvat soiden, metsien, niittyjen ja kumpujen suojelun perään, mutta mitä vihreät itse tekevät suojellakseen Suomen luontoa — eivät yhtään mitään. Heidän fanaattiset kannattajansa sulkevat autoteitä ja edustajat lentävät ympäri maailmaa ja niin edelleen. Tämä vihreys on nostanut kaikkien suomalaisten energiakustannuksia.

Arvoisa puhemies! Kyllä on röyhkeyden huippu vihreältä liikkeeltä tulla kyselemään yhtään mitään minkään perään. Hallitus pitää huolen siitä, että ilmastotoimet eivät kurjista kansalaisia, teollisuutta ja yrityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

16.50 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun pääministeri Orpo ennen vaaleja linjasi, että kokoomus ei lähde hallitukseen, joka ryhtyy peruuttamaan ilmastotavoitteissa, olin ensin huojentunut. Mutta näin vuoden jälkeen olen huomannut, että tavoitteet ja teot eivät tällä hetkellä vielä vastaa toisiaan.

Otetaanpa esimerkiksi liikenne. Tämä hallitus on ensimmäinen, joka ainakin minun tiedon perusteella lisää omalla toiminnallaan liikenteen päästöjä. Hallitus laskee fossiilisten tuontipolttoaineiden verotusta yhteensä 270 miljoonalla eurolla. Lisäksi hallitus laskee erityisesti suuripäästöisten autojen verotusta, korottaa sähköautojen verotusta ja luo uuden yritystuen ammattidieselien muodossa. Tämän lisäksi hallitus heikentää jakeluvetoitetta eikä esitä tilalle korvaavia toimia.

Ja mitä tulee nuorten syyllistämiseen, siihen, että heillä on ilmastoahdistus ja he protestoivat tai ovat aktivisteja: päättäjien tehtävä on kantaa vastuuta ja luoda sellainen yhteiskunta, missä nuorilla on toivoa ja uskoa tulevaisuuteen. [Puhemies koputtaa] Ei heitä pidä syyllistää meidän vastuuttomuudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

16.51 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin perussuomalaisille vastauksena keskustan linjasta EU-politiikassa. Keskusta on linjakkaasti puolustanut suomalaisia metsiä EU:ssa, ja tekisi mieli kysyä, mikä on teidän linjanne ollut siellä.

Sitten tässä oli edustaja Kinnarilta erittäin hyvä puheenvuoro metsien kasvuun liittyen, ja oikeastaan jatkaisin siitä samasta aiheesta. Vielä yksi tärkeä aihe metsien kasvuun liittyen on tietysti nuoren metsän taimikoiden hoito. Valittavasti maa- ja metsätalousministeri poistui, mutta olisin kysynyt siitä, että miten hallitus aikoo nyt huolehtia toimenpiteillään siitä, että nämä nuoret metsät, taimikot tulevat ajallaan hoidettua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän metsätalouteen, metsien suojeluun liittyen: Vastakkainasettelua ei tarvita. Pystymme varmasti molemmista huolehtimaan. Itsekin toivon, että hallitus huolehtii näitten erinomaisten suojeluohjelmien rahoituksesta. Itsekin olen metsää suojellut Helmi-ohjelman kautta. Toivon, että jatkossakin pystytään Suomessa huolehtimaan sekä taloudellisesta metsien käytöstä [Puhemies koputtaa] että myöskin järkevästä vapaaehtoisuuteen perustuvasta metsien suojelusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hamari.

16.52 Lotta Hamari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kunnianhimoinen luonto- ja ilmastopolitiikka on myös talouspolitiikkaa, se on myös turvallisuuspolitiikkaa, ja itse asiassa se on myös terveyspolitiikkaa. Luonto on siis kriittisen tärkeä pääoma, ja sen kestävä hallinta on välttämätöntä, muuten taloudelta ja hyvinvoinnilta putoaa pohja. Jos haluamme hallita luontopääomaa ja pysyä tavoitteissa, niin tarvitsemme hyviä mittareita. Jos haluamme tehdä tietoon perustuvaa päätöksentekoa, niin tarvitsemme menetelmiä seurata ja arvioida ekosysteemin tilaa. Yksi keskeinen työkalu voisi olla ekosysteemitilinpito — bkt ei nimittäin ota huomioon myös talouden kannalta kriittisiä luontoresursseja. Tämä tilinpito kokoaisi yhteen tietoa luonnon tilasta ja sen tarjoamista palveluista sekä tarjoaisi tietoa siitä, miten arvokkaita nämä ovat euroissa. Olisinkin halunnut ministeriltä kysyä: edistättekö jollakin tavalla luontopääoman tilinpitoa tällä kaudella?

Hyvää maailman ympäristöpäivää!

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.53 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut päästövähennystavoitteisiin, kunhan ne eivät nosta kansalaisen arjen kustannuksia tai heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä. Näillä realiteeteilla hallitus tekee paljon luonnon elvyttämiseksi ja ilmastopäästöjen vähentämiseksi, kuten olemme täällä kuulleet.

Suurimmat luonnolle ja ilmastolle myönteiset toimet ovat kuitenkin sellaisia, joiden toteutuminen ei ole yksin hallituksen käsissä. Tarvitaan tutkimusta ja tietoa, uutta teknologiaa ja yrityksiä — sellaisia yrityksiä, jotka haluavat investoida esimerkiksi puhtaan energian voimalaitoksiin, sekä yrityksiä, jotka keksivät uusia laitteita ja palveluita, joilla vähennämme päästöjämme ja lisäämme hiilinielujamme. Nämä innovaatiot ovat meille tärkeitä vientituotteita, joilla autamme muita maita ratkaisemaan heidän omia ilmasto- ja ympäristöhaasteitaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

16.55 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa yksityisautoilu on välttämättömyys. Autoilun sähköistämisen ilmastotavoitteiden vuoksi tulee olla realistista. Tavallisella keskivertosuomalaisella ei ole varaa siirtyä patteriautoon, vaan polttomoottorilla ajetaan hyvällä omallatunnolla.

Hallituksen toimet autoilevan suomalaisen aseman helpottamiseksi ovat saaneet oppositiolta kritiikkiä. On kritisoitu jakeluvälvoitteen sekä polttoaine- ja ajoneuvoveron alennuksia vedoten ilmastotavoitteisiin. Alennuksilla on ollut erittäin positiivinen vaikutus polttoaineiden hintakehitykselle, esimerkiksi Suomen halvin diesel maksoi eilen 1,574 eu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

roa Tuusulassa. Mikäli olisi jatkettu Marinin hallituksen linjoilla, polttoaineiden hinnat olisivat alkaneet kakkosella.

Suomen kaikki päästöt verrattuna Kiinaan, Yhdysvaltoihin ja Intiaan ovat tasolla, joka takaa meille suomalaisille synninpäästön ja hyvät yöunet. Älkää pelotelko lapsiamme maapallon tuholla. Ilmasto on muuttunut historian sivu, vaikka yhtään dieseliä tai tulipesää [Puhemies koputtaa] ei ole ollut. — Kiitos. [Vihreiden ryhmästä: Ilmastodenialismia!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

16.56 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sattuipa puheenvuoroni otolliseen kohtaan, koska kuulin äsken niin selvästi puheenvuoron, jossa oikeastaan kiistetään tämä ilmastonmuutos, ja itse olin ajatellut tässä puheenvuorossani, että en lähde nyt puhumaan erikseen yhdestäkään lintulajista enkä hyönteisestä, vaikka ne ovat tärkeitä asioita, vaan tästä globaalista tilanteesta.

Laskin, että juuri tämän täysistuntosalin 10 000 kuutiota on se määrä, joka tällä hetkellä joka sekunti jäätikköä sulaa. Joka sekunti sulaa jäätikköä juuri tämän salin verran kuutioina. Ja tämä on vain yksi esimerkki — aavikoituminen, kaikki muu, mikä tapahtuu tässä, kun ilmakehä lämpenee hiilidioksidipäästöjen myötä. On totta, että Kiinan hiilidioksidipäästöjen kasvu vuodesta 2000 vuoteen 2020 on ollut yhtä suurta kuin koko Euroopan päästöt tällä hetkellä, mutta eihän tämä tarkoita sitä, että me sulkisimme silmämme täällä emmekä tekisi mitään, kun me kerran voimme ja pitää tehdä niin itseni, [Puhemies koputtaa] lasten kuin lastenlasteni takia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.57 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ministereitä hyvistä puheenvuoroista ja vastauksista. Tässä on tullut esille, että luonnosta pidetään hyvää huolta ja tehdään järkeviä valintoja.

Sujuva liikenne on itse asiassa myös tärkeä osa ilmastopolitiikkaa. Järkevät liikennehankkeet sujuvoittavat liikennettä ja vähentävät turhaa liikkumista ja myös ruuhkia. Myös teiden kunto on tässä tärkeässä roolissa, kiitos ministeri Ranteelle panoksista myös tälle puolelle.

Myös uusi teknologia on tärkeää. On hyvä, että kun jossain vaiheessa vielä tässäkin salissa vannottiin, että polttomoottorit pitää kieltää ja sähköautot ovat ainoa tulevaisuus, niin nyt nähdään myös se, että on olemassa muita tekniikoita. Ja itse asiassa kaikista järkevintä politiikkaa myös tässä kysymyksessä on tehdä niin sanottua teknologianeutraalia lainsäädäntöä, luottaa siihen, että teollisuus keksii ne keinot, miten auton päästöt saadaan nolllaan, ja tämä voidaan tehdä muuten myös polttomoottoreiden kanssa [Puhemies koputtaa] vedyn, biokaasun ja monen [Puhemies koputtaa] muun kautta. Kannustan teitä tähän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

16.59 Kaisa Garedew ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko ilmakehän hiilidioksidipitoisuus on keskimäärin 0,04 prosenttia. Tuosta määrästä on ihmisen tuottamaa hiilidioksidia noin 4 prosenttia ja loput 96 prosenttia on peräisin luonnon omista prosesseista. Siis noin 96 prosenttia maailman hiilidioksidipäästöistä syntyy ilman ihmisen vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kutusta vapautumalla luonnosta ja meristä. Ihmisen tuottama hiilidioksidiosuus on vain noin 4 prosenttia kaikesta hiilidioksidista. Jos kaikki ihmiset pyyhkäistäisiin pois maapalolta, ei hiilidioksidin kokonaismäärä paljon heilahtaisi. Tästä olemattomasta 4 prosentista, ihmisen aiheuttamasta hiilidioksidista, Suomen osuus on noin 0,1 prosenttia eli vain promille, vain yksi tuhannesosa. Näillä Suomen päästöillä ei ole mitään merkitystä globaaliin ilmaston lämpenemiseen. [Puhemies koputtaa] Onko siis järkeä kurjistaa suomalaisten elämää? — Kiitos. [Vasemmalta: Tämäkö on hallituksen linja? — Aki Lindén: Ei ole siis mitään ilmastomuutosta?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

17.00 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkavatko valjeta syyt, miksi hallituksen on niin vaikea tehdä yksinkertaisiakaan ilmastotoimia, kun kuulemme täällä hallituspuolueista suoranaisesti ilmastodenialistisia puheita. Toivoisin, että hallitus näistä irtisanoutuu ja kuulemme kokoomuksen mielipiteen tähän asiaan.

Palaisin vielä hetkeksi vanhoihin metsiin: Me odotimme tältä välikysymyskeskustelulta uusia toimia luonnon hyväksi. Tässä keskustelun aikana olemme kuitenkin joutuneet hyväksymään sen, että myöskään edes näitä vanhoja toimia ei tulla toteuttamaan. Te puhuitte kaikkien vanhojen luonnontilaisten metsien suojelusta, ja nyt enää puhutte vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelemisesta uskottavan määrän verran. Kenen mielestä uskottavan? Onko se tieteilijöitten, vai onko se kenties metsälobbareiden? Kuten olemme kuulleet, nämä metsäkriteerit ovat nykyään täysin umpipoliittiset, voisin jopa sanoa näin. Ne ovat suoranaisesti tiedevastaiset. [Puhemies koputtaa] Toivoisin, että ympäristöministeri voisi vielä meille vakuuttaa, että hallitusta kiinnostaa myös tiedepohjainen päätöksenteko edes jonkun verran.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.01 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on paljon puhuttu tänään sähköstä ja sähköntuotannosta, ja ollut kaikkia monia esityksiä, ja ne ovat hyvin kannatettavia. Itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksella ja tiedän, kuinka vastuullisesti Suomessa ydinsähköä tuotetaan, ja kannatankin näitä pienydinvoimalaitoshankkeita, mitä täällä on. Olen samalla myös, kun olen energia-alaa seurannut, nähnyt tämän Suomen energiapolitiikan tempoilevuuden, kuinka paljon se on mennyt äärestä toiseen. Mutta kaksi asiaa on pysynyt: toinen on se, että me yritämme olla mahdollisimman monipuolisia tuotannossa, ja sitten mahdollisimman omavaraisia. Nämä ovat olleet kaksi semmoista asiaa, jotka ovat kestäneet.

Me tarvitsemme ydinsähköä, me tarvitsemme vetytaloutta, tuulivoimaa ja vedyn tämmöisiä hybridiyksiköitä, ja me tarvitaan vihreätä siirtymää. Se on meille iso miljardiluokan mahdollisuus. Metsiä meidän ei kannata polttaa energiaksi. Meidän pitää tehdä niistä muuta.

Kysyisin ministeri Mykkäseltä nyt pienydinvoimalaitoksien osalta aikataulua: koska voimme odottaa niihin tuloksia? [Puhemies koputtaa] Ja toinen asia, joka liittyy tähän sähköverkkoon: [Puhemies koputtaa] Kantaverkon vahvistamista vaaditaan tässä kovin paljon. Koska niissä on tuloksia tulossa? — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on kulunut. — Edustaja Kontula.

17.03 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmaston lämpenemisen osalta vastuun mekanismi on yhteinen, ja aina voi ajatella niin, että ehkä muualla maailmassa on vastuullisempia päättäjiä kuin Suomessa, ja toivoo, että he ratkaisevat tämän ongelman, niin että meidän ei tarvitse. Mutta luontokato johtuu pääsääntöisesti tuhansista ja taas tuhansista paikallisista päätöksistä, joilla vaikutetaan maankäyttöön. Tästä johtuen suomalainen luontokato, siis luontokato Suomessa, on pääsääntöisesti suomalaisten tekemien päätösten seurausta, ja luontokato Suomessa voidaan ratkaista vain suomalaisten tekemillä päätöksillä. Kun me päästetään täällä lajistoamme häviämään, eivät tänne tule saksalaiset tai kiinalaiset ratkaisemaan meidän luontokato-ongelmaa. Se on ohi sitten meidän osaltamme. Tällä hetkellä tilanne näyttää olevan tämä, että aivan kuin lastemme tulevaisuus ei kuuluisi tälle salille millään tavalla työnkuvaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

17.04 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastokriisi on yksi aikakautemme suurista turvallisuusuhista, [Vasemmalta: Ja tosiasia!] joten meidän on välttämätöntä uudistaa talouttamme kestäväan ja ilmastoystävälliseen suuntaan. On opittava muun muassa sovittamaan ympäristöasiat ja teollisuuden muutos samaan yhtälöön. Suomen elinkeinoelämän kehitys ei voi perustua lyhytjänteisiin päätöksiin. Vihreitä investointeja on vaikea houkutella Suomeen, mikäli emme kykene johdonmukaiseen ilmastopolitiikkaan ja poukkoillaan kuten esimerkiksi jakeluvelvoitteen kanssa. Myös yritysmaailma on pitkään peräänkuuluttanut johdonmukaista ja selkeää linjaa vihreän siirtymän toteuttamiseen, koska vakaa ja ennustettava investointiympäristö luo houkuttelevuutta yrityksille. Kysyn, ministeri Mykkänen: miten hallitus näkee tämän hetken tilanteen investointimielessä, nimenomaan ilmastopolitiikan johdonmukaisuuden näkökannasta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.05 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskusta viittasi Euroopan unioniin. Muistutan, että keskustan ryhmä Euroopassa sekä kannatti elpymispakettia että ajoi voimakkaasti ennallistamisasetusta — tämä on kaikkien syytä muistaa. Ja jos myös metsät jätetään hoitamatta, toimitaan kuin metsäjänis, laitetaan pää pensaaseen. Käy kuten Itävallassa: metsätuholaiset tulevat. Jopa puolet hakkuumääristä oli Itävallassa viime vuonna vahingoittunutta puuta.

Suomessa suojellaan 13 prosenttia metsäpinta-alasta, 15 prosenttia koko pinta-alasta, 2,94 miljoonaa hehtaaria suojellaan. Eikö se ole aika paljon? Koko Suomessa on 570 000 metsänomistajaa. Vasemmalta viitattiin Etelä-Suomen metsiin. Katsokaapa Metsähallituksen karttaa, missä sijaitsevat metsät, jotka valtio omistaa. Lounaisesta Suomesta ei nimittäin juurikaan löydy tällaisia metsiä, mistä puhutte. Ne ovat yksityisessä omistuksessa. Me emme tarvitse teidän sosialismia niiden kaappaamiseksi. [Puhemies koputtaa] Metsät ovat meidän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

17.06 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä suomalaiset ovat tunnistanee sen, että suomalainen luonto on vaarassa, suomalaisen luonnon tila on vaarantunut. Yhä useampi on omassa elinympäristössään huomannut tuttujen lajien katoamisen tai vaikka mökkirannan vesien samentumisen.

Kyllä se viesti, mikä tulee, on se, että ihmiset hyvin mielellään tekisivät ympäristön kannalta omiakin vastuullisia kulutusvalintoja, mutta tämä hallitus aika vähän antaa siihen mahdollisuuksia. Otan esimerkkinä vaikka joukkoliikenteen kannattavuuden ja joukkoliikenteen houkuttelevuuden parantamisen, jossa tämä hallitus ei kyllä ole tehnyt mitään, päinvastoin. Viimeisin uutinen tuli tässä hetki sitten siitä, että liikenne- ja viestintäministeriö on keskeyttänyt tukiohjelman, jolla oltaisiin parannettu matkustajajunien viestintäyhteyksiä. Siihen oli varattu määräraha, vajaa viisi miljoonaa euroa, ja sillä olisi saatu alulle tällainen uudenlainen tapa, jolla sitten matkustusaikaa voitaisiin käyttää työntekoon, mikä merkittävästi lisäisi junamatkustamisen houkuttelevuutta. Miksi näin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.07 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tuoda muutamia faktoja esille, koska ne tässä välikysymyksessä on unohdettu. Siellä välikysymyksessä kirjoitetaan, suora lainaus: ”Maatalouden päästöt eivät ole laskeneet käytännössä lainkaan 2000-luvulla.” Tämä väite ei pidä paikkaansa, ja pystyn perustelemaan sen useammalla faktalla.

Esimerkiksi kotieläimet, jotka ovat suurimmat päästöjen aiheuttajat — mitä on tapahtunut 2000-luvulla? Naudat ovat vähentyneet 236 000 kappaletta 23 vuoden aikana, sikojen määrä 307 500 kappaletta. Maidontuotanto on vähentynyt 210 miljoonaa litraa viiden vuoden aikana. Peltotyössä käytettävien koneiden päästöt ovat vähentyneet ja tehokkuus kasvanut hurjasti 20 vuoden aikana — sitä ei huomioida mitenkään. Peltoviljelyssä on siirtynyt 200 000 hehtaaria viljasta nurmeen kymmenen vuoden aikana, mikä vähentää päästöjä merkittävästi. Arvoisa ministeri, eikö teidänkin mielestänne olisi kuitenkin hyvä pysyä näissä asioissa faktojen piirissä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Jos nyt oikein tätä listaa onnistun lukemaan, niin kaikki ovat saaneet ainakin yhden puheenvuoron tässä keskustelussa. Vielä debattipuheenvuoro edustaja Ohisalolle, ja sen jälkeen ministerien vastaukset.

17.09 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, hallitus, puhutte täällä kyllä erittäin kauniita suomalaisten luontosuhteesta, ja siitä varmasti kaikki ovat samaa mieltä, että kyllä suomalaiset rakastavat omaa upeaa suomalaista luontoaan, mutta teidän, hallitus, luontosuhteenne näyttää olevan täysin päinvastainen. Te sumutatte suomalaisia. Te ette tee sitä, mitä te puhutte. Ihmisethän haluavat, että suomalaisesta luonnosta pidettäisiin parempaa huolta.

Ja vielä, ympäristö- ja ilmastoministeri Mykkänen: Miten voi olla, että pääministerin arvovallalla sanottu lupaus suojella valtion vanhat luonnontilaiset metsät menee teiltä tällä tavalla sivu suun? Eikö tämä ollut teille niin merkityksellinen kysymys, että te pääministeripuolueen edustajana olisitte ollut valmis käyttämään tähän pelimerkkejänne ja arvovaltaanne? Miten on? Miksi petitte tämänkin lupauksenne?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten, kummassa järjestyksessä? Otetaanko ensin ministeri Ranne ja sen jälkeen ministeri Mykkänen, joka vastasi tähän kysymykseen. — Ministeri Ranne, kaksi minuuttia.

17.10 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensin totean näistä junaliikenteen tietoliikenneyhteyksistä, että tilannehan on se, että me jatkamme edelleen neuvotteluja ja ratkaisujen hakemista niin VR:n kuin operaattoreitten kanssa. Me teemme tätä ilman erillistä hanketta. Säädösvalmistelun ja rahoituksen osalta aika tuli vastaan ja rahat loppuivat myöskin, meillä ei ole siis olemassa sille jatkoa. Siinä keskustelussa, mitä operaattoreiden ja VR:n kanssa nyt käydään ja on käyty hyvin pitkään tätä ennenkin, tietenkin haetaan niitä uusia rahoitusratkaisuja. Ei ollut tervettä, että tämäntyyppiset tietoliikenteen parantamiset perustuisivat valtiontukiin, eli tämä on tietenkin tässä tilanteessa erittäin selvää ymmärtää. Me kaikki haluamme, että niissä junissa olisi hyvä tehdä töitä ja netti toimisi. Teknologia tulee varmasti tässä vastaan, mutta me olemme vielä aika kaukana siitä riittävän hyvistä työympäristöistä siellä junissa. Tietenkin on myöskin se, että jos VR haluaa tarjota parempaa palvelua, parempia nettiyhteyksiä, niin kyllä heidän täytyy olla keskeisessä roolissa tässä toteutuksessa.

Sitten vielä muutama sana ihan tästä meidän liikennesektorista. Edelleen tonnit ja henkilöt kulkevat teillä, 90 prosenttia tälläkin hetkellä, ja sen takia on tärkeää, että me teemme sen liikenteen sujuvammaksi, ja myöskin se, että ihmisillä tulevaisuudessa olisi varaa ostaa niitä vähäpäästöisempiä ja turvallisempia autoja. Tässä tullaan taas siihen kysymykseen, että me emme voi omalla ilmasto- ja energiapolitiikallamme heikentää yritysten kilpailukykyä taikka heikentää ostovoimaa. Tällä hetkellä — ihan tällaisena nippelitietona — uusia autoja ostavat kuusikymppiset miehet ja keskihinta on varmaan 60 000—70 000 euroa, eli tällaiset uudet turvalliset, vähäpäästöiset autot eivät ole tavallisten ihmisten saavutettavissa. [Atte Harjanne: Siinä oli mielenkiintoinen määrittely tavalliselle ihmiselle!] Me haluamme tähän tietenkin muutoksen.

Kokonaisuutena voi todeta, että käyttövoimia hyvin laajalla skaalalla täytyy olla mahdollista valita ja teknologianeutraalius on meille aivan kärkeä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen.

17.12 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Tässä on paljon aiheellisia pointteja tärkeistä asioista, en millään ehdi niihin kaikkiin vastata tässä mutta joihinkin.

Ensinnäkin vielä tästä keskustelusta, mitä tulee tärkeään asiaan vanhojen luonnontilaisten metsien suojelusta. Kuten täällä aiemmin todettiin, se prosessi on kokonaisuus, jossa yksi asia on varsinainen kansallinen kriteeripäätös, toinen kysymys on sitten vanhojen valtion metsien suojelupäätökset, joita tehdään myös täydentävillä toimenpiteillä, ja sitten tähän liittyvät vielä koko Metsähallituksen omistajapoliittiset periaatteet. Ja kuten täällä maa- ja metsätalousministeri Essayah ja myös pääministeri totesivat, tätä kokonaisuutta valmistellaan, ja siihen palataan sitten, kun se kokonaisuus on valmis. Ehkä sen totean näistä kriteereistä myös, kun täällä on perätty tiedettä ja niin edelleen, että Luken ja Syken työryhmä ei antanut yksitä kriteereitä, koska ne eivät sellaisia pystyneet muodostamaan, vaan syntyi haarukka. Täällä salissa tänään edustaja Ohisalo, joka hyvin tuntee nämä asiat ja on niihin vihkiytynyt, käytti sanontaa ”vanhojen metsien, luonnontilaisten metsien ja sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kaltaisten metsien suojelu”, ja se oli taas uusi tapa katsoa tätä asiaa, ja se ehkä kuvaa sitä, että yhtä yksittäistä tapaa katsoa ei ole. Mutta mennään eteenpäin tosiaan historiallisen merkittävällä päätöksellä kuitenkin.

Täällä on useampi edustaja kiinnittänyt huomiota siihen, ollaanko nyt menossa eteenvai taaksepäin ilmastoasioissa. Minä peräänkuulutan myös sitä, mikä on se päätös, jolla nyt päästöjä lisätään, kuten täällä on väitetty.

Se asia, mihin kannattaa kiinnittää huomiota, on se, mitä liikenteessä tapahtuu uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoitteelle. Se näkyy suoraan meidän ilmastolaskentatapojen takia yksinkertaisena fossiilisten päästöjen kysymyksenä. Ja on totta, että tämän hallituksen aikana uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoite nousee maltillisemmin kuin mitä se olisi Marinin hallituksen lailla mennyt. [Atte Harjanteen välihuuto] Mutta huomioin, että ainoa kerta, kun jakeluvelvoite oikeasti on laskenut Suomessa, tapahtui itse asiassa Marinin hallituksen aikana, jolloin se tippui 20:stä 12 prosenttiin, ja se päästölisäysarvio sille siinä hallituksen esityksessä Marinin hallituksessa oli 1,8 miljoonaa tonnia. Eivät nämä mittakaavat ole sellaisia, että olisi ollut joku helppo tie, jossa ei oltaisi yritetty rimaa alittaa ja nyt sitten on jotenkin menty päinvastaiseen suuntaan. Tänään on annettu jakeluvelvoitteesta hallituksen esitys lausuntokierrokselle, ja siinä muuten myös ensimmäistä kertaa ollaan luomassa vetypolttoaineille oma velvoitetasoura. Ja täällä viittasivat muun muassa edustaja Heinonen ja myöskin ministeri Ranne siihen, että näillä vetypolttoaineilla on myös tie liikenteessä oma osansa, koska polttomootoriautoista ei vuosikymmenessä täysin päästä eroon varmasti, ja vielä isompi osa niillä on meri- ja lentoliikenteessä koko Euroopan tasolla, ja tässä on Suomelle myös iso mahdollisuus.

Mitä sitten tulee ydinvoimaan, teknologiaan, johon täällä useammat viittasivat: Todella modulaaristen reaktoreiden toteutuksen osalta se on tietysti yhtiöistä kiinni, mutta esimerkiksi Helsingin Energia on julki sanonut, että heillä on tavoite kymmenessä vuodessa saada käyttöön lämpöreaktoreita, ja me heitä kaikin tavoin tässä tuemme. Kantaverkkoa täytyy todella vahvistaa merkittävästi, jotta sähköjärjestelmä voi moninkertaistua vihreän siirtymän tarpeisiin. Sen takia hallitus teki kehysriihessä periaatepäätöksen, että olemme valmiita pääomittamaan Fingridiä ja myös Gasgridia, joka rupeaa rakentamaan vetyverkkoa, niin että se ei siitä jää kiinni.

Edustaja Lindén täällä aivan oikein toi näitä fysikaalisia mittakaavoja esiin tämän Eduskuntatalon kokoisesta alueesta, että hyvin lyhyessä ajanjaksossa jatkuvasti on kyse pelkäämistään jäätiköistä ja niin edelleen. Voi olla epätoivoinen siitä, onko Suomella merkitystä, mutta kyllä se iso puoli on se kädenjälki. Tänäänkin tosiaan teknologiateollisuuden ja palveluteollisuuden, huomenna itse asiassa laajemmin koko teollisuuden, vähähiilitiekarttojen julkistuksessa nämä tiekartat näyttävät hyvin sen, että me suomalaiset aletaan olla sillä puolella, että se meidän viennin ratkaisujen ulospäin vievä myönteinen kädenjälki on suurempi kuin se jalanjälki. Ja sen takia meidän täytyy kirittää itseämme, että jos me opitaan esimerkiksi tämä pääkaupunkiseutu lämmittämään ilman polttamista, niin se on sellainen, mitä seuraavaksi voidaan tehdä Montrealissa, Pekingissä, toivottavasti joskus Moskovassakin. Ja tähän minä olen uskonut 20 vuotta ja tätä työtä tehnyt.

Ja täällä kun puhutaan siitä, onko kunnianhimoa vai ei, niin minä en vielä 15 vuotta sitten uskonut, että meillä olisi tällä hetkellä 95-prosenttisesti fossiilivapaa sähköjärjestelmä, että minä voisin näyttää Euroopan komission yksikön päällikölle Helsingissä suoraan kätoterassilta käsin, että tässä suljettiin suurin hiilivoimala viime vuonna, tämä suljettiin tänä vuonna, eli Suomenoja, ja ensi vuonna suljetaan Salmisaari, ja sen jälkeen 60 prosenttia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Suomen kivihiilen käytöstä on poistunut. [Hannu Hoskosen välihuuto] Kyllähän nämä muutokset etenevät. Ja seuraavat muutokset ovat erityisesti teollisuuden irrottaminen fossiileista. Se tarvitsee vihreätä sähköä, uskoa päästökauppaan ja selkeitä sääntöjä, määrätietoisia sääntöjä, EU-tasolla vuodelle 2040 mutta ei ylisääntelyä ja pikkutarkkaa puolta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt mennään puhujalistaan. — Ja ensimmäinen puhuja on edustaja Sirén.

17.17 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Huoli luonnosta ja ilmastosta on ilman muuta yhteinen ja varsin laajasti tässä salissa jaettu. Suomen luonnon tila heikentyy, ja tuo heikentyminen on pysäytettävä. Ilmasto kuumenee, ja siksi fossiilisen polttoon perustuva teollisuudesta on päästävä irti. Nämä tavoitteet ovat tulevaisuutemme kannalta aivan välttämättömiä. Kiitoksia hallitukselle ja erityisesti ministeri Mykkäselle kattavasta, perusteellisesta vastauksesta välikysymykseen, jossa kerrottiin ratkaisuja ja luotiin myös toivoa, näkemys siitä, että olemme menossa oikeaan suuntaan. Tämä on valtavan tärkeää.

Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut ilmastolain tavoitteisiin ja vastaamaan päästövähennystavoitteisiin ja etenemään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja sen jälkeen hiilnegatiivisuuteen. Hallitus on myös sitoutunut ylläpitämään jatkuvaa tilannekuvaa ja arviota siitä, mitkä ovat näiden tavoitteiden kannalta riittäviä toimia. Hallitus on sitoutunut myös siihen, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen pysäytetään — siihen, että luontopolitiikalla vastataan kansainvälisiin sitoumuksiin luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä koskien.

Hallitusohjelmassa on hyvät, kattavat kirjaukset ympäristö- ja luontopolitiikasta. Uskallan näin todeta, koska myös oppositiosta on näitä hallitusohjelman kirjauksia varsin laajasti kiiteltu. Tätä arvostan kovasti ja pidän tärkeänä rakentavaa keskusteluyhteyttä etenkin tällaisissa valtavan tärkeissä, valtavan kokoisissa aiheissa, jotka edellyttävät työtä useammalla vaalikaudella, useammalla hallituskaudella. Tätä rakentavaa keskustelutyöä ei ihan kaikilta osin ollut tunnistettavissa nyt tässä välikysymyskeskustelussa, mutta tulkitsen niin, että tämä kritiikki ja välikysymyksen asettelu viittaavat ennen kaikkea kysymykseen siitä, mikä on näiden hallituksen toimien aikataulu.

Monia tärkeitä ratkaisuja on tiedossa ihan hallitusohjelman mukaisesti. Hallitusohjelman pohjalta näitä toimia edistetään. Nostan esiin joitakin keskeisiä kirjauksia hallitusohjelmasta:

Ensimmäisenä on Saaristomeri-ohjelma. Ensimmäistä kertaa ikinä Saaristomerellä on oma osionsa hallitusohjelmassa. Tavoitteena on, että Saaristomeri saadaan pois HELCO-Min hotspot-listalta.

Toisena nostan esille Palokin koskien purun, joka on Suomen merkittävin virtavesiteko, historiallinen teko, ja hallitus tätä edistää.

Valtion vanhojen metsien suojelusta on tässä keskustelun aikana puhuttu paljon. Tätä edistetään, ja kyseessä on historiallinen suojelupäätös. Tältäkin osin tehdään merkittäviä toimia. [Atte Harjanteen välihuuto]

Keskeisiä kirjauksia ilmastopuolelta hallitusohjelmaa: Hallitus haluaa tehdä Suomesta puhtaan energian suurvallan. Tässä on todella suurta potentiaalia monellakin tavalla. Yksi keskeinen kokonaisuus on luvituksen sujuvoittaminen, jotta saamme myöskin investointeja tänne Suomeen, pienydinvoiman edistäminen, hiilinielujen vahvistaminen, myös niiden teknisten nielujen kehittäminen, joita on jonkin verran oppositiosta parjattu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Arvoisa puhemies! Oppositio on kritisoinut myös rahapuolta ja talouden näkökulmaa näihin luonto- ja ilmastokysymyksiin. Jos verrataan viime hallitukseen, Rinteen—Marinin hallitukseen, niin edellinen hallitus kasvatti ympäristönsuojelun rahoitusta määräraikaisesti. Ne määrärahalisäykset olivat Marinin hallituksen päätöksellä määräraikaisia, eikä lisäyksiä tehty kehyksiin. Mutta vaikeasta talouden tilanteesta huolimatta tämä hallitus tekee merkittäviä toimia luonnon monimuotoisuuden ja puhtaamman ilmaston puolesta. Sitä tehdään niin, että vältetään vastakkainasettelua, haetaan kestäviä, tulevaisuuteen katsovia ratkaisuja ja otetaan mukaan laajasti toimijoita eri alueilta ja aloilta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gebhard.

17.23 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Hallitus tuntuu käyttävän nuoria, tulevia sukupolvia, keppihevosenä, johon vedota leikkauspolitiikan oikeuttamiseksi. Kun kyse on siitä, jätetäänkö tuleville sukupolville elinkelpoinen planeetta, hallitus kiemurtelee. Hallitus tuntuu kyllä suhtautuvan myönteisesti yksittäisiin, pistemäisiin toimiin ympäristön hyväksi. Samalla hallituksen politiikka kuitenkin esimerkiksi suosii bensa-autoilua lisäten liikenteen päästöjä, se nostaa politiikallaan joukkoliikenteen hintoja ja laiminlyö maankäyttösektorin toimet. Hallitus on vesittämässä metsiensuojelun ja leikkaa luonnonsuojelun rahoituksesta.

Me kaikki kuitenkin, yksittäisiä perussuomalaisia edustajia lukuun ottamatta, tiedämme, että ympäristökriisit, kuten luontokato ja ilmaston kuumeneminen, koskettavat ihmiskuntaa hyvin eksistentiaalisella tavalla. On välttämätöntä, että siirrymme kohti ekologisesti kestävää yhteiskuntaa.

Ongelma on kuitenkin se, että hallitukselle kelpaavat helpot toimenpiteet, mutta kun vaakakupissa on ympäristö ja esimerkiksi lyhyen aikavälin taloudelliset kustannukset, me kaikki tiedämme, kumman hallitus valitsee. Eikä toisaalta edes kaikkiin helppoihin ja taloudellisesti tuottaviin toimiin olla valmiita — vai miksi esimerkiksi opposition ehdotuksiin maankäytön muutosmaksusta ei olla tartuttu?

Arvoisa puhemies! Suomen päästökehitys on huolestuttava, sillä vaikka päästöt laskivat pitkään, on tämä laskeminen hidastumassa tai pahimmillaan pysähtymässä kokonaan. Suomen maankäyttösektori ei viimeisimpien arvioiden mukaan ole kokonaisuudessaan hiilineielu vaan päästölähde. Hiilineutraaliustavoitteemme on kirjattu lakiin, ja siitä ei pidä tinkiä tuumaakaan. Sen saavuttaminen edellyttää, että metsät ja maaperä sitoisivat hiiltä riittävästi. Nyt näin ei kuitenkaan ole, eikä näitä toimia maankäyttösektorin nielun vahvistamiseksi ole vielä kuulunut. Me odotamme niitä.

Arvoisa puhemies! Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että EU on hiilineutraali jo ennen vuotta 2050. Siksi pidän täysin vastuuttomana, että hallitus järjestään jarruttaa EU-tason toimia, joilla tähän tavoitteeseen pyritään. Hallitus vetoaa metsäpolitiikassaan EU-tason sääntelyn kustannuksiin mutta unohtaa täysin, että ympäristöpolitiikassa tulee vitkuttelu paljon kalliimmaksi kuin nyt toimiminen. Vitkuttelu voi merkitä työpaikkojen häviämistä ja sitä, että toimet ihmisten osaamisen päivittämiseksi esimerkiksi laiminlyödään.

Ajoissa toteutettu siirtymä on myös oikeudenmukainen. Reilu siirtymä tuo ihmisille turvaa ja pitää sisällään myös varautumisen muutokseen. Samalla, kun edistämme siirtymää, tarvitsemme nimittäin myös toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikki pysyvät muka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

na. Ihmisten mahdollisuudet esimerkiksi kehittää osaamistaan pitäisi pyrkiä turvaamaan hyvissä ajoin, mutta tämä ei saa tarkoittaa, että me tingimme tavoitteistamme.

Arvoisa puhemies! Ilmastobarometreistä käy ilmi, että suomalaiset haluavat elää ympäristön kannalta kestävästi. Suomalaiset ovat vastuullisia, ja ihmiset enenevissä määrin kertovat, että he ovat jo muuttaneet omia elintapojaan ympäristön hyväksi. Samasta barometristä käy ilmi, että suomalaiset näkevät ilmastotoimissa myös mahdollisuuksia pelkkien uhkien sijaan. Älkäämme siis aliarvioiko suomalaisia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

17.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun ministeri Mykkänen äsken kertoili ylpeänä esitelleensä EU:n virkamiehille, miten eletään hiilineutraalissa puhtaassa sähkön maassa, niin kun ylimmästä kerroksesta esittelitte sitä virkamiehille, niin kerroitteko samalla, että täällä lähes koko Helsinki lämpiää Italiasta tuodulla muovijätteellä, jonka laatua ei kukaan tunne? Teidän on ihan turha sanoa, että se on osakeyhtiö, joka sen tekee. Täällä on paikalla Helsingin Energian hallituksen puheenjohtaja, joka on ollut yksi päättäjänä näissä asioissa. [Atte Harjanne pyytää vastauspuheenvuoroa] Me täällä viisastelemme ihmisille, jotka hoitavat metsiä, tuottavat uusiutuvaa energiaa, ja te laskette täällä italialaisen muovin päästöt helsinkiläiseen ilmaan, kaikki myrkyt tänne. Silläkö teidän ilmastopoliittikanne hoituu? Tulkaa nyt jonain päivänä järkiinne, lopettakaa se ihmisten keuhkojen pilaaminen niillä kaikilla myrkyillä. Me kaikki tiedämme, kuka siellä Italiassa on myyjänä. Arvoisa ministeri, oletteko ottanut selvää, että tässä ehkä osallistutaan julkisilla varoilla rahanpesuun ja järjestäytyneen rikollisuuden tukemiseen? Oletteko tutkineet? Kysyn: aiotteko tutkia? Tämä on semmoinen homma, että tällä ei saa leikkiä. Julkisia varoja ei muuten tällä keinoin saa käyttää, se on ihan varmaa.

Mutta sitten, arvoisa puhemies: Suomen metsiä ei uhkaa mikään, ja on erittäin loukkaavaa täällä puhua, että metsissä on huono tilanne. Meillä on 600 000 metsänomistajaa, jotka varmasti hoitavat metsiään sisulla ja sydämellä. On aivan turha kenenkään teistä vihervasemmiston edustajista tulla sanomaan täällä, että metsät olisi pilattu. Ei varmasti ole pilattu. Muistakaa se vanha totuus, että vain ja ainoastaan kasvava metsä sitoo hiiltä. Kaikki muut metsät, nämä teidän ihailemanne satumetsät, ovat pelkkiä päästölähteitä. Ja Suomi on Euroopan mittapuulla ylivoimaisesti ykkönen metsien suojelussa, aivan omaa luokkaansa. Saa laskea melkein kaikki muiden Euroopan maiden suojellut metsät yhteen, niin sitten päästään Suomen tasolle. Pitäisi joskus totuudellakin ja numeroilla olla sijaa eikä tuommoisella höpöhöpöpuheella, jossa muovin polttaminenkin katsotaan jo ilmastoteoksi. Eikö teillä ole minkäänäköistä moraalia sen suhteen, mitä tässä maassa tehdään?

Ministeri Ohisalo aikanaan, kun esitin hänelle ilmastopoliittisessa seurantaryhmässä viime vaalikaudella kysymyksen, aikooko hän korjata nämä väärät päästöluvut, joilla Suomea rasitetaan... Elikkä meillä on 15 miljoonaa tonnia liikaa päästöjä tai liian pieniä hiilinieluja. Suot, jotka ovat ojittamattomia, sitovat hiiltä viisi miljoonaa tonnia, suopelloille lasketaan ihan perusteetta kahdeksan miljoonan tonnin päästö, ja kaikkea metsien kasvua emme voi laskea hyödyksemme. Täältä tulee meille 15 miljoonaa tonnia ylimääräistä päästöä, mistä nykyisellä päästökaupan hinnalla, joka äsken oli 70,63 euroa per tonni, tulee laskea meille veronmaksajille, kaikille suomalaisille, hieman yli miljardi euroa. Sitten kun poltamme noin kuusi seitsemän miljoonaa mottia tukkia ja kuitua tuolla lämpökattiloissa, sieltä syntyy jalostushyödyn menetyksinä ja veromenetyksen hyötynä miljardien lasku

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Suomen kansalle. Ei tarvitse ihmetellä, minkä tautta me 13 miljardia joudumme tänäkin vuonna velkaantumaan. Ajamme Suomen kansantaloutta alas vain sen tautta, että joillakin ihmisillä ei tuo laskutaito taida olla ykkösasia. Näiden ilmaston väärin lukujen korjaamisesta olen kysynyt ministeri Ohisalolta. Silloinen ministeri Ohisalo ei vaivautunut edes vastaamaan, vaikka kysymyksen jätin virallisessa kokouksessa kirjallisesti. Tällaista on vihreiden ympäristöpolitiikka, ylenkatsomista, kun te olette niin älyttömän viisaita — no hyvä, että edes joku on.

Joka tapauksessa tällä vuosituhannella metsien kasvu on ollut joka ainoa vuosi paljon suurempi kuin poistuma metsistä. 2000-luvun alkupuolella noin 60 miljoonaa kuutiota on poistettu metsästä hakkuilla ja kasvu on ollut yli 100 miljoonaa. Että repikää siitä huumori, jos puhutte kestävydestä.

Suomi on ykkösmaa Euroopan unionin metsäasioissa kaikilla mittareilla. Se on myös suojelussa ykkönen. Se, mitä te rakastatte, on ennallistaminen. Tiedätte varmaan, mitä se tarkoittaa. Kun te ennallistatte suon, siitä tulee valtava metaanipumppu. Ja metaani on — kuten teidän pitää tietää, kun olette tohtoreita lähes kaikki — 40 kertaa vaarallisempi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Pitäisihän se nyt tietää. Te sitä vain jääräpäisesti ajatte, samaan aikaan kun esitätte metsien ennallistamista.

Täällä Jouni Ovaska, korkeasti arvostamani edustaja, aivan oikein nosti esille nämä kirjanpainaongelmat, kirjanpainajatuhot, mitkä Suomessa ovat nyt valtavia. Jos nämä teidän ennallistamishakkuut toteutuvat, valtavat sienituhot ja hyönteistuhot iskevät Suomen metsiin. Sitäkö te haluatte? Te olette olleet tuhoamassa Suomen metsiä ja vain sillä mielihiteellä, että teidän ajattelunne on ainoa ja oikea, mutta sillä ei ole mitään tekemistä luonnontieteen eikä tosiasioiden kanssa.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies: ilmastopolitiikkaa hoidetaan kuntoon parantamalla Suomen metsien kuntoa hoitamalla taimikot kuntoon, harventamalla nuoret metsät kuntoon, lannoittamalla sopivat kohteet ja hakkaamalla, uudistamalla vanhoja metsiä, jolloin uuskasvu turvataan.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, kannatan edustaja... No, nyt tuli ajatuskatko, keskustan edustajan... Anteeksi, [Puhemies: Kallio] edustaja Vesa Kallion — joo, kiitos avusta — tekemää erinomaista esitystä hallituksen epäluottamuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Sitten vastauspuheenvuoro, edustaja Harjanne, ja sitten mennään puhujalistaan.

17.33 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskosen kovin kirjavassa, erilaisia virheellisiäkin väitteitä sisältäneessä puheenvuorossa olisi paljonkin aihetta debattiin, mutta nyt haluan vain korjata tämän asian, johon toistuvasti edustaja Hoskonen viittaa, Heleniin ja jätteenpoltoon: Se on siis Vantaan Energian jätteenpolttolaitos, ja minä en tämän yhtiön missään luottamustoimessa toimi, ja toivon, että jää nyt tämä oikea tieto tänne kirjoihin. Tämä on se, minkä halusin tässä vastauspuheenvuorossa korjata, niin ettei taas jää tämä väärinkäsitys täällä ilmoille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Haluaako Hoskonen vielä lyhyesti? [Hannu Hoskonen: Kyllä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

17.33 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Jos te väitätte, edustaja Harjanne, että hallituksen puheenjohtajalla ei ole asioihin mitään tekemistä, mitä te siellä istutte? Ette varmasti... [Krista Mikkonen: Se on eri yhtiö!] — No se on eri niin, mutta Helsingin Energiassa te käytätte äänivaltaa, ja te käytätte sitä kaukolämpöä, mikä tässä kaupungissa lämmittää, jos oikein muistan, 40 prosenttia kaupungin kaukolämpötarpeesta.

Olkoon sitten yhden yhtiön tai toisen yhtiön, kun kuitenkin ministeri jätti kertomatta sille EU-virkamiehelle, että täällä vain savuaa Italian erään järjestön myymä muovi taivaan tuuliin ja kukaan ei ole tutkinut, mitä muovivia se on. Haluatteko te todella pilata helsinkiläisten hengitysilman? Siinä mukana tulevat kamalat myrkyt. Siellä ei ole kukaan uskaltanut mennä tutkimaan eikä varmasti tutki. Kuten te tiedätte, arvoisa ministeri, teidän on pakko tietää, mikä myyjä siellä toisella puolella on, ja mitään välikäsiä ei saa olla, jos meinaa asioida tällaisen porukan kanssa. Minä jos Ilomantsin kunnanvaltuuston puheenjohtajana tekisin tuota, niin hyvin todennäköisesti äkkiä olisin Joensuun poliisi- ja oikeustalolla siinä huoneessa, missä verhotkin tehdään raudasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Pitko.

17.34 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Suosittelen edustaja Hoskosta ottamaan puhelun Ouluun, jossa myös poltetaan italialaista muovijätettä, keskustajohtoisessa Oulun kaupungissa ja Oulun Energian johdolla. [Hannu Hoskonen välihuuto] Me vihreät olemme tähän suhtautuneet aina kriittisesti — materiaali täytyy saada kiertämään eikä polttoon. Mutta itse asiaan, arvoisa rouva puhemies:

Tämä hallitus uhkaa jäädä historiaan siinä, että niinä ratkaisevina vuosina, kun meidän piti toimia luontokadon ja ilmaston lämpenemisen ratkaisemiseksi, se päätti olla toimimatta. Juuri kun edellisellä hallituskaudella luonnonsuojelun suunta käännettiin nousuun historiallisilla panostuksilla, tämä Petteri Orpon hallitus torppasi suunnan historiallisen suurilla leikkauksilla. Hallitus puhuu mielellään vastuusta, mutta mikä on teidän vastuunne siinä, että teidän politiikkanne synnyttää peruuttamatonta vahinkoa? Teidän vahtivuorollanne luonnontilaisten metsien määrä vähenee, entistä useampi vesistö samenee, entistä useampi suo kuivatetaan, ja kannattamattomatkin ojitukset jäävät purkamatta. Te jätätte ilmastopolitiikan seuraavien hallitusten hoidettavaksi, vaikka tiedätte, että se tulee kalliimmaksi.

Arvoisa puhemies! Suomi on metsien maa. Metsissä tämän hallituksen työn jälkeä tullaan jälkikäteen erityisesti arvioimaan. Metsien hiilinielujen lisäksi metsäluonnon monimuotoisuuden hupeneminen on suomalaisten laajasti jaettu huoli. Vanha metsä on paikka, joka muistuttaa meitä siitä, millainen metsä todella on. Vielä sata vuotta sitten Suomea peittivät laajat yhtenäiset vanhojen metsien alueet, mutta nykyään vanhoja metsiä on enää vain sirpaleina siellä täällä.

Nyt hallituksessa olisi paikka suojella jäljellä olevat vanhat, luonnontilaiset valtion metsät. Etenkin Etelä-Suomessa niitä on niin vähän, että rippeet pitäisi kiireesti saada suojaan. Valitettavasti vaikuttaa tänään tämän keskustelun aikana tulleen tiedon mukaan, että hallitus on tekemässä sellaiset vanhojen metsien kriteerit, joita ei täyty edes suurin osa meidän kansallispuistoistamme. Kuka hyötty kriteereistä, joiden sisään ei välttämättä mahdu yhtään uutta suojeltavaa metsää Etelä-Suomesta, hädin tuskin Pohjois-Suomestakaan? No

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ehkä ne, jotka odottavat lupaa päästä hakkaamaan nämä metsät. Huono päätös kriteereistä voi itse asiassa siis lisätä hakkuita, sillä nyt niin kutsutulla harmaalla vyöhykkeellä, mistä ministeri on myös puhunut, olevat kohteet saattavat tulla metsätalouden piiriin. Älkää tehkö huonoja kriteereitä, mitkä lisäävät luonnonmetsien hakkuita. Vastuun näistä ikuisesti menetettävistä metsistä nimittäin kannatte te, hallitus.

Arvoisa puhemies! Vesistöjen osalta hallituksen työn jälki on, sanoisinko, surullinen. Te päätitte heti kättelyssä vähentää vesiensuojelun rahoitusta kaksi kolmasosaa. Te katsotte sivusta, kun ojitetuilta turvemailta, soilta ja suometsistä valuu yhä voimistuen vesistöihin päästöjä, jotka samentavat mökkien ja kotien rantavedet. Te puhutte kustannustehokkuudesta, mutta erityisesti vesien suhteen te haaskaatte rahaa. Samalla kun etsitte keinoja Saaristomeren tilan parantamiseksi, te annatte poikkeuksen fosforipäästöjen jatkamiselle vesistöihin. Te poistatte niitä toisaalta ja te tuette niiden päästämistä toisaalla. Tämä ei ole tehokasta rahankäyttöä. Te myös sanotte, että te edistätte kiertotaloutta, ja se jos mikä hyödyttäisi meidän vesistöjä, samalla kun se lisäisi maatalouden omavaraisuutta, mutta toistaiseksi te olette vain hidastaneet kiertotaloutta ja biokaasuntuotannon kiihtymistä pienentämällä biopolttoaineen jakeluvetoa.

Samalla kun te leikkaatte vesiensuojelusta, te edistätte virtavesien tuhoamista. Yksi Suomen luonnonsuojelun isoimmista traumaista on se, miten tehokkaasti Suomessa on valjastettu virtavedet sähköntuotannolle. No, ne ajat ovat menneet — Suomi tarvitsi halpaa, edullista sähköä sotien jälkeen noustaksemme jaloillemme — mutta että vielä 2020-luvulla hallitus haluaa edistää vesivoimaa. Vaikka esimerkiksi Sierilän voimalaitoksen toteutumiselta meni taloudellinen pohja, hallitus silti lupasi jopa valtion rahaa tämän kannattamattoman hankkeen tekohengittämiseen.

Ja vastustamalla EU:n ennallistamisasetusta te olette samalla tehneet valtavan karhunpalveluksen suomalaisille vesistöille.

Arvoisa puhemies! Me toivoimme tältä välikysymyskeskustelulta konkreettisia toimia luonnon tilan parantamiseksi. Sen sijaan me olemme tämän keskustelun aikana saaneet kuulla, että edes ne vanhat lupaukset eivät tule toteutumaan. Hallitukselta kaivataan nyt tekoja sen julistamien tavoitteiden toteuttamiseksi. Toistaiseksi olemme saaneet vain puheita. Tätä saa surra suomalaisten ihmisten lisäksi myös koko suomalainen luonto.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

17.40 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu hallituksen tekemättömyydestä aikamme polttavimpien kysymysten edessä. Niin, tekemättömyys. Oikea kysymys on varmaan kuitenkin se, onko Orpon ja Purran hallituksella ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa ollenkaan, siis sellaista, joka perustuu muuhun kuin kauniisiin puheisiin tai suorastaan ympäristölle haitalliseen politiikkaan. Vieläkö muistatte: vale, emävale, bensaale? Niin tai näin, pahalta näyttää, sillä eilen pääministeri Orpo sanoi eurovaalitentissä, että hän olisi valmis laittamaan EU:n ilmasto- ja ympäristösääntelyn tauolle — tilanteessa, jossa maailmaa uhkaa elinympäristöjen katoaminen sekä puhtaan veden ja ravinnonsaannin vaikeutuminen; tilanteessa, jossa metsien tila heikkenee ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä pitäisi voimakkaasti vähentää; tilanteessa, jossa maatalouden valumat tekevät Saaristomeren tilanteesta todella hälyttävän; tilanteessa, jossa EK:n mukaan meillä on lähes 270 miljardin potentiaali Suomeen vihreän siirtymän investoinneissa. Mitä niille tapahtuu, kun toimintaympäristössä vedetään mattoa alta? Kokoomuksessa kyllä tiedetään, millaiset ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

loudelliset mahdollisuudet vihreään siirtymään liittyy. Epävarmuus ja tempoilu, se on myrkyä sijoituksille ja taloudelle mutta ennen kaikkea suomalaiselle ilmastolle, luonnolle ja ympäristölle.

Arvoisa rouva puhemies! Palataan vielä sääntelyyn. Mitä sen tauolle laittaminen käytännössä tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että pääministeri olisi käytännössä valmis laittamaan koko EU:n ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tauolle. Eilinen puheenvuoro kuvasi hyvin myös hallituksen linjaa täällä kotimaassa. Täällä salissa jokainen tietää, että politiikassa on kyse ennen kaikkea sääntelystä, sitovien tavoitteiden lisäksi myös niitä tukevista keinoista, jotka ohjaavat ihmisten ja yritysten toimintaa, kannustimista tavoitteiden aikaansaamiseksi. Ja tässä ei ole mitään pahaa tai likaista, se on politiikkaa. Mutta te voitte hallituksessa kuvitella, miten kukaan yksittäinen jäsenvaltio tulee täyttämään sitovat päästövähennystavoitteet, jos ohjaus ja keinot puuttuvat. Niin ikävää kuin se on myöntää, täyteen vapaaehtoisuuteen pohjautuva politiikka ei ole toiminut. Sama asia olisi asettaa tavoitteeksi ryhtyä huippujalkapalloilijaksi ja kertoa siitä yleensä kaikille mutta normien purkamisen hengessä ei tekisi mitään asian suhteen. Kukin voi itse arvioida, kuinka vakavasti tällainen kaveri otetaan.

Arvoisa rouva puhemies! Palaan vielä kerran Orpon puheisiin. Hän toi esille myös, miten me emme ole uskoneet riittävästi teknologiseen kehitykseen. On täysin totta, että tekniseen hiilensidontaan eli esimerkiksi hiilen talteenottoon teollisuudesta liittyy paljon mahdollisuuksia, mutta ne eivät korvaa metsiä, eivätkä ne ole tämänhetkinen ratkaisu. Samoin synteettisiin polttoaineisiin liittyy kyllä mahdollisuuksia, mutta samalla täytyy olla realistinen. Ne ovat tällä hetkellä laajemman käyttöönoton kannalta aivan liian kalliita, että niistä olisi fossiilisten polttoaineiden korvaajaksi. Kehitys kehittyä, ja hyvä niin, mutta sen varaan ei voi tuudittautua. Tarvitaan kunnianhimoa ja tarvitaan tekoja, ja niitä tarvitaan nyt.

Arvoisa rouva puhemies! Kestävässä ilmasto-, ympäristö- ja luontopolitiikassa on ennen kaikkea kysymys monipuolisesta keinopaletista. Näin vältämme myös kohtuuttomat tilanteet. Jos liikenteen päästöjä pystytään vähentämään asianmukaisella tavalla, ei ole tarvetta ryhtyä liian tiukkoihin toimiin esimerkiksi asumisen tai maatalouden kohdalla. Se on vastuullista, tasapainoista ja kohtuullista politiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvä hallitus, meillä ei ole aikaa odottaa parempaa tulevaisuutta, koska jos me emme sitä nyt omilla toimilla rakenna, ei sellaista koskaan tule. Siksi vaadimme vaikuttavia toimia ilmastoon, ympäristön ja luonnon tilan parantamiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

17.45 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset asettavat aina Suomen ja suomalaisten edun ensisijaiseksi. Me olemme huolissamme Suomen talouskehityksestä ja kannamme huolta yrittäjyyden edellytyksistä, työllisyydestä ja talouskasvusta. Siksi näemme, että maa- ja metsätalouspolitiikan ja energia- ja ilmastopolitiikan pitää tukea työllisyyttä ja talouskasvua eikä haitata niitä.

Ilmastonmuutos on ehdottomasti ihmisen aiheuttama ja todellinen uhka ihmiskunnalle. Sitä ei kukaan järkevä ihminen voi kiistää. Mutta pitäisi pystyä keskustelemaan realistisesti siitä, mitä asialle voi ja kannattaa tehdä tässä tilanteessa yhtäältä kansallisella tasolla ja toisaalta EU-tasolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Mielestäni ympäristökeskustelussa usein unohtuu ihmisen perusluonne. Ihminen on ennen kaikkea kiinnostunut oman ja välittömän lähipiirinsä lyhyen tähtäimen hyvinvoinnista. Tämä ohjaa yksittäisten ihmisten ja sitä kautta myös suurempien yhteisöjen, yritysten ja valtioiden valintoja kaikkialla maailmassa. Näin ollen ei ikävä kyllä ole realistista odottaa, että ilmastonmuutosta tullaan pysäyttämään tai edes merkittävästi hidastamaan. Tämä tapahtuu täysin riippumatta siitä, mitä Suomi tekee tai ei tee.

Ilmastonmuutos ei tunne kansallisvaltioiden rajoja. Esimerkiksi Kiinan julki lausuttu tavoite hiilineutraaliudelle on vuosi 2060. Siihen on 36 vuotta aikaa. Se on vähän sama kuin sanoisi, että me emme tee mitään, jätämme asian tulevan sukupolven huoleksi. Tähän peilaten Suomen ja EU:n hiilineutraalisuustavoitteet vaikuttavat valitettavasti turhalta puuhastelulta, joka ei maailman ongelmia ratkaise mihinkään suuntaan.

Presidentti Paasikivi totesi aikoinaan tunnetusti, että kaiken viisauden alku on tosiasiain tunnustaminen. Välillä tosiasiat ovat hyvin ikäviä, kuten tässä tapauksessa, mutta siitäkin huolimatta väistämättömiä. Epäilemättä ilmastonmuutos tulee edetessään lisäämään sään ääri-ilmiöitä, luonnonkatastrofeja, kuivuutta, nälänhätää ja siirtolaisuutta. Tämä on väistämätöntä. Vaikka tekisimme nyt mitä, ei näin iso laiva käännä kurssiaan nopeasti. Titanic ei täyttä vauhtia kulkiessaan ehtinyt väistää jäävuorta.

Johtopäätös tästä kaikesta on se, että Suomen kannattaa parhaalla mahdollisella tavalla varustautua väistämättömiin muutoksiin, joita ilmastonmuutos aiheuttaa, sekä se, että Suomen kannattaa jatkossakin pitää suotuisa talouskehitys prioriteettinaan. Ei edustamme huolehdi kukaan muu meidän puolestamme. Avainkysymys ilmastonmuutoksen edes pienessä hillitsemisessä on se, että koko maailma saataisiin kunnolla sitoutumaan mukaan talkoisiin. Työtä tämän eteen on jatkettava myös kansainvälisellä vaikuttamisella. Teknologinen kehitys on toinen mahdollinen keino vaikuttaa muutosnopeuteen.

Suomi voi olla edelläkävijä puhtaan energian tuottajana ja kehittäjänä. Tilausta maailmalla tuntuu olevan tähän suuntaan. Se antaa pientä valoa tulevaisuuteen myös koko maapallon kannalta. Luonnon ja eläinlajien pelastaminen on kiinni siitä, kuinka nopeasti suuret saastuttajamaat saadaan ymmärtämään, missä mennään.

Ja totta kai Suomessa tulee tehdä toimia ympäristön ja ilmaston parantamiseksi, ja hallitus tekee niitä jatkuvasti ja suunnittelee. On monta esimerkkiä, esimerkiksi Saaristomero-ohjelma on hyvä esimerkki siitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta.

17.50 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutos on aikamme suurin haaste. Se ei ole vain ympäristökysymys vaan myös taloudellinen ja sosiaalinen haaste. Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät jo nyt eri puolilla maailmaa. Sään ääri-ilmiöt, merenpinnan nousu ja ekosysteemien muutokset ovat arkipäivää. Suomessa olemme todistaneet ennätysellisiä hellejaksoja, rankkasateita ja myrskyjä. Näihin muutoksiin on vastattava päättäväisesti ja ripeästi. Kyse on erityisesti lasten ja nuorten tulevaisuudesta. Meidän päättäjien yhtenä tärkeimmistä kysymyksistä tulisi olla, millaisen tulevaisuuden ja planeetan jätämme tuleville sukupolville.

Helsingin yliopiston viime vuonna julkaiseman tutkimuksen mukaan noin 30 prosenttia nuorista kokee jonkinasteista ilmastoahdistusta. Heistä 10 prosenttia koki merkittävää ylikuormitusta ja uupumusta ilmastokriisin takia. Monet nuoret kohdistavat näitä tunteitaan myös käytännön toimintaan ja poliittiseen vaikuttamiseen ilmastotoimien puolesta. Mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

dän on kuunneltava tätä nuorten huolta ja ääntä ja parannettava kaikkien lasten ja nuorten tulevaisuudenuskoa. Tässä hallitus on valitettavasti epäonnistunut joiltain osin aika harmittavaisesti. Erityisesti lapsiperheisiin ja nuoriin kohdistuvien leikkausten ja heikennysten lisäksi hallituksen jarrutus ja pakitus ilmastotoimissa heikentää nuorten tulevaisuus-
koa ja -toivoa. Samalla on hyvä muistaa, että ilmaston lämpeneminen vaikuttaa merkittävästi myös ikäihmisiin, joille kesän nousevat lämpötilat aiheuttavat jo nyt terveysuhkia ja jopa kuolemia. Ilmastokriisin torjuminen on meidän kaikkien etu ja meidän kaikkien, erityisesti meidän päättäjien, vastuulla.

Puhemies! Hallitus on sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttamaan ilmastolain mukaisesti hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Nämä ovat erittäin hyviä tavoitteita. Mutta kuten niin monien muidenkin tavoitteidensa kanssa, hallituksen käytännön toimet vaikuttavat kuitenkin osin päinvastaisesti tai niitä ei ole tarpeeksi. Hallitus leikkaa kovalla kädellä luonnonsuojelun ja vesiensuojelun rahoituksesta, laskee polttoaineen jakeluvelvoitetta, laskee fossiilisten tuontipolttoaineitten verotusta ja vastustaa Euroopan unionissa tärkeää ennallistamisasetusta.

Yksi Suomelle tärkeistä luonnon- ja vesiensuojelun luontokohteista on Saaristomeri. Marinin hallitus käynnisti viime kaudella Saaristomeri-ohjelman, jotta Saaristomeren tilaa saadaan kohennettua tarpeeksi sen poistamiseksi Itämeren suojelukomission, HELCO-Min, suurimpien kuormituslähteiden eli hotspotien listalta vuoteen 2027 mennessä. On erittäin hyvä, että Orpon hallitus lupaa hallitusohjelmassaan jatkaa tätä ohjelmaa, ja tästä annan suuret kiitokset. Nyt on erittäin tärkeää, että tälle ohjelmalle taataan sen tarvitsema rahoitus. On ikävää, että hallitus on kuitenkin jättämässä esimerkiksi fosforiasetuksen lantapoikkeuksesta pysyvän, mikä ei tue alueen keskeisen kuormitusongelman ratkaisemista. Lisäksi on tärkeää muistaa, että ilmastomuutos vauhdittaa entisestään Itämeren rehevöitymistä.

Arvoisa puhemies! Talouden vihreä siirtymä on Suomelle ja suomalaisille yrityksille valtava mahdollisuus. Vihreää siirtymää edistämällä vastaamme ilmastokriisiin ja samalla luomme uusia investointeja ja työpaikkoja. Olisi hallitukselta erittäin suuri virhe olla vahvasti edistämättä vihreää siirtymää ja vihreää talouskasvua. Oxford Economics -tutkimuslaitoksen raportin mukaan onnistunut ilmastopolitiikka toisi bruttokansantuotteeseen noin 230 miljardin euron kumuloituvan lisäyksen vuoteen 2050 mennessä. Onko hallituksen mielestä meillä varaa tämän hyödyn menettämiseen? Enpä usko, varmasti kaikki haluamme tämän hyödyn Suomen hyväksi. Ilmastotoimien laiminlyönti puolestaan voi tulla meille hyvinkin kalliiksi. Jos päästömme jäävät hallituksen päätöksien takia korkeiksi, on aito vaara, että joudumme ostamaan päästöyksiköitä muilta EU-mailta. Tässä hallitus ottaa suuren riskin lisäkuluista.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin ja luontokadon torjuntaan sekä vihreän siirtymän edistämiseen käytetty raha on tärkeä investointi tulevaisuuteen, tärkeä investointi maamme talouteen sekä lastemme ja nuoremme tulevaisuuteen. Nykyisellä politiikallaan hallitus vie Suomea jonkin verran väärään suuntaan tai ei ainakaan riittävästi eteenpäin luonto- ja ilmastopolitiikassaan. Tämä tapahtuu niin kotimaan kuin Euroopan unionin politiikan puolella. Suomi voisi olla edelläkävijä ilmasto- ja luontopolitiikassa. Meillä on osaamista, meillä on teknologiaa, tahtoa tehdä tarvittavat muutokset. Enemmän tahtoa ja toimia sen tueksi tarvitaan myös hallitukselta. Yhdessä voimme rakentaa kestävä ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden, jossa luonto ja ihminen elävät tasapainossa. On meidän vastuullamme varmistaa, että jätämme tuleville sukupolville elinkelpoisen planeetan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen poissa. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

17.55 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Suomessa jokainen hallitus on vuorolleen jättänyt jälkensä ilmastopolitiikkaan. Osa hallituksista vauhdittaa ilmastotoimia vähän enemmän ja osa sitten vähän vähemmän. Myös siihen, millaista ilmastopolitiikkaa tehdään — millä keinoilla, millä painotuksilla —, jokainen hallitus vuorollaan jättää jälkensä, niin kuin demokratiaan kuuluukin. Esimerkiksi Sipilän hallitus aikanaan kielsi kivihiilen käytön — niin kuin pääministeri Orpo aiemmin tänään meitä muistutti. Se oli oikein viisas päätös, ja ymmärsin, että ministeri Mykkänenkään ei ollut aivan osaton sen päätöksen syntymiseen.

Mutta yhdessä suhteessa tämä hallitus on ainutlaatuinen. Tämä hallitus on ensimmäinen hallitus, joka peruuttaa ilmastotoimia enemmän kuin se tuo uusia ilmastotoimia tilalle. Se on ensimmäinen hallitus, joka tietoisesti omilla päätöksillään kasvattaa merkittävästi maamme päästöjä. Tässä suhteessa väitän, että tätä hallitusta voi pitää eniten ilmastotyötä romuttavana hallituksena Suomen ilmastopolitiikan historiassa.

Lista hallituksen ilmastolle haitallisista päätöksistä on tunnettu ja pitkä. Hallitus laskee biopolttoaineen jakeluvelvoitetta omilla päätöksillään suhteessa siihen, mitä se muuten olisi ollut. Hallitus keventää fossiilisten tuontipolttoaineiden ja saastuttavien autojen verotusta mutta vastavuoroisesti asettaa sähköautoille raippaveron ja nostaa joukkoliikenteen arvonlisäveroa. Hallitus ottaa käyttöön uuden yritystuen fossiiliselle dieselille. Hallitus vie kunnilta velvoitteen laatia ilmastosuunnitelmia ja lakkauttaa Ilmastorahaston. Hallitus leikkaa sähköautojen latauspisteiden ja öljylämmityksen korvaamisen tuista. Ja niin edelleen ja niin edelleen. Kaikki nämä ovat päätöksiä, jotka muiden tekijöiden pysyessä samana kasvattavat maamme päästöjä.

No, kaikkea politiikkaa, luonnollisesti myös ilmastopolitiikkaa, on syytä aina arvioida kriittisesti, ja erityisesti näinä vaikeina talouden aikoina on erityisen tarkkaan tarpeen syyntä sellaisia päätöksiä, jotka aiheuttavat valtiontaloudelle kustannuksia. Mutta jos jokin keino ei vaikuta toimivalta, siis jos hallitus arvioi, että nämä aiemmat ilmastopolitiikan työvälineet eivät ole kustannustehokkaita tai riittävän vaikuttavia tai niissä on muuten pulmia, niin hallituksella on aina mahdollisuus — ja väitän niin, että myös velvollisuus — esittää parempia keinoja tilalle, ja siinä tämä hallitus pääosin on epäonnistunut. Sitä, että vain romutetaan aiempia ilmastotoimia kykenemättä esittämään riittäviä vastaavia vähintään samansuuruisen päästövähennyksen tuottavia toimia tilalle, pidän vastuuttomana.

Hallitus mielellään väittää, että se keskittyy tulppaamaan savupiippuja pakoputkien sijaan. Väite on puoliksi totta. Se on totta siltä osin, että pakoputkien päästöjä hallitus toden totta kasvattaa, mutta savupiippujen tulppaamisessa hallituksen näytöt ovat edelleen pääosin vaatimattomia lukuun ottamatta kehysriihen päätöstä verovähennysoikeudesta, joka toivottavasti voi laittaa liikkeelle ainakin jonkin verran uusia vihreän siirtymän investointeja.

Hallitus kertoo valitsevansa kustannustehokkaita keinoja mutta päinvastoin on ollut peruuttamassa niitä kaikkein kustannustehokkaimpia keinoja, mitä aiemmin on ollut käytössä, ja tarjoaa tilalle itse asiassa hyvinkin kalliita — sinänsä tarpeellisia mutta hyvinkin kalliita — keinoja, kuten teknisten hiilinielujen käytön edistämistä.

Hallitus kertoo mielellään vauhdittavansa vihreän siirtymän investointeja mutta todellisuudessa osittain päinvastoin jopa jarruttaa niitä. Elinkeinoelämän keskusliiton maineik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kaassa vihreän siirtymän teollisten investointien hankeikkunassa on noin 270 miljardin euron edestä erilaisia hankkeita. Näistä kolmasosa on maalle rakennettavaa tuulivoimaa, ja hallitusohjelmaa jos lukee, niin sieltä huomaa, millä kaikilla keinoilla hallitus yrittää hidastaa maalle rakennettavan tuulivoiman lisäämistä.

Hallitus kertoo mielellään vauhdittavansa teknisiä hiilinieluja, ja tämä on yksi monista intohimoista, jonka ministeri Mykkäsen kanssa jaan — meillä on jaettu näkemys siitä, että näitä teknisiä hiilinieluja tullaan tarvitsemaan — mutta todellisuudessa hallitus ei ole vielä antanut yhtä ainoaa esitystä, joka näitä teknisiä hiilinieluja käytännössä edistäisi.

Ministeri Mykkänen, te olette tänäänkin puhunut lämpimästi puhtaan sähkön tärkeydestä, ja tämä on toinen niistä meidän jaetuista intohimoistamme, joissa näkemyssemme ovat hyvin samansuuntaisia. Ongelmana vain on se, että te mielellänne puhutte puhtaasta sähköstä, joka etenee muutenkin ja on jo edennyt merkittävästi — päästökaupparektorin päätöt ovat jo laskeneet varsin mukavasti, ja ne toivottavasti jatkavat laskuaan — mutta ette vastaavasti mielellänne puhu täällä niistä osa-alueista ilmastopolitiikassa, jotka ovat kaikkein vaikeimpia ja joissa eteneminen ollut kaikkein hitainta, eli taakanjakorektorin päätöistä liikenteessä ja maataloudessa, maankäyttösektorin päästöistä ja nieluista. Ja minä toivoisin, että te ministerinä tarjoaisitte ratkaisuja erityisesti niihin päästöihin, jotka ovat vaikeita ja joissa eteneminen on ollut hidasta, ettekä keskittyisi puhumaan niistä aloista, joissa eteneminen on muutenkin varsin mukavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri tässä vaiheessa käyttää lyhyen puheenvuoron? Kolmisen minuuttia.

18.01 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Todella tärkeään aiheeseen monia eri huomioita. Ehkä tähän narratiiviin, joka useammankin puheenvuorossa toistuu: tässä edustaja Tynkkynen, joka mainitsi tapansa mukaan monia varsin asiallisia ja oikeita huomioita, sanoi myös näin, kuten täällä on useat muutkin sanoneet, että tämä hallitus on ensimmäinen, joka päätöksillään kasvattaa merkittävästi Suomen päästöjä. Tämän osalta toki pääsemme asiallisemmalta pohjalta tätä debattia käymään siinä vaiheessa, kun meillä ovat energia- ja ilmastostrategian perusskenaario ja sitten politiikkaskenaario alle vuoden päästä toivottavasti tässä salissa käsiteltävinä, mutta tämä väite ei nykytiedon perusteella yksiselitteisesti näin mene.

Jakeluvelvoitteen osalta on aivan totta, että verrattuna tällä hetkellä voimassa olevaan lainsäädäntöön itse asiassa tänään lausuntokierrokselle annettu lainsäädäntö seuraavan kolmen vuoden osalta maltillistaa sitä jakeluvelvoitteen nousu-uraa. Toisin kuin täällä useampi puhuja on käynyt pöntössä sanomassa, että hallitus laskee uusiutuvan osuutta, niin viimeksi se laski kyllä Marinin hallituksen aikana. Tämän hallituksen aikana se ei tule laskemaan vaan nousee, mutta sen osuus, paljonko se vaikuttaa, on varsin maltillinen. Itse asiassa yhdessä päästökauppakompensaation kanssa, jonka jouston käytöstä Marinin hallitus jo päätti, näyttää tällä hetkellä varsin mahdolliselta, että taakanjakorektorilla tulemme täyttämään myös EU-velvoitteen.

Kokonaisuutena jos katsotaan, niin varmaan me kaikki tähtäämme siihen kymmenen vuoden päähän, pääsemmekö hiilineutraaliksi vai emme. Näyttää siltä, että skenaariossa fossiiliset päästöt laskevat sitä tahtia, joka ilmastolain säätämisen yhteydessä arvioitiinkin. Se haaste on siellä nieluissa ja siihen liittyvissä lisätoimissa, joihin sitten palataan, mutta siihen, että me omilla päätöksillämme lisäisimme fossiilisia päästöjä, ei kyllä kovin hel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

posti nettomääräisesti löydy katetta. Jo aika maltillisetkin aikaansaannokset esimerkiksi siinä, että jos me muutama hiilidioksidin talteenoton hanke saadaan liikkeelle, niin ne kyllä kattavat sen, mitä jakeluvaikeuksissa muutamassa vuodessa tulee lisäpäästöjä lähivuosien osalta. Mittakaavasta kertoo ehkä se, että esimerkiksi viime vuoden aikana yksistään energiantuotannon ja teollisuuden päästöt laskivat sellaisella hiilidioksidimäärällä, joka vastaa 78:aa prosenttia koko Suomen henkilöautoliikenteen päästöistä toissa vuonna.

Sinänsä, kun täällä useissa puheenvuoroissa perätään usein sitä, että hallitus ei ole vielä tehnyt esityksiä eduskunnalle, jotka liittyvät päästöjen vähentämiseen, olemme kyllä esimerkiksi merituulivoiman osalta hallituksen esityksen lausunnoille laittaneet. Itse asiassa tänään olemme laittaneet lausunnoille uutta tuovan lakiesityksen jakeluvaikeuksien, myöskin vetypolttoaineiden, joustomekanismin ja eräiden muiden osalta, mutta muistutan nyt siitä, että myöskin edellisen hallituksen energia- ja ilmastostrategia tuli eduskunnalle 2022. Biodiversiteettistrategia kävi lausunnoilla 2022, mutta se ei koskaan eduskuntaan tullut. Nämä ovat valmistelua ja lisäksi myös kaikissa koalitioissa paljon neuvottelua vaativia asioita, ja pidän vähän kohtuuttomana sen ongelmaksi tekemistä.

Teknisten nielujen osalta sanon, että se tärkein työ varmaan, missä todella olemme muun muassa edustaja Tynkkynen ja monen muunkin kanssa näkemystä jakaneet, on se, että saadaan EU-säännöt nopeasti selviksi. Se on yksi keskeisiä syitä, miksi hallitus valitsi, että me Tanskan jälkeen toisena maana otettiin myönteinen kanta 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteisiin sillä edellytyksellä muun muassa, että teknisille nieluille saadaan EU-tason kannustin. Viimeksi tänään teollisuuden pyöreä pöytä negatiivisista päästöistä tuli siihen johtopäätökseen, että se on se keskeinen kysymys, millä ne investoinnit lähtevät liikkeelle ja onko EU-tasolla hyväksiluenta näissä asioissa kunnossa.

Ehkä siihen vielä sanon, että kun tämä sama vähän toisinpäin on toistunut esimerkiksi edustaja Gebhardin puheenvuorossa — päästöt laskivat pitkään mutta nyt ovat hidastumassa. Jos me nyt katsotaan ihan viimeisimpiä lukuja, jota koskevat siis viime vuoden tiedot, niin itse asiassa päästöjen lasku kaikilla kolmella pääsektorilla — teollisuudessa ja energiantuotannossa, taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla — kiihtyi. En sano, että se maankäyttösektorin osalta olisi mikään iso käänne, joka pysyisi — me emme voi siihen luottaa. Ei ole mitään edellytyksiä sanoa, että päästöjen väheneminen olisi hidastumassa — ei ainakaan viime vuoden osalta ole näin tapahtunut, eikä nettomääräisesti ole syytä sanoa, että näin tapahtuisi tänä vuonna tai ensi vuonnakaan — ja että järjestelmällisesti jarruttaisimme ilmastotoimia EU:ssa. Kuten olen lukuisasti sanonut jo alkupuheenvuorossani, itse asiassa tämä hallitus yllättävän nopeasti ja hyvin selvästi otti kannan ensimmäisten maiden joukossa siihen, että nimenomaan EU-tasolla yhteiset pelisäännöt, määrätietoinen 2040-tavoite, luovat vihreän siirtymän investoinneille pohjan ja auttavat myöskin Eurooppaa kustannustehokkaasti pääsemään tavoitteisiinsa. — Tässä, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oras Tynkkynen, olkaa hyvä.

18.05 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te vetositte, ministeri Mykkänen, siihen, että ei ole vielä ehditty hallituksessa tuoda esityksiä tänne saliin. Lausunnoille muutama on jo päässyt. Mutta vastaavaa viivettä ei näytä olleen hallituksen työmarkkinauudistuksessa, ei maahanmuuttopolitiikan uudistuksessa eikä valtiontalouden tasapainottamisessa. Näyttää siis siltä, että silloin kun hallitus todella painottaa joitakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

asioita, niin sieltä niitä esityksiä eduskunnankin käsittelyyn tulee, itse asiassa tukuittain. Jostain syystä ilmasto- ja luontopolitiikassa nämä esitykset loistavat poissaolollaan. Me pääsemme täällä keskustelemaan maahanmuuttopolitiikasta ja työmarkkinauudistuksista mutta emme ilmasto- ja luontopolitiikasta, ja sitä ihmettelen.

Te myös tarjoatte jakeluvuorituksen heikentämisen päästöjä kasvattavalle vaikutukselle ratkaisuna sitä, että tekniset nielut ehkä joskus 2030-luvulla tai hyvässä lykyssä vähän aiemmin vähentävät päästöjä — hyvä niin, mutta eivät ne korvaa niitä päästövähennyksiä, joita meidän pitää suorittaa jo meidän omien ja kansainvälisten velvoitteiden takia tässä ja nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Haluaako ministeri minuutissa vastata?

18.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä, kuten sanoin, taakanjakosektorilla toki EU-velvoite, joka on siellä tiukka — 50 prosentin vähennystavoite Suomelle samalla kun monessa muussa maassa se on selvästi maltillisempi — on haastava, mutta on ihan mahdollista, että pääsemme tämän vuosikymmenen osalta siihen kumulatiiviseen tavoitteeseen. Ei voi väittää, että olemme siinä ajamassa päin seinää. Se nielu on sitten haastavampi, ja siinä meidän täytyy yhdessä löytää fiksua toimia, ja niiden täytyy olla tasapainoisesti yhteensovittavissa muun yhteiskunnan kanssa. Mutta tällä jakeluvuoriteasialla tahdon sitä sanoa, että jos sieltä syntyy kumulatiivisesti alle miljoonan tonnin vuodessa tapahtuva lisäpäästö — viime vaalikaudella tuli 1,8 miljoonaa tonnia kahdesta vuodesta, kun te aidosti tiputitte sitä — niin ei tätä voi sanoa minusta sellaiseksi vallankumoukselliseksi suunnanmuutokseksi, että aikaisemmin olisi tehty päästövähennyksiä ja nyt jotenkin päästöjä päätösperäisesti lisätään. Tämmöistä muutosta tässä ei ole. Me haemme kustannustehokkaita, isoja mittakaavoja, jotka siellä teollisuuden energiantuotannon puolella ovat isompia kuin tässä liikenteen puolella, [Puhemies koputtaa] ja niitä sen takia kehitetään.

Tuulivoimassa, kuten sanottu, teho tulee kasvamaan. Fokus menee enemmän merelle [Puhemies koputtaa] teknisen kehityksen myötä. Myöskin maalla tuulivoimaa rakennetaan lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään taas puhujalistaan. — Edustaja Kontula.

18.08 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään kuultu monta huolen täyttämää puheenvuoroa ympäristökatastrofin etenemisestä sekä tietysti Suomen poliittisen johdon haluttomuudesta tehdä, mitä tehtävissä vielä on. Jaan kaiken tämän huolen. Juuri nyt meillä ei olisi varaa vastuuttomiin johtajiin. Päättäjien piittaamattomuus hävittää elämää ympäriltämme kiihtyvään tahtiin. Ennen seuraavia eduskuntavaaleja katoaa todennäköisesti joitakin lajeja pysyvästi. Sukupuutto tarkoittaa, että katumisen mahdollisuutta ei ole. Mikä on menetetty, on sitä ikuisesti.

Samalla on kuitenkin todettava, että vaikka tämä hallitus on ympäristöpolitiikassaan edesvastuuton, se ei huolettomassa ”minun jälkeeni vedenpaisumus” -asenteessaan oleellisesti poikkea edeltäjistään tai useimmista muista maailman hallituksista. Isossa kuvassa kyse on parlamentarismin kyvyttömyydestä ratkaista aikamme keskeisiä ongelmia. Ongel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ma on mittakaavassa. Lukuisatkaan toimet eivät auta, jos niiden yhteisvaikutus ei riitä kääntämään kehityksen suuntaa.

Ja, arvoisa puhemies, on kiistatonta, että nykyinen politiikka Suomessa tai globaalisti ei riitä pysäyttämään ilmaston lämpenemistä, luontokatoa tai muita ympäristökriisejä. Tänäkin täällä on vannottu kestävä kehityksen nimeen, siis siihen, että viisaus asuu taloudellisen... [Hälinää] — Tämän salin arkkitehtuuri on rakennettu niin, että jos aivan vastapäätä kuperaa kattoa jotkut keskustelevalle kovin kuuluvasti, niin se johtaa siihen, että se kuuluu hirveän hyvin tänne, vaikka ilmeisesti sinne toiseen suuntaan ei kuulu. Joten kun te siellä takarivissä kovasti juttelette, niin minä en oikein kuule, mitä minä olen täällä puhumassa. [Krista Mikkonen: Anteeksi!] — Hyvä. No niin, jatketaan. — Elikkä tilanne on se, että kiistattomasti nykyinen politiikka Suomessa tai globaalisti ei riitä pysäyttämään ilmaston lämpenemistä, luontokatoa tai muita ympäristökriisejä. Tänäkin täällä on puhuttu paljon kestävästä kehityksestä, siis siitä, että viisaus asuu taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen ulottuvuuden yhteensovittamisessa. Kestävästä kehityksestä on muodostunut ympäristöpolitiikan taikasana, joka oikeuttaa katselemaan vierestä ympäristökatastrofin etenemistä. Kestävä kehitys on kuitenkin vain poliittinen kompromissi. Todellisuudessa luonnontieteelliset reunaehdot ovat kaiken perusta, ja kun me taloudelliseen tai sosiaaliseen vedoten välttelimme tämän tunnistamista, nakerramme samalla pohjaa koko siviilisaatiolta.

Arvoisa puhemies! Harvemmin ympäristökeskustelussa muistetaan, että erityisesti meille suomalaisille luonto on myös kulttuurinen reunaehto. Kirjallisuus, kuvataide, arkkitehtuuri, musiikki, kansanperinne, koko suomalaisuuden idea, mukaan lukien kaikki kansalliset tunnukset, on kiinnittynyt suomalaiseen luontoon ja lajistoon. Tätä luontoyhteyttä on myös aktiivisesti vaalittu modernisaationkin oloissa. Esimerkiksi kaupunkien kaavoituksessa on pitkään pidetty ihanteena, että jokaisella olisi puita kävelymatkan päässä kotoaan. Yhteys on niin keskeinen, että suomalaisuutta on vaikea kuvitella ilman luontoa, joka antoi sille muodon ja elämän. Mitä siis voisi olla suomalaisuus, kun kalevalaisen alkumunan muninut sotka on hävinnyt, kun muuttohaukka ei käy enää matkaan eikä varpunen vieraile jouluaamuna, kun Maamme-runon synkkiä korpia ei enää ole ja tähdistäkin näkyy vain puolet, kun ei juhannuksena tyynyn alle löydy seitsemää kukkaa?

Arvoisa puhemies! Luontokadon tärkein syy on ihmisen maankäyttö, joka jättää muille lajeille liian vähän elintilaa. Maan käyttämisestä päätetään ja sen seurauksista kärsitään usein hyvinkin paikallisesti. Suomessa parhaillaan tapahtuva luontokato johtuu suurelta osin tuhansista Suomessa tehdyistä päätöksistä. Tästä syystä suomalainen luontokato voidaan pysäyttää vain Suomessa. Se ei ole ilmastonmuutoksen tapaan jaettu vastuu. Se on meidän vastuumme. Mikäli ymmärrystä ja tahtoa löytyy, luontokadon suhteen olisi vielä paljon helppojakin toimia. Esimerkiksi hyönteishotellien suosio kertoo siitä, että suojelutyölle olisi myös laajaa poliittista kannatusta. Käytännössä se edellyttäisi luonnonvaraisen alueiden kasvattamista sekä ihmisen käyttämien alueiden suunnittelemista suopeamiksi muille lajeille. Olisi viherrytettävä, puhdistettava, suosittava turvallisia rakennustapoja ja materiaaleja ja niin edelleen.

Niin, hyvät kollegat, ympäristöasiat eivät ole sektorikysymys vaan kaiken olemisemme ehto. Ekokatastrofi on suurin tiedossa oleva riski yhteiskunnallemme. Optimistisissakin skenaarioissa se tuottaa jo lähitulevaisuudessa katoja, konflikteja, pandemioita sekä sen mittaluokan kustannuksia, että nykyinen huoli valtiontalouden epätasapainosta alkaa näyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

tää luksukselta. Tätä vasten on traagista, että tässä salissa ei ympäristöasioista juuri puhuta, aivan kuin tulevaisuus ei kuuluisi toimenkuvaamme millään tavalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

18.14 Pauli Aalto-Setälä kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään täällä keskustellaan ympäristöstä ja ilmastopolitiikasta, ja se hän on erinomaisen hyvä asia. Etenkin kaikki rakentavat puheenvuorot erilaisista toimenpiteistä ja ideoista kuullaan hallituksessakin varmasti erittäin tarkalla korvalla. Eloönjäämisemme kannalta tämän suurempaa ongelmaa ratkottavana meillä ei olekaan.

Muutama pointti tämän neljän tunnin keskustelun jälkeen:

Ensinnäkin ympäristö- ja ilmastopolitiikka on tälle hallitukselle myös hyvin kunnianhimoista elinkeino- ja teollisuuspolitiikkaa. Hallitus mahdollistaa puhtaan siirtymän investointeja ja innovaatioita paitsi täällä Suomessa myös maissa, jotka eivät ole lähelläkään niin pitkällä kuin me. Suomessa energia on niin puhdasta, että pistorasiat voisivat olla vihreitä. 70 prosenttia päästöistä tulee energiasta, ja sen tähden on erittäin tärkeää, että juuri siihen on keskitytty — kiitos kaikille päättäjille, jotka ovat olleet näissä päätöksissä aiemmin mukana, ja hallitus tätä vauhdittaa vielä entisestään.

Jos mietitään, miten yritykset saadaan puhtaan siirtymän tai vihreän siirtymän hankkeisiin mukaan aiempaa paremmin, niin keskeisiä keinoja, mitä hallitus voi yritysten avuksi tehdä, on tämä tänäänkin monta kertaa kuultu — ja sitä on myöskin kritisoitu — yhden luukun malli, lupien sujuvoittaminen, joka etenee ihan hyvällä vauhdilla. Mutta niin kuin tiedätte, lainsäädäntötyö on hidasta, se tulee voimaan vasta vuoden kuluttua, vuoden alusta.

EU:n julistamat ilmastotavoitteet vuodelle 2040 mahdollistavat Suomen nousun hiilen talteenoton kärkimaaksi, mikä on hallituksen hieno tavoite. Komission helmikuussa julkaiseman tiedonannon mukaan ilmastotyössä on hyödynnettävä entistä enemmän juuri teollisuuden päästöjä vähentävää teknologiaa, mikä on Orpon hallitusohjelmassakin ja mihin edustaja Tynkkynenkin täällä viittasi. Voimme hyödyntää ilmastotyössä sellaista teknologiaa, jossa Suomi on edelläkävijä. Hyvä esimerkki on BECCS-teknologia eli bioenergian tuotantoon yhdistetty hiilidioksidin talteenotto ja varastointi.

Luonnon- ja vesistönsuojelusta: Tällä hallituksella ei kieltämättä ole vastaavia resursseja kuin aiemmilla hallituksilla. Sen tähden toimenpiteiden pitää olla entistäkin tehokkaampia ja tarkemmin kohdennettuja. Hallitus tasapainottaa ilmastokriisin ohella samanaikaisesti myös muita kriisejä ja julkista taloutta — leikkaa ja tehostaa kaikkialta paitsi turvallisuudestamme. Tietysti on niin, että myös luonto ja ympäristö ovat muodostumassa turvallisuuskysymykseksi muutamien vuosien kuluessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kun rahaa on vähemmän, se pitää sijoittaa fiksummin. Saaristomeri on minusta hyvä esimerkki siitä. Hallituksella on erittäin kunnianhimoinen Saaristomeri-ohjelma, ja olen siinä itsekin monessa eri muodossa mukana. Saaristomerestä tehdään malliesimerkki, miten opit sieltä voidaan skaalata ja miten niistä voidaan ottaa opiksi muilla vesistöillä, jotta maatalouden ravinteet eivät enää valu meren rehevöittäjiksi eikä rahtialusten jätteitä laskettaisi enää rannikoillemme. Tämä ei ole keltään pois vaan malliksi kaikille muille.

Saaristomeri-ohjelmaan ja vesiensuojelun tehostamisohjelmaan on osoitettu 30 miljoonaa euroa. On totta, että meidän kaikkein rakkaimmat hankkeet saisivat saada vähän enemmänkin tukea, mutta tämä on merkittävä osuus, leijonanosuus, niistä luonnonsuojeluvaroista, mitä tällä hetkellä on käytettävissä. Tähän tarvitaan mukaan yrityksiä ja yhteisöjä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

jotta täällä tapahtuu asioita. Täällä ehkä välillä kuvittelemme, että päätämme kaiken tässä salissa, mutta yrityksillä, yhteisöillä ja kaupungeilla on valtava merkitys.

Luontotavoitteista: Tämä hallitus pitää kyllä luontotavoitteista ja luontoarvoista kiinni. Uskon ministeri Mykkäsen tänään hyvin kuvaamaan ja monta kertaa vastaamaan vastaukseen siitä, että valtio on suojelemassa vanhat luonnontilaiset metsät historiallisen suurella paketilla. Suojeltava pinta-ala kasvaa. Yksityisten metsänomistajien omaisuutta ei sen sijaan sosialisoida, vaan arvokkaiden metsäkohteiden suojelua jatketaan vapaaehtoisuuteen eli Metso-ohjelmaan perustuen. Metson hankintoihin ja korvauksiin käytetään muuten 23 miljoonaa euroa. Lisäksi hallitus on sitoutunut jatkamaan Helmi-ohjelman toimeenpanoa. Helmi-rahoitusta käytetään tänä vuonna 23,3 miljoonaa. Helmi-ohjelmassa — niille, jotka eivät tiedä — parannetaan arvokkaita mutta luonnontilaltaan heikentyneitä elinympäristöjä sekä suojellaan luonnon monimuotoisuudeltaan arvokkaita soita.

Lopuksi tunnustan kyllä myös sen ongelman, mikä meillä kaikilla täällä on: hiilinielut ovat ongelma saavuttaa. Hiljattain kuulimme, että ennakkotiedon mukaan maankäyttösektori palasi nettonieluksi viime vuonna, ja tähän vaikuttivat noin yhdeksällä prosentilla edellisvuodesta pienentyneet hakkuumäärät. Tätä pitää pystyä jatkamaan, ja uusia ideoita tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Enemminkin voisi tehdä, siitä olen samaa mieltä. Ajattelen, että parasta ympäristöpolitiikkaa tehdään silloin, kun otetaan huomioon kaikki muutkin Suomen kannalta tärkeät realiteetit. Siten kunnianhimoista ympäristötyötä päästään toteuttamaan ja jatkamaan hallituskokoonpanosta riippumatta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen poissa. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

18.19 Johan Kvarnström sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Regeringens klimat- och miljöpolitik är undermålig. Formellt håller regeringen fast vid klimatmålen och målen för biologisk mångfald, men inte med stolthet och framåtanda, utan mera som i skymundan. Sannfinländska ledamöter och ministrar har ännu den här perioden kallat klimatmålet för 2035 för överambitiöst. Hur trovärdigt är det då att regeringen verkligen arbetar för att målet ska förverkligas och hurdan signal skickar Finland då ut?

Vi ser tydligt att själva besluten som fattas står i strid med dessa målsättningar. Regeringen fattar medvetet beslut som ökar utsläpp och regeringen riktar stora nedskärningar mot natur- och miljöskydd, trots stort behov.

Arvoisa puhemies! Oikeistopuolueet ovat löytäneet tavan, jolla ilmastopolitiikan lisäksi saadaan jarrutettua myös ilmastokeskustelua. Hallituspuolueiden edustajat tuovat nimitäin koko ajan esille, että hallitus panostaa teknologian kautta suurten päästöjen vähentämiseen ja tekee järkevää ja tehokasta ilmastopolitiikkaa. Se perustuu tulevaisuuden tekniisiin hiilinieluihin. Ei kenelläkään muullakaan ole mitään teknisiä hiilinieluja vastaan, päinvastoin niillä on kaikkien yksimielinen tuki, mutta niistä ei ole apua juuri nyt. Käytännössä hallituksen linja tarkoittaa sitä, että hallituksen mielestä me voimme nyt tietoisesti tehdä päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä, koska tekniikka ratkaisee ongelmat joku kaunis päivä tulevaisuudessa. Se ei ole vastuunkantoa. Se ei ole uskottavaa työtä kestävä kehityksen puolesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Kysymys kuuluu, luottaako hallitus liikaa teknologiaan, vai onko tässä kyse vain teko-
syystä, jonka varjolla voidaan tehdä päätöksiä, jotka vievät väärään suuntaan. Elämme kui-
tenkin aikaa, jolloin tarve vain kasvaa, kun sekä ilmastokysymys että luonnon monimuo-
toisuuteen liittyvät kysymykset tulevat entistä ajankohtaisemmiksi kuukausi kuukaudelta.
Hallituksen linja näyttää itse asiassa olevan se, että se vain toivoo ja odottaa, että teknolo-
gia ratkaisee kysymykset joskus tulevaisuudessa, aivan kuten ihmiskunta on tehnyt vuosi-
kymmeniä, minkä seuraukset tähän mennessä ovat olleet kohtalokkaita. Maapallon lämpe-
neminen jatkuu, kuukausi toisensa jälkeen on mittaushistorian kuumin.

Ilmaston osalta on mahdollista, että todellakin koittaa päivä, jolloin tekniikan avulla voi-
daan ratkaista suuria ongelmia, mutta se koittaa takuuvarmasti liian myöhään, ja luonnon
monimuotoisuuden kannalta tekniikasta ei takuulla saada apua riittävän ajoissa.

Arvoisa puhemies! Hallitus yrittää luoda sellaista kuvaa, että voisimme valita tulevai-
suuden teknisten hiilinielujen ja nyt heti tehtävien toimenpiteiden välillä, mutta tähän ei
ole joko—tai, vaan me tarvitsemme molempia, eikä hallitus tee paljoakaan edistääkseen
ylistämäänsä teknisiä hiilinieluja. Hallitus puhuu suurista päästöistä mutta tekee sellaista
EU-politiikkaa, joka heikentää juuri sellaista kokonaisvaltaista ilmasto- ja ympäristöpoli-
tiikkaa, joka olisi niin tärkeää. Samalla hallitus tekee pieniä mutta merkittäviä ja tuhoisia
toimenpiteitä, kuten esimerkiksi kosteikkoviljelyn tuen poisto. Voisimmeko saada vas-
tauksen sille, miksi se tuki poistetaan, ja mikä ilmastotoimi on sillä pienellä rahalla parempi
ja tehokkaampi? Ajattelen, että ilman ekologista kestävyyttä myös kaikki taloudellinen
kestävyys tuhoutuu ajan myötä.

Ärade talman! Det talas i dessa dagar mycket om konkurrensen om gröna investeringar. I
den tävlingen är det många om budet. I Europa och Norden borde vi främja ett system där
vi inte konkurrerar internt, utan där ett lands framgång gynnar alla. Det är helt bakvänt att
det värsta som kan hända Finland är att Sverige får investeringar inom den gröna omställ-
ningen eller att det värsta som kan hända Sverige är att sådana investeringar istället går till
Finland. Inom Norden och EU borde vi kunna komma bort från bilden av omställningen
som ett nollsummespel. Det är inte idealt för något enskilt land att ensamt få investeringar
medan grannarna håller fast vid föråldrad teknik. Precis som stabiliteten stärks då välfärd
och jämlikhet ökar i alla länder, ökar hållbarheten då alla länder genomför en grön omställ-
ning. I och med att omställningen är oundviklig är det klart att de som går i bräsch gyn-
nas, men dessa föregångare borde arbeta tillsammans och inte emot varandra.

Avslutningsvis, ärade talman, vill jag lyfta fram att vi behöver en ny naturlag som en
motsvarighet till klimatlagen, en revidering av skogslagen och vattenlagen samt en uppdä-
tering av naturvårdslagen. Vi behöver inhibera de radikala nedskärningarna som den här
perioden drabbar natur- och miljöskyddet, inte minst skyddet av vattendrag. Ambitiös kli-
mat- och miljöpolitik påstås ibland bli för dyr, men alternativet blir mycket mer kostsamt i
längden. Att anpassa sig i efterhand blir mångfaldigt dyrare än att agera i tid, och det för-
summar vår nuvarande regering att göra, enligt mig.

Aivan lopuksi kiitos ympäristöministerille, että olette vielä täällä keskustelemassa ja vas-
taamassa kysymyksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

18.25 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Lueskelin itse hiljattain erään kovasti arvostamani päättäjän ajatuksia ilmastosta ja luonnosta, ja löytyi tosi hyviä keloja: ”Jos kohdellisimme henkilökohtaista varallisuuttamme siten kuin kohtelemme yhteisiä vesistöjä, ilmakehää tai luonnon monimuotoisuutta, meidät olisi asetettu holhouksen alaisiksi jo kauan sitten. Meidän on estettävä ympäristön heikkeneminen yhteisin julkisen vallan päätöksin.” Sehän on just näin. Sama ajattelija kirjoitti näinkin: ”Ne päätökset, joilla Suomi ja suomalaiset vaikuttavat ilmastoon kehitykseen, tehdään itse. Riippumatta siitä, mitä muu maailma tekee, meidän ja päättäjiemme vastuullisuutta on tehdä ne päätökset, jotka arvojemme mukaan täytyy tehdä. Ja arvot — kuten vastuu lastemme tulevaisuudesta — ne ovat vain mielipiteitä, kunnes niistä on valmis maksamaan.” Nämä ovat erään vaikutusvaltaisen, fiksun suomalaisen ajatuksia. On oikein hyvä tyyppi, entinen Luontoliiton aktiivi, joka istuu vieressän, tuossa ministeriaitiossa, ympäristöministeri Kai Mykkänen. Hyviä periaatteita onkin ja aika linjassa oman puolueensa, pääministeripuolue kokoomuksen, periaateohjelman kanssa, joka tunnetusti toteaa, että vastuun kantaminen luonnosta ja ilmastosta on se mitta, jolla tekojemme arvo kaikkein eniten määräytyy tulevien sukupolvien silmissä. Miten on, mitä veikkaatte, miten ne tulevat sukupolvet tätä touhua mittaavat, kun tavoitteet ja keinot ovat näin räikeästi vielä ristiriidassa?

Arvoisa puhemies! Suomen luonto on ahtaalla ja köyhtyy. Globaalin ilmaston vaarallinen kuumeneminen jatkuu. Tieteen ja tutkijoiden viesti onkin selvä: tarvitaan vaikuttavampia, määrätietoisempia toimia. Tähänkin kokoomuksen periaateohjelmalla on sanottavaa: ”Korostamme tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja luotamme tieteeseen ihmisen keinona tavoitella aina vain tarkempaa käsitystä siitä, mikä on totta ja mikä ei.” Jos tällaista luottoa on, miksi tutkijoiden varoitukset ja tiedepaneelien suositukset ohitetaan kerta toisensa jälkeen? En vaadi kovin kummoista, en vaadi, että tämä hallitus tekisi kaiken niin kuin vihreät ovat esittäneet, mutta toivoisin, että noudatettaisiin näitä hyviä itse asetettuja periaatteita.

Arvoisa puhemies! Kerrataanpa hieman tilannekuvaa: Luontokato on totta Suomessa, eikä sitä ole saatu pysäytettyä. Luontoa ajavat ahtaalle muun muassa liian intensiivinen metsätalous, maatalouden muutokset, rakentaminen, kemiallinen saastuminen ja ilmastomuutos. Suomen Luontopaneeli totesikin viime vuonna julkaistussa raportissaan: ”Painotamme, että ilman merkittäviä lisätoimenpiteitä, ohjauskeinojen muutoksia ja resurssointia Suomen luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen tulee jatkumaan.” Hallitus, jos te todella olette sitoutuneet luontokadon pysäyttämiseen Suomen sitoumusten mukaisesti, teidän siis täytyy tehdä enemmän. Tämä on fakta.

Mitä puolestaan ilmastopolitiikkaan tulee, on Suomen ilmastopaneeli muistuttanut toistuvasti, etteivät ilmastotoimet taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla ole riittävällä tasolla EU:ssa sovittujen vuoden 2030 tavoitteiden saavuttamiseen ja että myös kansallisen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen vuonna 2035 edellyttää lisätoimia. Onko tällaisia lisätoimia nähty? Ei. Sen sijaan on otettu taka-askelia, tarkoituksellakin.

Ylipäänsä hallituksen ja hallituspuolueiden puheenparren perusteella kuulostaa siltä, ettei ilmastomuutoksen globaalia tilannekuvaa ole ihan ymmärretty. Vuosi 2023 oli mitaushistorian kuumin reilulla marginaalilla, ja vuosi 2024 on yltämässä samoihin lukemiin. Suomi ei yksin voi maailmaa tässä pelastaa, mutta vastuumme meidän pitää kantaa ja toimia ratkaisijana, ei jarruttajana. On koko joukko toimia, joita hallitus voisi tehdä ja joita tutkijat, asiantuntijat ja me vihreät oppositiossa olemme esittäneet, mutta ei vain etene, ei. Osa hallituspuolueista käytännössä halveksuu tiedettä, kuten täällä on tänään kuultu, ja vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

hättelee koko tilannetta. Toisilla veruke tuntuu olevan raha. Jokainen aiheen tutkimuksen suuntaan edes vilkaissut ymmärtää, että on myös talouden kannalta paljon parempi toimia ajoissa kuin myöhässä. Se on valtavirran taloustieteen näkemys, ei mitään haihattelua. Moni ilmasto- ja luontotoimi olisi sitä paitsi kustannusneutraali tai valtiontaloutta vahvistava.

Arvoisa puhemies! Edellinen hallitus teki luonnon ja ilmaston eteen paljon mutta ei likimainkaan tarpeeksi. Tämä hallitus tekee vähän, jos sitäkään, ja ottaa askelia taaksepäin. Tehtiin laaja välikysymys, mutta en koe, että olisimme saaneet sen edellyttämää hyvää, kattavaa vastausta tai että olisi kuultu niitä toimia, joiden perään me ollaan peräänkuulutettu. Se on anteeksiantamatonta siinä tilanteessa, jossa nyt ilmastokriisin ja luontokadon kanssa ollaan. Siksi on parempi kaataa hallitus kuin ikimetsää, ja siksi tuen edustaja Ohisaloon esittämää epäluottamuslausetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

18.30 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Hömötiainen, kuukkeli, hiirihaukka ja kuhankeittäjä ovat lintuja, joita voi tavata suomalaisissa metsissä — ainakin toistaiseksi. Nämä neljä lintulajia eivät kuitenkaan ole sellaisia, että niitä yhdistäisi ainoastaan siivekkyys, vaan niitä yhdistää myös katoavaisuus, joka on ihmisen aiheuttamaa. Pahimmillaan puhutaan uhanalaisuudesta, ja näiden lintulajien kohdalla tilanne on seuraava: hömötiainen erittäin uhanalainen, kuukkeli silmälläpidettävä, hiirihaukka vaarantunut, kuhankeittäjä myös erittäin uhanalainen.

Arvoisa puhemies! Uhanalaisuus ei synny tyhjiössä. Se vaatii ensin ihmisen holtitonta toimintaa ja sitten ihmisen toimimattomuutta.

Hömötiainen on muuttunut erittäin uhanalaiseksi, koska vanhoja metsiä on hakattu ja harvennettu holtittomasti. Hömötiainen viihtyy hyvin lahonneessa lehtipuupötkelössä, joita ei avohakkuumaisemasta löydy. Hakuut vievät hömötiäisiltä kodin, ja hallituksen toimet ja toimettomuus tulevat pahentamaan tilannetta entisestään.

Silmälläpidettävän kuukkelin levinneisyysalue on pienentynyt. Kuukkeli viihtyy laajoissa ja yhtenäisissä metsissä — tai viihtyi niin kauan kun niitä oli. Avohakuut näet autioittavat kuukkelin reviiriä, ja jälleen katse kohdistuu ihmisen toimintaan. Hallituksen toimet ja toimettomuus tulevat pahentamaan tilannetta entisestään.

Hiirihaukka on vaarantunut. Sitä uhkaa ilmastomuutos, joka muuttaa talvehtimisalueiden oloja, mutta myös metsätalouden tehostuminen on mainittu hiirihaukan kannalta kohdalokkaaksi. Hallituksen toimet ja toimettomuus tulevat pahentamaan tilannetta entisestään.

Erittäin uhanalainen kuhankeittäjä on yksi voimakkaimmin vähenevistä lintulajeista Suomessa. Rantalehtimetsien väheneminen hakkuiden seurauksena harventaa kuhankeittäjän pesimämetsää. Ja, arvoisa puhemies, hallituksen toimet ja toimettomuus tulevat pahentamaan tilannetta entisestään.

Arvoisa puhemies! Hupenevien lajien oloja voisi parantaa ja toimettomuudesta peruuttaa suojelemalla metsiä, vähentämällä avohakkuita ja ennallistamalla luontoa. Hallitus on sen sijaan valinnut päinvastoin: ilmastotoimista leikataan, luonnonsuojelusta leikataan, ennallistamisasetus vesitetään, liikenteen päästöjä kasvatetaan, ja vanhojen metsien kriteerit määritellään niin tiukasti, että Etelä-Suomesta ei löydy suojeltavaa. Hallituksen politiikka on luontovihamielistä ja tulee aiheuttamaan ahdinkoa vaarantuneille ja uhanalaisille lajeil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

le. Jos hallituksella on vaikeuksia ymmärtää, mitä tarkoittaa luontokato, niin tutustukaa kultasirkkuun. Valitettavasti teidän on todennäköisesti tutustuttava lajiin googlaamalla, sillä Suomessa kultasirkkua on tavattu viimeksi vuonna 2007.

Arvoisa puhemies! Mikäli hallitus ei muuta luontopolitiikkansa suuntaa, uhkaa kultasirkkun kohtalo myös hömötiaista, kuukkelia, hiirihaukkaa, kuhankeittäjää ja lukuisia, lukuisia muita lajeja. On hallituksen vastuulla varmistaa, että Suomen luontoa ja Suomen lajeja ei uhkaa holtittomalla ihmistoiminnalla eskaloitu ekokriisi. Arvoisa puhemies, tämä on hallituksen vastuulla, mutta tällä hetkellä hallituksen toimet ja toimettomuus tulevat pahentamaan tilannetta entisestään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.35 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen luonnon tila heikentyy, kuten välikysymyksessä tuodaan esille. Se on tosiasia, josta kokoomus ja hallitus kantavat huolta ja toimivat laajalla rintamalla. Välikysymyksessä kritisoidaan, että hallitus ei tee riittävästi ympäristön ja ilmaston eteen. Riittävästi suhteutettuna mihin? Tavoitteisiin? Arviointi pitää suhteuttaa myös tosiasioihin. Tosiasia on, että rahaa on nyt käytössä vähemmän kuin Marinin hallituksella.

Toinen tosiasia on, että maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut siten, että turvallisuudesta on tullut tärkein asia. Suomessa kansallinen turvallisuus tarkoittaa, että omavaraisuuden merkitys on noussut tärkeäksi ja kansalaistemme turvallisuuden kannalta elintärkeäksi asiaksi. Siksi meidän pitää harkita tarkkaan, millaisia rajoituksia ja vaatimuksia asetamme esimerkiksi ruuantuottajille, jotta emme vaarantaisi omaa ruuantuotantoamme. Samaa harkintaa ja varovaisuutta pitää noudattaa kautta linjan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on sitoutunut päästövähennystavoitteisiin, kunhan ne eivät nosta kansalaisten arjen kustannuksia tai heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä. Näillä realiteeteilla hallitus tekee paljon luonnon elvyttämiseksi ja ilmastopäästöjen vähentämiseksi, kuten olemme täällä tänään kuulleet. Suurimmat luonnolle ja ilmastolle myönteiset toimet ovat kuitenkin sellaisia, joiden toteutuminen ei ole yksin tämän hallituksen käsissä. Tarvitaan tutkimusta ja tietoa, uutta teknologiaa ja yrityksiä, sellaisia yrityksiä, jotka haluavat investoida esimerkiksi puhtaan energian voimalaitoksiin, sekä yrityksiä, jotka keksivät uusia laitteita ja palveluita, joilla vähennämme päästöjämme ja lisäämme hiilinielujamme. Nämä innovaatiot ovat meille myös tärkeitä vientituotteita, joilla autamme muita maita ratkaisemaan heidän omia ilmasto- ja ympäristöhaasteitaan.

Arvoisa puhemies! Vielä on paljon tehtävää. Esimerkiksi vapaaehtoiset hiilimarkkinat ovat vielä Suomessa lähtökuopissa. Kun siihen liittyvät haasteet ratkaistaan, Suomen omat päästötavoitteet lähenevät, yritysten hiilijalanjälki pienenee, ja metsänomistajille avautuu mahdollisuuksia saada metsästään uudenlaista tuloa sekä taloudellisia kannustimia hoitaa metsiään.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee paljon hyviä asioita ympäristön ja ilmaston hyväksi. Samalla se pitää huolta siitä, ettei kukaan — ei yksittäinen kansalainen eikä yritys — joudu niistä kohtuuttomasti maksamaan. On minun kunnia-asiani ja teidän kunnia-asianne, että me jätämme tämän maan siinä kunnossa, että se ruokkii vielä monet, monet sukupolvet meidän jälkeemme. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

18.39 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Vastuutonta, linjatonta, johdonmukaisen epäjohdonmukaista — näin voisi kuvata melkein vuoden päivät Suomea luotsanneen hallituksen ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa kaikkien saatavilla olevien faktojen valossa. Jotta syvä huolestamme Suomen ilmasto- ja luontopolitiikan suunnasta viimein kantautuisi myös hallituksen korviin, toistan muutamia esimerkkejä hallituksen syntilistalta: Hallitus on heikentänyt ilmastolakia poistamalla kuntien velvoitteen ilmastosuunnitelmiin ja viivästyttänyt Suomen hiilinielujen kasvattamista, kun se on kuhnaillut metsien suojelupäätösten kriteerien laatimisen kanssa. Lisäksi se on heikentänyt jo aiemmin hyväksytyt maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan kuuluvia toimia ja leikannut merkittävästi niiden rahoitusta. Maatalouden päästöjen vähentämiseksi hallitus ei näytä tekevän mitään konkreettista. Polttoaineen jakeluvelvoitteen ja polttoaineen verotuksen laskeminen lisäävät Suomen vuosittaisia päästöjä merkittävästi. Siksi Suomen vuodelle 2035 ilmastolailalla asettama hiilineutraalisuustavoite on vaarassa, kun maamme päästökehityksen lasku uhkaa hallituksen toimien vuoksi hidastua ja jopa pysähtyä.

Hallitus näyttääkin nojaavaan petollisesti yhden kortin eli teknologisten ratkaisujen, kuten teknisten hiilinielujen, varaan. Valitettavasti ilmastopolitiikan lähtökohdaksi ei voi ottaa vain tulevaisuudessa mahdollisesti käyttöön otettavaa teknologiaa. Hallituksen vaihtoehdon, jossa nojataan vasta kehitteillä olevan teknologian varaan, hinta on Suomelle ja koko ilmastomuutoksen torjunnalle yksinkertaisesti liian kallis.

On surullista, että Suomen velasta näinkin paljon puhuva hallitus ei näe toimiensa epäjohdonmukaisuutta. Hallitus puhuu paljon velkalaivasta. Miksi se ei näe, että laivan keulan kääntäminen ei onnistu ilman kestävästä ilmasto- ja luontopolitiikkaa, johon Suomi on sitoutunut? Tarvitsemmekin hallitukselta viimeistään nyt selvän suunnitelman: miten varmistatte, etteivät suomalaiset veronmaksajat joudu omasta pussistaan kuittaamaan ilmastotoimienne riittämättömyyttä? Samalla ilmastomuutoksen aiheuttamia kustannuksia ei tulisi nähdä ainoastaan kansallisten nielujen ja päästöjen epäsuhtaan näkökulmasta, vaan ilmastomuutoksen globaalin haasteen edessä meidän on pystyttävä kysymään itseltämme, millaiset kustannukset tulevat olemaan, jos emme toimi ja jos emme kykene torjumaan ilmastomuutosta ja siitä aiheutuvia haittoja. Väitän, että kustannukset tulevat olemaan merkittävästi suuremmat.

Kustannusten lisäksi ilmastomuutoksen edellyttämä talouden murros tuo kuitenkin myös mahdollisuuksia. Kaikkien tässä salissa tulisi ymmärtää vihreän siirtymän potentiaalinen merkitys Suomen kaltaiselle taloudelle. Esimerkiksi tuoreessa Akavan julkaisussa osoitetaan selkeästi, kuinka Suomen talouskasvu ja kansainvälinen kilpailukyky riippuvat pitkällä aikavälillä nimenomaan maamme kyvystä vihreisiin investointeihin. Vastuullinen ilmasto- ja luontopolitiikka edellyttävät päättäjiltä toki kykyä ymmärtää hiilinieluja, perinnebiotooppeja ja virtavesiekosysteemejä, mutta vähintään yhtä tärkeää on ymmärtää tulevaisuuden talouden tarpeita: Millaisia osaajia Suomi ja maailma tarvitsevat tulevaisuudessa? Millaisia satsauksia tutkimus- ja kehitystoimintaan tarvitaan? Millaista teollisuuspolitiikkaa Suomi haluaa tavoitella EU-tasolla?

Arvoisa puhemies! Oikeudenmukainen siirtymä edellyttää, että tunnistamme ilmastopolitiikan vaikutukset eri väestöryhmiin, ammatteihin ja elinkeinoihin. Oikeudenmukaisuus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

edellyttää, että tuemme niin palkansaajia, yrittäjiä kuin myös yrityksiä siirtymisessä kohti uutta, vihreämpää maailmaa.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti tässäkin asiassa Orpon hallitus ansaitsee arvosanakseen korkeintaan välttävän. Hallitus on myöskin siirtänyt EU-vaikuttamisessa suomalaista vaikuttavaa EU-päätöksentekoa yhteen pottiin Unkarin kanssa, kun se on halunnut kaataa pitkään valmistellun ja luontokadon torjuntaan tarttuvan ennallistamisasetuksen. Toivon, että Suomen hallitus muuttaa suhtautumistaan myös Suomen EU-vaikuttamiseen ja kääntää meidän linjan kohti vaikuttavaa luonto- ja ympäristöpolitiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Elo.

18.45 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään vihreiden, sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton jättämää välikysymystä hallituksen riittämättömistä luonto- ja ilmastotoimista.

Kun tätä keskustelua on tänään kuunnellut, on käynyt ilmi, että hallituksella ei ole yhteistä linjaa. Vahvasti vaikuttaa myös siltä, että kaikki hallituspuolueet eivät ole Suomen ilmasto- ja luontotavoitteisiin sitoutuneita. On todella vastuutonta, että hallituksen riveistä ruokitaan myös tässä salissa avoimesti suoranaista ilmastodenialismia. Valtiovarainministeri puolestaan on sanonut suoraan, että Suomen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 on äärimmäisen typerää ilmastopolitiikkaa ja että tavoite ei tule toteutumaan. Kyllä se on hallitus, joka harjoittaa äärimmäisen typerää ilmastopolitiikkaa leikatessaan päästöjen sijaan kaikkein tehokkaimmista ilmastotoimista ja laittaessaan lisää rahaa fossiilisten polttoaineiden käytön tukemiseen. Huolestuttavaa on myös se, että ympäristöministerin suulla on luonnonsuojelu leimattu radikaaliksi toiminnaksi. On pakko kysyä, onko se radikaalia, että haluaa säilyttää tuleville sukupolville elinkelpoisen planeetan, tai se, että haluaa Suomen pitävän kiinni kansainvälisistä velvoitteista. Vastaan, että ei se kyllä ole, se on pelkästään vastuun kantamista tulevien sukupolvien elämisen edellytysten turvaamisesta.

Ilmaston kuumenemisen ja luontokadon vähättelyä on tänäänkin tässä salissa hallituspuolueiden toimesta kuultu ja hallituspuolueiden toimesta on kuultu myös ympäristön ja talouden asettamisesta vastakkain. Ne osoittavat haluttomuutta ymmärtää, että olemme täysin riippuvaisia luonnosta ja sen asettamista reunaehdoista ja että luonto- ja ilmastotoimien siirtäminen tulee kalliimmaksi tulevaisuudessa. Myös Suomen elinkeinoelämä on vedonnut kunnianhimoisen ilmastopolitiikan puolesta. Nyt on todella tärkeää toimia viisaasti ja katsoa pitkälle tulevaisuuteen, vaikka houkutus näyttää olevan hakea lyhyen tähtäimen etua tai jollain tavalla kääntyä kansallisesti sisäänpäin. Se ei ole kestävää Suomen tulevaisuuden kannalta.

Arvoisa puhemies! Vaikka hallitus muuta väittäisi, niin tiedeyhteisön viesti tosiaan on selvä, niin kuin tässä salissa on tänään moneen kertaan kuultu: Suomen luonnon monimuotoisuus hupenee, ja se on vakava uhka myös meillä muun muassa metsä- ja maataloudelle, ihmisten hyvinvoinnille. Tämä monimuotoisuuden hupeneminen näkyy konkreettisesti muun muassa linnustossamme. Jo puolet Suomen noin 250 pesimälintulajista on joko uhanalaisia tai silmälläpidettäviä. Joukossa on tuttuja lintuja, kuten hömötiainen, selkälokki ja haarapääsky. Lintujen väheneminen on jo johtanut siihen, että keväisten lintukonserttien äänimaailma on muuttunut hiljaisemmaksi ja yksipuolisemmaksi. Mieleen tulee biologi Rachel Carsonin vuonna 62 julkaistu kirja Hiljainen kevät, jota pidetään yhtenä ympäris-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

töliikkeen alkusysäyksenä. Kirjan nimi viittaa linnunlaulun hiljenemiseen. Carson arvosteli etenkin DDT:tä, joka siirtyi hyönteisistä lintuihin ja edelleen ravintoketjussa ylöspäin aina ihmiseen saakka. Historia tuntee DDT:n kieltämisen kaltaisia yksittäisiä ympäristönsuojelun menestystarinoita. Nyt tässä maailmantilanteessa olemme ylittämässä yhtä aikaa monia kriittisiä keikahduspisteitä, jotka uhkaavat romahduttaa elämisen edellytyksiä tällä planeetalla. Nämä hälytysmerkit on otettava vakavasti, jotta voimme tulevaisuudessa katsoa tätä hetkeä ja todeta, että olemme ne tunnistaneeet ja meillä on mahdollisuus myös niihin menestystarinoihin.

Arvoisa puhemies! Suurin osa Suomen uhanalaisista lajeista elää metsissä. Juuri vanhojen metsien väheneminen on johtanut monen lajin uhanalaistumiseen. Ilman vanhojen metsien merkittävää lisäsuojelua ei luontokatoa ole mahdollista pysäyttää. Kansalliset ja EU:n sitoumukset edellyttävät meiltä vanhojen metsien suojelua. Tuoreiden uutisten perusteella näyttää kuitenkin varmistuneen, että välttyäkseen vanhojen metsien suojelulta kattavasti Orpon hallitus on hyväksymässä kriteerit, joiden mukaisia metsiä ei Etelä-Suomesta juuri löydy. Metsillä on tärkeä rooli myös hiilinieluna, ja Suomen ilmastotavoitteet perustuvat riittävien nielujen varaan. Nyt tarvitaan hiilinielujen kohentamiseksi määrätietoisia toimia — se on tunnistettu haastavaksi täällä myös hallituspuolueiden riveistä. Keskeisimpänä keinona tähän on hakkuumäärien vähentäminen, mutta tähän hallitus ei kuitenkaan ole valmis, vaan päinvastoin hakkuumääriä halutaan jopa kasvattaa.

Arvoisa puhemies! Siteeraan tähän lopuksi Planin lastenhallituksen varapuheenjohtajaa, Minni-Mansikka Kapasta, joka piti koskettavan puheen Ilmastoisovanhempien järjestämässä tilaisuudessa huhtikuussa: ”Suomen täytyy tehdä pitkän tähtäimen ilmastopolitiikkaa eikä yrittää korjata asioita vasta sitten, kun ne ovat menneet jo rikki. Ilmastopolitiikassa on priorisoitava tiedettä, joka osoittaa maapallon hätätilan. Suomen täytyy kiristää ilmastotoimiaan, jotta Suomi voi olla tavoitteidensa mukaisesti hiilineutraali viimeistään 2035. Siihen on 11 vuotta, ja sen aikana Suomeen ehtii syntyä noin 440 000 eli melkein puoli miljoonaa lasta. Nykyisten ja tulevien lasten tulevaisuus on turvattava.” Tämän viestin haluan tässä välittää hallitukselle, ja toivon, että otatte sen vakavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

18.51 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä taitaa olla jo kuluvan vuoden viides välikysymys, kiitokset kysymyksen tekijöille. Tärkeitä nämä asiat ovat, vaikka saatan olla monessa kohtaa kanssanne eri mieltä.

Vihervasemmiston välikysymyksestä saa sen kuvan, että Suomessa ilmastoasiat olisivat huonolla mallilla. Kuitenkin meillä on esimerkiksi koko maailman puhtain ilma. Edeltävä puhuja ja myöskin tämän välikysymyksen ensimmäinen allekirjoittaja, olette molemmat maininneet sanan planeetta, ja se on mielestäni hyvä asia, että nostitte sen esille, mutta Suomen ilmastopolitiikalla ei tätä planeettaa pelasteta.

Jos me olemme vuonna 2035 hiilineutraaleja, niin mitä sitten? Saammeko jonkin kunniamaininnan hyvän mielen lisäksi? Me emme väheksy tätä asiaa, otamme tämän vakavasti, mutta tässäkin on syytä pitää järki mukana ja mennä faktat edellä. Suomen päästöt ovat maailman mittakaavassa promilleluokkaa. On selvää, että kiristämällä omaa ilmastopolitiikkaa me emme pysty merkittävästi vaikuttamaan globaaleihin päästöihin. Kiinan päästäjille tämä välikysymys olisi pitänyt tehdä. Siellä tavoitellaan hiilineutraalisuutta vuodeksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

2060, mutta polun ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi he ovat päättäneet itse, heitä ei ohjailta — näin he ovat Pariisin ilmastopöytäkirjassa luvanneet.

Samaan aikaan, kun Suomessa ajetaan alas hiilivoimaloita ja polttoon perustuvaa energiaa, on Kiinassa jopa 200 uutta kivihiihivoimalaa rakenteilla. Ongelma näissä Suomen ja EU-tason ilmastotavoitteissa on se, että liian kireinä ne ajavat tehtaita niihin maihin, joissa tuotanto on halvempaa ja käytännössä aina myös saastuttavampaa. Etlä julkaisi joitakin vuosia sitten tutkimuksen, jonka mukaan Euroopan sisäisen päästökauppajärjestelmän avulla on pystytty vähentämään päästöjä Euroopan sisällä, mutta samalla tuonnin päästöt ovat kasvaneet. Tästä hiilivuodosta meidän pitäisi puhua enemmän. Ei ole järkevää, että pienentämällä omaa hiilijalanjälkeämme täällä kasvatamme sitä muualla. Ei ole järkevää, että liian tiukalla ilmastopolitiikalla kurjistamme omaa elintasoamme ja haittaamme yritystemme kilpailukykyä. Jokainen tietää, että tehtaanpiippu on Suomessa aina ilmastoteko.

Arvoisa puhemies! Euroopassa on tehty isoja virheitä energiapolitiikassa, kun on luotu riippuvuussuhteita Venäjään. Tästä on tullut myös turvallisuuspoliittinen ongelma. Iso syy on Euroopassa harjoitettu laaja ydinvoimavastaisuus — tässä on peiliin katsomisen paikka monella tasolla. Valitettavasti tätä ydinvoimavastaisuutta on Euroopassa edelleen liian paljon. EU suhtautuu ydinvoimaan tarpeettoman kriittisesti. Esimerkiksi EU:n vetypankista ei voi hakea rahoitusta hankkeille, joissa sähkö on tuotettu ydinvoimalla. Vetypankki edellyttää sähkön uusiutuvuutta, kun oikea ratkaisu olisi edellyttää päästöttömyyttä, jolloin ydinvoimaa ei olisi suljettu pois. Laaja ydinvoimavastaisuus on tarkoittanut myös riippuvuussuhteiden luomista Venäjään. Tämä on osoittautunut hirveäksi turvallisuuspoliittiseksi virheeksi. Nyt on oltava varuillaan, että emme luo samanlaisia strategisia riippuvuussuhteita Kiinaan, joka vastaa suuresta osasta aurinko- ja tuulivoiman komponenteista.

Suomessa oli viime vuonna 94 prosenttia kaikesta tuotetusta sähköstä päästötöntä. Tuohon kuuteen prosenttiin sisältyy polttoon perustuvia ratkaisuja, kuten puuta ja turvetta. En usko, että polttoon perustuvat tuotantomuodot koskaan kokonaan poistuvat, ja niitä onkin tässä tilanteessa syytä ylläpitää ihan jo huoltovarmuussyistäkin. Ainespuun päätyminen polttoon on tietysti järjetöntä, mutta siihen on viime vuosina ollut syynä turvetuotannon liian nopea alasajo. Tällaisista seurauksista olemme varoittaneet.

Välirikymyksessä on nostettu esiin myös liikenteen päästöt. Meillä liikenne sähköistyy vähitellen, mutta polttomoottoriautolla on edelleen roolinsa vielä pitkälle tulevaisuuteen. Suomi on myös pitkien etäisyyksien maa, jossa tavarat liikkuvat kumipyörien päällä. Jakeluvoitteen korkea taso ja korkea polttoainevero nostavat polttoainekustannuksia ja heikentävät yritystemme kilpailukykyä. Ne ovat kuitenkin selkeimmät kansallisissa käsissämme olevat keinot, joilla voimme vaikuttaa autoilun hintaan. Vuonna 22 julkaistussa VM:n ilmastopolitiikan kehittämistarpeita koskevassa taustamuistiossa todettiin kaiken lisäksi, että jakeluvoite ei todennäköisesti edes vähennä globaaleja nettopäästöjä. Kotimaisten biopolttoaineiden kehittämistä sinänsä pidän järkevänä huoltovarmuusnäkökulmasta.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen pitää olla ja Suomi onkin mallimaa ympäristö- ja ilmastopolitiikassa. Me voimme toimia esimerkkinä myös hyvästä metsänhoidosta. Emme tarvitse eurooppalaisia byrokraatteja kertomaan, miten metsiä ja maita pitää hoitaa. Yksityisomistukseen perustuva ja kansallisissa käsissä oleva maanomistus on paras turva niin luonnolle kuin huoltovarmuudellekin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

18.56 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Koskela esitti toiveen, että välikysymys olisi pitänyt esittää Kiinalle. Tiedoksi edustaja Koskelalle, että Suomen eduskunnassa voi esittää välikysymyksiä vain Suomen hallitukselle. [Jari Koskela: Kiitos tiedosta!] Kovin usein tässä keskustelussa ilmastopolitiikasta esitetään toiveita, että Kiinan pitäisi tehdä sitä ja Kiinan pitäisi tehdä tätä. Koskaan, ei myöskään tässä edustaja Koskelan edellä esitetyssä puheenvuorossa, ei jatketa sitä ajatusta ja kerrota, miten Suomi parhaiten pystyy vaikuttamaan Kiinan kaltaisten maiden ilmastopolitiikkaan. Auttaako Kiinan painostamisessa tarmokkaampiin ilmastotoimiin se, että Suomi tekee mahdollisimman vähän, vai se, että Suomi tekee mahdollisimman paljon? Auttaako Kiinaan vaikuttamisessa se, että Suomi omalla esimerkillään osoittaa, että me voimme rakentaa vahvan talouden ja hyvinvoinnin hiilineutraaliin yhteiskuntaan? Ja auttaako Kiinan ohjaamisessa suurempiin päästövähennyksiin se, että me kehitämme täällä päästöjä vähentäviä ratkaisuja ja sitä ministerin mainitsemaa hiilikädenjälkeä, mikä sitten näkyy myös Kiinan kaltaisten maiden päästöissä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Mykkäselä minuttin puheenvuoro.

18.57 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On sinänsä siis oleellista ja hyvä, että myöskin tämä kansainvälisen ilmastopolitiikan ulottuvuus tulee, koska onhan tietysti ihan fakta, että Suomen päästöt ovat noin promillen ja me emme ilmastomuutosta yksin heilauta. Mutta samalla todella toisaalta viemällä kädenjälkeä ja toisaalta sitten myöskin kyllä olemalla yhteisessä Euroopassa vahva voima ilmastoneuvotteluissa... Itse olin itse asiassa myönteisesti vaikuttanut Dubain ilmastokokouksessa siitä, miten vahvasti Eurooppa pystyi siinä tilanteessa vaikuttamaan asioihin ja myöskin vielä saamaan globaalin etelän aika yhtenäisenä tuekseen. Täytyy sanoa, että yksi syy, miksi Dubaissa saatiin enemmän askeleita eteen kuin taakse — vaikka kaikissa länsimaissa on tietyllä tavalla ristiriitoja näiden asioiden kanssa enemmän kuin muutama vuosi sitten — on se, että Kiina kyllä näyttää alkavan huomata olevansa fossiilien jälkeisessä maailmassa enemmän voittajien joukossa kuin häviäjien joukossa. Enemmän haaste on sitten se, että öljyntuottajamaat ja ehkä myöskin Intia kokevat, että he pelkäävät kunnianhimoisia tavoitteita. Todella on tärkeätä, että me teoilla tuotamme ratkaisuja maailmalle, ja toisaalta Eurooppa meillä on kyllä myöskin ääni, joka kuuluu myös näissä kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa.

Itse asiassa, kun edustaja Hopsu täällä aiemmin päivällä huolehti siitä, miksei Suomi ole mukana ulkoministeriön puolelta Bonnin ilmastorahoitusneuvotteluissa, niin otin selvää, että siellä ilmastoyksikön päällikkö Outi Honkatukia parhaillaan neuvottelee ja istuu. Niin että kyllä me olemme mukana, ja itse asiassa Honkatukia oli koko EU:n puolesta pääneuvottelijana ilmastorahoitus-fiessä siellä Dubaissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru poissa. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

18.59 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Me kulutamme aivan liikaa. Se, että Kiina hehkuu kartalla saastutuspesäkkeenä, ei ole vain Kiinan vika vaan myös meidän länsimaisten ihmisten. Ostimme sieltä kaikenlaista tarpeellista ja vähemmän tarpeel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

lista kampecta, ryönää ja sontaa miljoonia tonneja Suomeen, ja pikamuotifirmat saavat mainostaa epäekologisia vaatteitaan Suomessa hyvin vapaasti. Hyvä hallitus, toivon, että edistätte vastuuttomien ulkomaisten yritysten mainostamisen kieltämistä tai rajoittamista Suomessa. On aika tehdä muutos yhdessä.

Poissa silmistä ja poissa mielestä tuntuu olevan monelle semmoinen sopiva mentaliteetti. Lueskelin tuossa tutkimusta, jonka mittariston kolmesta surkeimmasta sarjasta löytyy valitettavan monen eduskunnassakin istuvan ihmisen kaapista tuttuja merkkejä. Siellä ne chanelit, michaelkorsit, hellyhansenit, tedbakerit ja louisvuittonit ovat hyvin epäläpinäkyvästi tuotettuina. Hyväksi tunnettu merkki ei siis aina takaa sitä, että tuote olisi ympäristöystävällinen. Ja olen miettinyt sitä, että jos on varaa maksaa 300 euroa hämmäisissä olosuhteissa lapsityövoimalla tuotetusta vaatteesta, jonka merkki on hieno, niin pitäisi minun logiikallani tuo sama raha olla laittaa myös kotimaiseen käsityöhön. Ouluun avattiin juuri uusi pikamuotiliike, jonka kampeet ovat hälyttävän halpoja. Nuorten ihmisten jono kulki kadulla asti. He kaikki olivat tehneet valinnan tukea maapalloa tuhnuttavaa tuotantoa, vaikka juuri nuorten pitäisi olla tässä asiassa kaikkein valveutuneimpia ihan jo opiskelujenkin perusteella.

Arvoisa puhemies! Me tarvitaan ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa, joka ei kohtuuttomasti vaikeuta elämää. Ja ehkäpä tämän syyllistämisen sijaan, johon tuossa itsekkin äsken syylistyin, meidän pitäisi keskittyä entistä enemmän siihen, että jokainen tekisi sen, minkä pystyy, olipa se sitten kierrätystä, metsänhoitoa, metsästämistä, pikamuodin ostamisen lopettamista tai päätös olla lentämättä ulkomaille. Miksi uuden pesukoneen tai paidan ostaminen on edelleen kannattavampaa kuin vanhan korjaaminen? Miksi kotimaisen puhtaan ruoan tilalta me halutaan syödä yhä enemmän ilmastovihamielistä tuontiruokaa? Ilmastojä ympäristöpolitiikassa on kyse tulevista polvista ja yhteisestä vastuusta, joka meidän pitää kantaa. Se, miten tuo vastuu kannetaan, on tietenkin vähän puolueesta kiinni, ja siinä on isoja eroja.

Minulle itselleni nämä ilmasto- ja ympäristökysymykset ovat elämäntapa. Ja luonnon keskellä luontaiselinkeinolla kasvaneena minun suhtautumiseni näihin on hyvin intohimoinen. Kun kauppamatka on 40 kilometriä, niin silloin ehtii miettiä aika tarkasti, mitäköhän kannattaa ostaa, ja mieluiten otan lautaselle omaa poroa tai lammasta. Lopetin pikamuotiliikkeessä käymisen jo teini-ikäisenä ja siirryin kirpputoreille. Ne ovat pieniä valintoja.

Suomalainen metsänhoito on vastuullista ja kulkee perheessä sukupolvelta toiselle. Me ollaan aina osattu hoitaa metsämme itse ja tiedämme, miten sitä hoidetaan, jotta se sitoo hiiltä ja kasvaa tasaisesti. Kyse on ihmisten yksityisomaisuudesta. Perinteisiä metsänomistajia enemmän minä olen tällä hetkellä huolissani ulkomaisista rahastoista ja kotimaisistakin sijoittajista, jotka haalivat laajoja metsäalueita vain rahan kiilto silmissään ja jotka makselevat sitten verot ehkä ulkomaille tai jonnekin maakunnasta kauemmas.

Arvoisa puhemies! Ympäristön vaikutus terveyteen on iso. Se, että lapsi syntyy ympäristöön, jossa ei saa käsiä multaan, ei ole lapsen vika, vaan oikeastaan vika on meidän yhteiskunnan epätasapainoisessa rakentumisessa. Ihminen pysyy tutkimusten mukaan paljon terveempänä, kun pääsee osaksi luontoa. Kyse on aivan mikrobitason jutuista, ja siksikin olen hyvin huolestunut niistä lapsista, jotka eivät pääse luontoon. Suurten kaupunkien kannattaisi ottaa mallia meidän väkiluvultaan pienistä kunnista, jotka rakentavat päiväkodit ja koulut lähtökohtaisesti aina puistojen tai metsäalueitten viereen. Jokaisen lapsen ja nuoren pitäisi päästä viikottain, mieluummin päivittäin, luontoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Arvoisa puhemies! Jotta voi viedä osaamista, tarvitaan alan ammattilaisia. Siihenkin rinnastettuna nämä leikkaukset luonnonvara-alaan ja sen koulutukseen ovat tässä suhteessa järjestömiä. Ja kyllä vapaaehtoiisiin Helmi- ja Metso-suojeluohjelmiin olisi voinut laittaa päätäkää vähän enemmänkin. Vannon myös kiertotalouden nimiin, ja kysymys onkin, millä hallitus tukee uusia kiertotalous- ja ympäristöinnovaatioita.

Tärkein kysymys on kuitenkin, miten me opetamme tulevat sukupolvet taas järkeviksi kuluttajiksi, ja kuuluuko pohjoismaiseen elintasoon aina se järjetön kuluttaminen. Eikö ole muuta vaihtoehtoa? Ja onko se hyvää kehitystä, että jo yläasteikäiset himoavat niin paljon merkkikengkiä, että niitä varastellaan jaloista? Pohjoisesta ohjelmasta puhuttaessa törmään usein ajatukseen, jossa Pohjois-Suomi on vain seutu, josta voidaan irrottaa kaikki, mitä irti lähtee. Lisää tuulivoimaa ja kaivoksia poronhoitoalueelle ei ole ratkaisu maailman ilmastoto- ja ympäristökriisiin.

Pohjois-Suomi on myös paljon muuta kuin luonnonvaransa, se on koti. Ja jos jotain toivon, niin sitä, että me saataisiin pohjoisessa enemmän päättää meidän omista asioistamme ja alueistamme. Kun nyt esimerkiksi vaikkapa meidän metsähakkuista tai suojelumääräyksistä päättävät aivan muut kuin me alueen ihmiset, myös tuotto valuu muualle. Vai onko se oikein, että kun valtion metsää hakataan esimerkiksi Utajärveltä tai Taivalkoskelta, tulo roklattaa iloisesti Helsinkiin, jossa sijaitsee pääkonttori? Minun mielestäni se ei ole oikein.

Ja ihan viimeiseksi, arvoisa puhemies: Tästä salista lähestulkoon kaikki ovat jollain tasolla huolissaan ilmastostamme ja koko maailman muuttuvista sääolosuhteista. Sen sijaan, että tämä yhteinen huoli paketoitaisiin samaan pakettiin ja mietittäisiin niitä ratkaisuja, sinkeillä oikealta vasemmalle ja haukutaan toisiamme. Se ei pelasta tätä maailmaa. Meidän pitää tehdä tämä yhdessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu. Edustaja Seppänen. — Edustaja Tuppurainen.

19.05 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraateille luonnon-suojelu ja ilmastomuutoksen torjunta ovat ensisijaisen tärkeitä asioita. Kysymys on arvoista, kysymys on kestävydestä, kysymys on myös lastemme tulevaisuudesta ja meidän hyvinvoinnistamme. Siksi on meille ollut helppoa yhtyä tähän välikysymykseen vihreiden ja vasemmistoliiton kanssa. Me haastamme hallitusta luonnonsuojelusta, ja tänään kuulimme tälle hyvät perusteet. Emme saaneet pääministeriltä vastausta siihen, aikooko hallitus pitää kiinni oman hallitusohjelmansa tavoitteesta suojella valtion vanhat metsät. Ja nyt tässä olemme tilaisuudessa esittää tämän kysymyksen ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäselälle. Onko teillä rohkeutta nyt kertoa eduskunnalle, mitä olette sopinut maa- ja metsätalousministeriön kanssa näistä suojelukriteereistä? Tullaanko nämä valtion vanhat metsät suojelemaan, kuten pääministeri Orpo on aiemmin luvannut ja kuten teiltä ympäristöasioista vastaavana ministerinä voisi odottaa?

Puhemies! Tässä puheenvuorossa puhun myös vihreän siirtymän taloudellisesta puolesta, koska kestävään kehitykseen kuuluu myös taloudellinen kestävyys. Me sosiaalidemokraatit näemme, että Suomen ja suomalaisten yritysten menestys on myös riippuvainen vihreän siirtymän onnistumisesta. Meidän kilpailuetumme rakentuu puhtaasta teknologias-ta. Erityisesti meillä on etuja puolellamme esimerkiksi vetytaloudessa ja akkuihin liittyväs-sä tuotannossa. Suomalaiset ovat eturintamassa kehittämässä vihreän siirtymän ratkaisuja, ja on todella tärkeää, että hallitus tekee kaikkensa tämän siirtymän vauhdittamiseksi. Se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

edellyttää myös hiilineutraalisuustavoitteessa pysymistä. Tavoite on vuoteen 2035 mennessä, aivan kuten Marinin hallitus asetti.

Tuore selvitys osoittaa, että jos saavutamme tämän tavoitteen, se toisi vuoteen 2050 mennessä Suomelle noin 230 miljardin euron kumulatiivisen lisäyksen bruttokansantuotteen. Mittakaava on valtava, ja olen vakuuttunut, että ministeri Mykkänen tietää tämän ja näkee sen mahdollisuuden, mikä maamme elinkeinoelämälle vihreässä siirtymässä on. Mutta hallituksen talouspolitiikassa korostuu kuitenkin vain kamreerimainen sopeutus. Pannostukset kestäväan kasvuun on lähestulkoon unohdettu, ja tämä taantumuksellinen ilmastopolitiikka heikentää kasvua.

Tänään me kuulin useita puheenvuoroja, joita ei voi kutsua muuksi kuin ilmasto-denialistiseksi. Juuri tulevina vuosina meidän tulisi saada käyntiin niitä julkisia ja yksityisiä investointeja, joilla talouskasvua ja työllisyyttä parannetaan samalla, kun irtaudutaan fossiilitaloudesta. Verotuksen rakenteita sekä yritystukia on tarkasteltava samoista lähtökohdista. Mutta hallituksen askellus herättää kysymyksen kunnianhimon tasosta. Hallitus ei koske ympäristölle haitallisiin yritystukiin, vaikka tutkijat näkevät niiden heikentävän talouden tuottavuuden kehitystä. Päinvastoin, näitä ympäristölle haitallisia yritystukia on päätetty lisätä entisestään. Ei myöskään ohjata taloutta lisäämällä haittojen hinnoittelua, vaikka se olisi myös opettamisen kannalta järkevää, esimerkiksi maankäytön muutosmaksu käyttöön ottamalla. Kasvu ja investoinnit tapahtuvat vain vihreällä siirtymällä.

Totta kai samalla on huomioitava myös laajemmat ympäristölliset kysymykset, esimerkiksi mainitsemani luontokadon hidastaminen sekä vesistöjen suojelu ja hiilinielujen vahvistaminen. Tälle politiikalle on olemassa vaihtoehto. Se on välttämätöntä. SDP esitti oman kasvu- ja työllisyyspaketin viime perjantaina, ja tässä kokonaisuudessa esitimme kuutta eri toimenpidekokonaisuutta, joilla tavoitellaan pitkällä aikavälillä yli kuuden miljardin euron positiivista yhteisvaikutusta julkiseen talouteen ja joka lisää työllisyyttä noin 120 000 hengellä. Näissä toimet keskittyvät nimenomaan vihreiden investointien houkutteluun ja myös työvoiman saatavuuden turvaamiseen, kasvua luoviin toimiin työmarkkinoille, vihreän siirtymän vauhdittamiseen ja luovaan talouteen, koulutustason ja osaamisen nostamiseen sekä rakennusalan tukemiseen. Me näemme myös, että Euroopan unionin sisämarkkinoita tulee vahvistaa vihreän siirtymän onnistumiseksi. Näitä vihreitä investointeja varten on luotava investointirahasto, jonka resurssit allokoitaisiin osaamisperusteen mukaisesti.

Tällaista myös Suomen elinkeinoelämä on odottanut, ja nyt on hallituksen vuoro toimia. Mitä sanotte, ministeri Mykkänen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

19.10 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä poikkeuksellisen moneen otteeseen edustaja Tuppurainen viittasi tähän, niin vastaan vaikka kysymykseen, joka pitkälti toistuu monessa muussakin kohdassa. Ensinnäkin siihen, minkä edustaja Tuppurainen toi esiin ja mikä tuli muidenkin sosiaalidemokraattiedustajien puolelta aiemmin esiin, mutten siihen silloin ehtinyt vastata: On aivan rohkaisevaa, että muistaakseni esimerkiksi Oxford Economics nyt viimeisimmin mainittuna referaattikohteena analysoi sitä — ja lukuisat muutkin raportit analysoivat sitä — kuinka itse asiassa vihreä siirtymä on asia, jossa ihmiskunta voi löytää tavan kasvattaa taloutta, työpaikkoja, hyvinvointia ja irtikytkeä sen päästöistä. Sinänsähän me olemme jo itse asias-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

sa tehneet sitä, koska suomalaisten ostovoima on kasvanut viimeisen 20 vuoden aikana runsaasti, mutta päästöt on samaan aikaan saatu kääntymään laskuun — fossiilipäästöt aivan merkittävästikin, olemme jo noin yli kolmanneksen niitä vähentäneet. Ja sitten tämä nielukysymys on omanlaisensa kokonaisuus. Siinäkin toki viime vuoden osalta nyt nähtiin myönteinen hyppäys, mutta ei siihen kannata vielä luottaa kovin paljon.

Mitä sitten tulee vanhojen metsien päätöksiin, joista olen lukiisan kerran jo tänään todennut mutta totean nyt uudestaan, niin se on kokonaisuus, johon liittyy yhtenä osana kriteerit, yhtenä osana vanhojen metsien suojelupäätös valtion toimin valtionmetsien osalta ja kolmantena muutenkin Metsähallituksen omistajapolitiikan periaatteet. Kun nämä valmistuvat, niin niistä kyllä sitten tiedotetaan myös kokonaisuutena ja siihen palataan sitten siinä yhteydessä.

Yleisesti olen tämän päivän keskustelun osalta iloinen siitä, että meillä on aika laajasti jaettu tilannekuva siitä — ehkä jos katsomme sinne 20 vuoden takaisin tai edes 15 vuoden takaisin tunnelmiin, niin muistan, että silloin ei kyllä nähty näin laajasti eduskunnassa tätä — että itse asiassa puhdas siirtymä, fossiilivapaa Suomi voi olla talouskasvun lähde. Muisuttaisin siitä, että 15 vuotta sitten hyvin harva uskoi, että esimerkiksi tuulivoima voisi olla Suomen toiseksi suurin sähköntuotantomuoto ja meillä voisi olla 95-prosenttisesti fossiilivapaa sähköjärjestelmä ja että voisimme sammuttaa hiilivoimalat vuoden 2024 aikoihin. Kyllä myönteisiä asioita tapahtuu. Niitä pitää tuupata eteenpäin, mutta tämäkin kehitys osoittaa sen, että hyvin harva olisi voinut etukäteen tarkkaan sanoa, mitkä ovat ne ratkaisut, jotka tuovat isoja muutoksia. Viedään oikeaan suuntaan, mutta nämä täytyy yhteensovittaa yhteiskunnan muiden tarpeiden kanssa, oli hallituspohja sitten mikä tahansa. Olen tyytyväinen siitä, että käydään tällaisia perusteellisia keskusteluja myös tästä aiheesta tässä salissa. Viimeistään energia- ja ilmastostrategia tuo sitten ensi vuoden puolella mahdollisuuden siihen jälleen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen, vastauspuheenvuoro.

19.13 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen, kiistättekö te sen julkisuudessa levinneen tiedon, että maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön kesken olisi valmisteltu näistä vanhojen metsien suojelukriteereistä esitys, johon nyt kaikki hallituspuolueet olisivat sitoutuneet? Tänään on julkisuuteen tällainen tieto annettu, ja olemme kysyneet pääministeriltä kantaa tähän vanhojen metsien suojeluun, eikä hän sitä kyennyt antamaan. Onko teidän vastauksenne nyt toinen, kun te sanoitte, että asiasta kerrotaan silloin, kun ne valmistuvat? Onko asia siis vielä kesken, ja tämä julkisuudesta levinnyt tieto ei pidä paikkaansa, vai miten tämä on? Kysymyksessä on luontokadon kannalta aivan keskeinen asia, se, kuinka vanhoja metsiä suojellaan. Suomi on sitoutunut tähän myös EU:n biodiversiteettistrategiassa, josta te myös ympäristöministerinä vastaatte. Onko tämä asia aidosti kesken, vai voisitteko te nyt vielä ennen eurovaaleja kertoa suomalaisille, miten tässä hallitus aikoo toimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen, vastauspuheenvuoro.

19.14 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten olen moneen kertaan todennut, ja pääministeri ja maa- ja metsätalousministeri samoin, tämä on kokonaisuus, joka valmistellaan ja tuodaan ulos sitten, kun se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

valmis. Tämä koko vanhojen metsien päätös ei ole myöskään niin yksinkertainen asia, että siinä olisi vain tietyt numerot, vaan se on laajempi kokonaisuus, ja se tuodaan silloin ulos, kun siihen on valmistelun pohjalta mahdollisuus. Se on tehtävä huolella, sillä tässä puhutaan kriteereistä, jotka vaikuttavat paitsi valtion mailla, yhtä lailla myöskin 600 000 yksityisen metsänomistajan tilanteeseen. Uskon, että tasapainoinen eteneminen on meidän kaikkien etu. Ja minä luulen, että se tasapainoinen eteneminen on myös niitä syitä, miksi sosiaalidemokraatit ovat eurovaaliohjelmassaan linjanneet, että metsien päätöksenteon tulee olla kansallisissa käsissä eikä EU:lla olisi siihen toimivaltaa. Tämä sinänsä vaikuttaa sitten myöskin siihen keskusteluun, mitä me käydään monessa metsäalan filessä. Mutta tähän tullaan kyllä palaamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Siponen — poissa. — Edustaja Piisinen.

19.15 Jorma Piisinen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään on puhuttu paljon täällä muun muassa luontokadosta, biotaloudesta ja metsistä. Puhuin näistä itsekin jo aiemmin tänään, mutta tässä puheenvuorossa ajattelin keskittyä muutamalla sanalla puhtaan siirtymän taloudelliseen puoleen.

Kuten hallitusohjelmassa on kirjattu: ”Päästöjä vähentävät investoinnit lisääntyvät globaalisti kiihtyvään tahtiin, ja tässä teollisuuden murroksessa kilpailemme investointien saamiseksi Suomeen. Hankkeisiin vaikuttavat ratkaisevasti puhtaan sähköön saatavuus ja hinta, toimiva infrastruktuuri, osaamisen saatavuus, julkisen hallinnon luotettavuus ja luvituksen sujuvuus. Näiden investointien toteutuminen Suomessa vaikuttaa merkittävästi maamme talouskasvuun, teollisuuden jalostusarvoon, kilpailukykyyn, verotuloihin ja työpaikkoihin.”

Hallitus on johdonmukaisesti toiminut näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö myönsi viime vuonna juuri ennen joulua energiainvestointitukea energiainfrastruktuurihankkeisiin sekä teollisuuden prosessien sähköistämisen ja vähähiilistämisen hankkeisiin yhteensä 30,9 miljoonaa euroa, joka jakaantuu 12 eri hankkeelle. Tuetut investoinnit liittyvät muun muassa hukkalämmön talteenottoon ja hyödyntämiseen, energiatehokkuuden parantamiseen ja teollisuuden prosessien sähköistämiseen.

Toisena esimerkkinä voi mainita työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa toimivan VTT:n panostukset puhtaan energian infrastruktuuriin. VTT:n tutkimuskokonaisuuksista yksi keskittyy sähköön varastointiin ja puhtaan energiantuotannon vauhdittamiseen, toinen teollisuuden energiatehokkuuden parantamiseen ja kolmas uusiutuvan vetytalouden ratkaisuihin. Puhtaan energian ratkaisujen kehittämiseen on myönnetty VTT:lle EU-rahaa 22,8 miljoonaa euroa.

Suomeen suunnitelluista puhtaan siirtymän investoinneista suurin osa on sähköntuotantoon liittyviä suunnitelmia. Hallitus sitoutuu huolehtimaan Fingridin ja Gasgridin investointikyvystä hyvällä omistajaohjauksella sekä tarvittaessa vahvistamalla yhtiöiden pääomarakennetta vastaamaan energiantensiivisten teollisten investointien tarpeita, varmistamaan kantaverkon kapasiteetin riittävyyden sekä varmistamaan investointien toteutumisen koko Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on johdonmukaisesti toiminut puhtaan energian puolesta hallitusohjelman mukaisesti ja näkee ilmasto- ja luontoarvojen kunnioittamisen erittäin tärkeänä. Sen lisäksi hallitus näkee näissä hyvissä tavoitteissa myös mahdollisuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Suomen talouselämän ja kansantalouden vahvistamiseksi sekä puhtaan energian edelläkävijäksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa. — Edustaja Mehtälä.

19.19 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua luonto- ja ilmastopolitiikasta. Ajattelin nyt ihan debattipuheenvuoroonkin liittyen vähän tarkentaa näitä asioita. Olen tosiaan 35 vuotta ollut tekemisissä yrittäjänä luonnon kanssa ja sitten ammatinopettajana yhdeksän vuotta näissä asioissa. Siltä pohjalta nyt sitten vähän puhun.

Ensinnäkin debattipuheenvuorossa toin esille sen, kuinka kotieläimet ovat vähentyneet viimeisen 23 vuoden aikana, lähes puoli miljoonaa nauta- ja sikaeläintä. Se ei näy täällä maatalouden päästöissä millään tavalla. Aivan yhtä lailla peltotöissä käytettävien koneiden päästöttömyys — eliikkä urealaitteet ynnä muut ovat vähentäneet päästöjä — ei ole vaikuttanut tuolla millään tavalla. Sitten tämä pellon käyttö: jos 200 000 hehtaaria pelkästään kymmenen vuoden aikana viljasta on siirtynyt nurmiviljelyyn, joka on merkittävästi enempi hiiltä sitovaa, se ei näy millään tavalla meidän tilastoissa.

Sitten kaksi asiaa turvemaiden viljelyn päästöistä. Sehän on meillä nyt se kipukysymys täällä ilmastopäästöissä. Siellä on kaksi puutteellisesti havaittua kohtaa:

Ensinnäkään viljelymaiden luokittelua ei ole vielä tehty. Se on paraikaa menossa, että tiedettäisiin todella, mitkä viljelyistä pelloista ovat turvepeltoja. Meillä tehtiin tutkimusta, ja ne, joita ajateltiin turvepelloiksi, ovat jo multamaata, eliikkä niiden maatumisaste on niin pitkällä, että ne ovat multamaita, eivät turvemaita. Ja osa on erittäin runsasmultaista kivennäismaata, kun on käännettäessä tullut kivennäismaa pintaan.

Toiseksi tapasin Luken johtoa kolme viikkoa sitten. Keskustelin näistä asioista, ja tuli selväksi, että meillä tieteellinen tutkimus on vielä kesken. Meillä Ruukissa, Maaningalla ja Jokioissa on kenttäkokeita valtavasti menossa. Samoin maataloutta lähellä olevat, muun muassa Atria, tekevät tiloilla kenttätutkimusta päästöistä. Maatilojen biokaasulaitosten päästöjen vähentämistä ei ole laskelmissa huomioitu millään tavalla.

Arvoisa puhemies! Ajatus lähestymistavasta maatalouden päästöihin on väärä. Miksi? Koska päästöjen aiheuttaja ei ole maanviljelijä, vaan se on kuluttaja, joka syö sitä ruokaa, eli kaikki me. Ostamalla ulkomaista ruokaa me vielä aiheutamme päästöjä enemmän. Ei Norjankaan öljyä, siis raaka-ainetta, lasketa Norjan päästöiksi, vaan ne, jotka kuluttavat sitä fossiilista polttoainetta, ovat päästöjen aiheuttajia.

Muutama sana metsäkadosta: Miten kasvavan metsän kaataminen aurinkopaneelienkaltä, tuulivoimaloiden alta, teiden ja asuntoteollisuuden rakentamisen alta ei aiheuta lainkaan metsäkatoa? Kuitenkin yksikin puu navetan rakentamispäikalta sen aiheuttaa. Jokainen puu on mielestäni yhtä arvokas hiilinielun lähde, oli se sitten missä oli. Yksi keskikokoinen kaupunki kaavoittaa tällä hetkellä metsäpohjalle asuntotontteja enemmän kuin koko Suomen vuoden aikana rakennettavat navetat, ja navetan rakentaminen on kielletty metsäpohjalle tällä hetkellä. Tämä ei siis pohjaudu faktoihin vaan on ideologiaa.

Myös hiilinielujen osalta meillä on väärää tietoa. Puhutaan romahtaneesta hiilinielusta, vaikka viime viikolla saimme Luken ennakkoraportin, jonka mukaan hiilinielut ovat kasvaneet merkittävästi. Maankäyttö, sen muutos, ja metsätalous olivat nyt yhteensä 1,3 miljoonan tonnin hiilinielu. Viime vuonna 4,4 miljoonaa oli päästöjen puolella.

Arvoisa puhemies! Ne, jotka puhuvat eniten luonto- ja metsäkadosta, eivät välttämättä ole tekemisissä luonnon kanssa päivittäin, niin kuin muun muassa allekirjoittanut on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Omalla tilallamme olemme ottaneet jo kymmenen vuotta sitten käyttöön tekniikan, joka vähentää päästöjä: muun muassa satelliittiohjattu lannoitteen levitys, lietalan sijainti nurmikasvustoon, siis maan sisään. On saatu kasvatettua nurmiviljelyn kuiva-ainesatoa, joka sitoo hiiltä enemmän. Olemme tehneet hiililaskelmaa, joka osoittaa, mitkä toimenpiteet vähentävät päästöjä eniten.

Arvoisa puhemies! Tehkäämme kaikki yhdessä töitä hyvällä mielellä ja faktatietoihin perustuen näiden päästöjen vähentämiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keskisarja.

19.24 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Välikyselijät ehkä uskovat, että ylikansallisen moraalipörssin anekauppa pelastaa sielumme. Väärin. Hiilineutraalius on mielikuvateollisuuden tuote ja itsepetoksen jätös, savuverho todellisten syntiemme yllä. Lukumystiikka möyrii maankäyttösektoria — kumma käsittehäkkyräkin. Ilmastouskonto pyhittää kaukaiset abstraktiot, muttei kedon kukkasia. Sokeus johtaa mitä etäisimpään etäluonnonsuojeluun tai jopa epäluonnonsuojeluun. Eräät Euroopan ilmastouskon kiihkoisimmat maat likipitään lakkauttivat metsäluontonsa. Ne torjuvat nyt luontokatoa enää direktiivien sfääreissä. Jopa meillä suomalaisilla lähinäkö joskus heikkenee. Yhtäältä Suomi on Euroopan metsäisin maa, mutta toisaalla jyllää harmaa siirtymä.

Harmaan siirtymän havaitsemiseen emme tarvitse satelliittia vaan aurinkolasit. Heti Mannerheimintiellä repeää rakennustyömaiden tai pikemmin hävitystyömaiden sorakenttiä silmäkantamattomiin. Miksi? Kulutususkon baabelintorneja kohoaa muka ekologisen jäljen lueille. Edes peruskallio ei pysäytä jumalatonta himorakentamista, joka porautuu kraatereiksi äiti maan sisuskaluihin.

Välikysymys kaipailee edellisen hallituksen monimuotoisuusstrategiaa. Hmm. Etäluonnonsuojelijalle tai epäluonnonsuojelijalle monimuotoisuus on yhtä kuin keinonurmi, teräskisko taikka sellainen puisto, jota kevyen liikenteen väylien asfaltti halkoo viiden metrin välein.

Arvoisa puhemies! Talousmetsä toistaiseksi humisee taajana ja vehreänä, mutta lähiuonnonsuojelulla pyyhkii erittäin huonosti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

19.27 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Luontokato ja ilmaston kuumeneminen ovat koko ihmiskuntaa uhkaavia ongelmia, jotka koskettavat meistä jokaista. Siirtymä ekologisesti kestäväan yhteiskuntaan on välttämättömyys ja samalla mahdollisuus. Meidän on tартuttava tähän haasteeseen yhteisvoimin, sillä kyseessä on meidän tulevaisuutemme. Suomen päästökehitys on tällä hetkellä huolestuttava. Päästöt laskivat pitkään, mutta nyt lasku uhkaa hidastua ja jopa pysähtyä kokonaan. Suomen 2035-hiilineutraalisuustavoite on perustunut oletukselle, että metsät ja maaperä sitoisivat merkittäviä määriä hiiltä. Viimeisimpien arvioiden mukaan Suomen maankäyttösektori ei ollut enää hiilinielu vaan päinvastoin päästölähde. Tämä kehitys on pysäytettävä, jos haluamme saavuttaa ilmastotavoitteemme.

Hallitus on toistuvasti osoittanut, ettei se ota luontokatoa eikä ilmastokriisiä vakavasti. Petteri Orpon hallitus jää historiaan ensimmäisenä hallituksena, joka tietoisesti lisää päästöjä. Tämä ei ole se perintö, jonka haluamme jättää tuleville sukupolville.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Euroopan unioni on keskeinen toimija kansainvälisessä luonto- ja ilmastopolitiikassa. EU:n on pystyttävä pitämään kiinni tavoitteistaan torjua luontokatoa ja jatkettava suunnan näyttämistä päästöjen vähentämisessä. Sovitusta täytyy pitää kiinni, ja kaikki maat on saatava mukaan päästöjen vähentämiseen täysimääräisesti. Kun paikalla on arvostamani ministeri Mykkänen täällä vastailemassa kansanedustajien kysymyksiin, niin kysynkin, miten hallitus aikoo vahvistaa Suomen roolia EU:n ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa, kun tähänastiset toimet ovat olleet näin riittämättömiä.

Arvoisa puhemies! Hallitus toteuttaa historian suurimmat leikkaukset luonnonsuojelun rahoitukseen. Vesiensuojelun rahoitusta on leikattu aiemmasta peräti kahdella kolmanneksella. Jokaisella suomalaisella tulisi olla mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen terveysvaikutuksista. Retkeilypalveluihin kohdistuneet suuret leikkaukset ovat vaarassa vähentää retkeilyn taukopaikkoja jopa kolmanneksella. Miten turvataan suomalaisten mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen terveysvaikutuksista, jos ja kun rahoitus luonnonsuojeluun ajetaan alas? Hallitus leikkaa Metso- ja Helmi-luonnonsuojeluohjelmilta, vaikka Luontopaneelin mukaan luonnonsuojelun rahoitus on nykyiselläänkin riittämätöntä. Ohjelmien toteutusta vaikeuttavat myös hallituksen ympäristöhallintoon kohdistuvat leikkaukset, jotka rajoittavat kaikkea luonto- ja ilmastotyötä ja heikentävät vihreän siirtymän edellytyksiä. Miten hallitus perustelee nämä leikkaukset, kun luonnonsuojelun tarve on suurempi kuin koskaan?

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet ilmastolain mukaisen hiilineutraaliuden eteen ovat riittämättömiä, ja polttoaineen jakeluvuoroituksen lasku aiheuttaa arvioiden mukaan jopa yli miljoonan tonnin vuosittaiset lisäpäästöt, eikä hallitus esitä korvaavia ratkaisuja tilalle. Maatalouden päästöjen vähentämiseksi ei ole hallitus osoittanut mitään konkreettisia toimia, vaikka maatalouden päästöt eivät ole laskeneet käytännössä lainkaan 2000-luvulla. Mitä konkreettisia toimia hallitus aikoo toteuttaa maatalouden päästöjen vähentämiseksi ja hiilineutraaliuden saavuttamiseksi?

Suomen ja suomalaisten yritysten menestys on riippuvainen vihreän siirtymän onnistumisesta. Korkea jalostusaste, puhdas tuotanto sekä digitalisaation ja teknologian hyödyntäminen ovat tätä päivää. Hallituksen linja taas on kaivautua takaisin menneisyyteen, mikä uhkaa jättää Suomen ulkopuolelle vihreän siirtymän investoinneista. Orpon hallituksen tulisi edistää voimakkaasti vihreää siirtymää ja varmistaa, että Suomi ei jää jälkeen globaalissa kilpailussa puhtaan teknologian saralla.

Arvoisa puhemies! Nyt olisi hallituksen aika toimia päättäväisesti ja vastuullisesti. Meidän on suojeltava luontoamme, torjuttava ilmastomuutosta ja turvattava tulevaisuutemme. Hallituksen on kuultava kansalaisten ja asiantuntijoiden huolia, ryhdyttävä toimiin, jotka vastaavat tämän hetken haasteisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen poissa. — Edustaja Rintamäki.

19.32 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Välikysymys hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta on sitä tuttua tavaraa, mitä vihervasemmistolta voi totutusti odottaakin. Haluan ottaa kiinni erityisesti tästä ilmastopolitiikka-kohdasta, koska siinä tuodaan esille autoilu ja siihen liittyvä politiikka.

Oppositio on kritisoinut kaikkia niitä toimia, joita tämä hallitus on tehnyt tyypillisen suomalaisen autoilijan asemaa helpottaakseen. Täällä kritisoidaan jakeluvuoroituksen sekä polttoaine- ja ajoneuvoveron alennuksia. Näillä alennuksilla on kuitenkin ollut erittäin po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

sitiivinen vaikutus polttoaineiden hintakehitykselle. Tiedämme, että Marinin hallituksen asettamalla jakeluvetoisuuden ja polttoaineveron tasoilla dieselin hinta olisi tänä vuonna jopa 30 senttiä korkeampi. Eli polttoaineiden hinnat alkaisivat järjestään kakkosella.

Välikysymyksestä paistaa läpi sen kirjoittajien suoranainen vihamielisyys autoilijoita kohtaan. Demaritkin, jotka ovat profiloituneet työväestön edustajiksi, ovat allekirjoittaneet tämän välikysymyksen. Mitä duunarin edun ajamista tämä muka on? Varsinkin syrjäseudulla asuvien duunareiden on pakko käyttää polttomoottoriautoa päästäkseen töihin. Niillä teidän parhaamillanne polttomoottoriautoilla ajelevat nimenomaan pienituloiset ihmiset, joten verotuksen keventämistä kuuluukin kohdistaa juuri heihin.

On aivan perusteltua korottaa sähköautojen verotusta. Täällä salissa oppositio on pitänyt vuoden ajan meteliä siitä, kuinka hallitus ei suostu verottamaan hyvätuloisia. Teille saattaa tulla yllätyksenä se, että Suomessa sähköautoja ostavat nimenomaan hyvätuloiset henkilöt. Tavallisella keskivertokansalaisella ei ole varaa sähköautoiluun vielä pitkään aikaan. Sähköautot ovat kalliita, ja niihin kohdistetut hankintatuetkin ovat pääasiassa helpotuksia hyvätuloisille. Tässä tuleekin yksi merkittävä ero meidän poliittisissa näkemyksissämme. Suomalainen vihervasemmisto on kyllä siinä kohtaa valmis tukemaan hyvätuloisia, kun kysymys on ilmastoposeeraamisesta, mutta kun kysymys onkin pienestä palkan verotuksen keventämisestä, alkaa itku ja poru hyvätuloisten suosimisesta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille autoilijan aseman ajaminen on ilmastoposeeraamista tärkeämpi prioriteetti. Tämä siksi, että yksityisautoilu on Suomessa kertakaikkisen välttämätöntä. Lisäksi on syytä huomioda, että sähköautoilu ei ole ympäristön kannalta tai eettisesti niin hieno innovaatio kuin vihervasemmistolaiset antavat ymmärtää. Koboltti tulee sähköauton akkuihin Kongon kaltaisista köyhistä Afrikan maista, joissa käytetään julmasti lapsityövoimaa ja kaivoksia pyörittävät hyvin usein kiinalaiset valtionyhtiöt. Ajatelkaapa muutenkin sellainen tilanne, jossa liikenne yhtäkkiä tai edes liian nopeasti täyssähköistyisi. Mistä meillä piisaisi virta kaikkiin autoihin? Ei mistään. Ja sähköntuotantoon pitäisi käyttää vielä entistäkin enemmän fossiilienergiaa, kuten kivihiihtä tai maakaasua, sekään ei olisi mikään ympäristöteko.

Eurooppa voisi olla sähköntuotannoltaan jo tänä päivänä täysin hiilineutraali, jos erilaiset vihreät liikkeet eivät olisi demonisoineet ja vastustaneet ydinvoimaa vuosikymmeniä. Suomenkin vihreät ovat marssineet kaksi kertaa ulos hallituksesta ydinvoimapäätösten vuoksi, ja demareiden porukasta taas löytyy Venäjän energiariippuvuutta ajaneita kaasuputkimiehiä. [Välihuutoja vihreiden ryhmästä] Ehkä olisi ollut pienen itsetutkiskelun paikka ennen kuin allekirjoittaa välikysymyksen. Toiminta tuo mieleen vanhan sanonnan: älkää tehkö niin kuin minä teen, vaan tehkää niin kuin minä sanon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oras Tynkkynen, vastauspuheenvuoro.

19.35 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuutti ei riitä vastaamaan näihin sähköautoja koskeviin virheellisiin väitteisiin, mutta keskityn kysymyksiin, jotka koskevat ydinvoimaa.

Ensinnäkin on hyvä todeta se, että aina kun vihreät ovat takavuosisikymmeninä esittäneet vaihtoehtoja uusille ydinvoimahankkeille, niin niillä on tuotettu vastaava määrä sähköä päästöttömästi kuin mitä näillä ydinvoimahankkeilla olisi tuotettu, kukaan ei olisi jäänyt ilman sähköä. Samalla on hyvä muistaa, että tässä maassa yksikään ydinvoimahanke ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kaatunut vihreiden vastustukseen. Ne hankkeet, jotka ovat kaatuneet, ovat kaatuneet aivan muihin syihin.

Ja kun tässä perussuomalaisten edustaja kovasti yrittää kääntää keskustelua vihreitä kohtaan, niin kannustan teitä katsomaan eduskunnan pöytäkirjoista, miten perussuomalaiset kansanedustajat ovat käyttäytyneet ydinvoimaaänestyksissä. Teille se ehkä tulee uutisena, mutta perussuomalaisten kansanedustajat ovat vuosikymmenten varrella toistuvasti vastustaneet useita ydinvoimahankkeita ja yrittäneet niitä kaataa, joten kun täällä yritätte kääntää tätä keskustelua vihreitä kohtaan, niin tutustukaa ensin oman puolueenne historiaan. [Anne Rintamäki: Ensimmäisen kauden edustaja!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki, haluatteko? [Anne Rintamäki: En!] — Oletin, kun seisotte, että haluatte puheenvuoron. — Edustaja Suhonen.

19.37 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä välikysymyskeskustelussa on tärkeää huomioida se, että hallitus ei hyödynnä täysimääräisesti esimerkiksi Suomen teknologia- ja metsäteollisuuden korkean osaamisen mahdollistamia vihreän siirtymän ja teollisuuden investointimahdollisuuksia. Hiilineutraalius vuonna 2035 voisi tuoda Suomelle vuosisadan puoliväliin mennessä jopa yli 200 miljardin euron lisäyksen bruttokansantuotteeseen. Miksi hallitus hukkaa tämän mahdollisuuden?

Reilu siirtymä ja oikeudenmukaisuus luovat ihmisille turvaa. Pienituloiset eivät saa kuitenkaan joutua tämän maksajiksi. Hallituksen politiikka vie toiseen suuntaan. Mahdollisuus kehittää itseään ja osaamistaan läpi työuran on juuri sitä muutosturvaa, jota ihmisille pitää tarjota lisää, ei vähemmän. On huolehdittava siitä, että ihmiset pysyvät muutoksessa mukana ja alueellisesta ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta huolehditaan. Esimerkiksi aikuiskoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen heikennykset ovat käsittämättömiä.

SDP on sitoutunut EU:n vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseen ja vihreän teollisuuspolitiikan kirittämiseen. Muutos ei tapahdu itsestään. Viivyttely maksaa enemmän kuin etujoukoissa toimiminen. Viivyttelyn hinnan maksavat lapsemme ja nuoremme samalla kun edellytykset hyvään elämään heikkenevät.

Tulevat EU-vaalit ovat osaltaan suunnannäyttäjä, missä joukoissa Suomi seisoo. Tulevalla kaudella on olennaista jatkaa edellisen komission linjaa vihreän siirtymän voimakkaasta edistämisestä EU:ssa. Asetetuista ilmastotavoitteista ei pitäisi lipsua. Tämä on ilmaston, ympäristön ja myös suomalaisen teollisuuden kilpailukyvyn etu. Kansalliset erityispiirteet on huomioitava päätöksenteossa, ja metsien käyttöön liittyvät päätökset on tehtävä vahvemmin kansallisesti. Vihreä siirtymä tulee toteuttaa oikeudenmukaisesti. Se ei saa rasittaa kohtuuttomasti palkansaajien toimeentuloa ja ostovoimaa. Tämä on tärkeää, jotta siirtymän edistämiseksi saadaan mahdollisimman laaja tuki esimerkiksi työntekijöiden keskuudessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.39 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Todettakoon heti alkuun, että Suomi on tehnyt ja tekee merkittäviä, riittäviä tekoja puhtaan luontomme ja ilmastomme hyväksi. Maamme on yksi puhtaimmista maista maailmassa. Ilmastopäästöjen vähentäminen ja fossiilisista polttoaineista eroon pääseminen on kannatettavaa, mutta poliittista erimielisyyttä syntyy lähinnä keinoista ja aikatauluista. Olemme siirtyneet puusta hiileen, hiilestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kaasuun, öljyyn, vesivoimaan ja lopulta ydinvoimaan. Tämä kaikki on tapahtunut verrattain vapaiden markkinoiden ja teknologisen kehityksen kautta.

Nyt vihreät haluavat puuttua tähän kehitykseen suosimalla tiettyjä energiatuotantomuotoja toisten sijaan. Tämä on kuitenkin erikoinen toimintatapa, ei vain ilmaston kannalta mutta myös taloutemme kannalta. Suomessa vihreät ovat vastustaneet kaikkea ydinvoimaa ja vuoden 2023 vihreiden meppien äänestyksen mukaan vastustavat edelleen. Lisäksi vihreät ovat onnistuneet politiikallaan tekemään suomalaisesta turpeesta kannattamattoman. Tämä osaltaan on johtanut rajuun energiakustannusten nousuun. Energiakustannusten nousu on taas tarkoittanut kalliimpaa asumista, liikkumista, ruokaa sekä teollista tuotantoa. Energiakustannusten nousu on tarkoittanut Suomelle vähemmän rahaa, vähemmän uusia yrityksiä, innovaatioita sekä teknologiaa — teknologiaa, joka olisi vapailla markkinoilla tehokkaampaa, eli vihreämpää, kuin vanha. Vihreiden suunnitelmassa ei ole energian, ympäristön eikä talouden kannalta kokonaisuuden hallinta. Kaikki panostukset pitäisi laittaa tuulivoimaan ja aurinkovoimaan, eivätkä he taida edes niitä enää hyväksyä. Ongelmana kuitenkin on se, että Suomessa ei aina tuule ja Suomessa ei aina paista aurinko.

Arvoisa rouva puhemies! Maamme on ainutlaatuinen, ja siksi meidän tulee huomioida Suomemme paras. Lisäksi vihreät haluavat kieltää kategorisesti polttomootoriautot Euroopassa. Kuitenkin vapaat markkinat voivat ratkaista ilmasto-ongelmamme myös polttomootoriautojen avulla esimerkiksi tehokkaammilla moottoreilla tai ekologisemmilla polttoaineilla. Nyt vihreät ovat kuitenkin myyneet itsensä sähköautojen autuuden edessä — sähköautojen, joiden suuret akut eivät kestä suomalaista talvea; sähköautojen, joiden suuret akut eivät kestä suomalaista talvea; sähköautojen, joiden massiiviset akut tarvitsevat megalomaanisen määrän harvinaisia mineraaleja ja joidenka louhiminen tuottaa ties kuinka paljon hiilidioksidipäästöjä. Jollain lailla myös sähköautojen sähkö pitää tuottaa, ja jos tuo sähkö tuotetaan ydinvoiman sijaan esimerkiksi hiilellä, kuten Saksassa, niin ympäristövaikutus on negatiivisuudessaan suorastaan surkuhupaisa.

Arvoisa rouva puhemies! Vihreiden vaikutus ympäristöön sekä kansalaisten kukkarolle on rajusti negatiivinen. He toki väittävät tekevänsä hyvää ja varmasti luulevat tekevänsä hyvää, mutta todellisuus on ristiriidassa heidän haaveidensa kanssa. Eikä sinänsä ihme: vihreät tuntuvat elävän aivan omalla planeetallaan, jossa sähkö tulee töpselistä, raha seinästä ja vihreät ovat ”Suomen johtava talouspuolue”.

Arvoisa puhemies! Mikään puolue, joka nostaa tietoisesti kansalaisten liikkumisen, ruuan, asumisen ja teollisen tuotannon hintaa sekä samalla nostaa meidän päästöjämme, ei voi olla johtava talouspuolue tai varteenotettava puolue ylipäätään. Onneksi maamme nykyhallitus johdonmukaisesti toimii vastuullisesti ja välittäen myös luonto- ja ilmastoasioissa. Luottakaamme siis hallituksen toimiin hallitusohjelman mukaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoroja tuli tässä vaiheessa nyt useampi. — Elikkä edustaja Pitko ensin.

19.43 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tuli tässä energiakriisin aikaan tunnetuksi siitä, että meillä on tehty viisaita päätöksiä energiapolitiikassa, kun on panostettu tuulivoimaan ja aurinkovoimaan, ja ymmärtääkseni myös nykyinen hallitus itse asiassa ministeri Mykkäsen johdolla jatkaa tätä työtä, jota Suomessa on tehty usean hallituksen aikana ja josta meidän teollisuus tällä hetkellä kiittää ja josta suomalaiset kuluttajat saivat kiittää energiakriisin aikana, kun fossiilisten hinnat nousivat kattoon. En

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

tiedä, elämmekö me vihreät satumaailmassa vai onko kenties perussuomalaisilta mennyt ohi se kehitys, mitä muualla Euroopassa on tapahtunut. Meidän sähkönhinnat ovat nimittäin Euroopan laajuisesti ihan alimmillaan, eli kärkijoukoissa olemme tässä työssä onnistuneet. Lopetan tähän, ja sanon, että toivoisin, että voisimme pysyä tässä itse aiheessa eli puhua tosiasioista ja luontotoimista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

19.44 **Maria Ohisalo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En oikein tiedä, mistä aloittaisin näiden virheellisten argumenttien purkamisen.

Tässä on ehkä hyvä huomata, että kun nyt puhumme tästä tärkeästä vihreästä tai puhtaasta siirtymästä, niin sitähan ei ole se, että tarvellaan luontoa samalla kun päästöjä vähennetään, vaan yhtä aikaa pitää vähentää niitä päästöjä, pitää parantaa suomalaisen luonnon tilaa ja pysäyttää luontokato, pitää siirtyä kiertotalouteen ja pitää katsoa, että jokainen ihminen pysyy mukana tässä muutoksessa. Tätä jos te perussuomalaisetkin noudattaisitte ja jos te aidosti haluaisitte pitää jokaisen ihmisen mukana tässä murroksessa, niin te ette leikkaisi pienituloisimmilta ihmisiltä ja te ette heikentäisi viranomaisten resursseja käsitellä lupia niin, että meille ei synny uudestaan, jatkossakin Talvivaaran kaltaisia katastrofeja. Ei vihreää siirtymää voi tehdä hinnalla millä hyvänsä, vaan se pitää tehdä aidosti kestävästi.

Tässä nyt ilmasto- ja ympäristöministeri Mykkänen on juuri vierailut Viiankiaavan suolla ja väläytellyt mahdollisuutta Sakatin kaivoksen poikkeusluvalle valtioneuvostossa, ja tämän nimenomaan on vastoin vihreän ja puhtaan siirtymän ideaa, [Puhemies koputtaa] että nyt sitten tarvellaan arvokasta, jo kahteen kertaan suojeltua luontoaluetta — potentiaalisesti siis jopa Natura-aluetta lähdetään heikentämään. Tämä ei ole vihreää siirtymää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on kulunut. — Edustaja Oras Tynkkynen, ja sen jälkeen ministeri Mykkänen.

19.46 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin hyvin vaikuttunut tästä edustaja Strandmanin puheenvuorosta, koska hän pystyi puhumaan näinkin pitkään esittämättä yhtään ainoaa virkettä, joka olisi pitänyt paikkansa. Oli myös hyvin leimallista, että kun täällä on käsittelyssä välikysymys, jossa arvioidaan kriittisesti hallituksen politiikka, niin edustaja Strandman ei kyennyt mitenkään käsittelemään itse aihetta vaan yritti kääntää keskustelun vihreisiin.

Jälleen kerran minuutti ei tietenkään riitä käymään kaikkia virheellisiä väitteitä läpi.

Vihreät eivät ole tehneet turpeesta kannattamatonta, vaan sen ovat tehneet turpeen päästöt, ja kun ollaan EU:n päästökaupassa, jota hallitus kannattaa ja ministeri Mykkänen lämpimästi kannattaa, niin silloin kaikki saastuttavat energiamuodot, kuten turve, muuttuvat kannattamattommiksi.

Vihreät eivät halua kieltää polttomootoriautoja, mutta olemme tukeneet sitä, että teknologian kehittyessä 2030-luvulla voidaan siirtyä tilanteeseen, jossa kaikki uudet mydyt autot ovat kokonaan päästöttömiä. Senkin jälkeen meillä tulee olemaan polttomootoriautoja tämän maan teillä aivan varmasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Ja kun edustaja Strandman väitti, että sähköautojen akut eivät kestä Suomen talvessa, niin hänen kannattaisi ehkä keskustella vaikka ministeri Mykkäsen kanssa, joka ajaa sähköautolla myös talvisin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen.

19.47 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin todella onneksi on niin, että Suomessa sähköjärjestelmä on ollut jo viime vuonna 95-prosenttisesti fossiilivapaa, ja itse asiassa saavutimme myös vuositason netto-omavaraisuuden pitkästä ajasta, kiitos tuulivoiman tuotannon runsaan kasvun ja myöskin ydinvoiman tuotannon kasvun, ja on hyvä, että tätä on pitkäjänteisesti kehitetty, niin kuin täällä esille tuotiin.

Samalla on sanottava, että vaikka keskihinta viime vuonna oli Euroopan toiseksi alhaisin Ruotsin jälkeen, meillä ovat hintavaihtelut rajusti lisääntyneet. Se on haaste vihreälle siirtymälle, ehkä vielä enemmän kuin kuluttajille, koska esimerkiksi kun tarvitsemme puhdasta vetyä, niin sen tuotantokoneistojen rakentaminen tilanteessa, jossa ei tiedä, miten paljon on kannattavia käyttötunteja, tuntuu olevan keskeinen haaste, kun teollisuuden kanssa keskustele. Tästä syystä me tarvitaan myös sitä päästötöntä perusvoimaa, kuten ydinvoimaa, ja myöskin erityistoimia säätövoimalle, ovat ne sitten pumppuvoimaloita tai kuumavesivarastoja ja näin poispäin, ja näihin hallitus myöskin kapasiteettiporkkanallaan tarttuu.

Turpeen osalta on todella näin, että varmasti EU:n yhteisen päästöoikeuden hinnan kymmenkertautuminen reilussa viidessä vuodessa on ollut se pääsyy, miksi turpeesta, samoin kuin kivihiiilestä, jo aikaistetusti ollaan luopumassa merkittäville volyyymeille. Samaan aikaan on sitten niin, että hallitus ohjelmansa mukaisesti turvaa huoltovarmuuskäytön edellyttämän määrän polttoturpeen saatavuutta Huoltovarmuuskeskuksen varantoihin, ja tämän osalta tehdään toimia. Mutta on selvää, että tästä polttoon perustuvasta energiasta ollaan pitkälti luopumassa tämän vuosikymmenen puitteissa energiantuotannossa.

Vielä edustaja Ohisalon kysymykseen Viiankiaavasta: Yritin siihen vastata tuossa aiemminkin, mutta voi olla, että siinä oli aika nopeakin tilanne, niin että totean vielä tässä kanssa selvyiden vuoksi, että sinänsä on selvää, että esimerkiksi Viiankiaavan, joka on sinänsä valtava, yli 60 neliökilometrin kokoinen, Natura-alue — näin espoolaisesta näkökulmasta todella harvinaisen valtava kokonaisuus, jossa maanantaina vierailin —, keskeiset luontoarvot täytyy pystyä säilyttämään. Sitten on kysymys, joka on normaali EU:n Natura-säätelyn mukainen kysymys, joita muissa jäsenmaissa, vaikkapa Saksassa, on esimerkiksi monia jouduttu tekemään: eli tulee joku hanke, joka on sen verran tärkeä, että tehdään uudeleenrajauksia, jos ne mahdollistavat sen suojelun keskeisten piirteiden säilymisen. Tätä varmaan sitten myös Viiankiaavan osalta tullaan harkitsemaan, jos hanke etenee siihen pisteeseen, että valtioneuvosto tällaisen harkintapäätöksen eteensä saa, ja silloin se tehdään huolellisesti. Kysymys on silloin siitä, että kun siis tämä mahdollinen kaivoshanke ulottuu käytännössä suon reunan alle, satojen metrien syvyyteen, niin onko sillä sinne pohjaveden pintaan siinä reunassa sellainen vaikutus, joka liikaa uhkaa niitä luontoarvoja, vai onko se riski sen verran hallittu, että se vihreän siirtymän ja muun muassa niiden talvea kestävien sähköautojen edellyttämien mineraalien nostaminen on kuitenkin järkevämpää tällä maanalaisella kaivostekniikalla, joka muuten on materiaalitehokkuudessaan kyllä ylivertainen verrattuna avolouhoksiin, joita tietysti Suomessakin olemme nähneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Kiitän keskustelusta tältä osin ja totean, että olen valitettavasti myös itse pakotettu pian täältä poistumaan, mutta jatkamme keskustelua näistä aiheista aina, kun on mahdollista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko, vastauspuheenvuoro.

19.50 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tarttua tähän Viiankiaapa-kysymykseen. On kyseessä todellakin kansainvälisesti merkittävä luonnontilainen aapasuo, jonka alle suunnitellaan nyt kaivosta. Se, onko kyseessä merkittävä yleinen etu, on loppujen lopuksi poliittinen päätös, eikö näin? Se päätetään valtioneuvostossa, jonka mukaan poikkeuslupa voidaan antaa. On mediassakin esitelty tutkijan toimesta tietoja siitä, että itse asiassa kyseessä on eurooppalaisellakin mittakaavalla vain keskinkertainen esiintymä. Näistä lähtökohdista itse suhtautuisin erittäin kriittisesti siihen, että voisimme tällaisella hankkeella yleisen edun nimissä tuhota niin merkittävän luonnonsuojelun alueen. Ajattelisin, että jos me haluamme aidosti kääntää yhteiskunnan toiminnan luonnopositiiviseksi, niin silloin ei koskaan voitaisi kuvitellakaan, että luonnonsuojelualueella tällaiselle hankkeelle myönnettäisiin lupa, vaan aina, jos tehdään tällaisia teollisen mittakaavan toimintaa, sille täytyy löytää paikka ympäristöstä, joka on jo tuhattu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.52 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ministeri sanoi, että kohta joutuu lähtemään, niin muutama sana vielä näistä kaivoksista ja niitten riskeistä.

Haluaisin kertoa siitä, että eduskunnan Love Saimaa -ryhmä vieraili tässä muutama viikko sitten Laukunkankaalla Savonlinnan seudulla, jossa on tämä tilanne, että siellä oli kymmenen vuotta toiminnassa kaivos, joka lopetti vuonna 1994, ja edelleenkin siellä on valtava ongelma näistä jätevesistä. Se on levinnyt pitkälle sinne ympäristöön, niin kuin tämmöisissä vesistöympäristöissä Suomessa tapahtuu. Ja on aika paljon näyttöä siitä, että meillä on aika paljon puutteita kaivosten ympäristörakentamisen säätelyssä ja ohjeistuksessa. Onko ministeri tietoinen tästä? Ilman että näitä ratkaistaan, on täysin mahdotonta ajatella, että herkässä suomalaisessa vesistöön liittyvässä ympäristössä voisi kaivoksia olla kestävästi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

19.53 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella, kun ministeri kertoo, että hän joutuu lähtemään, niin on kiva, että tässä voimme hieman keskustella.

Olisin myös ottanut nämä luonto- ja monimuotoisuusasiat esille. Minusta on kyllä hämmästyttävää ajatella, että me katsoisimme luonnonsuojelualueita, niin kuin Viiankiaapaa, jonkunlaisiksi reservialueiksi niin, että menemme sitten sinne, jos sieltä löytyy ikään kuin jotakin käyttökelpoisempaa ja taloudellisesti hyödyllistä. On vissi syy, miksi joku alue suojellaan. Sillä on niin arvokkaat luontoarvot, sitä ei voi kompensoinnilla millään tavalla korvata, koska jos meiltä löytyisi yhtä arvokas alue, niin totta kai se olisi jo suojeltu. Eihän me voida ajatella, että se varmasti sitten kompensationsa tehdään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Olisin oikeastaan halunnut kysyä ministeriltä, koska luonto ja monimuotoisuus on teidän puheissanne paljon vähemmän, miten te näette tämän asian. Ajatteletteko, että luontokato on pienempi uhka kuin ilmastokriisi, ja katsotteko, että luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen on tämmöinen sivuasia? Ja esimerkiksi sitten kun ilmasto- ja luontotoimet ovat vastakkain, niin katsotteko, että silloin täytyy [Puhemies koputtaa] mieluummin edistää ilmastotoimia kuin luontotoimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen.

19.54 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joo, hyvää keskustelua tästäkin, ja todella, niin kuin sanoin, Viiankiaavan tapauksen osaltahan se vaatii sitä, että sitä joudutaan huolellisesti punnitsemaan. Siis hankehan nyt on sellaisessa tilanteessa, että käytännössä siellä tehdään vaihemaakuntakaavaa, maakuntakaavaa ja on erinäisiä luvituksen tilanteita. Siellä myöskin niin sanottu Natura-arvio on vielä päivityksessä, ja muodollisesti ei ole selvää, onko se yleensäkin sellainen, joka valtioneuvostolle tulisi. Mutta jos tulee, niin sitten sitä joudutaan punnitsemaan ja tietysti harkitaan varsinaisesti siinä vaiheessa. En ole missään vaiheessa lopputulosta sanonutkaan.

Lähden myös siitä, että siltä osin kun on kyse niistä Viiankiaavan ainutlaatuisista suoje-luarvoista, joihin tässä viitattiin, niin ne täytyy pystyä turvaamaan, ja sitten on kysymys siitä, minkälaisesta riskistä, mistä osasta sitä suota, jossa vedenjakajakin menee siinä kesken, on kyse. Mutta yksityiskohdat ja asiantuntija-arvio tietysti tarkentuvat, ja sitten sitä joudutaan tietysti punnitsemaan. Sen takia se lainsäädäntökin on tuohon pisteeseen tehty.

Tässä oli edustaja Mikkosella tietysti mielenkiintoinen filosofinen kysymys, että mikä on kestävässä kehityksessä tärkeintä ja mikä tärkeämpää. No, tietysti kaikki varmaan yhdessä lähdemme siitä, että sinänsä ympäristövastuu, yhdistäminen markkinatalouteen tarkoittaa kyllä materiaalien resurssien, ilmastomuutoksen riskien hillitsemistä, mutta myöskin uskon kyllä siihen, että meillä on olemassa sellainen ongelma kuin lajikato. Siinä on todellisia riskejä ihmiskunnalle ja meidän elämän kestävyydelle, jos lajikato etenee hallitsemattomasti.

Se, minkä myönnän, että on haastavampaa, ainakin minun maailmankuvassani, on sanoa tarkkaan, missä kohtaa ne riskit nousevat. Ilmastotiede on siinä mielessä vakiintuneemmin eksaktia, että meillä on enemmän numeerisia arvioita. Voidaan puhua kahden asteen, puolentoista asteen tavoitteesta, voidaan mitata hiilidioksidipitoisuutta. Luontokadon mittaamisessa on paljon kehitystä tehty, muun muassa Luontopaneelin yhteistyönä ja Luontopaneelin puheenjohtajan tutkijaryhmässä, ja ne ovat mielenkiintoisia raportteja, mutta ne eivät ole samalla tavalla yksiselitteisiä, globaalisti mitattavia kysymyksiä. Tämä tekee varmaan tästä vaikean aiheen myöskin silloin, kun yritetään sitten rinnastaa näitä, niin kuin tässä edustaja tavallaan kysyi, miten rinnastaa, jos toisessa puntissa on vaikkapa joku luontoarvo jossain fyysisessä lokaatiossa ja toisaalta vihreän siirtymän edistyminen, johon tarvitaan usein myös luonnonvaroja. Mutta tätä tasapainottelua koetamme tietysti varmasti kaikki omalta osaltamme tehdä ja toivomme, että siinä aina otetaan enemmän askeleita eteenpäin kuin taaksepäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Viitala.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

19.57 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen käsitteli hetki sitten puheenvuorossaan teollista toimintaympäristöä, ja jatkan hieman tästä samasta teemasta. Teollisuuden muutos ja vihreä siirtymä eivät ole vain tarpeellisia, vaan ne ovat välttämättömiä asioita. Ilmastomuutoksen torjunta ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttaminen vaativat pitkäjänteistä ja ennakoitavaa politiikkaa. Meillä on mahdollisuus yhdistää ympäristöasiat ja teollisuuden muutos. Nyt tulee tehdä kaikki sen eteen, että saamme kotiutettua vihreät hankkeet Suomeen. Suomen elinkeinoelämän kehitys ei voi perustua lyhytjänteisiin päätöksiin. Vihreitä investointeja on vaikea houkutellessa Suomeen, mikäli emme kykene johdonmukaiseen ilmastopolitiikkaan. Investointeja ei voida suunnitella tai tehdä, jos Suomessa vallitseva ilmastopolitiikka muuttuu jokaisen hallituskauden aikana. Myös elinkeinoelämä on peräänkuuluttanut johdonmukaista ja selkeää linjaa vihreän siirtymän toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Merenkulkuala ja teollisuus kohtaavat merkittäviä haasteita mutta myös valtavia mahdollisuuksia vihreän siirtymän edistämiseksi. Suomessa teollisuus kykenee uudistumaan ja uudenlaisten polttoaineiden kehittämiseen löytyy myös osaamista. Onkin tärkeää, että luomme aktiivisesti edellytyksiä uuden työn ja investointien syntymiselle Suomeen.

Vihreän siirtymän edistäminen on myös työllisyyspolitiikkaa, ja onkin tärkeää panostaa myös koulutukseen osana vihreän siirtymän muutosta. Tämän tavoitteen tulisi näkyä selkeämmin ja vahvemmin hallituksen toimissa. Meidän tulee tukea koulutuksen avulla niitä ihmisiä, joiden ammattitaito ei vastaa vihreän siirtymän mukanaan tuomien uusien työpaikkojen osaamisvaatimuksia. Ilmastotavoitteisiin pääseminen vaatii myös työmarkkinoilla olevien ammattitaidon päivittämistä. Pitää varmistaa, että ihmiset pysyvät muutoksessa mukana.

Vihreän siirtymän hyödyntämisessä yksi oleellinen asia on lupaprosessit. Uusien investointien saaminen vaatii sen, että saamme lupaprosessit toimiviksi. Yksi hyvä huono esimerkki tästä on Harjavallan akkumateriaalitehdas BASF — siellä lupa-asiat eivät ole menneet ihan putkeen. Ei ole varaa menettää yhtään investointeja omilla tehottomilla ja toimimattomilla lupaprosesseilla.

Euroopan pitää vahvistaa huoltovarmuutta ja omavaraisuutta, ja tämä edellyttää, että eurooppalaiset ovat kehityksen kärjessä teknologiassa, innovaatioissa, vihreässä siirtymässä, biotaloudessa ja teollisuudessa. Vihreä siirtymä ei ole mahdollinen ilman digitaalista siirtymää, ja tekoäly ja suurteholaskenta ovat välttämättömiä ilmastomuutoksen torjunnassa ja energiantuotannon optimoinnissa.

Arvoisa puhemies! Metsäpolitiikan on jatkossakin oltava kansallisessa päätösvallassa. Vaikka EU vaikuttaakin välillisesti metsäpolitiikan sisältöön muun muassa ilmasto-, ympäristö- ja energiapolitiikan kautta, Suomen on tehtävä vahvaa vaikuttamistyötä unionissa sen eteen, että tietoisuus kestävästä metsätalouden ratkaisusta ja mahdollisuuksista lisääntyy. Metsäteollisuuden tuotteiden jalostusarvoa tulee saada Suomessa nostettua. On myös huomioitava metsänomistajat, he eivät saa kärsiä kohtuuttomasti metsäpolitiikan vaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Vihreän siirtymän tuomat mahdollisuudet ovat Suomen talouden kannalta merkittäviä, ja hallituksen olisi tärkeää huolehtia, että investointiympäristö pysyy vakaana ja yrityksillä olisi kirkas näkymä tältä osin eteenpäin. Teollisuuden murros ja vihreä siirtymä vaativat meiltä pitkäjänteistä ja ennakoitavaa politiikkaa, ja ne voivat edetä käsi kädessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila.

20.01 Onni Rostila ps: Arvoisa puhemies! Puheista päätellen ilmastopolitiikka on vuorostaan niitä asioita, joissa hallituspuolueista perussuomalaiset ovat tukevasti kuskin paikalla. Mutta katoavaista on mainen kunnia, sillä epäilemättä täällä taas kohta taivastellaan, kuinka vaalilupaukset on syöty ja periaatteet myyty. Hallitusohjelma vaikuttaisi olevan sikäli tasapainossa, että nämä roolit vaihtuvat opposition puheissa ennalta arvattavin tavoin.

Arvoisa puhemies! Hallitus kohtuullistaa ja tolkuksistaa Suomen ilmastopolitiikkaa. Suitsimme edeltäjiemme suuruudenhulluutta, johon käytännössä koko nykyinen oppositio heittäytyi. Se olikin aikaa entistä, kun edes maailmankuulu ilmastoalarmisti Greta Thunberg ei ollut vielä keksinyt itseään uudelleen yleisvasemmistolaisena ammattiaktivistina.

Hallitusohjelman ilmasto- ja energiapolitiikan iso linja kelpaa toivottavasti myös pian valittavan Euroopan parlamentin ja tulevan komission käyttöön. Ideologisesta ylisääntelystä on siirryttävä järkevään, teknologianeutraaliin ja markkinavetoiseen politiikkaan: ei kurjistavaa kouhotusta, vaan hallittua ohjaamista. Järjettömimmillään EU:ssa on ryhdytty rajoittamaan lopullista energiankulutusta, mikä uhkaa hidastaa puhtaan siirtymän etenemistä, kun vetytalous ja laaja sähköistyminen saattavat vaatia pikemminkin lisää energiaa.

Myös ydinvoimaa koskeva sääntely on ollut pitkään poukkoilevaa ja epämääräistä, mikä heikentää investointihaluja huomattavia alkupääomia edellyttävään energiamuotoon. Sopii siis toivoa, että EU-vaaleissa eurooppalaiset lähtevät sankoin joukoin äänestämään järjilinjaa eli nykykielellä kai sitten laitoikeistoa. Ehkä EU:ssakin silloin kurssi kääntyy kylvättömästä kurjistamisesta ja keskusjohtoisesta kyttämisestä tolkuksisempaan tekemiseen.

Arvoisa puhemies! Ilmastovaikutuksensa on myös maahanmuutolla, vaikka tästä harvoin kuulee. Epäilenkin, että vain voimakas kognitiivinen dissonanssi selittää, miksi vihervasemmistossa kannatatte miljoonien ja taas miljoonien ihmisten siirtymistä kehitysmaista länsimaisen kulutuskulttuurin piiriin. Siirtolaismassojen hiilijalanjäljet pullistuvat, ja lähtömaiden väestöräjähdys saa lisähapetta. Eräs edesmennyt kalastaja pyörii luultavasti haudassaan. Kun Euroopan tasolla puhutaan vuosittain miljoonasta tulijasta, niin yhden komission kaudella kulutusjuhliin saapuu Suomen verran vieraita. Miksei tämä koskaan soita teidän hälytyskellojanne? Eikö ylikulutuksella ja hiilijalanjäljellä olekaan merkitystä? Onko tämä jokin sokea piste, vai pitääkö vain päätellä, että loppumattoman massasiirtolaisuuden edistäminen menee teillä kaiken, jopa ilmastomuutoksen torjunnan, edelle? [Bella Forsgrén: Ei kannattaisi leikata kehitysyhteistyörahoja!] Tässä suhteessa hallitus tekee itse asiassa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, mutta välikysymyksenne luettuani voin kai vain todeta, että kiittämättömyys on maailman palkka. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

20.05 Pia Hiltunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Siirtymä kohti kestävästä tulevaisuudesta on välttämätöntä, mutta sen toteuttaminen vastuullisesti on yhtä tärkeää. Vastuullisuus tarkoittaa sitä, että siirtymän on hyödytettävä kaikkia yhteiskunnan jäseniä, suojeltava ympäristöä ja lisättävä taloudellista vakautta. Puhtaan siirtymän tulee olla sosiaalisesti oikeudenmukainen. Meidän tulla huolehtia siitä tarjoamalla koulutusta ja uudelleen koulutusta niille, joiden työpaikat ovat vaarassa siirtymän seurauksena, niin että heillä on mahdollisuus työllistyä uudelleen kasvavilla aloilla, kuten uusiutuvan energian sektorilla. Sosiaali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

nen vastuullisuus on myös sitä, että vihreä siirtymä ei johda kotitalouksien energiaköyhyyteen ja että ihmisillä on mahdollisuus liikkumiseen myös pitkien välimatkojen alueilla. Edellä mainittujen lisäksi on huolehdittava, ettei pyrkimyksemme vähentää päästöjä ja lisätä uusiutuvaa energiaa johda muiden ympäristöongelmien, kuten luonnon monimuotoisuuden vähenemisen, lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Kaikkien uusiutuvan energian hankkeiden tulee täyttää tiukat ympäristövaatimukset. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että tuulivoimalat ja aurinkopaneelit sijoitetaan paikkoihin, joissa ne eivät häiritse herkkiä ekosysteemejä eivätkä ole muutoin haitaksi.

Meidän on edistettävä samalla kiertotaloutta voidaksemme vähentää luonnonvarojen käyttöä ja jätteen määrää. Tämä tarkoittaa tuotteiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä, korjaamista ja kierrättämistä mahdollisimman tehokkaasti.

Ekologisesti kestävä siirtymä tulee tukea taloudellista vakautta ja luoda uusia taloudellisia mahdollisuuksia muun muassa teollisuuden aloilla. Tämä voidaan saavuttaa panostamalla innovaatioihin ja tukemalla yrityksiä puhtaan teknologian kehittämisessä ja käyttöönotossa. On myös olennaista, että investointien hyödyt jäävät kyseisille alueille veroeurojen muodossa. Tällä hetkellä Suomella on haasteita innovaatioiden toteuttamisessa ja kaiken potentiaalin hyödyntämisessä, joten näihin on panostettava yhdessä entisestään muun muassa myös lupaprosessien ja teknologioiden kautta. Tarvitsemme uusia, ympäristöystävällisiä teknologioita ja ratkaisuja, jotka tukevat siirtymää ja ennen kaikkea luovat uusia työpaikkoja. Myös yritykset, jotka investoivat puhtaisiin teknologioihin ja kestävään toimintaan, on syytä huomioida paremmin.

Vastuullinen vihreä siirtymä edellyttää myös hyvää hallintoa ja läpinäkyvyyttä. Päätöksenteon tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja olla avointa sekä ennakoitavaa kaikille sidosryhmille, jotta toimijoilla on aito mahdollisuus kestävään jatkumoon toiminnassaan.

Arvoisa puhemies! Riittävän energiantuotannon turvaaminen vuoden ympäri on mahdollista monipuolisella ja vastuullisella lähestymistavalla. Uusiutuvien energianlähteiden monipuolistaminen, energian varastointi, sähköverkon kehittäminen, energiatehokkuuden parantaminen ja kansainvälinen yhteistyö ovat keskeisiä toimenpiteitä, joilla voimme varmistaa kestävä ja luotettavan energiantuotannon tulevaisuudessa. Ydinvoiman rooli Suomen energiajärjestelmässä on aihe, joka herättää keskustelua ja erilaisia näkemyksiä. On tärkeää tarkastella tätä kysymystä monipuolisesti ja vastuullisesti ottaen huomioon energian saatavuuden, ilmastonmuutoksen torjunnan ja kestävä kehityksen tavoitteet. Suomen energiatarpeet tulevat kuitenkin arvioiden mukaan kasvamaan tulevaisuudessa erityisesti sähkönkulutuksen osalta. Tämä johtuu muun muassa teollisuudesta ja lämmityksestä. Ydinvoima voi olla merkittävä osa tätä siirtymää, ja mielestäni hallituksen tulee viedä pienydinvoiman kehittämistä aktiivisesti eteenpäin hallitusohjelman mukaisesti.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Metsällä on suomalaisille erittäin tärkeä merkitys, joka ulottuu metsäteollisuuden taloudellisista hyödyistä kulttuurisiin arvoihin ja henkilökohtaiseen hyvinvointiin. Metsät ovat olennainen osa suomalaista identiteettiä ja elämäntapaa. Monet suomalaiset kokevatkin syvää luontoyhteyttä, ja metsässä liikkuminen, marjastus, sienestys sekä retkeily ovat suosittuja harrastuksia. Metsä tarjoaa mahdollisuuden myös paeta arjen kiireitä ja löytää mielenrauhaa. Näin ajattelen itsekkin ja koen, että meidän on toimittava metsien, soiden ja vesistöjemme suojelemiseksi aktiivisesti myös tulevia sukupolvia ajatellen. Luonnosta ja sen monimuotoisuudesta huolehtimisen tulee olla kansallisissa kät-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

sä, jotta voimme aidosti kantaa vastuun koko Suomen luonnosta ja sen myötä puhtaasta ilmastosta myös tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

20.09 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Suomalainen luonto on varjelemisen arvoisen aarre. Siitä olemme opposition kanssa samaa mieltä. Suojelun perusteista tosin olemme täysin eri mieltä. Vihervasemmisto halajaa hiilinieluja ja hyvepisteitä. Hallituksen ohjelmassa puolestaan lukee, että luonnon kunnioittaminen kuuluu suomalaiseen kulttuuriin. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että ”luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on tärkeää suojella luontoarvoiltaan arvokkaimpia kohteita vapaaehtoisuuteen perustuen”. Metsät tuovat monenlaista hyvinvointia ja ovat tärkeän elinkeinon lähde. Ei täällä koskaan ole hakattu kaikkea metsää lakoon. Suomi on Euroopan metsäisin maa. Suomen pinta-alasta 75 prosenttia on metsää. Etelä- ja Keski-Suomessa metsistä kolme neljäsosaa on yksityisten ihmisten omistuksessa. On siis täysin oikein perustaa metsien suojelu vapaaehtoisuuteen sekä arvostaa ja luottaa harkintakykyisiin suomalaisiin metsänomistajiin.

Tälle hallitukselle myöskään suomalaiset lehmät eivät ole uhka vaan mahdollisuus. Hallitusohjelman mukaan ”laiduntavat eläimet lisäävät luonnon monimuotoisuutta, ja maatilat ovat tärkeitä elinympäristöjä monille uhanalaisille lajeille”. Vihervasemmiston ilmastoto- ja ympäristötoimet ylittävät kaiken kohtuullisuuden rajat. Ei ole oikein, että suomalaisia hyväksikäytetään ilmastoagendan nimissä. Suomi on jo tehnyt paljon enemmän kuin oman osansa. Myös me hallituspuolueissa olevat rakastamme luonnonrauhaa. Haluamme säilyttää lajien kirjon ja puhtaat vedet, mutta emme ole valmiit mihin tahansa EU:n ylikireisiin tai Suomeen täysin soveltumattomiin vaatimuksiin maamme hyvinvoinnin kustannuksella. Motiivin sille, millaista ympäristöpolitiikkaa tehdään, tulisi pohjautua siihen ajatukseen, mikä on suomalaisille ja Suomelle parhaaksi.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on niin monta kertaa puhuttu valtiontalouden vakavista ongelmista, että ne varmasti jokaisella ovat tiedossa. Kun kyse on hyvin rajallisten julkisten varojen jakamisesta, on hallitukselta täysin oikea valinta asettaa ihmiset eläinten edelle ja suomalaiset muiden maiden kansalaisten edelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö, vastauspuheenvuoro.

20.13 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässäkin puheenvuorossa olisi paljonkin kommentoitavaa, mutta aivan muutamaa asiaa kommentoin. Edustaja Garedew totesi, että hänkin rakastaa luonnonrauhaa. Minusta kenenkään ei kuitenkaan kannattaisi tavoitella sellaista luonnonrauhaa, jota jo tällä hetkellä esimerkiksi metsissämme nähdään. Moni suomalainen metsässä kulkija, metsänomistaja on jo havainnut hiljaisuuden, joka metsiin on laskeutunut, koska lintujen määrä on vähentynyt niin merkittävästi.

Kysymykseen siitä, onko Suomi tehnyt jo oman osansa tai enemmänkin: Ikävä kyllä näin ei ole, se ei pidä paikkaansa. Suhteessa meidän väestöömme meidän kulutuksemme on täällä aivan ylimitoitettua. Me elämme yli omien luonnonvarojemme, kulutamme useita maapalloja vuoden aikana. Se ei kerta kaikkiaan ole myöskään moraalisesti oikein tässä tilanteessa, jossa meillä on kuitenkin vain tämä yksi maapallo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Krista Mikkonen.

20.14 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, ehkä tässä on hyvä pöytäkirjaan vähän oikaista näitä virheellisiä väitteitä, mitä puheenvuoroissa tulee kohdistuen vihreisiin. Ehkä tämä on ihan hyvää käytäntöä, ettei jää vääriä mielikuvia.

Tässä edustaja Garedeu otti esiin metsien suojelun, josta itse asiassa tänään on puhuttu aika paljon ja ollaan puhuttu nimenomaan valtion vanhojen metsien suojelusta. Totta kai suojelun yksityismailla tulee perustua vapaaehtoisuuteen, ja mitään muutahan kukaan ei ole tässä ollut ajamassakaan. Mutta oleellista on se, että valtiolla ei ole nyt riittävästi varoja Metso-suojeluun. Itse asiassa valtava määrä metsänomistajia haluaisi suojella metsiänsä, mutta he eivät pysty sitä tekemään, koska valtio on leikannut metsiensuojeluohjelmasta niin merkittävästi.

Toisena tässä nostettiin laiduntavat eläimet esille. Olenkin viime kesästä asti keskustanut edustaja Kallion kanssa tehnyt työtä sen eteen, että todellakin eläimet voisivat myös jatkossa laiduntaa luonnonlaitumilla. Mutta valitettavasti tämä hallitus ei ole puuttunut siihen Ruokaviraston yhtäkkiä yllättäen muuttuneeseen tulkintaan, jonka vuoksi nyt luonnonlaitumet [Puhemies koputtaa] ovat vähentymässä merkittävästi Suomesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

20.15 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että luonnonsuojelun on perustuttava yksityisillä mailla vapaaehtoisuuteen. Mutta siitä en ole hallituksen kanssa samaa mieltä, minkälaisia rahoja esimerkiksi Metso- ja Helmi-ohjelmiin tällä hetkellä laitetaan. Niin kuin edustaja Mikkonen tuossa totesi, tässä jää todella iso potentiaali suojelumaita saamatta sieltä yksityisiltä mailta, koska Metso- ja Helmi-ohjelmiin käytännössä tällä hetkellä ei juuri kukaan enää mahdu. Rahat on käytetty. Sen takia olisi äärimmäisen tärkeää, että yksityinen markkina näiden osalta saataisiin käyntiin niin hiilensidonnin, hiilinielujen ja hiilimarkkinan osalta kuin sitten monimuotoisuustyön osalta ja suojelumaiden osalta. Aivan varmasti sitä yksityisrahaa niin yrityksiltä kuin ehkäpä yksityishenkilöiltäkin olisi olemassa, jos vain tämä sääntely saataisiin kuntoon. Siihen on olemassa jo pohja viime kaudella säädetyssä luonnonsuojelulaissa esimerkiksi monimuotoisuuden osalta, mutta hiilimarkkinakin pitäisi saada käyntiin. Metsänomistajat, maanomistajat kyllä mielellään [Puhemies koputtaa] käyttävät ja myyvät muullakin tavalla sitä omaisuuttaan kuin pelkästään [Puhemies: Minuutti on kulunut!] puuta metsäteollisuudelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

20.17 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuntuu, että vastuutetaan yksilöitä sen sijaan, että tehtäisiin niitä suuria poliittisia muutoksia. Me vihreäthän nimenomaan haluamme politiikassa tehdä ne muutokset niin, että jokainen yksilö voi valita sen kestävämmän vaihtoehdon. Mikä se ikinä onkaan sitten ruoan tai vaikkapa liikkumisen suhteen, niin niiden pitäisi olla tulotasosta tai taustasta riippumatta kaikille mahdollisia.

Mutta kun täällä viedään keskustelua kierrätykseen ja roskien keräämiseen, niin nehan ovat vain hyviä käytöstapoja. Kaikkien pitäisi kyetä kai sellaisia tekemään, mutta niillä ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

ratkota luontokatoa, niillä ei ratkota ilmastokriisiä. Nämä isot kriisit ratkotaan politiikka-toimin valtioissa, Euroopan unionissa ja YK-tasolla. Näihin prosesseihin tarvitaan niitä rohkeita päättäjiä, päätöksentekijöitä ja päätöksiä, ja näitä emme valitettavasti nyt hallituk-selta ole saaneet, kun EU-tasollakin jarrutellaan kaikkia mahdollisia hyviä, eteenpäin kat-sovia toimia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

20.18 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pari huo-miota pöytäkirjaan, niin kuin tässä on ollut tapana sanoa.

Hallituksen näihin vapaaehtoiisiin suojeluohjelmiin ei ihan pikkurahoja kuitenkaan lai-teta. Metso-hankintoihin ja -korvauksiin menee 23 miljoonaa tänä vuonna ja Helmeen 23,3 miljoonaa euroa. Mutta olen samaa mieltä edustaja Kososen kanssa, että ilman muuta yri-tykset pitäisi saada tähän mukaan. Luontokatoa tai ilmastokriisiä ei ratko pelkästään halli-tus eikä tämä porukka, se on tullut selväksi, vaan siihen tarvitaan laajaa yhteistyötä.

On kuitenkin väärin väittää, että puhtaan siirtymän rahoittamisessa ja vauhdittamisessa hallitus ei olisi toiminut tarpeeksi, niin kuin tässä nyt muutama edustaja SDP:stä sanoi. Tä-män radikaalimpia ei oikeastaan voida olla. Koko lupaprosessi, koko lupahallinto uudiste-taan lyhyessä ajassa, jotta niitä investointeja saataisiin lisää, ja on vielä erittäin vaikeassa taloustilanteessa veroporkkana, jotta saataisiin tänne Suomeen mahdollisimman paljon puhtaan siirtymän investointeja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

20.19 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että luonnon-suojeluohjelmia ei ole lopetettu, mutta täytyy kuitenkin muistaa se tosiasia, että ne leikka-ukset, mitä näihin Metso-, Helmi- ja muihin vapaaehtoisen luonnonsuojelun ohjelmiin teh-dään, ovat jopa tässä valtion leikkausmittakaavassa poikkeuksellisen suuret. Ne ovat noin 30 prosenttia näihin ohjelmiin, ja se tarkoittaa 30:tä prosenttia vähemmän suojeltavaa.

Me tiesimme, että vaikka viime kaudella päästiin ennätyslukemiin näissä toimissa, niin nekään eivät olisi välttämättä riittäneet luontokadon torjuntaan, vaikka se taso olisi jatku-nut. Me tarvitsemme myös monipuolisia keinoja. Mielestäni edustaja Kosonen nosti hyvin esimerkiksi nämä yksityiset markkinat. Yksi idea on tämä: Nythän hallitus päätti olla leik-kaamatta näistä metsänomistajille maksettavista metsänhoitokorvauksista, jotka ovat noin 40 miljoonaa. Voisiko niitä käyttää hyödyksi siihen, että näillä rahoilla myös tehtäisiin metsänhoitotoimia tällä hetkellä? [Puhemies koputtaa] Nämä velvoitteet on poistettu [Pu-hemies koputtaa] näistä rahoista. Se on aika iso summa tässä, kun vertaa Metso-suojeluun — samaa luokkaa. [Puhemies: Minuutti on kulunut!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Sillanpää.

20.20 Pia Sillanpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen aiheuttamat ilmastohaitat ovat koko maailman mittakaavassa minimaaliset. Siinä, missä Suomen kasvihuonepäästöt vuonna 2019 olivat 53 000 tonnia, Intian, Yhdysvaltojen ja Kiinan päästöt olivat miljoonia tonneja. Tämä auttaa meitä asettamaan näkemykset ja päätöksenteon oikeanlaisiin mitta-suhteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Minua on häirinnyt jo vuosia, ennen kuin edes lähdin politiikkaan mukaan, tämä lisääntynyt ilmastopelottelu ja puheet ilmastoahdistuksesta. Myös media on omalta osaltaan lietsonut tätä pelkoa jo vuosia. Mitä tällä pelottelulla halutaan saavuttaa? Onko tämä vain ideologista niin että ihmiset saadaan lopettamaan lihansyönti keinolla millä hyvänsä? Haluavatko jotkut ihmiset todella mennä näin pitkälle tämän oman ideologiansa ajamisessa, että halutaan uhrata meidän nuoremme mielenterveys tälle asialle? Nuori saattaa miettiä, kuinka maapallon käy, pelastanko Suomen ja koko maailman, jos syön vain kasvisruokaa ja jätän lihan pois, joka on olennainen osa kasvavan nuoren ruokavaliota, voinko hankkia koskaan lapsia, jos niistä jää niin iso hiilijalanjälki. Myös osa päättäjistä puhuu jatkuvalla syötöllä näistä asioista, aivan kuin haluttaisiin muistuttaa nuoria päivittäin siitä, että täytyy pelätä ja miettiä, tuhoutuuko maapallo. Kätilönä minua huolestuttaa erityisesti nuorten tyttöjen kasvissyönti, se, osataanko sitä koostaa oikein. Kasvissyönti vaatii paljon suunnittelua, jotta ruoasta saa tarpeeksi proteiinia, vitamiinia ja niin edelleen. Liian yksipuolinen ruokavaliota johtaa helposti puutostiloihin, ja se taas voi johtaa hormonaalisiin häiriöihin ja sen seurauksena jopa hedelmällisyyden laskuun. Minä haluan, että lapset saavat olla lapsia ilman, että he joutuvat ahdistumaan tämänkaltaisista asioista. Meidän aikuisten tehtävä on huolehtia kestävästä ilmastoratkaisuista, ja meidän täytyy suojella lapsiamme ilmastoahdistukselta.

Luontoa voi suojella monin tavoin, ja siitä täytyy pitää huolta. Me suomalaiset olemme kansaa, jolla luontoyhteys kulkee geeneissä. Meillä on puhdas ilma, runsaat metsät ja tuhannet järvet. Väitän, että suomalaiset haluavat huolehtia luonnosta siten, että myös tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan siitä sen eri muodoissa. Luonnon kunnioittaminen lähteekin jo lapsesta asti. Arvostan suuresti heitä, jotka käyttävät omaa aikaansa luonnon hyväksi. On monia, jotka tekevät konkreettisesti hyvää, esimerkiksi putsaavat rantoja ja keräävät roskia luonnosta, esimerkiksi Kaustisilta perussuomalainen Tapani, joka viime viikonloppuna keräsi kodalta roskia, mitä muut olivat sinne jättäneet. Tarvitsemme lisää näitä tapaneja, jotka huolehtivat luonnosta sen sijaan, että liittyvät Elokapinaan ja makaavat päivät pitkät asfaltilla ja häiritsevät muiden elämää, vaikka voisivat sen sijaan mennä keräämään roskia. Eli tarvitsemme konkreettisia tekoja. Konkretiaa nimittäin tarvitaan sieltä yksilötasolta lähtien. Jotkut ostavat itselleen hyvän omantunnon juomalla kahvinsa kauramaidolla mutta samaan aikaan lentävät ilmastokonferensseihin ulkomaille ja ostavat Kiinassa tuotettuja vaatteita pikamuotiliikkeistä. Olennaista on se, miten opetamme lapsia ja nuoria kuluttamaan, mistä tuotteet ostetaan, tuetaanko kotimaista vai ostetaanko ulkomailta, ostetaanko tarpeeseen vai haluun. Näitä meidän jokaisen on hyvä pohtia.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi on maailman paras maa tehdä järkevää ilmastopolitiikkaa. Järkevät päätökset ovat niitä, joilla saamme hallitusti vähennettyä päästöjä mutta emme aja yrityksiä alas tai heikennä omaa kilpailukykyämme. Kun yritys miettii uusia investointeja, meillä pitäisi olla asiat hoidettu niin hyvin, että Suomeen halutaan investoida, investoida siksi, että jo tälläkin hetkellä hoidamme ympäristöön liittyviä asioita valtavan hyvin. Vihreät toivovat kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Onko siinä mitään järkeä, että asetamme raamit niin tiukoiksi, että yritykset lähtevät Suomesta aiheuttamasta kasvihuonepäästöjä mutta aiheuttavat niitä sitten toisaalla monin kerroin enemmän? Ei, se ei ole kunnianhimoista, se on vain ja ainoastaan typerää. Jokaisen on varmasti helppo valita, haluaako sen tehtaan mieluummin Suomeen vai Kiinaan. Ei ole tarkoitus, että asiat laitetaan vastakkain niin, että joko tehdään ilmastotoimia kireästi ja runnoen tai ei ollenkaan. Ei sen niin tarvitse mennä. Voimme ottaa erikokoisia askeleita eteenpäin siten, ettei tarvitse pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

kittaa. Itse ainakin näen, että Suomen on mahdollista olla edelläkävijänä erilaisissa innovaatioissa, mitä tulee tekniikkaan ja energiaan ympäristö huomioiden. Siitä hyötyvät kaikki suomalaiset ja suomalainen luonto. Meillä on Suomessa valtavan hyvä koulutus. Suomalaisilla, erityisesti nuorilla, on mahdollisuudet vaikka mihin, kunhan teemme sen järkevällä tavalla. Tulevaisuudessa haluan nähdä, miten meidän nuoret saavat kehitettyä esimerkiksi erilaisia keinoja tuottaa energiaa, vähentää jätettä ja viedä näitä innovaatioita maailmalle. Se, jos mikä, on hyvää ilmasto- ja luontopolitiikkaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä, vastauspuheenvuoro.

20.26 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Olin edustaja Pitkolle sen verran kommentoinut, että kyllä meillä on metsien hoitoon oleva tuki: Metka-tuki. Edelleen Kemera on hiukan aikaa voimassa, ja nyt jatkuu Metka-tuki, joka on nimenomaan taimikon ja nuoren metsän hoitoon tarkoitettu tuki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

20.26 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Kyllä, näin on, ja se on noin luokkaa 40 miljoonaa, niin kuin yritin kuvata tätä. Ajatukseni oli, että kun Metso-ohjelmasta on valtiontalouden säästöjen nimissä jouduttu leikkaamaan, kuten sanoitte, niin voisiko myös tältä puolelta löytyä rahoja luonnonhoitotoimien tekemiseen, koska nyt ne luonnonhoitotoimet on jätetty näiden tukien ulkopuolelle ja talousmetsissä niitä pitäisi tehdä sen lisäksi, että me suojelemme näitä metsiä.

Oma kokemukseni on se, että metsänomistajat haluavat osallistua näihin talkoisiin. Muistaakseni reilusti yli 50 prosenttia heistä haluaa tehdä luonnonhoitotoimia jopa tinkimällä taloudellisesta kannattavuudesta. Mutta itse ajattelen niin, että meidän kannattaa suunnata tuet niin, että ne aina tukevat sitä: aina kun ihminen haluaa toimia hyvin, niin ne tuet myös tukevat sitä. Tuetaan meidän metsänomistajia ja otetaan heidät mukaan näihin talkoisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

20.27 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paras keino varmistaa, että lapset saavat olla lapsia, on tehdä riittävästi niitä luonto- ja ilmastotoimia. Täällä on nyt muutamaan kertaan nostettu esiin ruokakysymys, kasvisruokailu. Haluan todeta, että meidän kotimaiset kasvisruokavaihtoehdot ovat kehittyneet valtavasti viime vuosina. On surullista, että tässä salissa halutaan luoda vastakkainasettelua sen sijaan, että me tuettaisiin näitä kotimaisia kasvispohjaisia ruokainnovaatioita ja nähtäisiin niissä myös niiden tuoma valtava vientipotentiaali. Oikeasti on niin, että kasvisruokavalio on ihan mahdollista koostaa ravitsemuksellisesti täysipainoisesti. Ja tässä ei kannata nuoria syyllistää vaan nimenomaan tukea heitä heidän omissa kestävässä valinnoissaan.

Sama pätee näihin nuoriin aktivisteihin. Voin lämpimästi suositella vuoropuhelua heidän kanssaan, keskustelua siitä, miten he näkevät tämän maailman ja tulevaisuuden. Sitä kautta löytää niitä yhteisiä ratkaisuja, miten me voidaan tätä kestävää tulevaisuutta rakentaa, sen sijaan, että tätä vastakkainasettelua tässäkin salissa lietsotaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä on nyt useampia vastauspuheenvuoroja. Koska se lähti edustaja Sillanpään puheenvuorosta, niin tehdään niin, että otetaan nämä tähän väliin, ja sitten teille se viimeinen sana tässä keskustelussa. — Edustaja Hyrkkö.

20.28 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sillanpää toivoi, että lapset saavat olla lapsia, ja minä toivon ihan samaa. Paras tapa torjua lasten ja nuorten ilmastoahdistusta on tehdä uskottavaa ilmastopolitiikkaa, sellaista politiikkaa, joka rakentaa lasten ja nuorten uskoa tulevaisuuteen ja luottamusta siihen, että me aikuiset hoidamme homman. Siitähän ilmastoahdistus ikävä kyllä kumpuaa, että lapset ja nuoret tänä päivänä eivät koe voivansa luottaa tämän päivän päättäjiin, siihen, että me teemme tarpeeksi tämän planeetan pelastamiseksi.

Edustaja Sillanpää peräänkuulutti yksilöiltä tekoja luonnon puolesta, kuitenkin kasvisyöntiä paheksui, mikä oli hieman ristiriitaista. Haluan sanoa, että minäkin arvostan aivan valtavasti jokaista suomalaista, joka antaa omaa aikaansa ja panostaan luonnon hyväksi, toimii omissa lähiyhteisöissään ja lähiympäristöissään luonnon suojelemisen puolesta. Ajattelen silti, että meidän päättäjien tehtävä on huolehtia siitä isosta kuvasta, jossa ne kestävät elämäntavat ja ne valinnat ovat mahdollisia yhä useammalle ja jossa tätä vapaaehtoisesti tehtävää työtä tuetaan eikä kammiteta. [Puhemies koputtaa] Se on meidän päättäjien vastuulla täällä. Ja ne eivät ole toisiaan vastakkain vaan täydentävät toisiaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

20.30 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sillanpään mainitsema Tapani eittämättä tekee tärkeää työtä. On tärkeää, että jokainen, joka kykenee, kerää niitä roskia. Edelleen sanon kuitenkin, että roskaaminen on vain huonoa käytöstä. Sitäkin totta kai pitäisi karsia. Mutta nyt tullaan taas takaisin siihen, että jopa kansainväliset öljy-yhtiöt ovat kautta vuosikymmenten halunneet syyllistää itse asiassa yksilöitä, jotta ihmisten fokus ei olisi siellä äänestysuurnilla niiden poliittisten toimenpiteiden päällä ja jotta ihmiset eivät tulisi vaatineeksi poliitikoilta enemmän toimia näissä asioissa, jotta sitä valtavaa vihreää uutta muutosta ja siirtymää ei tapahtuisi. Te teette täällä sitä samaa. Te viette fokuksen sinne yksilötasolle haukkumalla ties keitä ihmisryhmiä, jotka omalta osaltaan toimivat. Samaan aikaan teidän hallituksenne ei sitten tarvitsisi toimia, koska voidaan puhua niistä yksilöistä.

Mitä tulee niihin investointeihin, niin vihreä siirtymä on valtava mahdollisuus investoinneille Suomeen. Nyt puhutaan kymmenistä miljardeista vihreän siirtymän osalta tai [Pia Sillanpään välihuuto] vaikkapa sen kasvisruokainnovoinnin osalta. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat mahdollisuuksia, jotka kannattaisi hyödyntää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

20.31 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin vielä kommentoinut, että Metka-tukeen liittyy myös luonnonhoidon tuki ja ympäristötuki ja kulu- tustuki, taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki, metsätietuki ja terveyslannoituksen tuki — edustaja Pitkolle tarkentaisin edelliseen liittyen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

20.32 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että täällä puhutaan ruuasta, mutta sanoisin, että tämä keskustelu tässäkin salissa on ihan älyttömän kärjistynyttä sen suhteen, mitä muka saisi syödä ja mitä ei saisi syödä. Joko ollaan täysin liharuokaa vastaan tai sitten täysin sitä vastaan, etteikö joku saisi lihaa syödä. Tämä lihakeskustelu on ihan käsittämätön mielestäni, koska mielestäni meidän pitäisi miettiä, mistä se ruoka tulee ja mikä on järkevää ruokailua.

Olen sitä mieltä, että jokainen saa kyllä syödä ihan, mitä itse haluaa, mutta meillä päätäjillä on kyllä valtaa esimerkiksi hintaan tuolla kaupassa. Esimerkiksi se on minusta älytöntä, että suomalainen liha maksaa kaupassa paljon enemmän kuin ulkomailla tuotettu liha. Tälle voitaisiin kyllä todella tehdä jotain. [Puhemies koputtaa] Meidän todella täytyy ihan yhtä paljon tukea ja kannustaa suomalaista kasvisruuantuotantoa ja kauratuotantoa. [Puhemies: Minuutti on kulunut!] Tässä on ihan tosi valtavia innovaatioita ja hyvää kehitystä Suomessa ja paljon mahdollisuuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

20.33 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme kriittisiä vuosia luontokadon pysäyttämisen ja ilmastokriisin pysäyttämisen näkökulmasta. Se, mistä olen huolissani, on se, että tämän ääneen sanominen yhtäkkiä onkin pelottelua taikka jotenkin kriisien keksimistä. Tämähän on tutkijoitten pitkän linjan viesti, ja meidän politiikkojen pitäisi pystyä löytämään näihin ratkaisuja.

Mitä tulee meidän lapsiin ja nuoriin, niin suosittelen käymään keskusteluja heidän kanssaan, vaikka juuri niitten Elokapina-nuorten taikka niitten, jotka ovat erilaisissa aktivismeissa mukana. Heidän viestinsä ainakin minulle on ollut suora: se, miksi he ovat siellä, johtuu siitä, että he kokevat, että poliitikot eivät ole tehneet heille kuuluvaa työtä. Eli me emme ole tehneet tässä salissa tarpeeksi ilmastotoimia, ja he ovat vaatimassa niitä siellä. Jos me tässä salissa oikeasti haluaisimme välittää näistä lapsista ja nuorista niin paljon kuin toivon, me tekisimme sen oman työmme kunnianhimolla ja huolehtisimme siitä, että maapallo on myös tuleville sukupolville hyvä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

20.34 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitan sillä, että ymmärsitte väärin, en ole paheksunut kasvissyöntiä vaan olen ollut huolissani varsinkin nuorten tyttöjen ja naisten kasvissyönnistä, jos sitä ei koosteta oikein. Olen aikoinaan reilu 20 vuotta sitten tehnyt opinnäytetyön kasvisruokavalioista raskauden aikana ja silloin perehtynyt erittäin tarkasti siihen, miten kasvisruokavalio koostetaan niin, että siitä saa kaikki tarvittavat ravintoaineet, ja varsinkin siihen, että jos sitä lasten kohdalla käytetään ruokavaliona, niin miten tarkasti se pitää koostaa. Väittäisin, että osa meidän nuorista, jotka ideologisista syistä lähtevät kasvissyöntiin, ei perehdy näin tarkkaan siihen, miten se koostetaan oikein, ja tästä olen huolissani.

Meillä tosiaan on sitten tässä maassa lapsia, jotka eivät uskalla mennä nukkumaan öisin, kun he pelkäävät, että maapallo tuhoutuu. Tässä kyllä ajattelisin, että vanhemmillakin on syytä katsoa peiliin, kuinka paljon sitä omaa ideologista ahdistusta viedään eteenpäin lapsille ja vaikutetaan heidän hyvinvointiinsa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Viimeiseksi sanon, että en millään lailla voi tukea sellaisia kansalaisia, jotka makaavat asfaltilla keskellä päivää [Miko Bergbom: Rikollisia!] häiritsemässä muiden elämää ilmas-toideologiansa nimissä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen, varsinainen puheenvuoro.

20.36 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salikeskustelussa on tänään paljon puhuttu metsistä, metsien suojelusta, valtion metsien suojelusta ja etenkin valtion vanhojen metsien suojelusta. Tähän suojelukeskusteluun liittyen kiitän ministeri Mykkästä ja ministeri Essayahia vastaamisesta debatissa esittämiini kysymyksiin. Molempien ministereiden vastauksista välittyi ymmärrys kysymysteni ytimeistä eli siitä, että päättäessään valtion vanhojen metsien määrittelystä, kriteereistä, ei valtio välttämättä linjaa vain valtion metsistä, vaan on mahdollista, että puumarkkinoiden toiminnan kautta kriteerit voivat valua vaikuttamaan myös yksityisten metsänomistajien maihin. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että virkamiehet ja ministerit tunnistavat tämän mahdollisen yhteyden valtion ja yksityisten maiden välillä, jotta tämä yksityisen omaisuuden suoja mahdollisesti loukkaava, mahdollinen niin sanottu harmaa suojele voidaan välttää.

Arvoisa puhemies! Kannustan hallitusta tunnistamaan ja tunnustamaan metsiin liittyvässä politiikassaan muutenkin 600 000 suomalaisen yksityismetsänomistajan halun käyttää jatkossakin metsiään monipuolisesti ja kestävästi. Keskeistä on tunnistaa metsänomistajien keskeisin halu eli se, että he haluavat itse päättää metsiensä käytöstä — metsiensä kestävästä käytöstä. Yhä useammin se tarkoittaa myös suojelutoimenpiteitä, mutta taloudelliseltakin kannalta yksityisellä metsäomaisuudella on erittäin suuri merkitys metsänomistajille.

Suomalainen yksityismetsätalous on pitkäjänteistä ja kestävää, ja siinä yhä enemmän painavat myös tänään täällä erittäin paljon esillä olleet luonto- ja ympäristöarvot. Itse asiassa metsänomistajien asenteita ja käyttäytymistä kartoittavissa tutkimuksissa ja kyselyissä on käynyt selväksi se, että yhä useammalle metsänomistajalle luontoarvot ovat joko tärkeitä tai erittäin tärkeitä ja niitä sen takia halutaan myös vaalia. Ja nimenomaan vapaaehtoiselta pohjalta tapahtuvaankin suojeleluun suhtautuminen on muuttunut suopeammaksi, siis nimenomaan suojeleluun vapaaehtoiselta pohjalta.

Arvoisa puhemies! Omalta osaltaan metsänomistajien asenteista kertovat toki myös täällä usein viitatu Metso- ja Helmi-ohjelmat ja niiden ohjelmien erittäin suuri menestys ja suosio. Toivon ja vetoan, että hallitus turvaa näiden vapaaehtoisten suojeleohjelmien jatkoon ja rahoituksen tulevissa taloutta koskevissa päätöksissään. Liittyen äskeiseen keskusteluun, jonka edustaja Pitko aloitti Kemerasta tai nykyisemmin Metka-tuesta ja mahdollisuuksista käyttää Metkan varoja yhä enemmän luonnonhoidollisiin, ympäristön vaalimista vahvistaviin toimenpiteisiin, edustaja Lahdenperä jo osaltaan vastasi, että Metkan toimenpidevalikoimassa on laajasti myös luonnontilaa vahvistavia toimenpiteitä.

Arvoisa puhemies! Äskeiseen Metka-debattiin liittyen olisin sanonut saman kuin edustaja Lahdenperä, lisättynä sillä, että vaikka edustaja Pitkon viittaamat kymmenet miljoonat vaikuttavat tässä yhteydessä erittäin suurelta rahavarauserältä näihin Metka-toimenpiteisiin, niin jos tähän Metka-ohjelmaan liittyviä toimenpiteitä lisätään ja jos toimintakenttää, soveltamisalaa, kovasti laajennetaan, se väistämättä johtaa yksikkökohtaisten tukien laimenemiseen, laskemiseen, ja sitä kautta vaarana on myös se, että niihin toimenpiteisiin ennistä vähemmän sitten taloudellisten kannustimien myötä sitoudutaan. Tämä on tämän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Metka-ohjelman laatimisen yhteydessä koko ajan ollut vaakakupissa: miten tehdään mahdollisimman laaja ja vaikuttava ohjelma, joka kattaa paljon toimenpiteitä, mutta miten taa-taan tarpeeksi korkea tukitaso, jotta metsänomistajat lähtevät niitä toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! Keskustan ryhmäpuheenvuorossa edustaja Kallio kuvasi hyvin sitä, kuinka hallitus on jättänyt oven raolleen päättäväisyyden siirtymiselle kotimaasta Brysse-liin. Me keskustassa emme tätä hyväksy, ja sen takia kannatan edustaja Kallion tekemää epäluottamusesitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.41 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Tärkeä aihe tänään. Luon-nosta tulee keskustella, luontoa tulee suojella, maata pitää viljellä ja varjella kestävä ke-hityksen periaatteitten mukaisesti. Niistä kestävä kehityksen periaatteistakin on tänään käyty keskustelua. Siitä voimme debatoita vaikka lisää myöhemmin. Totta kai nämä met-sät ovat isossa keskustelussa tänäkin päivänä.

Metsillähän on, puhemies, suuri merkitys Suomen kansantalouden kannalta, ja niiden merkitys vain vahvistuu edelleen uusiutuvien innovaatioitten myötä. Metsäteollisuuden tuotteilla on keskeinen rooli fossiilisten raaka-aineiden korvaajina sekä materiaali- ja ener-giaomavaraisuutemme turvaajina. Olen siitä hieman harmissani, että kun puhutaan hiili-nieluista, niin ei puhuta myös hiilivarastoista elikkä puurakentamisesta.

En saanut, puhemies, debatissa puheenvuoroa. Olisin kysynyt ympäristöministeriltä, milläs mallilla meidän maan hallituksella on puurakentamisen edistäminen tässä maassa. Minulla on sellainen käsitys, että se on pysähtynyt. Se on kyllä kirjattu hallitusohjelmiin, mutta kun vuosi on hallitustaivalta hallituspuolueilla takana, niin tästä puurakentamisen edistämisestä ei ainakaan ole kuulunut eikä semmoisia konkreettisia toimenpiteitä ole tul-lut.

Puhemies! Hieman myös harmittaa, että kun käydään sitä keskustelua luonnon suojele-misestä, niin se kohdistuu yleensä maakuntiin ja metsien käyttöön. Mutta harmittaa, että viime vaalikaudella piti, puhemies, maakunnan kepulaisena ensimmäisen kauden kansan-edustajana puolustaa tässäkin salissa meidän pääkaupunkimme Helsingin tärkeää kohdetta nimeltä Malmin lentokenttä, puolustaa Malmin lentokenttää ei pelkästään siitä näkökul-masta katsottuna, että se on kulttuuriperintöämme, taloudellista kehitystämme, niin alueel-lisesti kuin maakunnallisestikin tärkeä aihe mutta siitä luonnon suojelemisen näkökulmas-ta katsottuna. Kun me olemme lukeneet, että kyseinen alue on luonnonsuojelun ja biodi-versiteettiasioitten näkökulmasta aika harvinainen ja tärkeä, puhutaan Malmin lentoken-tän alueella olevasta luontoniitistä, niin kyllä, Helsingin kaupungin päätöksentekijät ovat päättäneet — siellä ovat olleet vihreät, kokoomus, SDP — ja ovat olleet ajamassa tätä tär-keätä aluetta alas betonirakentamisen edestä pois.

Minä ihmettelen, että Malmi ollaan ajamassa alas ja sinne rakennetaan betonikerrosta-loja. Tämä Malmin rakentaminenhan aiheuttaa jättipäästöjä. Olen lukenut joitain lukuja: Kun se on tämmöistä suoaluetta, niin jos meinataan rakentamiselle pistää tämä kyseinen alue, niin pelkästään siihen alueen paaluttamiseen tarvitaan 14 000 kilometriä tämmöistä betonipaalua, ja niihin tarvittava sementtimäärä vastaa noin kolmannesta Suomen vuotui-sesta sementtituotannosta. Näitten paalujen tuotannosta tulee yli 350 000 tonnin hiilidiok-sidipäästöt, ja tämän hiilimäärän sitomiseen tarvitaan puuta noin 350 000 kuutiota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Puhemies! Minä ihmettelen tätä tilannetta, että kun me puhumme luonnonsuojelusta — totta kai se on tärkeä aihe — niin miksi me emme puhu tästä Malmin lentokentän tilanteesta. Mehän luimme viime keväänä näihin aikoihin, kuinka Helsingin kaupunki tätä niitty-alueita ruohonleikkurilla ajoi niin lyhyeen sänkeen, että siellä jopa lintuja kuoli ja kyseistä niittyaluetta näin ”tuhottiin”. Miksi näitä asioita ei oteta tähän keskusteluun, varsinkin tässä ajassa?

Puhemies! Toivoisin, että nämäkin asiat tuodaan esille. Kyllä kaupungeissakin tulee luontoa suojella. Ja toivonkin, että nyt otetaan kantaa myös siihen, että Malmin lentokenttä ja sen lähialueella oleva tärkeä luontoniitty suojellaan. Mutta ennen kaikkea nekin puustot ja puut, missä liito-oravat ovat pesineet, on kaadettu nyt pois. Myös näistä pitää puhua silloin, kun puhutaan luonnonsuojelusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom, varsinainen puheenvuoro.

20.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä aiemmin vihreiden edustaja Ohisalo totesi, että maapallolla tai meillä yleisesti ei ole varaa tähän hallitukseen — ei ole varaa —, käsittääkseni ilmaston nimissä, kun maailma palaa ja mitä kaikkea. No, uskallan olla sitä mieltä, että meillä ei välttämättä ole varaa eurooppalaisiin vihreisiin. Nimittäin juuri nyt eurovaalien alla vihreiden europarlamenttiryhmä julistaa ylpeänä Twitterissä, siis nykyisessä X:ssä, että he eivät kannata ydinenergian rakentamista eli ydinvoiman rakentamista. [Välihuutoja vihreiden ryhmästä] Näin te julistatte. Siellä teidän ryhmänne tilillä tehdään tällainen julistus, aivan siis järkyttävää. Mikä siinä on, että teidän Eurooppa-ryhmällä on ongelmia tämän ydinvoiman kanssa, koska mehän tiedetään, että ydinvoima on osa ratkaisua, ei osa ongelmaa? Se on toki hienoa, jos te olette kaikki sitä mieltä, että ydinvoima on osa ratkaisua ja ydinvoimaa voidaan rakentaa lisää, mutta toivottavasti te pystyisitte ajamaan sitä myös sinne eurooppalaiselle tasolle. Nimittäin teidän europarlamenttiryhmänne on ilmastovihamielinen ja edistää sitä, että ilmastomuutos kiihtyy entisestään, koska tätä ei ratkaista vain tuulivoimalla eikä aurinkovoimalla vaan me tarvitaan tasatuottoista sähköä, ja siihen ratkaisu on ydinvoima. Näin se, kuule, on.

Sitten nostan toisen huomion esiin. Te puhutte nuorista täällä... [Maria Ohisalon välihuuto] — Edustaja Ohisalo, te voitte ottaa puheenvuoron. Minä en kuule omia ajatuksiani, kun te höpistette koko ajan siinä. — Te puhutte nuorista monoliittina, jotka ovat ikään kuin huolissaan ilmastomuutoksesta. Lopettakaa pelotteleminen. Ei ole mitään hätää. Teknologia ratkaisee tämän, poliittiset päätöksentekijät ratkaisevat tämän ohjaamalla resursseja oikein. Ja sitten lopulta yritykset kykenevät tämän ratkaisemaan, koska sillä se muutos saadaan aikaiseksi. Ja sitä paitsi, eivät kaikki nuoret ole tuolla Mannerheimintiellä makaamassa ja rikkomassa lakia rikollisjärjestö Elokapinan kanssa. Eivät ole. Osa nuorista on esimerkiksi istuttamassa puita, tekee sitä kesätyökseen ja näin osaltaan edistää hiilinielujen syntymistä ja ilmastomuutoksen torjuntaa. Tämäkin on täysin mahdollista.

Ja sitten te sanoitte — edustaja Forsgrén sanoi täällä — että käykää keskustelemassa näitten Elokapinassa toimivien nuorten kanssa [Vihreiden ryhmästä: Ja kaikkien muittenkin kanssa!] — ja kaikkien muiden kanssa. — Kannatan lämpimästi keskustelua, koska se yleensä vie eteenpäin. Kun vuonna 2021 toimiessani politiikassa jo silloin olin menossa radioon Elokapinan edustajan kanssa, niin sitten tuli juontajalta viesti, että hei, valitettavasti huominen radiokeskustelu peruuntuu, ja syynä on se, että Elokapina ei suostu käymään keskustelua rasistisen puolueen kanssa. Mm. Näinhän se on, Elokapina haluaa siellä omas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

sa pienessä kuplassaan rikkoa lakia päivät pitkät Mannerheimintiellä ja ties missä ja syödä siellä pizzaa ja banaania niin paljon, että mahat turpoavat, mutta sitten, kun pitäisi ruveta käymään keskustelua näistä yhteisistä asioista meidän yhteisen maapallon eteen, kiinnostus loppuu siihen. Tämmöistä toimintaa Elokapina harjoittaa, ja tämmöistä toimintaa te täällä kehutte ylpeänä. Ei, kyllä se, kuulkaa, on niin, että tieteen, teknologian ja työn avulla tämä tullaan ratkaisemaan, ei makaamalla Mannerheimintiellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, vastauspuheenvuoro.

20.50 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä ei kai kukaan sinänsä kehunut Elokapinaa, mutta tässä edustaja Forsgrén ehdotti, että kannattaa käydä vuoropuhelua.

Edustaja Bergbom kiinnitti huomiota Euroopan vihreiden ydinvoimakantoihin. Kun itse olen istunut Euroopan vihreiden hallituksessa kuusi vuotta ja tässä viimeksi pari kuukautta sitten ollut Euroopan vihreiden kokouksessa, jossa on käsitelty näitä teemoja, niin voin kertoa, että kaikki nämä vuodet Suomen vihreät ovat pyrkineet vaikuttamaan Euroopan vihreiden kantoihin niin, että suhtautuminen ydinvoimaan olisi edes, sanotaanko, avoimempaa. [Miko Bergbom: Se on hyvä!]

Ehkä sekin on tässä vielä syytä todeta, että vaikka ydinvoimasta voidaan Euroopassakin käydä vilkasta keskustelua ja siitä voidaan olla montaa mieltä, niin sähköntuotannon päätöt kuuluvat EU:n päästökauppaan, jossa on asetettu päästöille enimmäismäärä. Riippumatta siitä, millä tavalla Euroopassa sähköä tuotetaan, sitä päästöjen enimmäismäärää ei saa ylittää. Eli vaikka jossain maassa päädyttäisiin ajamaan ydinvoima alas, mitä en itse kannata, niin se päästöjen määrä päästökaupan ansiosta pysyy kuitenkin samana.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

20.51 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni jokaisen meistä tulee osoittaa arvostusta ainutlaatuista puhdasta ja kaunista luontoamme kohtaan toimimalla vastuullisesti päivittäisessä elämässä. Muun muassa maatalouteen näissä keskusteluissa katseet usein ohjautuvat, mutta kyllä tuottajat lähtökohtaisesti tavoittelevat nykytiedon mukaisia kestäviä tuotantomuotoja ja luontoa säästäviä toimia. Esimerkiksi omalla maatilallamme olemme osaltamme huolehtineet ravinnevalumien estämisestä. Fosforilannoitteita ei ole tilalla käytetty 20 vuoteen, ja 14,5 hehtaaria on suojavyöhykkeitä luomuväläntäjäjärjestelmässä ennen mereen laskevaa ojaa. Suojavyöhykkeitä on hoitanut lisäksi luomukarja. Myös kipsi on pellolle levitetty, ja aurinkovoimala tuottaa puhdasta energiaa maatalan tarpeisiin.

No sitten täällä mainitut metsät, satumetsät tai tuottavat metsät, keskusteluttavat, ja molempia tarvitaan. Suomessa metsillä on keskeinen merkitys kansantaloudelle ja hyvinvoinnille sekä maatalouden tuotantorakenteelle. Vanhan metsän kriteereillä tulee olemaan suuri merkitys niin valtion metsille kuin myös yksityisen metsän omistajille ja, kyllä, myös metsän hiilinielujen uusiutumiselle ja metsän kyvyllä vastustaa hyönteistuhoja. Meillä on ennestään suojeltu 13 prosenttia metsistä, kuten esimerkiksi edustaja Eestilä täällä jo aiemmin mainitsi. Lisäksi yli puolet Euroopan tiukimmin suojelluista metsistä on Suomessa. Myös vapaaehtoisia yksityisiä suojelutoimenpiteitä on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin. Kokonaisuutena suojelun kokonaispinta-ala tulee kasvamaan. Puulla on Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

merkittävä rooli uusiutuvan energian tuotannossa. Uusiutuvana kierrätettävänä ja biohajavana materiaalina puu tarjoaa ratkaisuja globaaleihin ympäristöongelmiin. Uudet innovatiiviset puupohjaiset tuotteet, prosessit ja palvelut ovat merkittävä kasvumahdollisuus Suomessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus suuntaa ilmastotoimia kustannustehokkuuden, teknologia-neutraaliuden ja kestävästi kannatettavan liiketoiminnan synnyttämiseen tunnistaen pitkäjänteisyyden merkityksen investointien houkuttelussa. Suomessa on noin viisisataa vihreän siirtymän investointihanketta, joiden yhteisarvo on noin 260 miljardia euroa. Mielestäni Suomen tulisi turvata mahdollisen laaja-alainen energiatuotanto, myös turve mukaan lukien, ja totta kai varmistaa omavaraista puhtaan energian tuotantoa myös turvallisuuspoliittisista syistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström poissa. — Edustaja Hyrkkö.

20.54 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! On valtava etuoikeus saada asua tässä kauniissa maassa tällä kauniilla planeetalla. Rakkaus luontoon ja huoli sen puolesta yhdistää suomalaisia. Orpon hallituksen politiikka ei valitettavasti vastaa sen enempää luonnontieteen vaatimuksia kuin luonnonystäville annettuja lupauksia. Tässä talossa tehtävämme on säätää lakeja, mutta luonnonlakeja emme mekään voi muuttaa. Siksi on käsittämätöntä, että meillä on hallitus, joka on paperilla sitoutunut pysäyttämään luontokadon ja tekemään Suomesta hiilineutraalin mutta todellisuudessa on leikannut historiallisen paljon luonnonsuojelusta, lisännyt omilla päätöksillään päästöjä, laiminlyönyt hiilinielujen pelastamisen ja kamppannut luontotoimia myös koko EU:n tasolla. Meillä on ympäristöministeri, joka toistuvasti leimaa tieteesen perustuvia luontokadon pysäyttämisen vaatimia ja suomalaisten kannattamia luontotoimia radikaaleiksi. Todellisuudessa radikaalia on se, että hallitus antaa luontokadon kiihtyä ja viis veisaa sen aiheuttamista kustannuksista. Ja meillä on pääministeri, joka ennen vaaleja lupasi suojella valtion viimeiset vanhat luonnontilaiset metsät mutta jonka vahtivuorolla suojelun piiriin ovatkin pääsemässä vain satumetsät, joita ei ole olemassakaan.

Arvoisa puhemies! Paatuneimmastakin kapitalistista kuoriutuu luontoaktivisti, kun ymmärtää, miten vakavan uhan luontokato muodostaa ihmisten ja muiden lajien lisäksi myös taloudelle. Ei nimittäin ole niin, että luonto on alisteinen taloudelle vaan päinvastoin: kuolleella planeetalla ei ole liiketoimintaa saati hyvinvointia. Vaikka hallitus tässä uinuu, suomalainen ja kansainvälinenkin elinkeinoelämä alkaa näihin tosiasioihin havahtua. Siksi asiasta kannattaisi kiinnostua niidenkin päättäjien, joiden sielua lintujen, pölyttäjien, luontotyyppien ja ekosysteemien suojelu itsessään ei vielä päräytä. Suomen pitäisi olla maa, jossa on parhaat edellytykset tehdä luonnon kannalta kestävä bisnestä ja jonka maabrändin ytimessä on luonnon arvo. Sen sijaan, että täällä hakataan ikimetsiä, meidän pitäisi ymmärtää, että luonnon kestävyys on talouden kestävyuden elinehto, ja houkutella vastuulliset sijoittajat nimenomaan Suomeen. Tästäkin syystä on käsittämätöntä, että ympäristöministeri vähättelee luontokadon torjumisen kiireellisyyttä tai vetoaa siihen, että luontokatoa on vaikeampi mitata kuin ilmastopäästöjä.

Arvoisa puhemies! Välinpitämättömyys luontokadon ja ilmastokriisin ratkaisemisessa syö uskottavuuden hallituksen tavoitteelta tasapainottaa taloutta. Vain muutama esimerkki: Jos Suomi laiminlyö velvollisuutensa vähentää liikenteen päästöjä ja kasvattaa hiilinieluja,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

joudumme todennäköisesti ostamaan päästövähennys- ja nieluyksiköitä muilta EU-mailta. Jos vihreän siirtymän investoinnit menevät hallituksen poukkoilevan ja niuvan politiikan takia Suomelta sivu suun, kasvaa hintalappu entistä suuremmaksi. Lisäksi ilmaston kuumenemisen vaikutukset näkyvät jo nyt esimerkiksi terveydenhuollossa. Argumentti, jonka mukaan meillä ei ole rahaa luonto- ja ilmastotoimiin, ei kerta kaikkiaan kestä merivettä. Tekemättömyys tulee paljon, paljon kalliimmaksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen suurin ilmastosaavutus on ilmeisesti päästökauppasektorin päästöjen vähentyminen, joka on siis seurausta päästökaupan toimimisesta, ei suinkaan hallituksen tekemisistä. Jopa ympäristöministeriö on myöntänyt mediassa, että hallituksen ansiota on lähinnä se, että tätä kehitystä ei ole ryhdytty torppaamaan esimerkiksi haikailemalla kivihiilen perään. Näin häpeällisen matalalle rima on todella asetettu. Ja mitä tulee luontoon, hallituksen suurin saavutus tuntuu olevan se, että suojellun luonnon määrä ei sentään vähene — se tästä todella vielä puuttuisikin. Sekään ei enää ole itsestäänselvyys, sen verran huolestuttavaa on ollut seurata hallituksen ministereiden intoilua kahlita Kemijokea Sierilän vesivoimalaan ja edistää kaivoshanketta ainutlaatuisella ja kaksinker- taisesti suojelulla Viiankiaavalla. Käytännössä hallitus vaikuttaa hylänneen tavoitteet luontokadon pysäyttämistä ja hiilineutraaliudesta, vaikka se ei suoraan tätä myönnäkään. Tarvittavat ja tehokkaat toimet on peruttu, torjuttu tai vesitetty sekä Suomessa että EU:ssa. Hallituksen ympäristöpolitiikka kokonaisuudessaan on luonnonkatastrofi. Tähän on saatava suunnanmuutos.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Tämä vatsassani potkiva vauva on kouriintuntuva muistutus siitä, kenen ehdoilla päätöksiä tässä salissa tulisi tehdä. Tulevien sukupolvienkin kannalta ylivoimaisesti tärkein kysymys on se, miten taloutemme ja koko yhteiskuntamme saadaan toimimaan yhden planeetan rajoissa. Hallituksen toimettomuus luonto- ja ilmastopolitiikassa on anteeksiantamatonta ja tulee ennen pitkää todella kalliiksi. Orpon hallitukselta kaivataan nyt rehellisyyttä tosiasioiden edessä — puheet ja teot ovat nimittäin räikeästi ristiriidassa. Jos nykymeno jatkuu, pääministerin tulisi myöntää, että lupaukset luontokadon pysäyttämistä ja hiilineutraaliuteen sitoutumisesta olivat vain juhlapuheita. Parempi vaihtoehto on kuitenkin muuttaa politiikan suuntaa ja tarttua toimeen ennen kuin on liian myöhäistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Autto, minuutti.

21.00 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hyrköllä oli monella tapaa aivan ansiokas puheenvuoro. Mutta tämä koko ilta on kiertänyt kehää sen väitteen ympärillä... Toisaalta vihreät viittaavat mediatietoihin hallituksen kriteereistä vanhalle metsälle ja vihreät täällä julistavat, että Suomessa ei ole vanhoja metsiä. Ja sitten samaan aikaan edustaja Hyrkkö täällä kuitenkin puhuu, että hallituksen politiikka johtaa siihen, että Suomessa ikimetsiä hakataan. Mielestäni teidän pitäisi nyt päättää, kumpaa täällä tehdään. Suomessako ei ole ollenkaan vanhoja metsiä, vai onko niin, että täällä vanhoja metsiä hakataan? Tämä keskusteluhan kiertää aivan kehää, ja pitäisi päästä itse asiaan mielestäni, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Nyt ei aloiteta debattia, mutta te voitte näitä puheenvuorojanne, kun täällä näyttää niitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

tulevan, sitten käyttää. Ja otetaan debatti sitten tarvittaessa vähän myöhemmin. — Ehkä edustaja Hyrkkö, johon kiinnitettiin huomiota puheessa, olkaa hyvä.

21.01 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Autto on ehkä ymmärtänyt väärin. Vihreät eivät ole missään vaiheessa väittäneet, että Suomessa ei olisi vanhoja metsiä — niitä todella on. Meillä on uskomattoman ansiokasta työtä tehneitä luontokartoittajia, jotka ovat kartoittaneet, että meillä on itse asiassa aika paljon vanhoja, arvokkaita luonnontilaisia metsiä. Ongelmahan liittyy näihin teidän kriteereihin, joiden hallitusohjelman mukaisesti pitäisi olla riippumattomat ja kertoa siitä, mitkä metsät kuuluisivat vanhojen luonnontilaisten metsien suojelun piiriin. Nyt näyttää kuitenkin siltä, että näistä on tulossa umpipoliittiset kriteerit, joissa suojelun taso asetetaan niin tiukasti, että tällaisia metsiä ei Suomesta löydy muualta kuin saduista. Ja se on se keskeinen ongelma tässä teidän satumetsäkriteeristössänne, joka tulee ikävä kyllä rikkomaan tämän hallitusohjelman sinänsä ansiokkaan kirjauksen, pääministeri Orpon merkittävimmän luontolupauksen, jonka hän ennen vaaleja teki. Se menee tämän myötä nyt valitettavasti viemäriin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistalle. — Edustaja Ohisalo. — Täällä tulee sitten mahdollisuuksia vielä puhua.

21.02 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksella on ollut lähes vuosi aikaa toimia, ja kaikki energia on kulunut ympäristölle ja ilmastolle hyödyllisten toimien torppaamiseen ja samalla haitallisten toimien edistämiseen.

Ihmettelen, mikä siinä on, että kun maailman suursijoittajat irtautuvat fossiilienergiasta, niin tämä hallitus luo kannusteita käyttää sitä lisää — siis aidosti. Te puhutte siitä, että päästökauppajärjestelmä on hyvä ja toimiva — kyllä, me olemme samaa mieltä: hyvä, että Suomessa vihdoinkin tähän on herätty, kun olemme tästä pitkään puhuneet — mutta samaan aikaan te heikennätte sen toimivuutta luomalla esimerkiksi uuden kannusteen käyttää fossiilienergiaa ammattidieselin kautta, näin esimerkkinä.

Ja ihmettelen, mikä siinä on, että kun Putin käy raakalaismaista hyökkäyssotaansa ja rahoittaa sitä fossiilienergiallaan monin paikoin ja luo edelleen energiariippuvuuksia monille eurooppalaisille, niin tämä hallitushan käytännössä haluaa tukea fossiilitaloutta. Tämä hallitus siis vähintään välillisesti haluaa tukea Putinin kaltaisia diktaattoreita, kun meidän pitäisi irtautua fossiilienergiasta tässä ajassa saman tien.

Luulen, että osaa hallituspuolueiden edustajista saattaa aidosti hieman hävettää istua samassa hallituksessa ilmastodenialistien kanssa. Olemme kuulleet aika käsittämättömiä puheenvuoroja tässä salissa tänään. Toivon, että pääsette tämän häpeänne yli ja runnotte tahdonne läpi niin, että saatte parempaa ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa tehtyä hallituksessa.

Arvoisa puhemies! Suomen hiilinielujen tilannehan on heikko. Ilmastotavoitteemme eivät voi toteutua ilman niitä. Me tarvitsemme ripeitä toimia hiilinielujen tilanteen parantamiseksi, mutta näyttää kuitenkin siltä, että hallituksen toimilla hiilinielujen tilanne muuttuu vain surkeammaksi. Jotta hiilinielujen tilannetta voidaan parantaa, olisi erittäin tärkeää vähentää metsien hakkuumääriä. Orpon hallitus kaavailee kuitenkin hakumäärien vähentämisen sijaan hakkuumäärien nostoa. Ja tutkimustiedon mukaan, tutkijoiden mukaan, näitä hakkuumääriä ei edes tarvitsisi laskea valtavan paljoa, että päästäisiin jo kestävämmälle tasolle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Minkä vuoksi te toimitte näin? Metsäbiotalouden tiedepaneelin mukaan metsien jalostusarvoa nostamalla voisimme saada metsistä enemmän arvonn lisäämättä hakkuita. Sen sijaan, että edistäisi metsien jalostusarvon kasvattamista, hallitus on säilyttänyt puunpolton verotuet entisellään. Puutavaran kanssa kattilassa palavat niin paremmat tuotot kuin toivo Suomen hiilinielujen kohenemiseen.

Arvoisa puhemies! Eri ministereiden suusta on pitkin vuotta kuultu, että hallitus ei voi tehdä ilmasto- ja luontotoimia, koska ne maksavat liikaa. Voisiko siinä tapauksessa hallitus perua edes ne toimet, jotka heikentävät luonnon ja ilmaston tilaa ja tuovat julkiselle taloudelle itse asiassa kustannuksia? Esimerkiksi fossiilisten tuontipolttoaineiden veronalennukset maksavat satoja miljoonia euroja. Ja kun raha on niin tiukalla, voisiko hallitus edes jollain tasolla tarkastella ympäristölle haitallisia suorja ja verotukia? Esimerkiksi puun- ja turpeenpolton verotuksiin uppoaa vuosittain satoja miljoonia euroja.

Ympäristölle haitallisten yritystukien karsiminen parantaisi paitsi ympäristön myös valtiontalouden tilaa. Sillä ei olisi myöskään haitallisia vaikutuksia työllisyyteen. Näin sanovat paitsi tutkijat myös kokoomuksen vaihtoehtobudjetti vuodelta 23. Kannattaa siis ehkä palata sinne.

Voisiko hallitus tarttua vihreään verouudistukseen? Kun haitoille asetetaan hinta ympäristön pilaamisesta, ei saa enää kilpailuetua ja sekä talous että luonto kiittävät. Liikkeelle voisi lähteä esimerkiksi korkeammasta kaivosverosta, nyt kun me viime kaudella sen instrumentin loimme, ja maankäytön muutosmaksusta. Toivon, että otatte sen pian käyttöön.

Arvoisa puhemies! Vihreää siirtymää todella voi olla vain sellainen yhteiskuntiemme uudelleenrakentaminen, jossa samalla, kun lasketaan päästöjä, parannetaan ympäristön tilaa ja siirrytään kiertotalouteen. Ja samalla pidetään huoli, että jokainen ihminen pysyy mukana tässä muutoksessa.

Olen huolissani siitä, että ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen on juuri vieraillessaan Sodankylän kahteen kertaan suojellulla upealla Viiankiaavan suolla väläytellyt mahdollisuutta Sakatin kaivoksen poikkeusluvalla valtioneuvostossa. On käynyt itse asiassa ilmi, että alueen malmiesiintymä ei ole niin suuri kuin millaisena sitä on hehkutettu, ja silti vaikuttaa siltä, että kahdesti suojeltu, Natura-alueella sijaitseva Viiankiaapa ollaan valmiita uhraamaan.

Ja vielä näistä valtion jäljellä olevista vanhoista luonnontilaisista metsistä: Ollessamme vaalien alla Helsingin Sanomien puheenjohtajatentissä Petteri Orpo lupasi, että hän tulee ne suojelemaan, jos hänestä pääministeri tulee. On surullista, että tämäkin lupaus näyttää nyt valuvan vessanpöntöstä alas.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

21.07 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään useissakin puheenvuoroissa viitattu vihreisiin, ja totean, että vihreiden politiikka perustuu tutkimukseen ja tieteeseen ja siltä pohjalta on tehty myöskin tämä välikysymys. On helppoa olla tekemässä tällaista politiikkaa, jossa tunnistetaan ja tunnustetaan olemassa olevat ongelmat ja pyritään löytämään niihin ratkaisuja ja määrätietoisesti toteuttamaan sitten näitä ratkaisuja.

Meillä on käsillä yhä kiihtyvä luontokato, ja meillä on tarkka tieto siitä, että Suomen luonnon lajeista lähes joka yhdeksäs on uhanalainen. Kun yhä useampi suomalainen on itsekin havainnut näitä muutoksia lähiympäristössään, tuttuja lajien katoamista tai vaikka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

pa oman mökkirannan vesien tummumista, on ihan ymmärrettävää, että tämä suomalaisten huoli välittyy myös tänne päättäjille. Hallituksen olisi syytä ottaa tämä huoli vakavasti ja tehdä toimenpiteitä, jotta sitten itse tämä ongelma saataisiin ratkaistua, eikä pyrkä vähätteleämään tätä huolta, joka ihmisillä on. Täälläkin on käytetty paljon puheenvuoroja esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjumisesta mutta itse asiassa hyvin paljon vähemmän luontokadosta, ja on vaikea ymmärtää, ottaako hallitus oikeasti vakavasti tämän tutkimustiedon, joka meillä on luonnon monimuotoisuuden heikentymisestä Suomessa. Toisaalta koska suomalaista luontoa ja suomalaista monimuotoisuutta voi hoitaa vain Suomessa ja suomalaisin toimin, näitten toimien osalta ei mitenkään voi piiloutua minkään kansainvälisten toimijoiden tai kansainvälisen politiikan selän taakse, vaan toimia on oikeasti tehtävä, ja niihin on sitouduttava.

Meillä on siis todellakin tilanne, jossa Suomen luonnosta on 2000-luvulla jo kadonnut lukuisia lajeja, esimerkiksi kultasirkku, tammihiihi, miekkasampi ja karvakoiranruusu, muutamia esimerkkejä mainitakseni, ja huolestuttavaa on se, että moni hyvin tuttu laji on voimakkaasti taantunut tässä muutaman viimeisen vuosikymmenen aikana: esimerkiksi orava, joita on jäljellä vuoteen 1990 verrattuna vain kolmasosa; tai metsäjänis, jonka kanta on puolittunut 90-luvun alusta; tai kettu, jonka kanta samoin on puolittunut; puhumattakaan sitten monista hyvin tutuista linnuista, kuten varpunen, hömötiainen ja peltosirkku. Kaikkia näitä lajeja, kuten suurinta osaa muitakin suomalaisia uhanalaislajeja, yhdistää se, että ne elävät metsissä, ja monen kohtalona on nimenomaan se, että kun puuston keski-ikä on nuorentunut, niin niiden on yhä vaikeampi löytää sitten elinvoimaisuutta tukevia ympäristöjä. Sen takia täällä monissa puheenvuoroissa tänäänkin on peräänkuulutettu nimenomaan sellaista metsäpolitiikkaa, jossa huomioitaisiin luonnon monimuotoisuuden parantaminen ja luontokadon pysäyttäminen.

Täällä aika monessa puheenvuorossa tänään on käytetty tekosyynä sille, että näitä toimia ei tehdä, sitä, että taloudellisesti ei ole mahdollista tai Suomen kilpailukyvyn kannalta ei ole mahdollista tehdä toimia, vaikka oikeastaan tilannehan on juuri päinvastoin. Mikäli tämä luontokato etenee näin kiihtyvällä vauhdilla, niin sillä tulee olemaan dramaattiset haittavaikutukset myös taloudelle, suomalaiselle ruuantuotannolle ja kaikelle luontoon ja metsään pohjautuvalle liiketoiminnalle, luonnollisesti myös metsäteollisuudelle ja luontomatkailulle, puhumattakaan sitten luonnon ja metsien suorista hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista, jotka ovat myöskin merkittävät. Kaikki nämäkin me vaarannamme, jos emme ota tätä luontokadon torjumista tosissamme.

Vielä lopuksi tähän luonnonsuojeluun liittyen muutama sananen kaivostoiminnasta, joka huolestuttaa erityisesti tuolla Saimaan seudulla, mistä itse tulen. Siellä on jo useiden vuosien ajan noussut vahva kansalaisliike vastustamaan yhä laajentuvia kaivosvarauksia, ja ihan ymmärrettävästi ihmisillä on suuri huoli niistä, koska meillä on paljon näyttöä siitä, että kun kaivostoiminta tuo lyhytaikaista taloudellista hyvinvointia alueelle, niin itse asiassa sitten sen toiminnan loppumisen jälkeen siitä usein seuraa sinne alueelle hyvin suuria ympäristöhaittoja. On aika surullista, että tänäänkin ympäristöministerin puheista välittyi semmoinen viesti, että hän ei ota näitä kaivostoiminnan haittavaikutuksia tosissaan. Niin kauan kun meillä ei esimerkiksi ole riittävää säätelyä ja ohjeistusta kaivosten ympäristörakentamiselle, on täysin mahdoton ajatus, että herkkiin luontoympäristöihin voisi ajatella uutta kaivostoimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tänänhän meillä on aikaraja 22:een, eli sitä ei ole poistettu, ja siinä tapauksessa, jos näitä puheenvuoroja jää, ne menevät huomenna myöhäiseen iltaan. — Seuraavaksi edustaja Mikkonen.

21.13 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä muutamia huomioita tästä keskustelusta, mitä tänään on käyty.

Ensinnäkin on paljon puhuttu metsistä. Metsähän on tietysti Suomelle ihan valtavan tärkeä hyvinvoinnin lähde ollut iät ja ajat, ja se on tärkeä uusiutuva luonnonvara. Mutta silti samanaikaisesti me ei voida myöskään paeta sitä tosiasiaa, että metsäluonnon monimuotoisuus on heikentynyt, metsien hiilinielu on romahtanut ja myös metsästä saatu arvonnäisyys on vähentynyt. Elikkä meidän täytyy tehdä jotakin, että me varmistamme, että meillä on kestävä ja nimenomaisesti ekologisesti kestävä metsätaloutta myös tulevaisuudessa, koska totta kai se ekologinen kestävyys on kaiken a ja o. Tähänhän me vihreät olemme moineen kertaan esittäneet myös niitä keinoja, miten metsänomistajat voisivat saada tuloja myös muusta kuin pelkästä puun myynnistä — siitä hiilinielun kasvattamisesta, siitä lisäksi monimuotoisuustyöstä, mitä metsässä tehdään. Itse asiassa jos EU:n ennallistamisasetus oltaisiin hyväksytty, niin uskon, että sitä kautta olisi tullut myös keinoja ja rahoitusta siihen, koska tämä on myös EU:n yhteinen tahto, että näitä edistetään.

No sitten vesiensuojelusta. Täällä on nostettu esiin Saaristomeren suojelu, joka on hieno asia. Itse viime kaudella ympäristöministerinä sain sen aloittaa, ja on hyvä, että hallitus sitä jatkaa. Mutta kyllä se tosiasia, että samanaikaisesti leikataan kaksi kolmasosaa vesiensuojelutyöstä, ja nyt ne vähäiset resurssit, jotka jäävät, kohdistetaan sinne Saaristomereen, tarkoittaa kyllä sitä, että muu Itämeri jää hunningolle. Meillä jää sisävesistöt hunningolle, ja sieltähän ne ravinnekuormat sinne mereen ja myös Saaristomereenkin ajan myötä tulevat.

Toivon, että tämän kipsikäsittelyn lisäksi tehdään myös muita toimia, koska tämä kipsikäsittelyhän on vain tämmöistä tekohengitystä. Sen takia esimerkiksi on tärkeää, että maa- ja metsätalouden ravinnepäästöihin puututaan. Tämä fosforiasetuksen lantapoikkeama, jota tämä hallitus on päättänyt jatkaa, vie tätä vesiensuojelutyötä nyt aivan toiseen suuntaan.

No sitten haluaisin nostaa esiin sen, että täällä on aika vähän puhuttu niistä juurisyistä, jotka liittyvät niin luontokatoon kuin ilmastokriisiin. Sen takia, että me eletään tällä maapallolla yli varojen, eli me käytämme luonnonvaroja enemmän kuin niitä uusiutuu, meidän pitäisi puhua täällä myös energiansäästöstä, energiatehokkuudesta, materiaalisen kulutuksen vähentämisestä. Meidän pitäisi puhua paljon enemmän kiertotaloudesta. Se kyllä mainittiin tänään, mutta todellisuudessa resursseja siihen on leikattu eikä meillä ole tuotu myöskään mitään lainsäädäntöä, jolla kiertotaloutta vauhditettaisiin. Tätä me ehdottomasti tarvitsisimme — vaikka sitä jäteveron laajentamista, korjauspalvelujen alvin vähentämistä tai muita keinoja, millä me tätä kestävä kiertotaloutta edistetään, ja totta kai siellä EU:ssa, joka onneksi tässä nousi esiin.

No luonnon monimuotoisuudesta muutama sana. Luontokadon torjunnassa tietysti suojelulla on tärkeä rooli. On ollut kyllä valitettavaa kuunnella nyt tätä valtion vanhojen metsien suojelupäätöstä, mistä tänään on saatu lisätietoa, että se ei todellakaan ole nyt sentyyppinen lupaus, mikä hallitusohjelmaan oli kirjattu. Mutta suojelun lisäksi myös ennallistaminen on tärkeä keino, sitä tämä hallitus on vähentänyt. Se, että tämä hallitus on myös Euroopan tasolla lähtenyt kaatamaan ennallistamisasetusta, on kyllä hävytöntä, koska sillä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

että me estämme nyt sitä sitoutumista, johon EU-maat olisivat yhdessä olleet valmiita, me teimme kyllä nyt aivan mittavaa haittaa luontokadon torjumiseksi globaalisti.

No sitten tärkeä osuus on myös uusien haittojen vähentäminen, ja sen takia me tarvitsimme tähän työkaluja. Me tarvittaisiin luontohaitalle hinta. Me tarvittaisiin varmistusta siihen, että kun me tehdään näitä vihreän siirtymän hankkeita, niin meillä on niin tiukat kriteerit niissä luontoehdoille, että me emme aiheuta pysyvää haittaa. Sen takia esimerkiksi nämä kaivosten vesistöpäästöt on oleellinen kysymys.

Täällä on puhuttu joistakin lajeista, ja voi olla, että jonkin yksittäisen lajin häviäminen ei kauheasti hetkauta, mutta täytyy ymmärtää, että elinympäristöt muodostavat laajan toisistaan riippuvaisen verkoston ja kun sieltä eri lajeja häviää ja katoaa, niin jossain kohtaa tulee se piste, kun koko ekosysteemi romahtaa. Jos ei sitten tälläkään ole niin väliä, niin täytyy ymmärtää se, miten riippuvaisia [Puhemies koputtaa] me ollaan luonnosta — Suomen bruttokansantuotteesta yli puolet perustuu luontopääoman hyödyntämiseen [Puhemies koputtaa]. Ja jos me hävitämme ja heikennämme tätä luontopääomaa, niin se heikentää [Puhemies koputtaa] myös meidän talouttamme ja meidän mahdollisuuksiamme hyvinvointiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras.

21.18 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen omassa puheenvuorossaan totesi, että hallituksen kontolle on jäänyt velan lyhentäminen, ja hän viittasi sillä taloudelliseen velkaan. Se, minkä hän jätti sanomatta, on se, että jos ilmasto- ja luontotoimissa himmaillaan ja hissutellaan, hallitus kasvattaa ilmasto- ja luontovelkaa, ja silläkin on rahallinen arvo. Mitä myöhemmäs lykkäämme vääjäämättömät toimenpiteet, sitä kalliimmiksi ne todennäköisesti kasvavat, tai jos ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisemisessa epäonnistutaan, silläkin on kova taloudellinen hinta.

Ministeri Mykkänen myös totesi, että ilmastoasioissa numerot ratkaisevat, ja näinhän se on. Hallitusohjelman kirjauksilla ja ministerien lämpimillä puheilla ei ilmastokriisiä ratkaista vaan niillä konkreettisilla päätöksillä, jotka vähentävät Suomen päästöjä ja sitä kautta ilmakehään kertyviä kasvihuonekaasuja. Ja kun ministeri väittää täällä salissa, että itse asiassa hallituksen toimet riittävät kumoamaan sen haitallisen ilmastovaikutuksen, joka hallituksen ilmastotoimien peruuttamisella on, niin todella haluaisin nähdä ne numerot ja toivoisin, että hallitus toisi ne numerot lähteineen ja perusteluineen tämän salin käsiteltäväksi, jotta niitä voitaisiin sitten punnita ja arvioida.

Ministeri Mykkänen on teknisten hiilinielujen lämmin kannattaja, niin kuin itsekin olen, ja hän perustelee niihin satsaamista muun muassa sillä, että niitten potentiaali on moninkertainen verrattuna vaikkapa liikenteen päästöihin. Se, minkä hän jättää mainitsematta, on, että tässä verrataan omenoita ja päärynöitä. Se, että jätetään vähentämättä liikenteen päästöjä tänään, aiheuttaa välitöntä vahinkoa ilmastolle. Se, että joskus 5 tai 10 tai 15 vuoden päästä voidaan vähentää päästöjä teknisillä hiilinieluilla, ei alkuunkaan korvaa sitä nyt välittömästi aiheutunutta haittaa. Se, että korvataan varmoja päästövähennyksiä tulevaisuuden epävarmoilla päästövähennyksillä, ei ole samanarvoista ilmaston kannalta. Se, että korvataan kohtuuhintaisia päästövähennyksiä todennäköisesti aika kalliilla päästövähennyksillä, ei ole julkisen talouden kannalta samanarvoista.

Ministeri Mykkänen on perustellut hallituksen ilmastopoliittista linjaa sillä, että ilmastopoliitikalle pitää saada sosiaalinen hyväksyntä kansalaisilta ja se pitää kokea oikeuden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

mukaiseksi. Olen tästä samaa mieltä. Se tosin herättää sen jatkokysymyksen, että jos hallitus on kovin kiinnostunut oikeudenmukaisuuden kokemuksesta, niin minkä takia hallituksen koko talous- ja sosiaalipolitiikka on monessa suhteessa juurikin sen vastakohta — minkä takia hallituksen talouspolitiikka on rakentunut ajatukselle, jossa talouden sopeuttaminen maksatetaan kaikkein pienituloisimmilla, köyhimmillä ja haavoittuvimmilla tämän yhteiskunnan jäsenillä. Jos hallitus todella olisi kiinnostunut oikeudenmukaisuuden kokemuksesta, uskon, että silloin hallituksen talouspolitiikka näyttäisi hyvin toisenlaiselta, ja tämä äkillinen kiinnostus oikeudenmukaisuutta kohtaan vain ilmastopolitiikassa vaikuttaa jonkin verran epäuskottavalta.

Ministeri Mykkänen kiinnitti huomiota siihen, että Suomen maankäyttösektorin nettolielu on pienentynyt trendinomaisesti 15 vuoden ajan, ja siinä on paljon perää. En tiedä, sanoisinko ”trendinomaisesti” koko tältä ajalta, mutta kyllä se vähentyminen on tapahtunut pitkän ajan kuluessa. Hän ehkä ajoi sillä takaa sitä, että eihän nyt tämän hallituksen toimilla niin kauhean paljon ole väliä, kun ei se edellinenkään hallitus. Kun en itse istunut tässä eduskunnassa viime kaudella, vain ehkä kohtuullisen uskottavasti sanoa, että tämä hallitus ei selvästikään tee riittävästi ilmaston eteen, ei tehnyt edellinenkään hallitus eikä sitä edellinenkään hallitus. Mutta nyt ei eletä menneisyydessä. Nyt eletään tässä päivässä, ja nyt tänään tällä hallituksella on vastuu esittää riittävät ilmastotoimet, joilla hallitus saavuttaa itse hyväksymänsä ilmastotavoitteen. Siitä ei voi syyttää ketään eikä mitään edellistä hallitusta, jos tässä tämä nykyinen hallitus epäonnistuu.

Pääministeri Orpo ehkä lipsautti sivulauseessa omassa puheenvuorossaan, että kunnianhimon tasosta voi olla eri mieltä — kun koko tämän välikysymyksen idea on rakentunut sille, että meidänhän pitäisi olla juuri kunnianhimon tasosta samaa mieltä. Hallitus itse väittää kerta toisensa jälkeen olevansa sitoutunut Suomen hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä ja luontokadon pysäyttämisen 2030 mennessä, ja ne ovat tismalleen ne samat tavoitteet, joita vihreät ajavat. Ei ole erimielisyyttä kunnianhimon tasosta, vaan on erimielisyyttä siitä, että tämä hallitus on osoittautunut kyvyttömäksi tuomaan ne esitykset, joilla näihin hallituksen itse hyväksymiin tavoitteisiin voitaisiin yltää, ja olen yllätynyt, että pääministeri Orpo ei tätä eroa tunnistanut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Elo.

21.23 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi ja luontokato vaikuttavat vahvasti myös suomalaiseen maatalouteen, ja siihen onkin moni tässä keskustelussa jo viitannut. Historiallisen helteinen toukokuu on herättänyt huolta viljelijöissä. Kuivuus ja toisaalta tulvat ovat uhkana myös Suomessa. Samaan aikaan ilmaston lämpeneminen muuttaa kasvuolosuhteita ja vaikuttaa viljeltäviin lajeihin. Myös uudet tuholaiset uhkaavat satoja.

Vihreille kotimainen kestävä ruuantuotanto on tärkeä osa kokonaiskestävyyttä ja huoltovarmuutta, ja olemme sitä sitoutuneet edistämään. Valitettavasti hallitus ei omassa maatalouspolitiikassaan tunnista tai tunnusta kestävästä ruuantuotannon reunaehtoja. On surullista, että tässäkin salissa vahvistetaan vastakkainasettelua ja heitellään virheellisiä väitteitä sen sijaan, että tunnustettaisiin tosiasiat ja etsittäisiin yhdessä ratkaisuja, jotta kestävä ruuantuotanto on mahdollista Suomessa myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Sen sanominen, että maatalous on suuri vesistöjen kuormittaja, ei ole viljelijöiden syyllistämistä vaan tosiasia. Sen sanominen, että maatalouden ilmastopäästöt ovat melkein kaksi vuosikymmentä junnanneet paikoillaan, ei ole syyllistämistä vaan tosi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

asia. Olen pettynyt siihen, että hallitus on valinnut linjan uskotella, että kaikki voisi jatkaa maataloudessa kuten ennenkin. Se on karhunpalvelus kotimaisille ruuantuottajille, jotka ovat varmasti valmiita ympäristöystävällisiin tuotantomenetelmiin, kunhan siihen luodaan edellytykset. Tähän muun muassa edustaja Lahdenperä täällä aiemmin puheessaan viittasi.

Keinoja maatalouden ilmasto-, luonto- ja vesistövaikutuksen vähentämiseen on jo olemassa. Biokaasun tuotannon vauhdittaminen ja ravinteiden kierron parantaminen, hiilen sitominen maaperään ja viljelykierto, kasvipohjaisen ruuan tuotantoon siirtyminen — nämä kaikki lisäävät myös maataloutemme omavaraisuutta.

Aivan olennaista on ohjata maataloustuet tukemaan hehtaarien sijaan kestävästä ruuantuotantoa ja päästöjen vähentämistä. Tämä toive on tullut suoraan myös aktiiviviljelijöiltä, ja todella toivon, että hallitus tätä ajaa myös EU-tasolla. Heikkotuottoisten turvepeltojen päästöt olisi myös viimein saatava kuriin. Turvepellot tuottavat yli puolet kaikista maatalouden päästöistä, vaikka niiden osuus peltoalasta on vain 10 prosenttia. Tämä on matalalla roikkuva hedelmä, joka kannattaisi nyt poimia sen sijaan, että ollaan neliraajajarrutuksessa.

On selvää, että jos ja kun haluamme pysäyttää ilmastokriisin ja luontokadon, myös ruuantuotannon on muututtava. Kestävyyshurmos onkin jo käynnissä, ja sitä kannattaa vauhdittaa. Ruuantuotannon päästöt muodostavat jopa neljänneksen Suomen kaikista ilmastopäästöistä. Jopa 70 prosenttia Suomen peltoalasta käytetään eläinperäisen ruuan tuotantoon. On selvää, että muutos ei tapahdu hetkessä, mutta suunnan osoittaminen on meidän päättäjien tehtävä. Nyt tarvitaan pitkän tähtäimen visio, jossa osoitetaan askelmerkit kasvipohjaisen ruuantuotannon osuuden kasvattamiseen. Kotimainen kasvipohjaisen valkuaisen tuotanto on myös huoltovarmuuskysymys, ja siihen liittyy myös suuria vientimahdollisuuksia ja -potentiaalia.

Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet tänään hallituksen suunnalta kauniita puheita vesiensuojelusta. Erityisesti Saaristomeri on hallituksen toimien kohteena, ja hyvä niin. Edustaja Sirén korosti täällä aiemmin, että ensimmäistä kertaa historiassa Saaristomeri-ohjelma on hallitusohjelmassa. Hän jätti kuitenkin mainitsematta sen, että tämä historiallinen Saaristomeri-ohjelma käynnistettiin jo viime hallituskaudella silloisen ympäristöministeri Krista Mikkosen johdolla — se tapahtui jo kesäkuussa 2021 — ja on hienoa, että tämä työ nyt hallituksen toimesta jatkuu.

Kuitenkin samaan aikaan hallitus on tosiaan päättänyt tehdä vesiensuojelun vastaisia toimia. Rahoitusta leikataan kahdella kolmanneksella, ja sen lisäksi tämä yksittäinen asia, jonka jo edustaja Mikkonenkin täällä nosti esiin, oli tämä, että hallitus on päättänyt tehdä fosforiasetuksen lantapoikkeuksesta pysyvän. Se siis mahdollistaa lannan levittämisen pelloille niin, että fosforia pääsee valumaan vesistöihin. Ja viimeksi eilen ympäristövaliokunnan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan yhteisessä avoimessa Saaristomeri-kuulemisessa asiantuntijan vastaus oli hyvin selkeä: lantapoikkeus hidastaa tavoitetta saada kuormitus vähenemään eikä edistä kiertotaloutta. Edellinen hallitus päätti tämän poikkeuksen lopettamisesta, ja on todella vaikea ymmärtää, miksi Saaristomeren tilasta huolissaan oleva kokoomus antoi tämän päätöksen kumoamisen päätyä hallitusohjelmaan. — Nyt edustaja Aalto-Setälä poistui salista, mutta toivon, että kun hän on aidosti Saaristomeren puolesta paljon puhunut ja toiminut täällä koko illan, muuten istunut paikalla, niin hän voisi osallistua vielä vaikuttaa siihen, että tämä hallitusohjelman kirjaus peruttaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Hopsu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

21.29 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut luontokadon pysäyttämisen ja hiilineutraalisuuden saavuttamisen osalta samoihin aikatauluihin kuin edellinen hallitus, mutta hallituksen tekojen ja sanojen ristiriita on kuitenkin niin syvä, että hallitus on käytännössä nostanut kädet pystyyn luontokadon ja ilmastokriisin edessä, valinnut toimettomuudessaan luonnon pois. Jäljelle ovat jääneet kauniit sanat. Hallitus on leikannut luonnonsuojelurahoituksesta historiallisen paljon ja uhkaa nyt perua lupaamansa vanhojen metsien suojelun kriteereillä, joiden perusteella sellaisia metsiä ei löydykään koko Etelä-Suomesta, perusteluna se, että kriteereillä voisi olla vaikutusta yksityismetsiinkin — siis siksi emme suojelisi valtionkaan omistamia metsiä. Logiikka pettää luonnon jälleen.

Ilmaston osalta Orpon hallitus on jäämässä historiaan hallituksena, joka tietoisesti lisää päästöjä aikana, jolloin tiedämme, että on kiire, jotta emme tuhoaisi elinolosuhteita eri puolilla maailmaa tai koko planeetalla. Hallitus ei reagoi millään tavalla romahtaneisiin hiilinieluihin eikä edistä vihreää siirtymää riittävästi. Olisin kysynyt hallitukselta: Oletteko te tilanteen tasalla siinä, millaisessa vaarassa Suomen 2035-ilmastotavoite teidän vahvivuorollanne on? Entä millaisia taloudellisia seuraamuksia tällä olisi? Samalla hallitus veistää luonto- ja ilmastopolitiikkaa myös EU:n tasolla eikä liioin toimi aktiivisesti globaalisti. Hallitus jarrutti yritysvastuudirektiiviä, uhkaa heikentää metsäkatoasetusta ja vesipuitedirektiiviä sekä kaatoi ennallistamisasetuksen, joka asettaa luontokadon pysäyttämisen koko Euroopan tasolla vaakalaudalle.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman alussa on mainittu luontoposiitivisuus, johon näillä teoilla ei päästä Suomessa, ja samaan aikaan Suomi jatkaa muidenkin maiden luonnon-tilan heikentämistä lisäämättä tukea kehitysmaille uusien Kunmingin—Montrealin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällä hetkellä Saksan Bonnissa käynnissä olevista YK:n ilmasto-neuvotteluista puuttuu ulkoministeriömme edustus, juuri kun tarvittaisiin Suomelta tukea ja painetta, joilla luodaan pohjaa marraskuussa pidettävälle COP 29 -kokoukselle. Suomalaiset järjestöt ovat peräänkuuluttaneet, että Bonnista tarvitaan selkeä polku siihen, miten uusi rahoitustavoite palvelisi paremmin tarkoitustaan haavoittuvampien ihmisryhmien tarpeiden tukemiseksi ilmastokriisin edetessä.

Ukrainan sota ja koronapandemia ovat kasvattaneet köyhien maiden velkataakan hyvin kestävämmäksi, ja tätä suuntaa pitäisi nyt kääntää, ettei köyhien maiden velkataakka syvene entisestään. Nykyisellään suurin osa ilmastorahoituksesta menee lainoina keskituloihin maihin. Ilmastonmuutoksen vaikutuksista kärsivät kuitenkin eniten ne, jotka eivät ole ilmastonmuutosta aiheuttaneet ja jotka ovat haavoittuvammassa asemassa, kuten köyhyydessä elävät naiset, tytöt, vammaiset, vähemmistöt ja alkuperäiskansat. Kehittyvien maiden rahoitustarve on valtava. Päästövähennyksiin ja ihmisoikeuksien turvaamiseen tarvitaan satoja miljardeja euroja. Suomi teki viime kaudella ilmastorahoitukselleen suunnitelman, jossa sitouduttiin vähintään 200 miljoonan euron vuositasoon ilmastorahoituksessa. Tavoitteena oli ohjata puolet sopeutumistoimiin. Nyt sekä kehitysyhteistyöstä että lainamuotoisesta avusta leikataan, eikä Suomella ole uskottavia keinoja vastata köyhien maiden tarpeeseen turvata oikeutensa kehitykseen syvenevässä ilmastokriisissä.

Arvoisa puhemies! Toinen teema, johon ajattelin puuttua, on Itämeren ja vesistöjemme suojelu. Täällä useampi edustaja, kuten Aalto-Setälä, vakuutteli, kuinka hallitus toimii vesiemme suojelemiseksi. Todelliset luvut ovat kuitenkin seuraavat: hallitus panostaa Saaristomeri-ohjelmaan yhteensä 6 miljoonaa — hyvä, mutta samaan aikaan vesiensuojelun muu rahoitus vähenee vuoteen 23 verrattuna 49 miljoonaa, eli vesiensuojeluun on noin 43 miljoonaa vähemmän kuin vuonna 23. Vesiensuojelusta leikkaukset osuvat etenkin juuri ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

vinteiden valumien eli rehevöitymisen ehkäisyyn. Rehevöityminen on yksi Itämeren suurimpia ongelmia.

Övergödning ökar algtillväxten och förvärrar syreförlusten. Syreförlusten i sin tur påskyndar algtillväxten ytterligare [Puhemies koputtaa] genom att frigöra överskottsnäring som lagras på botten, särskilt fosfor och kväve. Därmed lider Östersjön av en ond cirkel där det förflutnas synder kommer att påverka havets tillstånd under en lång tid framöver. [Puhemies koputtaa]

Itämeri siis kärsii noidankehästä, jossa menneisyyden synnit vaikuttavat meren tilaan vielä pitkän aikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

21.35 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Palaan vielä asiaan, mistä kävin tässä aikaisemmin debattia edustajien kanssa, enkä saanut enää siihen omaa kantaani kertoa. Puhuin siis tosiaan näistä metsänhoidon niin kutsutuista Metka-tuista ja esitin, että sieltä voisi siirtää rahaa luonnonhoitotöihin. On totta, että näitä tukia voidaan käyttää myös luonnonhoitotöihin. Sinne on jyvitetty pieni osa näistä tuista. Suurin osa menee muun muassa taimikonhoitoon, metsäteiden rakentamiseen, jopa ojitusten suunnitteluun, mikä ei tietenkään luonnon tilaamme mitenkään paranna. Jos ajattelee sitä summaa, mikä tällä hetkellä menee näiden metsätaloustöiden tukemiseen, se on noin 40 miljoonaa, ja kun ottaa huomioon sen, että metsätalous on tällä hetkellä varsin kannattavaa, koska puun hinta on niin korkealla, niin näkisin, että jos haluamme aidosti niitä metsiä suojella, niin Metso-ohjelmaan voisi siitä siirtää. Vertailun vuoksi: Metsoon on tänä vuonna käytettävissä rahaa 23 miljoonaa euroa ja kannattavan metsätalouden tukemiseen 40 miljoonaa.

No, muutama asia, mitä ei ehkä, ainakaan viime aikoina, tässä keskustelussa olla käyty läpi. Haluaisin nostaa tämän Metsähallituksen luontopalveluiden tilanteen. En pidä sitä taloudellisesti kovin järkevänä, että me teemme päätöksiä, millä on merkittävät vaikutukset esimerkiksi luontomatkailuun. Nyt Metsähallituksen luontopalveluiden leikkausten myötä voi olla, että jopa 30 prosenttia retkeilyrakenteista tullaan poistamaan käytöstä. Ja kun itse ajattelen, että meillä on esimerkiksi Itä-Suomessa varsin vaikea tilanne mutta valtava potentiaali luontomatkailun kasvattamiseen, tällaiset päätökset vievät kasvun eväitä sieltä, missä niitä aivan erityisesti tarvittaisiin. Ja kun mietitään hallituksen tavoitetta lisätä liikunnallisuutta, niin kyllähän me vähennämme myös luontoliikunnan edellytyksiä, jos esimerkiksi pitkospuita jätetään rapistumaan tai vähennetään mahdollisuuksia päästä sinne lähiluontoon.

Lopuksi haluaisin vielä ilmaista huoleni hallituksen ympäristöhallinnon leikkausten ja luvitusten sujuvoittamisen ja keventämisen tavoitteiden yhteisvaikutuksesta. Yhdessä näillä voi olla valitettavasti ympäristönsuojelun tasoa heikentävä vaikutus, jos ei siitä pidetä tiukasti kiinni.

Loppuun sanon vielä sen, että koska täällä on ihan aiheestakin oltu huolissaan metsäkatoista ja siitä, miten nykyään esimerkiksi aurinkopaneeleja sijoitetaan kasvavaan metsään, niin että metsäkatoa aiheutuu pysyvästi, niin me ollaan vihreissä esitetty useaan otteeseen maankäytön muutosmaksun toteuttamista. Ja hallituskin sitä tutki, mutta päätti olla ottamatta sitä käyttöön. Se olisi nimenomaan keino ohjata metsäkatoa aiheuttavia hankkeita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

sellaisille sijainneille, missä metsää ei ole tai se on jo kaadettu. Toivoisin vielä, että hallitus voisi tähän asiaan palata. Se on näitä kustannustehokkaita keinoja edistää luonnon hyvinvointia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

21.38 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Pakko pitää tämä puheenvuoro nyt, vaikka tuntuu ihan älyttömälle, että joutuu tästä sanomaan. Mutta siis tässä salissa on käytetty todella erikoisia puheenvuoroja siitä, että ilmastonmuutosta ei olisi ollenkaan — ja nimenomaan hallituspuolueiden kansanedustajat ovat tällaista tehneet — ja että poliitikot paisuttelevat ongelmaa ja että ilmastonmuutos on osa ideologiaa. Mutta maapallomme on lämmennyt yli puolentoista asteen verran, ja sen kyllä huomaa. Saarivaltioiden asukkaille on ideologiassa selittämistä, kun elämä siellä saarella käy mahdottomaksi, kun merivesi nousee niin korkeaksi, että siellä ei voi enää elää. Etelä- ja jopa Keski-Euroopassa kesät ovat niin lämpimiä, että maanviljely menee vaikeaksi, jopa mahdottomaksi.

Minua ei ilahduta lainkaan se, että viininviljely voi pian Suomessa olla ihan järkevä vaihtoehto. Minua ei ilahduta myöskään se, että kohta Suomi ja pohjoisten leveyspiirien maat voivat olla niitä, jotka pitävät yllä maailman ruuantuotantoa, kun muualla ruokaa ei pysty enää tuottamaan. Totuuden ilmastonmuutoksen etenemisestä toki pitäisi olla se, mikä herättäisi tämänkin salin poliitikot pitämään huolta Suomen maataloudesta ja sen edellytyksistä, koska tulemme tarvitsemaan kotimaista ruuantuotantoa niin paljon, ettei mikään paisuttelu ole ylitsevuotavaa tai liian suurta puhetta.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ei ole mikään ideologinen päähänpisto vaan totuus, josta meidän poliitikkojen toden totta pitäisi ottaa vastuu. Me Suomessa pääsimme irti Venäjän energiasta todella kivuttomasti ja nopeasti, ja siihen on syynä se, että olemme jo kauan tehneet ilmastonmuutoksen torjuntatoimenpiteitä eli siirtyneet päästöttömään energiaan. Erityisesti keskustan energiaministereiden johdolla olemme tehneet päätöksiä niin ydinvoiman, tuulivoiman, bio- kuin vesivoiman suhteen, että meillä on nyt päästötöntä halpaa kotimaista energiaa — Euroopan mittapuussa tosi halpaa energiaa.

Meidän täytyy saada maahamme vihreän siirtymän hankkeita. Viime kaudella loimme hyvän kuvan siitä, että olemme edelläkävijämaa, ja toivon todella, että Orpon hallitus pitää tästä linjasta kiinni eikä lähde tämän tietyn siiven mukaan epäröimään, onko ilmastonmuutosta olemassakaan. Nämä hankkeet lähtevät kyllä Ruotsiin ja ties minne. Me tarvitsemme tähän maahan juuri vihreän siirtymän hankkeita. Meillä on osaamista, tarvitsemme työpaikkoja ja kasvua.

Otan muutamia esimerkkejä siitä, että tämä välikysymys on todella tarpeellinen.

Tässä on jo puhuttu hallituksen toimista, Metso- ja Helmi-suojeluohjelmien rahoituksen tiputtamisesta. Metsän- ja maanomistajilla on todella halua suojella näitä arvokkaita kohteita, mutta siihen tarvitaan rahoitusta, ja toivon, että vauhditatte näitä yksityisiä markkinoita toteutumaan.

Sitten jos mennään vesistöjen suojeluun, niin hallitus todella keskittää voimavaransa Saaristomeri-hankkeeseen, ja se on tärkeä hanke. Minä en sitä itäsuomalaisenakaan kiellä. Mutta minusta olisi todella rehellistä puhua niin kuin nämä asiat ovat. Kuten asiantuntijat meille valiokunnassakin kertoivat, hallitus keskittää vesiensuojelurahat Saaristomeren valuma-alueille. Ja kun reilusti leikataan, kaksi kolmasosaa leikataan näitä vesiensuojelurahoja, niin ei niitä riitä silloin Perämerelle saati järvien suojeluun Saimaalle, Päijänteelle tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

pienien vesistöjen kunnostukseen, jotka ovat itse asiassa Suomessa melko heikossa tilassa, ja sielläkin tarvittaisiin niitä toimenpiteitä.

Edustaja Sirén tässä aikaisemmin sanoi, että ”mutta kipsikäsittelyä voi toki käyttää muuallakin”. No, se kipsikäsittely ei kyllä käy kaikkialle. Sehän käy erityisesti savimaille, mutta järvisuilla se voi olla jopa huonontava toimi, eli siitä voivat järvet jopa rehevöityä, ja Natura-alueella kipsikäsittelyä ei saa käyttää lainkaan — meillä niitä Natura-alueita aika paljon siellä Saimaalla on.

Arvoisa puhemies! Vielä on mentävä näiden vanhojen metsien suojeluun. Minusta sekin olisi rehellistä kertoa, että jos hallitus ei niitä vanhoja metsiä halua suojella, niin kerrotaan se sitten rehellisesti, että niitä ei haluta suojella. Mutta nyt median tietojen mukaan kriteerit on asetettu niin korkealle, että sellaisia suojeltavia metsiä ei sitten ole olemassakaan. Me jäämme tietysti odottamaan mielenkiinnolla, että tämä tieto ei pidä paikkaansa. Toivomme niin, että näin ei ole ja sitten kuulemme, että täältä niitä vanhoja metsiä, joita on todella vähän enää jäljellä, [Puhemies koputtaa] todella pääsee sinne suojelun alle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

21.43 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tämä ilmastonmuutosideologia on vuosisadan vedätys ja todella kallis sellainen. [Naurua] Ilmasto on aina muuttunut ja tulee muuttumaan edelleen. Ihmisen vaikutukset ilmaston vaihteluihin ovat joko hyvin pienet tai olemattomat. On totta, että maapallo on lämmennyt ennenkin. Pitkällä aikajänteellä ilmaston lämpötilan muutosta ovat aiheuttaneet esimerkiksi aurinkosäteilyn määrän vaihtelut, maa- ja meren liikkuminen sekä merien ilmakehän kierron muutokset. Mutta nyt väitetään, että ilmastonmuutos aiheutuisi nimenomaan ihmisten aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä ja kasvihuonekaasuista. Kukaan ei ole pystynyt nimeämään ainoatakaan tutkimusta, joka todistaisi empiirisesti, että juuri ihmisen aiheuttamat hiilidioksidipäästöt olisivat ilmaston lämpenemisen tärkein syy.

Mennäänpäs vähän perusteisiin:

Koko ilmakehän hiilidioksidipitoisuus on keskimäärin 0,04 prosenttia. Tuosta määrästä on ihmisen tuottamaa hiilidioksidia noin 4 prosenttia ja loput 96 prosenttia on peräisin luonnon omista prosenteista. Eli noin 96 prosenttia maailman hiilidioksidipäästöistä syntyy siis ilman ihmisen vaikutusta vapautumalla luonnosta ja meristä. Mitäs te sille teette? Ihmisen tuottama hiilidioksidiosuus on siis vain 4 prosenttia kaikesta hiilidioksidista. Sekö nyt sitten on ongelma? Jos kaikki ihmiset pyyhittäisiin pois maapallolta, ei hiilidioksidin kokonaismäärään paljon tulisi vaihtelua.

Tästä olemattomasta 4 prosentista, siis tästä ihmisen aiheuttamasta hiilidioksidista, päästää Kiina 30,7 prosenttia, USA 13,6 prosenttia, Intia 7,6 prosenttia, muu maailma 51 prosenttia, mutta Suomen osuus on noin 0,1 prosenttia. Siis Suomen osuus tästä 4 prosentista on vain promille eli yksi tuhannesosa. Me kaikki ymmärrämme, että näillä Suomen päästöillä ei ole yhtään mitään merkitystä tai vaikutusta globaaliin ilmaston lämpenemiseen. Siksi näistä hiilineutraalisuustavoitteista olisi järkevää luopua aivan kokonaan.

Vähän mittasuhteita: Edellisen hallituksen tavoittelemat koko liikennepäästövähennykset vuoteen 2030 mennessä olisivat samat kuin Kiina päästää muutamassa tunnissa. Ja me laitettaisiin Suomen kansalaiset kärsimään ja maksamaan — aivan turhaa. [Välihuuto vihreiden ryhmästä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

Arvoisa puhemies! Suomen luontoa voi arvostaa ja suojella viisaudella — ilman pätkähullua, ihmisten elinkustannuksia nostavaa ilmastoideologiaakin. Puhdas luonto on kaikkien etu, mutta ilmasto on aina muuttunut ja tulee aina muuttumaan. Ihmisen vaikutukset globaaliin ilmastoon ovat olemattomat. Nyt on ajateltava terveellä maalaisjärjellä ja laitettava ihmiset ja suomalaiset ensin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto. [Oras Tynkynen pyytää vastauspuheenvuoroa] — Mennään puhujalistaan. Edustaja Tynkkysellä on siellä puheenvuorokin vielä.

21.48 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Luonnon kunnioittaminen ja sen monimuotoisuuden suojelu on todella tärkeää. Samoin on järkevää vähentää kasvihuonepäästöjä, kuten kaikkea muutakin saastuttamista. Opposition maalaamasta tunnelmasta huolimatta todellisuudessa Suomi on ei vain Euroopan vaan koko maailman mallimaa, mitä tulee kestäväan kehitykseen, ja toimia tehdään määrätietoisesti myös tämän hallituksen toimesta. Jos katsoo vaikka Tilastokeskuksen ennakkotietoja viime vuoden päästökehityksen osalta, niin Suomessa päästöt laskivat jälleen tänä vuonna 11 prosenttia. Erityisesti ydinvoiman ja tuulivoiman tuotannon lisääminen vähensi päästöjä energiasektorilla 4,6 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Taakanjakosektorin päästöt alittivat EU:n vuodelle 2023 asettaman päästökiintiön, ja maankäyttösektori oli nettonielu.

Suomen hiilijalanjälki alkaa kutistua, niin kuin pitää, mutta Suomen kädenjälkeen päästöjen vähentämisessä meidän tulisi mielestäni kiinnittää enemmän huomiota, siihen, että Suomi voi omalla esimerkillään toimia koko maailmalle tiennäyttäjänä siinä, millä tavalla päästöjä voidaan määrätietoisesti vähentää samalla, kun talous kehittyy suotuisasti. Ja tässä on todella tärkeää, että huolehdimme Suomen kilpailukykyä, huolehdimme Suomen houkuttelevuudesta investointikohteena ja huolehdimme myös maamme luonnonvarojen kestävästä käytöstä, jotta investoinnit voivat tänne meille kohdistua.

Arvoisa rouva puhemies! Ajattelen asiaa esimerkiksi sähköntuotannon kautta. Sähköntuotannon päästökerroin Suomessa on nykyisellään vielä noin 100 grammaa päästöä kilowattitunnilta. Saksan päästöt ovat Suomeen nähden kolminkertaiset, Intian päästöt esimerkiksi kahdeksankertaiset. Eli vaikkapa jokainen terästonni, joka jätetään Suomessa tuottamatta mutta tuotetaan Intiassa, aiheuttaa kahdeksankertaiset päästöt. Ehkäpä tietysti Suomessa toimivilla yrityksillä myös on parempaa ja energiatehokkaampaa teknologiaa käytettävissä, jolloin tuo päästöjen ero on vielä huomattavasti merkittävämpi. Näin ollen voidaan ajatella, että suomalainen työ on aina globaali ekoteko, ja tässä mielessä hallituksen politiikka kaiken kaikkiaan on erittäin tasapainoista ja järkevää. Sillä pyritään siihen, että Suomen oma jalanjälki pienenee määrätietoisesti. Pääsemme kohti asetettuja tavoitteita, mutta samalla huolehdimme siitä, että Suomen kädenjälki maailmassa kasvaa. Meillä on ratkaisuja, joilla pystymme auttamaan ihmiskuntaa pääsemään tasapainoon planeettansa kanssa.

Aivan lopuksi haluan vielä vakuuttaa erityisesti kaivannaisalan osalta — koska täällä on mielestäni maalattu kyllä varsin vääränlaista kuvaa esimerkiksi vaikkapa ympäristöministeri Mykkäsen viimeaikaisiin lausuntoihin liittyen siitä, että kun Suomessa tehdään vihreän siirtymän vaatimia hankkeita, jotta Euroopalla on sellaisia raaka-aineita ja sellaista strategista autonomiaa, että pystymme tämän puhtaan siirtymän teollisuudessa saamaan aikaan, niin etteikö hallitus olisi täysin sitoutunut siihen, että silloin huolehditaan myös siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

että Suomessa minkäänlaista vesistöjen pilaantumista ei tapahdu — että tämä on hallitukselle aivan yksiselitteisen selvä asia, ja mielestäni ministeri Mykkänen on tämän asian myös hyvin kuvannut.

Eli, arvoisa rouva puhemies, ajattelen, että tilanne Suomessa on paljon valoisampi kuin oppositio antaa ymmärtää. On tärkeää tietysti, että oppositio kannustaa hallitusta jatkamaan sillä määrätietoisella uralla, jota Suomessa on jo pitkään ja useiden hallitusten toimesta noudatettu, niin että meidän jalanjälkemme pienenee ja kädenjälkemme maailmalla kasvaa. Tilanne on hyvä. Suomalaiset voivat luottaa hallitukseensa siinä, että me kannamme vastuun ympäristöstä ja tulevista sukupolvista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kopra.

21.53 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä välikysymyksen aihe on varmasti lähellä meidän kaikkien sydäntä, luonto- ja ilmastopolitiikka. Aihe on tärkeä meille kaikille ja erityisesti kokoomukselle, joka on sitoutunut edistämään näitä asioita. Suomen luonnon tila heikentyy. Kuten on kuultu, joka yhdeksäs laji on Suomessa uhanalainen. Metsäluontotyypeistä uhanalaisia on yli kolme neljännestä. Vesistöjen tilanne on vaikea, ja erityisesti Saaristomeri on vakavasti saastunut alue. Nämä ovat tosiasioita, joista meidän pitää kantaa huolta. Kokoomus ja hallitus kantavat huolta ja toimivat.

Luonnon monimuotoisuutta vahvistetaan laajalla rintamalla. Monet tahot Suomessa pyrkivät ohjaamaan ympäristön kannalta vastuullisempaan suuntaan, ja tälle tarvitaan tueksi riittävän joustavaa sääntelyä, ohjausta ja kannustimia, ja niitä hallitus toimittaa.

Välikysymys kritisoi hallituksen toimien riittämättömyyttä mutta sivuuttaa ne realiteetit, jotka ovat johtaneet nykyiseen tilanteeseen. Rahaa on vähemmän kuin edellisellä hallituksella, joka kasvatti ympäristönsuojelun määräraikaisia menoja erittäin korkeiksi velkarahalla. Omavaraisuuden merkitys on korostunut kiristyneen maailmanpoliittisen tilanteen seurauksena. Kotimaista ruuantuotantoa ei voi eikä pidä vaarantaa esimerkiksi ylimitoitetuilla ympäristövaatimuksilla. Hallitus tekee näiden realiteettien rajoissa mittavan määrän toimia luonnon monimuotoisuuden ja puhtaamman ilmaston puolesta.

Ilmastotavoitteet tietenkin ovat planeettamme kestävyiden kannalta välttämättömiä. Ilmaston lämpeneminen aiheuttaa merkittävää tuhoa ihmisten elinympäristölle ja elinkeinoille myös Suomessa. Samalla päästövähennystavoitteet ovat tärkeä kirittäjä uusille investoinneille. Hallituksen tavoitteena on muun muassa moninkertaistaa Suomen vihreän sähkön tuotanto. Hallitus valmistelee kapasiteettimekanismia, jolla on tavoitteena lisätä kannusteita investoida uuteen, tasaiseen sähköntuotantoon ja ydinvoimaan. Perusvoima tuotanto turvaa sen, että Suomessa riittää sähköä ja lämpöä myös paukkupakkasilla. Oma-varainen puhtaan energian tuotanto on tärkeää myös turvallisuuspoliittisista syistä, sillä vaikka osa Euroopan maista tukeutuu yhä venäläiseen kaasuun ja öljyyn, me emme. Tie irti energiariippuvuudesta rakentuu puhtaan sähköntuotannon varaan.

Arvoisa puhemies! Käynnissä on globaali kilpailu uusista puhtaan teknologian investoinneista. Suomessa on noin 500 vihreän siirtymän investointihanketta, joiden yhteisarvo on noin 260 miljardia euroa. Toteutuessaan investoinnit kasvattavat Suomen niin sanottua hiilikädenjälkeä. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi voi olla globaalisti merkittävä vaikuttaja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Uusien investointien myötä Suomen talouskasvu, teollisuuden jalostusarvo, kilpailukyky ja työllisyys on mahdollista saada kasvuun, mikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

vahvistaisi myös julkista taloutta. Tuleviin investointeihin vaikuttavat ratkaisevasti puhtaasta sähkön saatavuus ja hinta, toimiva infrastruktuuri ja luvituksen sujuvuus.

Hallitus vauhdittaa puhtaiden investointien saamista Suomeen kevään kehysriihessä päätetystä uudella verokannustimella. Investoinnin hyvityksenä voidaan myöntää 20 prosenttia investoinnin kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 150 miljoonaa euroa hanketta kohden. Tukea voidaan myöntää esimerkiksi akku- ja vetyhankkeisiin sekä fossiilivapaa-seen terästeollisuuteen. Tässä verohyvitysmallissa yritys saisi vähentää osan investointikustannuksistaan yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta, eli hyvitysmalli kohdistuu vain kannattavaan liiketoimintaan.

Kun perehtyy suomalaisiin vihreän teknologian yrityksiin, voi havaita, että innovaatioita ilmastohaasteen ratkaisemiseksi tästä maasta kyllä löytyy — jopa siten, että ne ovat taloudellisesti kannattavia ja tuottavia, kunhan toiminta saadaan ensin pystyyn. Nämä vihreän teknologian innovatiiviset edelläkävijäyritykset tarvitsevat pientä buustausta sekä rahoituksen että joustavamman säädöspohjan kautta. Nämä hallituksen hankkeet ovat erinomaisia täsmätoimia ja täsmälääkettä juuri näihin tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus tekee juuri oikeanlaista luonto- ja ilmastopolitiikkaa vastuullisesti ja määrätietoisesti jokaisen meidän parhaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen poissa. — Nyt kysyn edustaja Tynkkyseltä, onko teillä kolmen minuutin puheenvuoro. — Selvä, se ehditään tässä käydä ja sitten lopetetaan.

21.58 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Lyhyesti alkuun tästä edustaja Garedewin hämmästyttävän harhaisesta puheenvuorosta, jossa hän muun muassa väitti, että ilmakehän hiilidioksidista vain neljä prosenttia on peräisin ihmislähteistä. Todellisuudessa ennen teollista vallankumousta hiilidioksidipitoisuus ilmakehässä oli 280 tilavuusmiljoonasosaa, ja tämän päivän luku on 427 tilavuusmiljoonasosaa. Tästä voi nopeasti laskea sen, että ihminen on kasvattanut hiilidioksidipitoisuutta ilmakehässä puolella, ja tästä nykyisestä hiilidioksidipitoisuudesta ilmakehässä yli kolmannes on peräisin ihmislähteistä, ei suinkaan neljä prosenttia, niin kuin edustaja Garedew väitti.

Edustaja Garedew kysyi myös näytön perään. Häneltä on jäänyt ehkä huomaamatta, että kun hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC julkaisee ajoittain laajoja arviointiraportteja, jotka koostuvat kukin kolmesta osasta, tämän yksittäisen osan lähteenä on käytetty noin kymmentätuhatta tutkimuslähdetä. Siis raportissa on kolme osaa, joista yhden osan lähteenä on käytetty kymmentätuhatta vertaisarvioitua tutkimusta. Jos joku tässä vaiheessa tänä maailmanaikana penää enemmän näyttöä ilmastomuutoksesta ja ilmastokriisistä, niin kannattaa ehkä kääntyä näitten raporttien puoleen.

Mutta arvoisa puhemies! Nyt kun olen seurannut tätä keskustelua kahdeksan tuntia, niin ajattelin tähän loppuun jakaa teille pienen tarinan, joka liittyy Tanskan kansantalouteen, laihdutuslääkkeeseen ja gilaliskoon. Moni saattaa tietää, että Tanskan kansantalous on etenkin Suomen talouteen verrattuna hyvällä tolalla, ja sen keskeinen ratkaiseva syy on yksi ainoa lääkeyhtiö nimeltään Novo Nordisk. Ilman tätä yhtä lääkeyhtiötä Tanskan talous olisi jo suistunut taantumaan, mutta nyt kasvu on ollut aika mukavaa. Tämän yhden lääkeyhtiön markkina-arvo on jo suurempi kuin koko Tanskan kansantalous. No tämä lääkeyhtiön suosio perustuu hyvin pitkälle yhteen lääkkeeseen, joka on nimeltään Ozempic, jota on aiemmin käytetty diabeteslääkkeenä mutta jonka on havaittu toimivan myös lai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2024 vp

dutuslääkkeenä. No miten tämä liittyy meidän tämän päivän keskusteluun? Sen takia, että tämä laihdutuslääkkeen mekanismi on alun perin peräisin gilaliskosta. Gilaliskon syljestä on eristetty — voin vakuuttaa, että jouduin luntaamaan tämän — eksendiini-4-peptidi, jonka on todettu auttavan painonhallinnassa. Kiitos tämän liskon, Tanskan talous pärjää siis tänään hyvin eikä ole taantumassa. Kun me tänään täällä keskustelemme siitä, mikä merkitys on luonnolla tai luonnon monimuotoisuudella, niin tämä on hyvin konkreettinen esimerkki siitä, että hyvin monilla ja yllättävilläkin tavoilla luonto voi osoittautua meille myös taloudellisesti hyvin arvokkaaksi. Se on vain yksi lisäperuste sille, minkä takia luontotoimia pitää myös Suomessa vauhdittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tilanne on se, että meillä olisi periaatteessa aika täynnä, mutta nyt kysyn... [Oras Tynkkynen varaa puheenvuoron] Aha! Meinasin kysyä, Siponen, Hopsu, Pitko ja Garedeu, että jos ne ovat lyhyet puheenvuorot, niin annan ne, mutta nyt kun edustaja Tynkkynen varasi, eli teillä selvästi on tarkoitus jatkaa tätä huomenna, niin tehdään sitten niin.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.